بسم الله الرحمن الرحيم

Hakimiyet Mefhumu

ŞEHADET
Dile Getirilen Şahitlik

Yayın No: 1

Birinci Baskı: *Eylül/2005*
İkinci Baskı: *Nisan/2008*
Üçüncü Baskı: *Haziran/2010*

Kitabın Adı: *Hakimiyet Mefhumu*
Yazarı: *Murat Gezenler*

Tashih&Redakte: *Abdullah Yıldırım*
Son Okuma: *Zehra Aydınlar*

Kapak Tasarım: *Mustafa Erikci*
Dizgi: *Alize Grafik*

Cilt: *Göksu Cilt Evi (332 342 02 07)*
Baskı: *Form Ofset (332 342 01 28)*
Baskı Yeri: *Konya*
Baskı Tarihi: *Haziran/.2010*

İLETİŞİM
Web : www.sehadet.info
msn : admin@sehadet.info
Tel : 0 507 332 10 02

HAKİMİYET MEFHUMU

Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

Murat GEZENLER

Genel Dağıtım
YENDA DAĞITIM
Bab-ı Ali Cad. Dr. Ziya Gün İşhanı 28/4
Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: 0 212 520 98 21 – 519 81 50

Hutbetu'l Hace

Hamd, ezelden ebede dek yalnızca Allah'a özgüdür. O'nu över ve O'ndan Peygamber efendimizi, O'nun ehli beytini ve sahabilerini rahmetiyle kuşatmasını dileriz. Allah Tealâ şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Allah'tan sakınılması gerektiği gibi sakının. Sizler, kesinlikle müslüman olarak ölün." (3/Ali İmran 102)

"Ey insanlar! Sizi tek bir nefisten yaratan, ondan eşini var eden ve o ikisinden birçok erkekler ve kadınlar vücuda getirip (dünyanın dört bir tarafına) yayan Rabbinizden (emir ve nehiylerine riayetsizlikten) sakının. Adını anarak birbirinizden dilekler dilediğiniz Allah'tan ve sıla-i rahmi kesmekten korkun. Hiç şüphesiz ki O, sizin üzerinize Rakîb'tir. (En ince ayrıntısına kadar her halinizi daima gözetendir.)" (4 Nisa/1)

"Ey iman edenler! Allah'tan (emir ve nehiylerine riayetsizlikten) sakının ve doğru olan sözü söyleyin ki Allah, yaptığınız amelleri kabul etsin ve günahlarınızı affetsin. Allah ve Resulüne itaat eden, elbette ki bütün büyük emel ve beklentilerini elde etmiştir." (33 Ahzab/71)

Bütün hitap ve kitapların başında ifade edilmesi sünnet olan "hamd ve salat" fasılasını ifa ettikten sonra...

En doğru söz, Allah'ın kelamı ve en mustakim yol, Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in rehberlik ettiği yoldur. Yoldan saptıran en şerli şeyler, dinde sonradan çıkartılan şeylerdir. (Din adına başlı başına bir ibadet olması amacıyla) dinde sonradan çıkartılan her şey bid'attir. Her bid'at sapkınlıktır. Ve hiç şüphesiz ki, her sapkınlık azaba mustehaktır.

Takdim

"Bizi doğru yola ileten Allah'a hamdolsun. Zaten Allah bize hidayet vermiş olmasaydı biz kendiliğimizden bu doğru yolu bulamayacaktık." (7, Araf/43)

"Halimizi ancak Allah'a arzediyoruz. Allah bizlere hayırlısını versin. O her şeye kadirdir. Gidenden daha çoğunu verir, eksilttiğini artırır. O'nun ihsanları bizleri sarar. Sonsuz nimetleri bizleri boğar. Şükrünü edadan aciziz. Her şey O'nun lütfu ve keremi iledir. Biz kendi kendimize hüküm veremeyiz. Biz Allah aidiz ve O'na döneceğiz. Her emanet sahibine verilir. Önce de, sonra da, bidayette ve nihayette hamd ancak O'na mahsustur."

Elinizdeki kitap Şeyh Muhammed b. İbrahim'in *"Tahkim'ul Kavaniyn"* isimli risalesinin geniş bir açıklaması (şerhi) mahiyetindedir.

Şeyh Muhammed b. İbrahim, bu risalesinde Kur'an'da direkt hakimiyet mefhumu ile ilgili Nisa Suresi'nin 59-65. ayetlerinin ve Maide Suresi'nin 41-50. ayetlerinin açıklamalarını çok kısa ifadelerle yapmış, ayetlerle ilgili meseleleri ele almıştır. Şeyh'in bu risalesine ayrıca Sefer b. Abdurrahman El'Havali tarafından da bir şerh yazılmıştır. Elinizdeki kitabı oluştururken kendisinden en çok yararlandığımız kaynak Sefer Havali'nin bu şerhi olmuştur.

Kitap'da öncelikle Şeyh'in sözlerine yer verilmiş ve hemen altına konu ile ilgili açıklamalar yapılmıştır. Şeyh'in sözleri kalın olarak ve paragraf başından girinti verilerek belirlenmiştir ki, böylece okuyucu bizim ifadelerimizi Şeyh'in sözlerinden ayırt edebilsin. Açıklamalar da kendisinden fazlaca yararlandığımız Sefer Havali'nin sözleri ise parantez içerisinde belirtilmiştir.

Kitapta "Hakimiyet Mefhumuna" dair bütün meseleler, olabildiğince açık bir üslupla ve delilleri ile izah edilmeye çalışılmıştır. Özellikle günümüz okuyucusuna hitap edebilme adına meseleler bire bir örneklendirilmiştir. Bununla birlikte yaşadığımız şu zaman ve şu coğrafyada "Hakimiyet Mefhumuna" dair ortaya atılan şüphelere de cevap verilmeye çalışılmıştır. Allah'ın izni ile yayınevimiz bundan sonra da, günümüzün temel meselelerini ele alan gerek telif, gerekse tercüme bazında bir çok kitabı okuyucularına sunacaktır.

Şeyh'in hayatı hakkında detaylı bir malumatımız yoktur. Ancak kendisi Şeyh Muhammed b. Abdulvahhab'ın torunlarından olup, Suudi Arabistan'ın geçmiş müftülerindendir. Aynı zamanda kendisi, 1999 ylında vefat eden Suudi Arabistan'ın İlmi Araştırmalar, Fetva, Davet ve İrşâd Yönetimleri Genel Başkanı Abdulaziz b. Baz'ın'da hocalığını yapmıştır. Abdulaziz b. Baz, 1928 yılından itibaren 10 yıl boyunca Muhammed b. İbrahim'den sabah namazından sonra güneş doğana kadar camide, kuşluk vakti hocasının evinde, öğle, ikindi ve akşam namazlarından sonra da mescidde ders aldığını söylemiş ve bu derslerin kendisi için çok verimli geçtiğini belirtmiştir. Gerçekten Şeyh'in ilmi ve fıkhı ilerleyen sayfalarda kendini gösterecektir.

Yukarıda da söylediğimiz gibi kitabı hazırlarken kendisinden en çok yararlandığımız kaynak ise, Abdurrahman b. Sefer El'Havali'nin şerhidir. Usame b. Ladin'in referansı olarak tanınan Sefer Havali, özellikle ABD'nin Irak'a yönelttiği 1. Körfez Savaşı'na karşı şiddetle karşı çıkmış ve bu yüzden de Suudi Arabistan'da 5 yıl hapis yatmıştı.

Katar'da yapılan Düşmanlığa Karşı Direniş Konferansı'na başkanlık yapması teklif edilen Sefer Havali, Felluce direnişi sırasında Fellucelilere destek veren 26 Suud ulemasının imza attığı deklerasyonda da imzası olan bir şahsiyet olup, Bush'a yazmış olduğu açık mektubuyla da tanınmaktadır.

Yüce Allah'tan, bu hizmetlerinden dolayı gerek Şeyh Muhammed b. İbrahim'i, gerekse Abdurrahman b. Sefer el-Havali'yi mükâfatlandırmasını niyaz ederiz.

"Ya Rabbi! Bize dünyada bir iyilik, ahirette de bir iyilik ihsan et. Ve bizi ateşin azabından koru." (2, Bakara/201)

15 Eylül 2005

Murat Gezenler

İkinci Baskının Önsözü

Hamd müşrikler hoşlanmasalar da dinini bütün beşeri dinlerin üzerine hâkim kılacak olan Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ya özgüdür. Salât ve selam "size iki şey bıraktım. Onlara sarıldığınız sürece asla sapkınlığa düşmezsiniz. Onlar Allah'ın kitabı ve benim sünnetimdir" buyuran son elçi Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in, O'nun ailesinin, ashabının ve kıyamet gününe kadar O'na en güzel şekilde itaat eden tabilerinin üzerine olsun.

Yaklaşık üç sene kadar önce hazırlayıp, basımını yapmış olduğumuz *"Hakimiyet Mefhumu"* isimli çalışmamız, o günlerde kısa süre içinde tükenmiş, ne var ki maddi ve manevi bir takım zorluklar kitabın ikinci baskısını yapmamızı engellemişti. Ancak kitabın içinde ele aldığımız konunun ehemniyetine binaen Allah'a hamd olsun ki bugün ikinci baskısını okuyucuları-mıza sunuyoruz...

Kitabın bu baskısında konu içeriği üzerinde hiçbir değişikliğe gidilmemiştir. Sadece birinci baskıda gözden kaçan tashih hataları düzeltilmiştir. Bununla beraber birinci baskıda hatalı bir kullanım olan "*ed-dînul melik*" ifadesi "*dînul melik*" şeklinde düzeltimiş, yine birinci baskıda "marife isimlerin başında Elif-Lam bulunur" ifadesi, "başında harfi tarif (Elif-Lam) bulunan isimler marifedir" şeklinde düzeltilerek yapılan hatalar tashih edilmiştir. Ayrıca kitabımızın ikinci baskısı okuyucularımıza, içerisinde kitabın içeriğine dair yapmış olduğumuz derslerin ses kayıtlarının bulunduğu ses cd'si ile birlikte sunulmaktadır.

Hiç şüphesiz ki yapmış olduğumuz bu çalışmada doğrularımız rabbimizin katından, hatalarımız ise nefsimizden kay-

naklanmaktadır. Rabbimizden bize hakkı hak olarak göstermesini ve bizleri onunla rızıklandırmasını, batılı da batıl olarak göstererek bizin ondan uzak tutmasını dileriz. Allahumme Amin.

Başında ve sonunda bütün övgüler alemlerin Rabbi Allahu Tealâ'ya özgüdür.

15 Mart 2008
Murat Gezenler
Konya

Tahkimu-l Kavaniyn Risalesi

Lanetli bir kanunun, apaçık Arapça bir dille, insanları uyarması için, Cebrail *(aleyhisselam)* tarafından Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in kalbine indirilen (vahyin) yerine konulması, apaçık bir küfürdür.

> *"Ey iman edenler! Allah'a itaat edin. Peygambere de itaat edin ve sizden olan emir sahibine de. Eğer herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz; Allah'a ve ahiret gününe gerçekten inanıyorsanız, onu Allah ve Resulüne arz edin. Bu, daha iyidir ve sonuç bakımından da daha güzeldir."* (4, Nisa/59)

Allahu Tealâ'nın bu emri gereği, kişilerin aralarında çekiştikleri, anlaşmazlığa düştükleri ve inatlaştıkları zaman mevcut anlaşmazlığın çözümünü Allah'a ve Resulüne arz etmeleri gerekmektedir. Bu ayette "*eğer anlaşmazlığa düşerseniz...*" şart cümlesinden sonra zikredilen "*...herhangi bir şeyde...*" ifadesinin nasıl nekra olarak getirildiğini düşün! Bu cins ve miktar bakımından üzerinde ihtilaf edilen her türlü anlaşmazlığı ihtiva etmektedir.

Daha sonra Allah'a ve ahiret gününe imanın hasıl olabilmesi için, ihtilaf edilen her türlü anlaşmazlığın çözümünün Allah'a ve Resulü'ne götürülmesi bir şart olarak zikredilmiştir.

"*Bu, daha iyidir ve sonuç bakımından da daha güzeldir.*"

Allahu Tealâ'nın hayır olarak isimlendirdiği her şey mutlak surette hayırlıdır. Ve kendisinde kesinlikle bir şer yoktur. Bun-

dan dolayıdır ki, ayette belirtildiği üzere bütün anlaşmazlıkların Allah'a ve Resulüne arzedilmesi, hem dünyada hem de ahirette sonuç bakımından hem daha hayırlı, hem de daha güzeldir. Anlaşmazlık halinde meselenin Resulullah'tan başkasına arz edilmesi ise bir şer olup, gerek dünyada gerekse ahirette sonuç itibarı ile de en kötü olandır.

Münafıkların "*Biz sadece iyilik etmek ve arayı bulmak istedik*" *(Nisa Suresi: 4/62)* ya da "*Biz ancak ıslah edicileriz.*" *(Bakara Suresi: 2/11)* sözleri ise, anlaşmazlık halinde meselenin çözümünün Allah'a ve Resulüne arzedilmesinin dünyada da ve ahirette hayır olduğu gerçeğinin tam tersinedir.

Her türlü anlaşmazlık halinde Allah ve Resulüne müracaat edilmesinin dünyada ve ahirette hayır getireceği gerçeği, heva ve heveslerinden kanun çıkaranların, insanların bu kanunlara muhtaç olması, hatta bu kanunlarla muhakeme olmanın zaruri olması yönündeki iddialarının tam aksinedir. Onların bu iddiaları, sırf Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in getirdiği şeylere karşı kötü zan beslemeleri sebebiyledir. Onların bu şekildeki iddialarının gereği, Allahu Tealâ'nın ve Resulü'nün açıklamalarının noksan olduğu, anlaşmazlık halinde Allah ve Resulü'nün hükümlerinin yetersiz kaldığı, Allah ve Resulü'nün hükümlerine muhakeme olmanın dünyada ve ahirette kötü sonuçlar doğuracağını gerekli kılmaktadır. Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

> *"Hayır! Rabbine andolsun ki, iş bildikleri gibi değil, onlar aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp sonra da senin verdiğin hükme karşı içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olamazlar."* (4, Nisa/65)

Allahu Tealâ, nefiy edatlarının tekrarıyla ve mukaddes zatına yemin ederek, aralarında çıkan tartışmalı durumlarda Resulullah'ı hakem tayin etmedikleri sürece kişilerin iman sahibi olamayacaklarını üstüne basa basa vurgulamıştır. Yine Allahu

Tealâ, sadece Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'i hakem tayin etmeyi yeterli görmemiş, buna ilaveten kişilerin nefislerinde en ufak bir darlık ve sıkıntı olmaması gerektiğini de eklemiştir.

"...içlerinde hiçbir sıkıntı (harec) duymaksızın..."

Harec, darlık demektir. Yani, nefislerin endişe ve ızdırabdan kurtularak, genişlik içinde olması gerekmektedir. Allahu Tealâ buna ilaveten sadece bu iki şartı da yeterli görmemiş, üçüncü bir şart olarak da Allah Resulü'nün verdiği hükme karşı tam bir teslimiyet şartını ilave etmiştir. İşte bu Resulullah'ın hükmüne teslimiyetin tamamlanmasıdır. Zira, bu şekilde kişi nefsi isteklerinden tamamen uzaklaşmış ve hak olan hükme tam bir teslimiyet göstermiş olur. Bunun için teslimiyet şartı müekked bir mastarla te'kid edilmiştir. Açık bir şekilde görülmektedir ki, burada gelişi güzel bir teslimiyetle de yetinilmemiş, bilakis mutlak bir teslimiyet istenmiştir.

Yine aynı şekilde burada *"...aralarında çıkan çekişmeli işlerde..."* ifadesindeki genellemeyi düşün! Usulcülere ve diğer dil alimlerine göre ismi mevsul sılasıyla beraber zikredildiği zaman umum (genellik) ifade eder. Bu genelleme ve kapsam, miktar bakımından olduğu gibi cins ve çeşitlilik bakımından da böyledir. Anlaşmazlıkların büyüğü ile küçüğü arasında bir fark olmadığı gibi, türleri arasında da bir fark yoktur. Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

"Şunları görmüyor musun? Kendilerinin sana indirilene ve senden önce indirilene inandıklarını ileri sürüyorlar da tağuta inanmamaları kendilerine emrolunduğu halde, tağut önünde muhakemeleşmek istiyorlar. Şeytan da onları bir daha dönemeyecekleri kadar iyice sapıklığa düşürmek istiyor." (4, Nisa/60)

Tağut kelimesi tuğyandan türemiş olup "haddi aşmak" demektir. Kim Resulullah'ın getirdiği dışında bir şeyle hüküm verir yahut Resulullah'ın getirdiği dışında bir hükümle muhakeme

olursa bu kimse tağutun hükmü ile hükmetmiş ya da tağutun hükmü ile muhakeme olmuş demektir. Çünkü herkes için Resulullah'ın getirdiğine muhakeme olması gerektiği gibi yine herkes için de başkasıyla değil sadece Resulullah'ın getirdiği ile hükmetmesi gerekmektedir. Kim Resulullah'ın getirdiği dışında bir şeyle hüküm verirse veya Resulullah'ın getirdiği dışında bir şeye muhakeme olursa, hükmetme ya da muhakemeleşme noktasında haddini aşmış, azgınlık etmiş olur. Bu sebepten dolayı da tağut olarak isimlendirilir.

Muhakkak ki Allahu Tealâ, Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in getirmiş olduğu hükümlerin dışında başka bir hükme gitmek isteyen münafıkların imanını yok saymıştır. Ayette geçen *"Yez'umune"* fiili onların iman iddialarını bir yalanlamadır. Çünkü iman iddiası ile birlikte Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in getirdiği hükümlerin dışında başka bir otoritenin hakemliğine gitmek, bir kulun kalbinde asla bir araya gelmez. Bilakis bu iki durum birbirinin tam tersidir.

Allahu Tealâ'nın *"...Halbuki tağutu inkâr etmekle emrolunmuşlardı..."* sözünü düşün! Burada beşeri kanunları ortaya atanların Allahu Tealâ ile büyük bir inatlaşma içinde oldukları, bu hususta Allahu Tealâ'nın isteklerinin tam tersini yaptıkları görülmektedir. Esas olarak onlardan istenilen ibadet ettikleri tağutların kanunlarına başvurmak değil, bilakis tağutu tanımamaları ve onu inkâr etmeleridir.

"Fakat zalimler, kendilerine söylenenleri başka sözlerle değiştirdiler. Bunun üzerine biz, yapmakta oldukları kötülükler sebebiyle zalimlerin üzerine gökten acı bir azap indirdik." (2, Bakara/59)

Daha sonra Allahu Tealâ "*Şeytan da onları bir daha dönemeyecekleri kadar iyice sapıklığa düşürmek istiyor*" buyurmaktadır. Ayetin bu kısmı beşeri kanunlarla muhakeme olmanın ne derece büyük bir sapıklık olduğuna ne güzel işaret etmektedir.

Fakat beşeri kanunlarla hükmedenler ya da bu kanunlara muhakeme olanlar, ayette böyle bir fiilin, şeytanın iradesi olduğu apaçık bir şekilde belirtilmesine rağmen bu yaptıkları eylemlerini doğru bir iş olarak görmektedirler.

Beşeri kanunları ortaya atanların, bu koydukları kanunlarda insanlığın menfaati ve şeytandan uzaklaşma olduğuna dair düşünceleri gerçeği yansıtmamaktadır. Aslında onların iddialarına göre insanlığın menfaati şeytanın isteklerinde olmuş oluyor. Hâlbuki Rahman'ın bizlerden istedikleri ve Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in kendisiyle gönderildiği esaslar bu vasıftan ve bu durumdan ne kadar da uzaktırlar. Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

> *"Yoksa cahiliyye hükmünü mü arıyorlar? Kesinlikle bilen bir toplum için Allah'tan daha güzel hüküm veren kim olabilir?" (5, Maide/50)*

Muhakkak ki Allahu Tealâ insanlardan bu tip kimseleri (beşeri kanunlarda insanlığın menfaati olduğunu iddia edenleri) kötülemiş, onların cahiliyenin hükmünü istediklerini bildirmiş ve kendi hükmünden daha güzel bir hüküm olmadığını beyan etmiştir. Bu ayetin, mevcut hükümlerin sadece iki kısımdan ibaret olduğuna nasıl delalet ettiğini iyice düşün.

Sonra bu ayetin beşeri kanunlarla amel edenlerin kendi akıllarının döküntüsünü, fikirlerinin kırıntılarını iyi ve güzel olarak iddia etmelerini nasıl reddettiğine bir bak!

Bilinmelidir ki beşeri kanunlarla amel edenler, kabul etseler de yüz çevirseler de Allah'ın hükmünün dışında kalan bütün hükümler cahili-yenin hükümleridir. Bununla birlikte beşeri kanunlarla amel edenlerin durumu bizden önce yaşamış cahiliye ehlinin durumundan çok daha kötü, sözleri onlardan daha asılsızdır. Çünkü cahiliye ehlinin bu konuda kendi içlerinde bir çelişkileri ve tezatları yoktu. Ancak bugün beşeri kanunlarla amel edenler çok büyük bir çelişki içindedirler. Zira onlar bir taraftan

Resulullah'ın getirdiklerine iman ettiklerini iddia ediyorlar diğer taraftan da bu iddialarına muhalif hareket ediyorlar. Onlar bu halleri ile iman ve küfür arasında bir yol tutmak istiyorlar. Bu gibi kimseler için Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

> *"Bu ikisinin (imanla küfrün) arasında bir yol tutmak isterler. İşte onlar gerçek kâfirlerdir. Biz de kâfirlere alçaltıcı bir azab hazırlamışızdır." (4, Nisa/150-151)*

Hafız İbn-i Kesir bu ayetin tefsirinde şöyle demektedir: "Allahü Tealâ, her hayrı kapsayıcı, her şerri yasaklayıcı olan hükümlerinden yüz çevirip, bunun yerine cahiliyede olduğu gibi kişilerin görüşlerine, dalalet ve sapıklığı ihtiva eden değer yargılarına ya da çeşitli dinlerin karışımı ve beşeri görüşlerden meydana gelen Cengiz Han'ın vaaz ettiği *"Yesak"* gibi İslam dışı hükümlere yönelenin imanını kabul etmiyor. *"Yes'ak"* Cengiz Han'ın Kur'an, Tevrat, İncil ve kendi görüşlerine dayanarak ortaya koymuş olduğu kanunları ihtiva eden bir kitaptır. Cengiz Han öldükten sonra yerine geçen çocukları İslam'a girdikleri halde bu kitabı anayasa kitabı olarak görmeye devam ettiler. Allah'ın kitabı ve Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in sünnetini bir kenara atarak bu kitaptaki hükümlerle Tatarlara hükmettiler. İşte böyle davranan kimseler kafirdir. Bunlarla büyük küçük her meselede yalnız Allah'ın hükmüne dönünceye kadar savaşmak farzdır. Az veya çok hiçbir konuda Allah'ın hükümlerinden başka hükümlerle hükmedilmez.

Bunun için Allahu Tealâ -*Yoksa cahiliyye hükmünü mü arıyorlar?*- demektedir. Yani, Allah'ın hükmünden daha adaletli hüküm verecek kim vardır. Allah'ın şeriatına inanıp yakın ve bilgi sahibi olanlar, Allah'ın hüküm verenlerin en iyisi olduğunu, mahlûkatına karşı annenin çocuğuna merhametinden daha merhametli davrandığını bilirler. Zira Allahu Tealâ her şeyi bilendir. Her şeye kadir olandır. Ve her şeyde adil olandır."

Allahu Tealâ Maide Suresi'nin 50. ayetinden önce Nebisi Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e şöyle buyurmaktadır:

> *"Onların aralarında Allah'ın indirdiği ile hükmet. Onların arzu ve heveslerine uyarak, sana gelen haktan sapma." (5, Maide/48)*

Allahu Tealâ, şayet Yahudiler Resulullah'ı hakem tayin ederlerse, onlar arasında hüküm verme veya onlardan yüz çevirme noktasında nebisini muhayyer bırakmış ve şöyle demiştir.

> *"Eğer sana gelirlerse, ister aralarında hükmet, ister onlardan yüz çevir. Eğer onlardan yüz çevirirsen, sana hiçbir zarar veremezler. Eğer aralarında hükmedersen (kıst ile) adaletle hükmet. Şüphesiz Allah, adaletli davrananları sever." (5, Maide/42)*

Bu ayette emredilen *"kıst"*, adalet demektir. Allah ve Resulü'nün hükmünün dışında asla bir adalet yoktur. Allah ve Resulü'nün emirlerine muhalif bir şekilde hüküm vermek ise bizzat cevr, zulüm, sapkınlık, küfür ve fısktır. Bundan dolayı Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

> *"Kim Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse, işte onlar kâfirlerin ta kendileridir." (5, Maide/44)*
>
> *"Kim Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse, işte onlar zalimlerin ta kendileridir" (5, Maide/45)*
>
> *"Kim, Allah'ın indirdiği ile hükmetmezse, işte onlar fâsıkların ta kendileridir." (5, Maide/47)*

Bu ayetlerde Allahu Tealâ, indirdiği hükümlerle hükmetmeyenlerin kafir, zalim ve fasık olduklarını bildirmektedir. Allahu Tealâ'nın, kendi hükümleri ile hükmetmeyenleri kafir olmadıkları halde kafir olarak isimlendirmesi mümkün değildir. Bilakis bu kimse mutlak surette kâfirdir. Ancak ya itikadi yönden kâfirdir ya da ameli yönden kâfirdir. Bu ayetin tefsiri hakkında Tavus ve başkalarından gelen rivayetle, İbn-i Abbas'tan gelen haber, Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyenlerin kâfir olduğuna

delalet etmektedir. Ancak bu ya sahibini İslam'dan çıkaran itikadi bir küfürdür ya da sahibini İslam'dan çıkarmayan ameli bir küfürdür. Bunlardan ilki itikadi küfür olup birkaç kısma ayrılır.

İtikadi küfrün birincisi, Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen hakimin Allah ve Resulü'nün hükümlerinin doğruluğunu inkâr etmesidir. Bu konu da İbn-i Abbas'tan gelen rivayetin manası budur. İbn-i Cerir'de bu görüşü tercih etmiş ve buradaki küfrün Allah'ın indirdiği şer'i hükmü inkâr etmek olduğunu söylemiştir.

Bu nokta ilim ehli arasında üzerinde ihtilaf olmayan bir husustur. Çünkü ilim ehli arasında ittifakla kabul edilip kesinlik kazanan temel esasa göre, kim dinin temel meselelerinden herhangi birini, üzerinde icma edilen fer'i bir meseleyi ya da Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in getirdiği kesin olarak bilinen esasların tek bir harfini dahi inkâr ederse kafir olup İslam dininden çıkmıştır.

İtikadi küfrün ikincisine gelince bu da Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen hakimin, Allah ve Resulü'nün hükümlerinin doğruluğunu inkâr etmemekle birlikte insanlar, aralarında ihtilafa düştükleri zaman onların ihtiyaçlarına cevap vermesi bakımından Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den başkasının hükmünün daha mükemmel, daha kapsamlı ve daha güzel olduğuna inanmasıdır. Sırf zihin döküntüleri, sırf düşünce süprüntüleri olan yaratıkların hükümlerinin, Hakim ve Hamîd olan Allah'ın hükmüne üstün tutulmasından dolayı yukarıda birinci bölümde zikrettiğimiz gibi böyle bir inançda hiç şüphesiz küfürdür.

Bu kimse ya mutlak olarak ya da zamanın gelişmesi, şartların değişmesi sonucu ortaya çıkan yeni hadiselere nispetle Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den başkasının hükümlerinin daha mükemmel, daha kapsamlı ve daha güzel olduğuna inanır.

Ne olursa olsun hiçbir mesele yoktur ki, onun hükmü ya ke-

sin bir nas olarak, ya zahiren, ya naslardan istinbat edilerek ya da bir başka şekilde Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın kitabında ve Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in sünnetinde bulunmamış olsun. Bunu bilen bilir; bilmeyense hiç bilmez.

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* ve Rasûlü'nün hükmü, zamanın değişmesiyle, durumların gelişmesiyle ve olayların yenilenmesiyle değişmez. Şartların değişmesiyle fetvanın da değişeceğine dair alimlerin sözlerinin içeriği, nasibi az olan yahut hükümlerin konumlarını ve illetlerini tanımayan kimselerin zanettiği gibi değildir. Onlar bunun anlamını, kendi şehevi hayvani arzularına, dünyevi amaçlarına ve yanlış, hastalıklı tasavvurlarına uygun şekilde olduğunu zannetmişler. Bundan dolayı "şartların değişmesiyle fetvalarda değişir" şeklinde dile getirilen kaidenin avukatlığını yaparlar, bütün nasları bu kaideye tabi kılarlar ve böylece kelimelerin yerlerini değiştirirler.

> *"Rabbinin kelimesi (Kur'an) doğruluk ve adalet bakımından tamdır. Onun kelimelerini değiştirebilecek yoktur. O, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir." (6, En'am/115)*

Alimlerin zaman ve şartların değişmesiyle fetvanında değişeceğine dair sözlerinden asıl kastettikleri şer'i asıllar, muteber illetler, Allah ve Resulü'nün muradı olan maslahatlar mevcut oldukça fetvada bir değişiklik söz konusu olabileceğidir. Ancak bilinmektedir ki beşeri kanunları ortaya atanlar böyle sınırlamalardan çok çok uzaktırlar. Onlar ne şekilde olursa olsun çıkardıkları kanunlarda ancak kendi hevalarına uygun olanı dile getirmektedirler. Zira olaylar ve olanlar bu söylediğimizin en şaşmaz şahitleridir.

İtikadi küfrün üçüncüsüne gelince; Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen bir hakimin beşeri kanunların Allah ve Resulü'nün hükümlerinden daha iyi olduğunu iddia etmemesi ile birlikte onları eşit şekilde görmesidir. Böyle bir tutum da kişinin kafir olması ve İslam dininden çıkması bakımından önceki

iki bölümde olduğu gibidir. Zira bu kimse yaratılanı yaratana eşit tutmuş ve Allahu Tealâ'nın şu ayetine karşı inatlaşarak cephe almıştır:

> *"Onun benzeri hiçbir şey yoktur. O, hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir." (42, Şura/11)*

Bu ayet kemal sıfatının ancak Allahu Tealâ'ya ait olduğuna, zatında, sıfatlarında, fiillerinde, insanların ihtilaflı hallerinde hüküm verme noktasında yaratılanlara benzemekten münezzeh olduğuna delalet eden ayetlerdendir.

İtikadi küfrün dördüncüsü, Allah'ın indirdiği esasların dışında bir hükümle hükmeden hakimin, Allah ve Resulü'nün hükmüne muhalif bir hükümle hükmetmenin caiz olduğuna inanmasıdır. Bu hakim kendi verdiği hükmün Allah ve Resulü'nün hükmüne eşit olduğuna ya da onlardan üstün olduğuna inanmasa bile durum değişmez. Böyle bir durumda da yukarıda ilk 3 bölümde zikrettiklerimiz bu hakim için de geçerlidir. Açık, kesin, sahih, naslarla haram kılındığı bilinen şeylerin caiz olduğuna inandığı için bu kimse hakkında da yukarıda söylediklerimiz geçerlidir.

İtikadi küfrün beşincisine gelince bu da, dine karşı gelmek, hükümleri ile boy ölçüşmeye kalkışmak, Allah'a ve Resulüne isyan etmek bakımından şu ana kadar saydığımız küfür çeşitlerinin en büyüğü, en açığı ve en kapsamlısıdır. Bilindiği üzere şer'i mahkemelerin kaynakları, dayandıkları asıl noktalar vardır ki, bunların hepsi Allah'ın kitabı ve Resulullah'ın sünnetidir. Beşeri kanunlarla hükmeden mahkemelerin dayanakları ise çeşitli dinler, Fransız, Amerika, İngiliz kanunları, İslam'a mensup veya dindışı bidatcilerin mezhepleridir.

İtikadi küfrün bu çeşidinde işte bu tip mahkemeler kurmak, hazırlık yapmak, beşeri kanunları bu mahkemelerde verilecek hükümler için asıllar yapmak, bu mahkemeleri çeşitli şubelere ayırmak, bu mahkemelerde mutlak olarak beşeri kanunlarla hü-

kümler vermek, insanları buna zorlamak ve tüm bu hususlarda şer'i mahkemelere benzemek vardır.

Bu mahkemeler şimdi İslâm ülkelerinin bir çoğunda kurulmuş, mükemmel hale getirilmeye çalışılmış, kapıları açılmış insanlar da bu mahkemelerin hükmüne sürüler gibi gitmektedirler. Hakimler de insanların arasında Kitap ve sünnetin hükmüne muhalif olan hükümlerle hüküm vermekte ve insanları buna mecbur bırakmaktadırlar. Bu mahkemelerin verdikleri hükümleri insanlara kabul ettiriyorlar ve bunları gerekli kılıyorlar. Acaba bu küfrün üstünde başka hangi küfür vardır? Bu şekilde bir muhalefetten sonra Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in Allah'ın kulu ve resulü olduğuna ne şekilde muhalefet edilebilir? Basit bir şekilde sunduğumuz bu konunun delilleri yeterince bilinip tanınmaktadır. Burada sözü fazla uzatmaya gerek yoktur.

Ey Akıllılar Topluluğu! Ey Zekiler ve basiret sahipleri! Sizin gibi insanların hükümlerine, sizin gibi insanların düşüncelerine, hata yapması gayet doğal olan, hataları doğrularından daha çok olan, hatta Allah ve Resulü'nün hükümlerinden nas yahut istinbat edilenler hariç hükümlerinde doğruluk payı bulunmayan, sizlerden daha aşağıda olan kimselerin düşüncelerini ve hükümlerini, sizlere uygulamasına nasıl rıza gösterirsiniz? Sizler canlarınız, kanlarınız, mallarınız, hanım ve çocuklardan olan aile halkınız ve diğer haklarınız hususunda hüküm vermeleri için nasıl olur da bu kimseleri çağırırsınız? Onlar, kendisinde hiçbir şekilde bir hatanın bulunmadığı, ne önünden ne ardından batıl yaklaşamayan Hakim ve Hamid olan Allah tarafında indirilen, Allah ve Resulü'nün hükmüyle hüküm vermeyi terkedip reddediyorlar. İnsanların Rablerinin hükmüne itaat etmesi ve boyun eğmesi ancak, O'na ibadet etmeleri amacıyla kendilerini yaratan rablerinin hükmüne itaat etmeleri ve boyun eğmeleri ile mümkündür.

İnsanlar nasıl Allah'a secde ediyorlar, nasıl ancak O'na iba-

det ediyorlar ve her hangi bir yaratılmışa ibadet etmiyorlarsa aynı şekilde Hakim, Alîm, Hamîd, Raûf, Rahîm olanın hükmüne boyun eğmeli, itaat etmeli ve uymalıdırlar. Şüphelerin ve arzuların galebe çaldığı, kalplerine karanlıkların çöktüğü pek zalim, pek cahil yaratığın hükmünü terk etmelidir. Aklı başında olanların kendilerini bundan uzak tutmaları gerekir. Çünkü bu şekilde bir harekette insanın insanı kul-köle edinmesi mevcuttur. Keyfi arzularla, hatalarla, yanlışlarla insanın insana hükmetmesi mevcuttur. Ve üstelik bu tip bir tavır da Allahu Tealâ'nın şu kavliyle küfürdür.

"Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler işte onlar kafirlerin ta kendileridir." (5, Maide/44)

İtikadi küfrün altıncısı çöllerde, benzeri yerlerde aşiret ve kabile reislerinin bir çoğunun 'selomhum' dedikleri babalarından, dedelerinden kalma sözlerle ya da geçmiş adetlerle hükmetmeleridir. Onlar bu adetleri geçmiş atalarından almışlar bunlarla insanlara hükmetmektedirler. Anlaşmazlık hallerinde Allah ve Resulünün hükümlerinden yüz çevirip cahiliyenin hükümleri ile hükmederek bu hükümlere tabii olmaktadırlar.

Maide Suresi'nin 44. ayetinde bahsedilen küfrün ikinci kısmı ise itikadi olmayıp ameli küfürdür ve kişiyi dinden çıkarmaz. İbn-i Abbas'ın ayete dair yaptığı tefsir bu bölümü kapsamaktadır ki, O bu ayetin tefsirinde 'bu küfrün dışında bir küfürdür' ya da 'bu sizin bildiğiniz küfür değildir' demiştir. İşte bu kişinin herhangi bir davada hüküm verirken, nefsinin arzularına ve şehvetine uyarak Allah'ın indirdiği hükümlerin dışına çıkmasıdır.

Ancak bu kişinin, yaptığı hatanın büyüklüğünü ve doğru yoldan ayrıldığını da itiraf etmesi gerekmektedir. İşte böylesi bir durumda bu kişinin yapmış olduğu fiil kendisini dinden çıkarmaz. Ancak zina etmek, içki içmek, hırsızlık yapmak, yemini gamus gibi büyük günahlardan çok daha büyük bir günaha gir-

miştir. Çünkü Allahu Tealâ'nın kitabında küfür olarak isimlendirdiği bir günah küfür olarak isimlendirmediği bir masiyetten daha büyüktür.

Muhammed b. İbrahim

Hakimiyet Mefhumunun Aslı

Şeyh Muhammed b. İbrahim şöyle der

"Lanetli bir kanunun, apaçık Arapça bir dille, insanları uyarması için, Cebrail (aleyhisselam) tarafından Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem)'in kalbine indirilen (vahyin) yerine konulması, apaçık bir küfürdür."

Hiç şüphesiz ki, Kur'ani kavramların en önemlilerinden bir tanesi hüküm/hakimiyet kavramıdır. Uluhiyetle/ilahlıkla direkt ilgisi olması nedeniyle, bu kavram Kur'an'da defalarca zikredilmiştir. Kur'anı Kerim'e baktığımız zaman, türevleri ile birlikte 210 ayrı yerde hüküm kelimesinin geçtiğini görürüz. Tek başına ise 17 ayrı ayette geçmektedir.

Hüküm kelimesi sözlükte, yargı ve yargıda bulunmak, hükmetmek, karar vermek, idare etmek, ata gem vurmak, hâkimlik, amirlik, tesir gücüne sahip olmak, önlemek, engel olmak, menetmek, sözü geçmek, hükmünü yürütmek, emir, irade, kuvvet ve güç sahibi olmak gibi çeşitli anlamlara gelmektedir.

Kur'an'ı Kerim'de hüküm kavramına dair geçen ayetler hakimiyet mefhumunu oluşturmaktadır. Hakimiyet mefhumunun aslı ise, yasama, yargı ve muhakemeleşme olmak üzere 3 ayaktan meydana gelir. Yasama, kulların fiillerine dair serbestiyet tanıma, yasak koyma ve emretme yetkisidir. Yasama organı, toplumu oluşturan fertlerin, yaşamlarında uymaları gereken kuralları belirler, emirlere ve yasaklara uymayanlara karşı uygulanacak cezai

müeyyideleri tayin eder. Yargı makamı, yasama organının belirlediği emirleri, yasakları ve cezai müeyyideleri hayata geçiren bir mercidir. Muhakemeleşme ise, fertlerin her türlü ihtilafları için yargı organlarını yetkili kılmalarıdır.

Acaba İslam'da yasama hakkı, yani kulların yaşamlarına dair emirler verme ya da yasaklar koyma yetkisi kime aittir? Allah'ın indirdiği şeriatın dışında yasama yetkisine yeltenenlerin hükmü nedir? Yargı makamını oluşturan hakimler, kararlarını hangi asli kurallara bağlı kalarak vermek durumundadırlar? Allah'ın indirdiği ile hükmetmeme eylemi hangi durumlarda kişiyi İslam dairesinden çıkarır, hangi durumlarda çıkarmaz? Fertler günlük yaşamlarında karşılaştıkları problemlerin çözümü için Allah'ın indirdiği esaslarla hükmetmeyen mahkemelere başvurabilirler mi? İşte elinizdeki kitabın temel konusu, hakimiyet mefhumu olarak özetlediğimiz yukarıdaki üç esası ve buna dair konuları ele almaktadır.

Şeyh Muhammed b. İbrahim, *"Tahkimu-l Kavaniyn"* isimli risalesine öncelikle tüm Müslümanların üzerinde zerre kadar dahi olsa ihtilaf etmediği bir noktayı zikrederek başlamıştır. Yani, konu üzerinde tartışmasız, ihtilafsız kesin gerçeği dile getirerek...

Şeyh'in öncelikle Allah'ın kitabının yerine beşer esaslı kanunların ihdas edilmesinin apaçık bir küfür ameli olacağını söylereyek konuya başlamasının sebebi kanaatimizce konunun önemi ve üzerindeki ihtilaflardır. Nitekim Sefer Havali de Şeyh'in konuya bu şekilde başlamasını mevcut ihtilaflara dayandırmaktadır. Gerçekten bugün yaşadığımız şu zamanda gerek Arap dünyasında gerekse de yaşadığımız coğrafyada hakimiyet meselesi bütünüyle girift bir hal almıştır. Özellikle son yüzyılda İslam coğrafyası olarak bilinen topraklarda idare sahiplerinin Allah'ın kitabını bütünüyle bir kenara bırakarak yerine beşer esaslı kanunları hakim kılmaları tam anlamıyla insanları iki ay-

rı fırkaya bölmüştür. Bir tarafta beşeri esaslı kanunları ihdas eden idare sahiplerinin bu amelinin meşruiyetine dair birçok kılıf bulma meraklısı kimseler diğer tarafta ise yapılan bu amelin ayan beyan küfür olduğunu dile getiren İslam davetçileri... Ve konu iki fırka arasında süren büyük bir tartışmaya gebe kalmıştır. Konu üzerinde birçok ihtilaf çıkmıştır ve bütün ihtilaflar yasama, yargı ve muhakemeleşme etrafında toplanmaktadır. Özellikle muasır Mürcie'nin[1] temsilcileri işi iyice girift bir hale sokmuş, hakimiyet mefhumuna dair bütün vahyî esaslara kör ve sağır kesilmişlerdir. Öyle ki, Allahu Tealâ'nın indirdiği vahyi bir kenara atarak, kendi heva ve heveslerinden hüküm çıkaran, kanun koyanların bu fiilleri sanki abdest bozmak gibi meşru bir eylem olarak kabul edilmiş ve Allah'ın ilahlığını gasbeden tağutlar Müslüman olarak isimlendirilmişlerdir. Aynı şekilde mutlak olarak bütün konularda Allahu Tealâ'nın indirdiği vahyin dışında bir kanunla hükmeden yargı mensuplarının fiilleri, küfür olmaktan çıkartılıp çok basit bir günah olarak gösterilmiş, fertlerin günlük yaşamlarında her

[1] Mürcie: İman ile amel bütünlüğünü birbirinden ayıran bir fırkadır. Mürcie'ye göre amel imandan bir cüz değildir. Mürcie fırkasının bir kısmı ameli ancak imanın kemali ile ilişkilendirirken bir kısım Mürcie ehli ise amelin iman ile ilişkisini bütünüyle reddetmiş, imanın yapılan hiçbir amel ile yok olmayacağını savunmuş ve buna paralel olarakta imanın yok olmasını inkâr ve tekzib ile sınırlandırmıştır. Ehli sünnet alimleri, Mürcie'yi bid'at ehli bir fırka olarak isimlendirmişlerdir. Bununla beraber imanın yok olmasını inkâr ve yalanlamaya bağlayanlar ise tekfir edilmişlerdir. Muasır Mürcie ile kastımız ise, bugün kendilerinin selefin yolunda olduğunu iddia eden ancak bununla beraber itikaden kelimenin tam anlamıyla selefin tekfir ettiği Mürcie ve Cehmiye'nin itikadına sahip olan kimselerdir. Bunlara göre Allah'ın kitabını bir kenara atarak yasamada bulunmak, bu lanetli kanunlarla hükmetmek sahibini kafir yapmaz. Bu kimseler itikadları gereği bir kimsenin kafir olabilmesi için açık bir tekzib ya da inkâr şartı getirmektedirler. Konuya dair detaylı bilgiler kitabın ilerleyen sayfalarında gelecektir.

türlü sorunları için beşeri esaslı mahkemelere müracaat etmeleri caiz görülmüştür.

Üzücü olan diğer bir taraf ise, hâkimiyet mefhumunun önemini günümüzde tamamen kaybetmesi, ehemmiyetini yitirmesidir. Cahil halk kitleleri şöyle dursun, ilahiyat profesörleri, din görevlileri ve hatta toplumda ilim ehli olarak bilinen birçok kimse dahi bu meseleyi fer'i, 3. sınıf bir mesele olarak görmektedirler. Hâlbuki Allahu *(Subhanehu ve Tealâ)* kitabında yasama yetkisinin sahibini, hangi hükümlerle hükmedilmesi ve yine hangi hükümlerle muhakeme olunması gerektiğini açık ve kesin bir dille bizlere bildirmiş, hakimiyet mefhumunu direkt olarak iman/küfür konusuyla ilişkilendirmiştir. Yani, hakimiyet mefhumuna dair meydana gelebilecek en küçük bir hata dahi, kişiyi iman sınırları dışına çıkarabilmektedir. Buna rağmen yukarıda da söylediğimiz gibi mesele, sözde ilim ehli kimseler tarafından dahi önemsiz addedilmiş, bununla beraber bu konu etrafında hak olan gerçekleri dile getiren Müslüman davetçiler doğrudan doğruya haricilikle suçlanmışlardır. Zira muasır Mürcie'ye göre *"Hüküm ancak Allah'ındır"* ayetini ilk defa hariciler kullanmıştır...!!!

Hâlbuki hükmün, yasamanın sadece ve sadece Allahu Tealâ'nın tekelinde olduğunu, Allah'ın temiz kulu, Yakup *(aleyhisselam)*'ın göz nuru Hz. Yusuf, yıllar önce Mısır zindanlarından haykırmıştır. Kendisine gördükleri rüyanın tabirini soran zindan arkadaşlarına, onların rüyalarını tabir etmeye başlamadan önce hakimiyetin kayıtsız ve şartsız Allahu Tealâ'ya ait olduğunu bildirmiştir. Bu örnek dahi hakimiyet mefhumunun ne derece mühim bir mesele olduğunu ortaya koymaktadır.

> *"...Hüküm ancak Allah'a aittir. O size, kendisinden başkasına ibadet etmemenizi emretti. İşte dosdoğru din budur. Fakat insanların çoğu bunu bilmezler." (12, Yusuf/40)*

İşte Şeyh Muhammed b. İbrahim meselenin bu şekilde ehemmiyetini ve konu üzerindeki ihtilafları bildiği için, öncelikle *"Tahkimu-l Kavaniyn"* isimli risalesine konu üzerindeki en önemli noktadan başlamış Allah'ın kitabının bir kenara bırakılarak yerine beşeri kanunların, kokuşmuş anayasaların getirilmesinin apaçık bir küfür olduğunu belirtmiştir.

"Lanetli bir kanunun..."

Gerçekten bu ifade, Şeyh'in ilminin ve fıkhının üstünlüğünü göstermektedir. Şeyh burada, Allah'ın indirdiği esaslara dayanmayan her bir kanunu *"lanetli"* olarak sıfatlandırmıştır. Çünkü Allahu Tealâ, indirdiği şeriate muhalif ya da vahiy ürünü olmayan her bir söz, görüş ve düşünce tarzını şeytanın vahyi olarak isimlendirmektedir. Bunun en güzel örneğini, En'am Suresi'nin 121. ayetine dair rivayet edilen sebebi nüzulde görmekteyiz. Allahu Tealâ söyle buyurmaktadır:

> *"Üzerlerine Allah'ın ismi anılmamış olanlardan yemeyin, çünkü onu yemek yoldan çıkmaktır. Şeytanlar, dostlarına, sizinle mücadele etmeleri için telkinde bulunurlar. Eğer onlara itaat ederseniz, muhakkak ki müşriklerden olursunuz." (6, En'am/121)*

Bilindiği üzere meytenin, yani ölü etinin yenilmesi haramdır. Buna karşılık müşrikler, fitne çıkarmak amacıyla "insanların kendi elleriyle kestikleri hayvanların eti nasıl helal oluyor da Allah'ın tabii ölümle öldürdüğü haram oluyor" tarzında bir fitne ortaya atmışlardı. Onlara göre şer'i kesim sonucu insanın kendi öldürdüğü helal ise şer'i kesim yapılmadan herhangi bir dış etken sonucu ölen hayvanın etinin yenilmesi de helal olmalıydı. Onlar bu şekilde ölen bir hayvanın Allah'ın kılıcıyla öldürüldüğüne inanıyorlardı. İşte müşrikler bu konuda Müslümanlarla tartışmaya başlamışlar, leş ve meytenin Allah'ın tabiî ölümle öldürdüğü bir parça olduğunu ileri sürmüşler ve meytenin haram kılınmasına taaccüp etmişlerdir. Bunun üzerine Allahu Tealâ, Seyyid Kutub'un ifadesiyle hükmünü yedi kat semanın ötesinden indirmiş ve kendi indirdiği esaslara dayanmayan böyle bir düşünce tarzını, şeytanın vahyi olarak isimlendirmiştir.

Bundan dolayıdır ki, Allahu Tealâ'nın indirdiği şeriata dayanmayan, vahyi esaslara muhalif her bir görüş, söz ve düşünce tarzı, diğer bir ifadeyle hüküm, kanun ve yasa, şeytanın vahyi olup, lanetli sıfatını almaya öncelikle hak kazanmıştır. Çünkü şeytan, lanetlenmiş bir şekilde Allah'ın huzurundan kovulmuştur.

"...apaçık Arapça bir dille, insanları uyarması için, Cebrail tarafından, Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem)'in kalbine indirilen (vahyin)..."

Şeyh burada, Allahu Tealâ'nın Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e indirdiği vahyi güzel bir üslupla tarif etmiş, apaçık ve Arapça olmasını ve yine aynı şekilde Cebrail *(aleyhisselam)* tarafından indirilmiş olmasını vurgulamıştır. Nitekim tüm bu hususlar, Kur'an'ı Kerim'de zikredilmektedir:

> *"Söyle; her kim Cebrail'e düşman ise iyi bilsin ki, Kur'an'ı senin kalbine Allah'ın izniyle kendinden önceki vahiyleri onaylayıcı, müminlere hidayet ve müjde kaynağı olmak üzere o indirdi." (2, Bakara/97)*
>
> *"Elif, Lam, Ra. İşte bunlar sana o açık seçik kitabın âyetleridir. Muhakkak ki, biz onu anlayasınız diye Arapça bir kitap olarak indirdik." (12, Yusuf /1-2)*

"...yerine konulması apaçık bir küfürdür."

Ve Şeyh, cümlesini konu hakkındaki tartışmasız gerçeği dile getirerek tamamlamıştır. Hiç şüphe yoktur ki, yasama, yani kulların fiillerine dair emretme, nehyetme ve cezai müeyyideler belirleme hakkı ancak ve ancak Allahu Tealâ'ya aittir. Bütün Müslümanlar icmaa etmişlerdir ki, hükmün ana kaynağı Allahu Tealâ'nın bizzat kendisidir. Kur'an'ı Kerim'de bir çok ayette teşrii hakimiyetin yani kulların fiillerine dair emirler ve yasaklar koy-

ma, hukuki müeyyidler belirleme yetkisinin ancak ve ancak Allahu Teala'nın bir hakkı olduğu bildirilmiş, diğer bir ifadeyle hükmetme yetkisi sadece Allah'a izafe edilmiştir. Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

> *"...Hüküm ancak Allah'a aittir. O, size, kendisinden başkasına ibadet etmemenizi emretti. İşte dosdoğru din budur. Fakat insanların çoğu bunu bilmezler." (12, Yusuf /40)*

Ayettin Arapça orijinalinde geçen *"lillahi"* ifadesinin başında bulunan *"lam"* harfi, müfessirlerin cumhuruna göre istihkak, mülkiyet manasında olup hükmün ancak Allah'ın hakkı olduğunu bildirmektedir. Ve bu hüküm ister tekvinî hüküm (mutlak güç ve otorite, yaratma ve var etme hükmü) olsun isterse de teşriî hüküm (kulların fililerine dair yasama da bulunma) olsun sadece Allah'a izafe edilmiştir. Her ne kadar bugün bazı çevreler bu ve buna benzer ayetlerde zikredilen hükmün tekvinî hüküm olduğunu, bu anlamda yaratma ve varetmenin sadece Allah'a ait olduğunu, yasama noktasında hakimiyete ise kullarında müdahelesinin olabileceğini iddia etselerde ayette geçen *"hüküm"* kelimesi umumi bir manada olup bu şekilde sınırlandırılması mümkün değildir. Nitekim ayete dair görüş belirten müfessirlerin hemen hemen tamamı da hükmün her iki türününde ancak Allah'ın hakkı ve O'nun mülkiyeti altında olduğunu belirtmişlerdir. Okuyoruz...

Taberi: "Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*, yarattığı hiç bir varlığı hükmünde kendisine ortak kabul etmez. Bilakis kulları arasında tek başına hüküm verecek, onların işlerini düzenleyecek ve dilediği gibi tasarrufta bulunacak ancak O'dur."[2]

İbn-i Kesir: "Sonra Yusuf arkadaşlarına hükmün, tasarrufun, dileme ve hükümranlığın bütünüyle Allah'a ait olduğunu haber vermiştir."[3]

[2] Taberi Tefsiri, 8/212.
[3] İbn-i Kesir Tefsiri, 8/185.

Begavi: "Hüküm vermek, emretmek ve yasaklamak ancak Allahu Tealâ'ya ait bir haktır."[4]

Muhammed Eş'Şenkîti: "Yüce Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*, hüküm konusunda hiç kimsenin kendisine ortak olmasını asla kabul etmez. Hüküm sadece O'na aittir. O'ndan başka hiç kimsenin kesinlikle hüküm verme yetkisi yoktur. Helal, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın helal kıldığı, haram, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın haram kıldığıdır. Hak din, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın koyduğu şeriattir. İhtilaflı meselelerde sadece O'nun verdiği hüküm geçerlidir. Hükümden kasıt ise, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın hüküm verdiği her meseledir. Teşri koyma meselesi ise buna öncelikle dahildir."[5]

Yukarıda vermiş olduğumuz alıntılarda Taberi'nin "kulları arasında tek başına hüküm verecek, onların işlerini düzenleyecek" ifadesi ile Begavi'nin "emretmek ve yasaklamak" ifadesi ayette geçen hüküm kelimesine teşriî hükmünde dahil olduğuna dair bir işarettir. Şenkîti'nin ifadesi ise çok daha açık olup hükmün her iki kısmınında ancak Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın tekelinde olduğunu göstermektedir.

Tekvinî hükmün ancak Allah'ın hakkı olduğu gibi teşriî hükmünde Allah'ın hakkı olduğunun en güzel işaretlerinden bir tanesi de fıkıh usulü kitaplarında "Hüküm ve Nevileri" kısmında geçen konuya dair açıklamalardır. Bilindiği üzere usul kitapları hükmü sadece teşriî noktada ele alırlar ve tekvini hüküm konusu fıkıh usulünün konusu değildir. Bu noktada fıkıh usulü üzerine güzel ve önemli çalışmaları olan Abdülkerim Zeydan, teşri hükmün sadece Allah'n mülkiyeti altında olduğuna dair şunları söylemektedir:

"Tüm Müslümanlar icmaa etmişlerdir ki; kanun koyucu yanlızca Allah'tır. Allahu Tealâ, En'am Suresinin 57. ayetinde,

[4] Bagavi Tefsiri, 2/427.
[5] Edvau-l Beyan, 4/82.

idare ve hükmün ancak kendisine ait olduğunu belirtmektedir. Bu esasa dayanarak diyoruz ki; Allah'ın şeriatını terk ederek yasamada bulunmak küfürdür. Çünkü Allah'tan hariç hiç kimsenin kanun koyma yetkisi yoktur."[6]

İslam'da teşriî hüküm yani yasama, kanun ve hüküm çıkarma yetkisi tamamen Allahu Tealâ'nın bizzat kendisine ait iken, beşeri sistemlerde ise durum tamamen farklıdır. Örnek olarak Ürdün anayasasının 24 ve 25. maddeleri şu şekildedir:

'Millet yetkilerin kaynağıdır."

"Yasama yetkisi Kral'a ve Millet Meclisine bağlıdır."

Aynı şekilde Kuveyt anayasasının 6. ve 51. maddeleri de şu şekildedir:

"Millet bütün yetkilerin kaynağıdır."

"Yasama yetkisini anayasaya uygun olarak emir ve millet meclisi üstlenir."

T.C anayasasında ise, yasama yetkisine sahip organlar, anayasanın 6 ve 7. maddesinde şu şekilde ifade edilmiştir:

"Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir. Türk Milleti, egemenliğini, anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır. Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez."

Görüleceği üzere beşeri sistemlerde egemenlik, hakimiyet hakkı ancak milletindir. Millet bu yetkisini belirli zamanlarda yapılan seçimlerde, o ülkenin anayasasına göre ya Kral'a, ya Cumhurbaşkanına, ya da parlamenterlere devreder. Halktan yasama yetkisini devralan Kral, Cumhurbaşkanı ya da parlamenterler ise, artık bu noktada tek söz sahibi olup, kendi isteklerine göre kanun ve yasa çıkarırlar, kendi düşük akılları ile kulların fiillerine dair söz sarf ederler. Diledikleri fiillerin işlenmesini serbest bırakırlar, diledikleri fiilin işlenmesini ise

[6] El-Veciz Fi Usulil Fıkh, sy:69.

yasaklarlar. Kelimenin tam anlamıyla yasama hakkını bilfiil kullanarak, diledikleri şeyleri haram, diledikleri şeyleri de helal kılarlar.

Burada bazı kimseler günümüz idarecilerinin Allah'ın indirdiği esasları inkâr etmediklerini, Allah'ın haram kıldığı şeyleri helal, Allah'ın helal kıldığı şeyleri ise haram kabul etmediklerini, bu yüzden de Allah'ın indirdiği şeriata muhalif yasa ve kanun koymalarının, onları kafir yapmayacağını iddia etmektedirler. Bu iddiaya binaen, beşeri kanunlar da inkâr ve helal kılmanın ortaya çıkma şekline dair Abdulkadir b. Abdulaziz'in şu tespitlerini okuyucuya aktarmakta fayda görüyoruz:

"Beşeri kanunlarda inkâr ve helal kılma çeşitli şekillerde ortaya çıkar:

1- Kanunların açık bir şekilde Allah'ın haram kıldığı esasları mübah görmesi şeklinde:

Karşılıklı rıza ile zinanın mübah kılınması, halen islami olduğu iddiasındaki bazı ülkelerde genelevler açılması için ruhsat verilmesi, belirli yerlerde içki içilmesinin serbest bırakılması, bu gibi yerler açmak ve içki yapımı için ruhsat verilmesi, faizin serbest bırakılması ve faizle çalışan bankalar açılması için ruhsat verilmesi, eğlence ve müziği serbest bırakmak, devlete ait olan ve olmayan diğer medya organlarında buna izin vermek, beşeri anayasalarla inanç özgürlüğü tanımak yoluyla riddeti serbest bırakmak gibi... Bunların tümü, haramı açıkça helal kılmaktır.

2- Kanunların, hakkında şer'i cezaların bulunduğu suçlara değişik cezalar öngörmesi:

Yani bu, var olan şer'i cezaların yürürlükten kaldırılması demektir ve bu da onların inkâr edilmesi anlamına gelir. Bu şekilde şer'i hadlerin tümü ortadan kalkmış olur. İbn-i Teymiyye *(rahimehullah)* şöyle demektedir:

"Bilindiği gibi; Allah'ın, Resulü ile göndermiş olduğu emir

ve nehiyleri yürürlükten kaldıran, Müslümanların, Yahudilerin ve Hıristiyanların ittifakıyla kafirdir."[7]

3- Kanunun, kapalı olarak bazı dini vaciplerin işlerliğini ortadan kaldırmayı öngörmesi:

İnanç hürriyetinin kanunlaştırılması gibi. Böylece, putperestlere ve ehl-i kitaba karşı Allah yolunda savaş ortadan kalkmış olacak, bunun ardından ehl-i zimmetle ilgili hükümlerle amel de geçerliliğini yitirecektir. Aynı kanunla, riddete karşı had uygulaması ve mürtedlerle cihad da geçersizleşmiş olacaktır. Böyle bir kanunun koyulması, bahsi geçen haramların inkârı anlamına gelmektedir.

4- Bazı şer'i vacipleri yerine getiren kimselerin cezalandırılması:

İyiliği emredip kötülüğü nehyetme, Allah yolunda cihad, mürted yöneticilere karşı çıkma gibi bazı şer'i vacipleri yerine getiren kimselerin cezalandırılması. Bu vacipleri ikame eden kimselerin suçlu kabul edilerek cezalandırılması, inkârın ta kendisidir."[8]

Hakimiyet yetkisinin sadece Allahu Tealâ'nın tekelinde olmasından dolayıdır ki, ortaya konulan tüm bu fiiller kendisinde zerre kadar dahi şüphe olmayan bir küfürdür. Yeryüzünün neresinde olursa olsun -ki bugün yeryüzünün tamamı böyledir- insanların sevk ve idaresi için meclislerde ve parlamentolarda, Allah'ın indirdiği hükümler bir kenara bırakılıp, yerine beşer ürünü lanetli kanun ve yasalar getiriliyorsa, bu yapılan fiil ayan beyan küfürdür ve böyle bir eylem içerisinde olanlar da ayan beyan kafirdirler. Şeyh Muhammed Şenkîti'nin *"Edva'ul Beyan"* isimli tefsirinde de dediği gibi, böyle bir fiilin küfür olmasından ve bu tip eylemler içersinde bulunanların kafir olmasından, ancak onlar gibi, Allah'ın basiretlerini kapattığı, kalplerini mühürlediği kimseler şüphe ederler.

---

[7] Mecmuu-l Fetava, 8/106.

[8] El-Camiu Fi Talebil Ilmi-ş Şerif, 1/496.

Burada konunun açıklığa kavuşması için konuya dair alimlerin görüşlerine yer vereceğiz. Allah'ın indirdiği şeriatin terk edilmesinin ve yerine beşeri kanunların çıkarılmasının küfür olduğuna dair en net açıklama görebildiğimiz kadarıyla İbn-i Kesir *(rahimehullah)*'den gelmektedir. İbn-i Kesir'in bu konu üzerinde fetvasına geçmeden önce, konuya dair Cengiz Han tarafından ortaya atılan ve *"Yes'ak"* olarak isimlendirilen kanunnameden kısaca bahsetmekte fayda vardır. Markizi, bu konuda şunları kaydetmiştir:

"Cengiz Han, Tatar Kral'ı Onkhan'ı yendikten sonra, doğu ülkelerinde bir devlet kurdu ve bu devleti için kanunlar yaptı. Bu kanunları ise *"yasa"* veya *"yesak"* ismini verdiği bir kitapta topladı. Daha sonra ise, bu kanunları çelik levhalara işleterek onları, kavminin uyacağı bir şeriat haline getirdi. Kavmi de bunlara uydu. Cengiz Han hiçbir dine bağlı değildi."[9]

Cengiz Han'ın bu kitabı hakkında Kaşandi, Alaaddin el-Cuveyni'den şunları nakleder:

"Cengiz Han'ın ve kendisinden sonra çocuklarının bağlandığı din, Cengiz Han'ın koyduğu Yes'ak kanunlarıdır. Yes'ak ise, Cengiz Han'ın kendi kafasından uydurduğu kanunlardır. Bu Yes'ak içerisinde bir takım hükümler ve cezalar vardır. Bu hükümlerin çoğu İslam şeriatına muhalif idi. Ancak çok az bir kısmı, Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in şeriatına uygundu. Cengiz Han, koymuş olduğu bu kanunları *"büyük yasa"* olarak isimlendirdi ve bu kanunları bir kitapta topladı. Bu kanunları kendisinden sonra gelecek olan nesiller için miras olsun ve böylece her aile onları gerek kendileri öğrensin, gerekse çocuklarına öğretsin diye kendisine ait bir kasada saklanmasını emretti"[10]

Cengiz Han'ın Yes'ak ismini verdiği anayasasındaki bazı hükümler şöyledir:

---

[9] Makrızi, El-Mevaid vel İ'tibar, 2/210.

[10] Tarihu Fatihul Alem, 62-63.

* İster evli olsun ister bekar olsun zina eden öldürülür.

* Lutiliğin (erkeğin erkekle ilişkisi) cezası ölümdür.

* Bilerek yalan söyleyen, sihir yapan, insanların gizli hallerini araştıran öldürülür.

* Ticaret yapsın diye kendisine mal verilen kimse üç kere zarar ederse öldürülür.

Bu açıklamalardan sonra İbn-i Kesir *(rahimehullah)*'in fetvasına geçebiliriz. İbn-i Kesir, Maide Suresi'nin 50. ayetine dair yaptığı tefsirde şöyle demektedir:

"Allahu Tealâ, her hayrı kapsayıcı, her şerri yasaklayıcı olan hükümlerinden yüz çevirip, bunun yerine cahiliyede olduğu gibi kişilerin görüşlerine, dalalet ve sapıklığı ihtiva eden değer yargılarına ya da çeşitli dinlerin karışımı ve beşeri görüşlerden meydana gelen Cengiz Han'ın vaaz ettiği Yes'ak gibi İslam dışı hükümlere yönelenin imanını kabul etmiyor. Yes'ak; Cengiz Han'ın Kur'an, Tevrat, İncil ve kendi görüşlerine dayanarak ortaya koymuş olduğu kanunları ihtiva eden bir kitaptır. Cengiz Han öldükten sonra yerine geçen çocukları, İslam'a girdikleri halde bu kitabı anayasa kitabı olarak görmeye devam ettiler. Allah'ın kitabı ve Resulullah'ın sünnetini bir kenara atarak bu kitaptaki hükümlerle Tatarlara hükmettiler. İşte böyle davranan kimseler kafirdir. Bunlarla büyük küçük her meselede yalnız Allah'ın hükmüne dönünceye kadar savaşmak farzdır."[11]

Görüleceği üzere İbn-i Kesir *(rahimehullah)* çok açık bir ifade ile Allah'ın şeriatini kısmen dahi olsa bir kenara atarak, yeni kanun ve yasalar icad edenlerin küfrüne ve bunlarla büyük küçük her meselede Allah'ın indirdiği esaslara dönünceye kadar savaşılmasının farz olduğuna işaret etmiştir. Gerek ilk dönem alimleri, gerekse müteahhir ulema arasında bu hususta en ufak bir ihtilaf olmamıştır. Yasama, kanun koyma yetkisi ancak Allah'ındır ve bu

[11] İbn-i Kesir Tefsiri, 5/2364.

yetkiye yeltenenler apaçık kafirdirler. Elbette bu noktadaki ittifak Kur'an'ı Kerim'in konuya dair kesin naslarından kaynaklanmaktadır. Allahu Tealâ hakimiyet mefhumunu, kitabında en ince detayına kadar izah etmiş ve bu noktada kapalı hiçbir şey bırakmamıştır. İbn-i Kesir'in bu fetvası üzerine Said Havva şöyle demektedir:

"Allame İbn-i Kesir'in söylediği bu fetvaya karşı çıkan hiçbir alim tasavvur etmem. Biz aslen şunu açıkça söyleriz. Bir parti İslam nizamını terk ederse ya da kendi tüzüğüne küfür maddelerini katarsa veya hangi hükümet La İlahe İllallah kelimesine ters kanun ve dustur vaaz ederse, biz onlara kafir deriz. Aynı şekilde kim de böyle bir hükümete yardım edip, onları kollarsa biz ona da kafir deriz."[12]

Şeyh Ahmed Şakir *(rahimehullah)*, *"Umdetu't Tefsir"* isimli eserinde, İbn-i Kesir'in yukarıda geçen sözünü yorumlayarak şöyle demektedir:

"Bununla beraber, Müslümanların kendi ülkelerinde dinsiz, putperest Avrupa kanunlarından alınma bir kanunla hüküm vermeleri nasıl caiz olur? Hatta o öyle bir kanun ki içine istedikleri gibi bozup değiştirdikleri keyfi arzular, batıl görüşler dahil olmuştur. Bunu ortaya koyan, koyduğu kanunun İslâm şeriatına uyup uymadığına hiç aldırış etmez. Bu beşeri sistemlerin konumu güneş gibi açıktır. Küfrü nettir. Bunda kesinlikle hiçbir şüphe yoktur. İslama mensup olan -kim olursa olsun- bir kimsenin bunlarla amel etmede, yahut bunlara uymada, yahut bunları kabul etmede hiç bir mazereti olamaz."[13]

Şeyh Muhammed Hamid El'Fıkî, Fethu'l Mecid'e yapmış olduğu haşiyede, İbn-i Kesir'in, Tatarlar'ın Yes'ak isimli kanunnameleri hakkındaki yukarıdaki sözü üzerine şöyle demektedir:

[12] El-Esasü fi-t Tefsir, Maide Suresi 50. ayetin tefsiri

[13] Umdetu-t Tefsir, 4/173

"İbn-i Kesir'in dediği gibi ya da bundan daha şerlisi, her hangi bir kimsenin kanlar, mallar ve ırzlar hakkında hükmüne başvurulacak kanunları yabancılardan alması ve bunu kendisi için apaçık olan Allah'ın Kitabı, Resulullah'ın sünnetinin önüne geçirmesidir. Kesinlikle hiçbir şüphe yoktur ki, bu kimse kafir ve mürtetdir. Eğer bu amelinde ısrar ederse ve Allahu Tealâ'nın indirdiği esaslarla hükmetmezse, kendisi ile isimlendirildiği hiçbir isim ona fayda vermez. Yine aynı şekilde zahiri olarak kendisinden sadır olan namaz, oruç, hac gibi amellerden hiç birisi de kendisine fayda vermez."[14]

Yukarıda yaptığımız alıntılardan da anlaşılacağı üzere Yes'ak, semavi bir asla dayalı, Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'an gibi kutsal kitaplardan ve Cengiz Han'ın kendi şahsi görüşlerinden derlenmiştir. İbn'i Kesir ise, tefsirinde bu şekilde bir fiilin, sahibini dinden çıkaracağını belirtmiştir.

Malum olduğu üzere günümüzde ise, beşeri kanunlarla hükmeden parlamentoların çıkardığı kanunlarda, semavi bir aslın asla yeri yoktur. Bilakis özellikle İslam coğrafyası olarak bilinen ülkelerde ve üzerinde yaşadığımız Türkiye Cumhuriyetin'de ortaya konulan yasalar batıdan ithal edildiği için ya Allah'ın indirdiği esaslara muhalif ya da Allah'ın indirdiği esaslara karşı açıkça düşmanlık sergiler niteliktedir. İste İbn-i Kesir'in sözü üzerine, gerek Ahmed Şakir'in, gerekse de Şeyh Muhammed Hamid'in yaptığı yorumlar bu yöndedir. Yani, aslı semavi esaslara dayalı bir metni anayasa haline getirmek küfür olduğuna göre, bundan daha kötüsü ve şerlisi, hiçbir semavi asla dayanmayan, islami esaslara ve değerlere tamamen muhalif olan kanun ve yasalar ortaya koymaktır.

Allah'ın indirdiği esaslar dışında yeni kanunlar çıkarma, Allah'ın helal kıldığını yasaklama ya da Allah'ın haram kıldığını serbest bırakma noktasında İbn-i Teymiyye *(rahimehullah)* şöyle demektedir:

[14] Fethul Mecid sy. 396.

"Bir kimse, haram olduğu icma ile sabit olan bir şeyi helal yaparsa veya helal olduğunda icma olan bir şeyi haram yaparsa veya icmayla sabit olan Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın şeriatini değiştirirse bu kişi alimlerin ittifakıyla kafirdir."[15]

Burada bir noktaya dikkat çekmekte fayda vardır. Beşeri sistemlerde herhangi bir kanun ya da yasa çıkarılacağı zaman esas ölçü, çıkarılacak bu yasanın beşeri hukuk mensuplarının kutsal kitapları olan anayasalarına uygun olup olmamasıdır. Yetkiyi elinde bulunduran idareciler, bir kanun çıkaracakları zaman, mutlak surette bu çıkacak kanunun, anayasa kitaplarına uygun olmasına dikkat ederler. Herhangi bir kanun ve yasa çıkacağı zaman Allahu Tealâ'nın kitabının ya da Resulullah'ın sünnetinin hiçbir geçerliliği yoktur. Şayet çıkarılan bir yasa hakkında, aralarında bir ihtilaf doğarsa bunun çözümü içinde ana kaynak, kutsal kitapları olan anayasalarıdır. Durum böyle olunca çıkarılan bu kanunların bir kısmı Allahu Tealâ'nın emirlerini yasaklamakta, bir kısmı Allahu Tealâ'nın haramlarını açık açık helal kılmakta, yine bir kısmı ise Allahu Tealâ'nın emirlerini iptal etmektedir. İşte Şeyhul İslam'ın yukarıda söylediği söz, bugün beşeri kanunlarla idare edilen ülkelerde yasama görevinde bulunan kimselerin, tüm alimlerin ittifakıyla kafir olduğunu göstermektedir. İbni Teymiyye *(rahimehullah)* bir başka yerde şöyle söylemektedir:

"Allahu Tealâ'nın, resulleri vasıtasıyla gönderdiği emir ve yasakları iptal eden kişi, Müslümanların, Yahudilerin ve Hıristiyanların ittifakıyla kafirdir."[16]

Ne gariptir ki, İbn-i Teymiyye, şeriatın esaslarını iptal eden bir kimsenin, Yahudi ve Hıristiyanların ittifakıyla bile kafir olacağını söylerken, bugün dillerinden İbn-i Teymiyye'nin ismini düşürmeyen muasır mürcie, parlamentolarında Allah'ın haramlarını helalleştiren, Allah'ın emirlerini haram kılıp yasaklayan, Allah'ın kanun-

[15] Mecmuu-l Fetava, 3/267.
[16] Mecmuu-l Fetava, 8/106.

larında belirlediği ölçüleri ters düz eden idare sahiplerinin Müslüman olduklarını iddia etmektedirler. Ne üzücüdür ki bu kimseler ehli kitap kadar bile basiret sahip olamamaktadırlar.

Aynı konu üzerinde İbn-i Teymiyye'nin talebesi İbn-i Kayyım el'Cevziyye *(rahimehullah)* söyle demektedir:

"İslam dininin önceki bütün dinleri neshettiği, Kur'an ve alimlerin icmasıyla sabittir. Buna göre, her kim Kuran'a bağlanmayıp Tevrat ve İncil'e bağlanırsa, kafir olur. Zira Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*, sadece İslam şeriatine uyulmasını farz kılmıştır. Bu nedenle sadece İslam şeriatinin haram kıldığı haram, farz kıldığı farzdır."[17]

İbn-i Kayyım *(rahimehullah)*, Tevrat ve İncil gibi aslı semavi esaslı olan kitaplara bağlı kalmanın küfür olduğunu söylemektedir. Acaba aslı hiçbir semavi temele dayanmayan, bununla beraber içerisinde son kitap Kur'an'ın hükümlerine açık bir şekilde ters hükümler barındıran anayasalara bağlanan idarecilerin durumu nedir! Mahmud Şakir bu konuda söyle demektedir.

"Allah'ın indirdiği şeriatın dışında hükümler çıkarmak, Allah'ın hükmünden yüz çevirmek, Allah'ın dininden vazgeçmek, küfür ahkamlarını sevmek demektir. Ehli kıbleden olan herkes bu şekilde kanun yapanı ve ona çağıranı tekfir etmiştir. Bu konuda kimsenin şüphesi yoktur."[18]

Aynı konu üzerine Muhammed Kutub şöyle demektedir:

"Allah'ın kanunlarından hariç yasamada bulunmak tüm fukahanın ittifakı ile küfürdür. Acaba tüm davetçiler Allah'ın indirdiği şeriatin dışında kanun ve yasa koymanın, sahibini iman dairesinden çıkardığını, yine aynı şekilde bu kanunlardan razı olmanın da sahibini dinden çıkardığını daha öğrenmediler mi?"[19]

Yasama noktasında Allah'ın indirdiği esasları terk ederek

---

[17] Ahkamu Ehlu-z Zimme, 1/259.
[18] Taberi Tefsiri Haşiyesi, 10/348.
[19] Keyfe Ned'un Nase, sy:38.

yeni yeni kanun ve hükümler uyduranların küfrü bu şekilde ortaya çıktıktan sonra, meseleye bir de rububiyet, yani rablik noktasından yaklaşmakta fayda vardır.

Bilinmelidir ki hakimiyet kavramı, direk olarak rububiyetle alakalıdır. İnsanların yaşamlarında tabi olacakları kanunları, yasaları ve kuralları kim belirtiyorsa, insanların fiillerine dair kim ceza ve mükâfat veriyorsa rabte odur. Bu anlamıyla Allahu Tealâ tüm alemlerin rabbidir. Allah'ın kitabını bir kenara atarak yasa ve kanunlar çıkarmaya çalışanlara gelince, onlar bu fiilleri ile Allah'ın rabliğini gasp etmeye çalışmaktadırlar. Her ne kadar kendilerini rabb olarak sıfatlandırmasalar da, onların yasama yetkisine sahip olduklarına dair iddiaları, açık bir şekilde rablik iddiasından başka bir şey değildir. Allahu Tealâ Firavun'dan haber verirken şöyle buyurmaktadır:

"Firavun: -Ey ileri gelenler! Sizin için benden başka bir ilâh tanımıyorum (dedi)..." (28, Kasas/38)

" (Firavun) Derhal (adamlarını) topladı ve (onlara) bağırdı: Ben, sizin en yüce Rabbinizim! dedi. " (79, Naziat/23-24)

Bu iki ayette Firavun'un uluhiyet (ilahlık) ve rububiyet (rabb'lik) iddia ettiği açık bir şekilde belirtilmiştir. Acaba Firavun'un bu ilahlık ve rabblik iddiasının mahiyeti nedir? Bakınız Fahreddin er'Razi *(rahimehullah)*, Firavun'un bu iddiasının, kendisinin göklerin, yerin, dağların, bitkilerin, hayvanların ve insanların yaratıcısı anlamına gelmediğini, böyle bir iddianın ancak kendisinde delilik bulunan bir insandan sadır olabileceğini belirttikten sonra, Firavun'un bu ilahlık iddiasını şu şekilde yorumlamaktadır:

"Hiç kimse üzerinde, benden başkasına ait bir emir ve yasak koyma hakkı yoktur."[20]

Aynı ayetin tefsirinde, Alusi *(rahimehullah)* ise şöyle demek-

---

[20] Tefsiri Kebir, 22/476.

tedir: "Firavun topladığı kalabalığın içinde kalkıp hitap etmek suretiyle bir nutuk çekerek o büyük lafı etmiş, böylece kendisini halkı yönetenlerin hepsinden üstün tutmuştur."[21]

Bu konuda İbn-i Teymiyye *(rahimehullah)* şöyle demektedir: "Her kim Allahu Tealâ'yı bırakıp kendisine itaat edilmesini isterse, bunun durumu tıpkı Firavun'un durumu gibidir. Her kim kendisine Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* ile beraber itaat edilmesini isterse, bu kimse de insanların kendisini Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'a denk tutmalarını ve Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* gibi sevmelerini istemiş olur. Oysa Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*, yalnızca kendisine ibadet edilmesini, dinin tamamen sadece kendisine has kılınmasını, dostluk ve düşmanlığın sadece kendisi için olmasını emretmiştir."[22]

Ebu'l Ala el'Mevdudi *(rahimehullah)*, Firavun'un bu iddiasını, "bu Mısır ülkesinin sahibi benim. Tüm emir ve yasakların çıkış kaynağı ben kabul edilebilirim. Benden başka hiç kimse emir vermede yetkili değildir" şeklinde tefsir ettikten sonra şunları eklemektedir:

"Firavun'un durumu peygamberler tarafından getirilen ilahi kanundan bağımsız olarak siyasi ve hukuki hakimiyet iddiasında bulunan devletlerin durumundan hiçte farklı değildir. Bu devletler, kanun koyucu, emir ve yasaklar belirleyici olarak ister bir kralı görsünler, isterse millet iradesini... Ülkenin Allah'ın belirleyip Peygamberin tebliğ ettiği kanunla değil de, kendi koymuş oldukları kanunlarla yönetilmesi durumunda, Firavun'un durumu ile kendi durumları arasında hiçbir fark kalmaz."[23]

Yukarıda yazdığımız ayetlerden ve bu ayetlere ilişkin müfessirlerin yorumlarından da açıkça anlaşılmaktadır ki "kim

[21] Ruhu-l Meani, 15/38.
[22] Mecmuu-l Fetava, 14/328.
[23] Tefhimu-l Kur'an, 4/184.

kendi hevasına göre yasama veya kanun koyma yetkisine sahip olduğunu iddia ederse, ancak ilahlık iddiasında bulunmuştur. Her ne kadar dili ile böyle bir iddia da bulunmasa da fiili olarak ilahlık yetkisine yeltenmiş olur. Bilinmelidir ki; hakimiyet yetkisini kendi üzerinde görerek ilahlık iddiasında bulunanlar ister halktan bir tabaka, ister halkın hepsi, ister bir parti ya da partiyi organize eden bir grup, isterse de bir kurul veya tek bir fert olsun değişmez. Bu iddia (kanun ve yasa çıkarma iddiasının parlamenterlerin elinde olduğu iddiası) Allah'ın kanun koyma yetkisine yeltenmektir ve şirktir. Sahibini dinden çıkarır ve tağut hükmüne sokar."[24]

Hakimiyet mefhumunun ilahlıkla direkt ilişkisine dair Seyyid Kutub *(rahimehullah)* söyle demektedir:

"Hakimiyet; insanları kul edinme hakkı ve onlara kanunlar koyma yetkisi... İşte bunlar ilahlığın temel özelliklerindendir. Allah'a inanmış birisi bunları kendisi için iddia edemeyeceği gibi, başkasının iddiasını da doğrulayamaz. Hakimiyet hakkı, insanları kendisinin koyacağı kanuna boyun eğdirme hakkıdır. Burada söz sahibi olduğunu iddia edenler ilahlık iddia etmektedirler."[25]

Allah'ın indirdiği hükümler değiştirmenin, Allah'ın haram kıldığı şeyleri helal, helal kıldığı şeyleri ise haram kılmanın küfür olduğuna dair bir başka delil ise Allahu Tealâ'nın şu ayetidir:

> *"Haram ayları ertelemek, ancak küfürde ileri gitmektir. Bununla ancak kafir olanlar saptırılırlar. Allah'ın haram kıldığının sayısını tamamlamak için, onu bir yıl helal sayarlar, bir yıl da haram sayarlar. Böylece Allah'ın haram kıldığını helal kılmış olurlar." (9, Tevbe/37)*

Allahu Tealâ, Araplara dört ayda savaşmayı haram kılmıştı.

[24] Abdullah Azam, Hakimiyet Mefhumu, sy: 5-6.
[25] İslam Düşüncesi, sy: 247.

Araplar ise kendi isteklerine göre işlerine geldiğince, Allah'ın haram kıldığı ayların yerlerini değiştirip, haram ayları kendileri için helal sayarak o aylarda savaşıyorlardı. Allahu Tealâ bu ayette de haram kıldığı ayların ne şekilde ve ne sebeple olursa olsun helal kılınmasını küfürde bir artış olarak isimlendirmektedir. Dikkat edilirse burada haram aylarda savaşmanın küfür olduğu söylenmemiş, bilakis Allah'ın haram kıldığı ayların helalleştirilmesinin yani, Allahu Tealâ'nın şeriatının değiştirilmesinin küfür olduğu vurgulanmıştır.

Allahu Tealâ'nın haram kıldığı bir ayı başka bir ayla değiştirmek ve onu helal olarak telakki etmek küfürde bir artış olduğuna göre, Allah'ın indirdiği esasları tamamen iptal edip yerine beşeri kaynaklı kanunları ikame etmenin, Allah'ın emirlerine düşmanca kanun ve yasalar çıkarmanın, Allah'ın haram kıldığı, şeytanın ameli olan bir çok fiili helal kılmanın hükmü, küfrün son mertebesi değil midir acaba? Bu ayetin tefsirinde Kurtubi *(rahimehullah)* şöyle demektedir:

"Bu, Arapların çeşitli küfür türlerini kendilerinde toplamakla birlikte, yaptıkları böyle bir işin mahiyetini de açıklamaktadır. Böylelikle haram ve helal kılma yetkisinin kendi ellerinde olduğu iddiasında bulunmuş ve arzularının doğrultusunda kanaat belirterek, kendiliklerinden dinde olmayan böyle bir uygulamayı ortaya koymuşlardır. Bunun sonucu olarak da, Allah'ın haram kıldığı bir şeyi helal kılmışlardır. Oysa müşrikler hoş görmese dahi Allah'ın hükümlerini hiç kimse değiştiremez."[26]

İbn-i Hazm *(rahimehullah)* bu ayete dair şunları söylemektedir: "Kur'an'ın indiği Arapça dilinin gereği olarak, bir şeyin fazlasının o şeyin cinsinden olması gerekmektedir. Bu ayette *'küfürde ileri gitmektir'* lafzı, haram ayların yerlerini değiştirmenin küfür olduğunu göstermektedir. Bu ayların yerlerini değiştirmek bir ameldir ve Allah'ın haram kıldığını helal kılmaktır. Bu sebeple her kim Allah'ın haram kıldığını bildiği bir meseleyi helal yaparsa kafir olur."[27]

[26] El-Camiu Li Ahkam, 8/225.

[27] El-Fasl, 3/245.

Ebu'l Ala el'Mevdudi *(rahimehullah)* ise şöyle söylemektedir: "Bu, onların Allah'a isyan ettikleri ve kendilerini Allah'tan bağımsız kıldıkları anlamına gelir ki, bu da küfürdür."[28]

Yasama konusuna dair sözü fazlaca uzatmamızın sebebi, konunun direkt iman ve küfre tekabül etmesi ve bu konuda üzerinde yaşadığımız coğrafyada çok ciddi hastalıkların bulunmasıdır. Zira bugün yaşadığımız şu topraklar üzerinde ilim ehli olarak bilinen kimselerin hemen hemen tümü şu an idaresi altında yaşamaya mahkum edildiğimiz kanun ve yasaları ortaya atanların Müslüman olduklarını savunmaktadırlar. İlim ehli olarak bilinen, ancak ilmin başı olan Tevhid ilminden gafil kalmış bu kimselere göre; bugün üzerinde yaşadığımız şu topraklarda, mevcut parlamentoda kanun ve yasa çıkaran, Allah'ın helallerini haramlaştıran, Allah'ın haram kıldığı şeytanın amellerini helal kılan, kendi yanlarından suçlar belirleyip bu suçlara kendilerine göre ceza öngörmek suretiyle Allahu Tealâ'nın hükümlerini iptal eden kimseler, namaz kıldıkları, Müslüman olduklarını iddia ettikleri, bir çoğunun hanımlarının başları örtülü olduğu için Müslümandırlar. Hatta Allah'ın basiretlerini tıkadığı bazı kimseler işi daha da ileriye götürerek Allah'ın indirdiği şer'i esasları terk ederek, kendi nefislerinden kanun ve yasa çıkaran yöneticilerden Müslümanlara en yakın olanlarının desteklenmesini dahi iddia etmektedirler. Hatırlanacağı üzere yukarıda Mahmud Şakir, beşeri sistemlerle amel eden kimselerin tekfiri hususunda tüm kıble ehlinin ittifak ettiğini belirtmiş, Muhammed Kutub ise, böyle fiillerde bulunanları tüm fukahanın tekfir ettiğini söylemişti. Evet, bugün beşeri sistemlerle amel eden parlamenterlerin, Müslüman olduğunu iddia eden bu kimseler de kıble ehli ve kendilerince fakihtirler. Ancak bunların kıblesi Allah'ın indirdiği esasların iptal edildiği parlamentolardır ve bunların fakihliği ise şer'i esasları tahrif etme noktasındadır. Bu noktada o kadar fakihtirler ki, 14 asır boyunca hiçbir tahrif ehli bunlar kadar vahyi esasları tahrif edememiş, hakkı batıl ile

[28] Tefhimu-l Kur'an, 2/163.

bu kadar karıştıramamıştır. Gerek bu tip iddialardan, gerekse de böyle iddiaları ortaya atarak hakkı batıl ile karıştırmak isteyen kimselerden Allah'a sığınırız.

Sonuç olarak yasama, kanun ve hüküm çıkarma yetkisi ancak alemlerin rabbi Allahu Tealâ'nın tekelindedir. Hiç kimsenin Allah'ın indirdiği esasları terk ederek kendi heva ve hevesinden kanun ve yasa çıkarma hakkı yoktur. Böyle bir fiilde bulunanların küfrü ayan beyan ortadır ve tüm Müslümanların ittifakı ile kâfirdirler. Yeryüzünün neresinde olursa olsun, Allah'ın indirdiği kitabı terk ederek yerine beşer ürünü kanun ve yasaları ortaya atan idareciler bu yaptıktarı ile Allahu Tealâ'nın ilahlığına tecavüz etmektedirler. Böyle kimselerin küfründen, mürtedliğinden ancak kıblesi beşeri parlamentolar olan, tevhid ilminden yoksun kimseler ve bunların kandırdıkları cahiller şüphe ederler.

"İşte o, kesin olarak gelecek gündür. O halde dileyen Rabbine varan bir yol tutsun." (78, Nebe/39)

İhtilafların Çözüm Mercii

"Ey iman edenler! Allah'a itaat edin. Peygambere itaat edin ve sizden olan emir sahiplerine de. Eğer herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz; Allah'a ve ahiret gününe gerçekten inanıyorsanız, onu Allah ve Resulüne arz edin. Bu daha iyidir ve sonuç bakımından da daha güzeldir." (4, Nisa/59)

Şeyh Muhammed b. İbrahim şöyle der:

"Allahu Tealâ'nın bu emri gereği, kişilerin aralarında çekiştikleri, anlaşmazlığa düştükleri ve inatlaştıkları zaman, mevcut anlaşmazlığın çözümünü Allah'a ve Resulü'ne arz etmeleri gerekmektedir. Ayette, *'eğer anlaşmazlığa düşerseniz...'* ***şart cümlesinden sonra zikredilen*** *'...herhangi bir şeyde...'* ***ifadesinin nasıl nekra olarak getirildiğini düşün! Bu cins ve miktar bakımından üzerinde ihtilaf edilen her türlü anlaşmazlığı ihtiva etmektedir."***

Şeyh Muhammed b. İbrahim *"Tahkimu-l Kavaniyn"* isimli risalesinde yasama noktasında tüm Müslümanların üzerinde ittifak ettikleri aslı zikrederek söze başlamış, daha sonra ise fertlerin ya da toplumların ihtilaf ettikleri hususlarda nasıl bir tavır takınmaları gerektiğine dair vahyi esası zikretmiş ve her türlü anlaşmazlığın çözümünün Allah'a ve Resulü'ne götürülmesinin, imanın bir gereği olduğunu dile getirmiştir.

"Allahu Tealâ'nın bu emri gereği, kişilerin aralarında çekiştikleri, anlaşmazlığa düştükleri ve inatlaştıkları zaman, mevcut anlaşmazlığın çözümünü Allah'a ve Resulü'ne arz etmeleri gerekmektedir."

Allahu Tealâ bu ayette, kişilerin aralarında çıkan her türlü anlaşmazlıklarda ve ihtilaflarda, sorunun çözümü için Allah ve Resulü'nün hakemliğine gidilmesini emretmektedir. Nasıl ki beşeri sistemlerle amel edenler, dinleri gereği aralarında mevcut anlaşmazlığı kutsal kitapları olan anayasalarına giderek çözüme bağlıyorlarsa, Müslümanlarda dinleri gereği aralarında baş gösteren her türlü anlaşmazlıkta, Allah ve Resulü'nü hakem tayin ederek çözmek zorundadırlar. Nitekim Allahu Tealâ diğer ayetlerde de şöyle buyurmaktadır:

"Aralarında hüküm vermesi için Allah'a ve Resulüne davet edildiklerinde, müminlerin sözü ancak 'işittik ve itaat ettik' demeleridir. İşte asıl bunlar kurtuluşa erenlerdir." (24, Nur/51)

"Allah ve Resulü bir işe hüküm verdiği zaman, inanmış bir erkek ve kadına o işte, kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Her kim Allah ve Resulüne karşı gelirse, apaçık bir sapıklığa düşmüş olur." (33, Ahzap/36)

Allahu Tealâ, Nisa Suresi'nin 59. ayetinde olduğu gibi bu ayetlerde de, Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'ı hakem tayin etmenin imanın bir gereği olduğunu buyurmuş, bununla beraber ileride daha geniş bir şekilde açıklanacağı üzere, iman edenlerin Allah Resulü'nün verdiği hükme karşı ancak itaatkar bir tavır takınmaları zorunluluğunu ve Allah Resulü'nün hükmünden başka bir görüş ve düşünce sistemini tercih etme haklarının olmadığını açık bir şekilde bizlere bildirmiştir.

"Daha sonra Allah'a ve ahiret gününe imanın hasıl olabilmesi için, ihtilaf edilen her türlü anlaşmazlığın çözümünün Allah'a ve Resulü'ne götürülmesi bir şart olarak zikredilmiştir."

Merhum İbn-i Kesir *(rahimehullah)* bu ayete dair şunları söylemektedir: “Allahu Tealâ'nın bu emri delalet etmektedir ki, insanların gerek dinin usulüne, gerekse dinin furuhuna dair ihtilafa düştükleri her husus, Allah'ın kitabına ve Resulullah'ın sünnetine bırakılacaktır. Nitekim Allahu Tealâ bir başka ayette de şöyle buyurmaktadır:

“İhtilafa düştüğünüz her hangi bir şeyde hüküm vermek Allah'a mahsustur.” (42, Şura/10)

Allahu Tealâ'nın kitabının ve Resulullah'ın sünnetinin verdiği hükümle, sıhhatine şehadet ettikleri şeyler haktır ve gerçektir. Bu hak ve gerçeğin dışındakiler ise ancak bir sapıklıktır. Bunun içindir ki, Allahu Tealâ *'Eğer Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsanız...'* buyurmaktadır. Yani, husumetleri ve bilmediklerinizi Allah’ın kitabıyla, Resulullah'ın sünnetine bırakarak aranızda ihtilaf konusu olan şeylerde onları hakem kılın.

'Eğer Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsanız...'

Ayetin bu kısmı, ihtilaf konularında kitap ve sünnetin hakemliğine başvurarak, bu konularda onlara dönmeyenlerin, Allah'a ve ahiret gününe iman etmediklerine delalet etmektedir.”[29]

İbn-i Kayyim el'Cevziyye *(rahimehullah)* söyle demektedir: “İhtilaf halinde işlerin Allah'a ve Resulüne arzedilmesi imanın gereklerinden ve lüzumundandır. Bu arz etme yok olunca, melzumun (lazım kılınanın) yok olmasıyla diğerinin de yok olacağı zaruretinden dolayı iman da yok olur.”

Gerçekten, İbn-i Kayyim'in bu tespiti mükemmel bir tespittir. Bir amelin kabul olması için gerekli kılınan şart yok olunca, o amelin makbul olması imkânsızdır. Örneğin, namaz için abdest bir şart kılınmıştır. Yani namazın kabulü ancak abdestli olmaya bağlanmıştır. Şart olarak belirlenen esasın yani ab-

[29] İbn-i Kesir Tefsiri, 4/1747.

destin yok olması, kendisi için şart kılınan fiilin de yok olmasını yani namazın da makbul olmayacağını zaruri olarak gündeme getirmektedir. O halde Allah'a ve ahiret gününe imanın şartı bütün işlerin Allah'a ve Resulüne arzedilmesidir. Şayet, bu arzetme işi yok olursa Allah'a ve ahiret gününe iman iddiası da makbul olmayacaktır.

İbn-i Kayyim *(rahimehullah)* sözlerine şu şekilde devam etmektedir. Allahu Tealâ buyurur ki:

“Ey iman edenler! Seslerinizi Peygamberin sesinin üstüne yükseltmeyin. Birbirinize bağırdığınız gibi, Peygamber'e yüksek sesle bağırmayın; yoksa siz farkına varmadan amelleriniz boşa gidiverir.” (49, Hucurat/2)

“İnsanların seslerini Resulullah'ın sesinin üstüne yükseltmeleri amellerin boşa gitmesine sebep olunca, onların kendi görüşlerini, fikirlerini, zevklerini, siyasetlerini, bilgilerini Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*’ın getirdiği esasların önüne geçirip yükseltmeleri nasıl caiz olsun? Bu şekilde bir tavır, onların amellerini boşa çıkarmaya daha layık değil midir?”[30]

Peki, bugün parlamentolarında Resulullah'ın getirdiği şeriati hiçe sayan, kendi fikir ve görüşlerini, kutsal anayasalarını, Rasulullah'ın sünnetinin önüne geçirenlerin durumu nicedir? Sefer Havali, Şeyh'in sözlerine yapmış olduğu şerhte şöyle demektedir:

“Sonuç itibarı ile ayet, hangi konuda olursa olsun, her çeşit meselede mevcut anlaşmazlığın hükmünün, Allah'a ve Resulü'ne arz edilmesinin vucubiyetini bildirmektedir.”[31]

Bilinmelidir ki her türlü ihtilafın Allah'a ve Resulüne arz edilmesi, bizzat Allah'a ve ahiret gününe iman etmenin bir göstergesidir. İhtilafların Allah'a arzedilmesi O'nun kitabına mü-

[30] İlamu-l Muvakkıyn, 1/50.
[31] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

racaat etmekle mümkündür. Resulullah'a arzedilmesi ise, hayatında bizzat O'na müracaat etmekle, vefatından sonra, yani şu günümüzde de sünnetine müracaat etmekle mümkün olmaktadır. Burada, günümüzde Resulullah'ın sözlerini inkâr eden, teşri noktasında Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın, Resulüne vermiş olduğu yetkiyi kabul etmeyenlerin aleyhine bir delil vardır. Zira ayette her türlü meselenin Resulullah'a arzedilmesi, imanın kesin bir şartı olarak zikredilmektedir. Bu noktada Kurtubi *(rahimehullah)*, tefsirinde şunları söylemektedir:

"Yani dininizi ilgilendiren herhangi bir hususta mesele hakkında hüküm vermeyi Allah'ın kitabına ve hayatta olduğu sürece sormak suretiyle Resulullah'a veya vefatından sonra sünnetini incelemek suretiyle sünnetine döndürünüz. Bu, Mücahid, El'Ameş ve Katade'nin *(rahimehumullah)* görüşüdür ve sahih olan görüşte budur. Bu görüşte olmayanların imanları sarsılır. Çünkü Allahu Tealâ *'Allah'a ve ahiret gününe iman ediyorsanız...'* buyurmuştur."[32]

İslam ümmetinin ittifakla kabul ettiği esas şudur ki; gerek dini, gerekse de dünyevi her hususta Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e uymak, O'nun direktiflerini esas olarak almak iman etmenin kaçınılmaz bir şartıdır. Zira şehadet cümlesinin ikinci kısmında ikrar ve tasdik ettiğimiz, "Muhammed ancak Allah'ın Resulüdür" ifadesi, Allahu Tealâ'nın, Hz. Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'i, sadece soyut olarak risaletle görevlendirdiğine inanmak değil, bilakis bütün meselelerde O'na itaat etmenin zorunluluğunu vurgulamaktadır. Bu konu üzerinde bazı ayet ve hadisleri zikrederek kısa bir açıklama yapmakta fayda vardır. Allahu Tealâ şöyle buyuruyor:

> *"Kendilerine Kitap verilenlerden Allah'a ve ahiret gününe inanmayan, Allah ve Resulü'nün haram kıldığını haram saymayan ve hak dini kendine din edinmeyen kimselerle,*

[32] El-Camiu Li Ahkam, 5/300.

> *küçülerek elleriyle cizye verinceye kadar savaşın." (9, Tevbe/29)*

Bu ayette, kendileri ile mutlak surette savaşılması gereken kimselerin özellikleri zikredilirken, Allah ve Resulü'nün haram kıldığı esasları haram saymayan kimseler de zikredilmiştir. Allah'ın haram kıldığı esaslar Kur'an'da zikredilmiştir. Resulullah'ın haram kıldığı esaslar ise O'nun sünnetinde bildirilmektedir. Burada, Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in Allah'tan bağımsız olarak haram kılma yetkisine sahip olduğu söz konusu olmayıp, bu yine Allah'tan aldığı bir vahiy neticesindedir. Allahu Tealâ, Resulüne kitabını indirmiş ve O'nu beyan etmesi için de tam bir yetki vermiştir. İşte Resulullah'ın bu beyanı, yine Allah'tan aldığı bir vahiy neticesinde, sünnetinde bulunmaktadır. Resulullah'ın haram kılma yetkisine dair bir diğer ayet ise, A'raf Suresinde geçmektedir:

> *"Yanlarındaki Tevrat ve İncil'de yazılı bulunan o elçiye, o ümmî Peygamber'e uyanlar (var ya), işte o Peygamber onlara iyiliği emreder, onları kötülükten meneder, onlara temiz şeyleri helâl, pis şeyleri haram kılar. Ağırlıklarını ve üzerlerindeki zincirleri indirir. O Peygamber'e inanıp ona saygı gösteren, ona yardım eden ve onunla birlikte gönderilene uyanlar var ya, işte kurtuluşa erenler onlardır." (7, A'raf/157)*

"Bu ayette -*temiz şeyleri helâl, pis şeyleri haram kılar*- ifadesi, bunun Hz. Peygamberin fonksiyonlarından biri olduğunu göstermektedir. O'nun bu fonksiyonu iyiliği emretme, kötülüğü nehyetme fonksiyonundan ayrı olarak zikredilmiştir. Yani bu durum, Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'ın bazı şeylere müsaade ederek, bazı şeyleri de yasaklayarak yeni kanunlar uygulaması anlamına gelmektedir. Ayette yeni dini hükümler ve yasaklar koyma fonksiyonu sadece Kur'an'a değil, Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'a da isnad edilmiştir. Buradan helal

ve haram kılmanın sadece Kur'an'ı Kerim'de geçen hususların Resulullah tarafından ilan edilmesi anlamında olduğu ileri sürülemez. Çünkü bir hükmün ilan edilmesi, onun vaaz edilmesinden tamamen farklı bir şeydir."[33]

Allahu Tealâ kitabında defalarca Resulullah'a itaat etmemizi emretmiştir. İşte bu ayetlerden bazıları:

"De ki: Allah'a ve Resulü'ne itaat edin. Eğer yüz çevirirlerse bilsinler ki Allah kâfirleri sevmez." (3, Ali İmran/32)

"Allah'a itaat edin, Resule de itaat edin ve (kötülüklerden) sakının. Eğer (itaatten) yüz çevirirseniz bilin ki, Resulümüzün vazifesi apaçık duyurmak ve bildirmektir." (5, Maide/92)

"Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, Peygambere itaat edin. İşlerinizi boşa çıkarmayın." (47, Muhammed/33)

Bu ve buna benzer ayetlerde mutlak olarak Allah'a ve Resulüne itaat zikredilmiş, itaatten yüz çevirenlerin kafirler oldukları ve işlerini boşa çıkardıkları ortaya konulmuştur. Yine belirtmekte fayda vardır ki, Allah'a itaat kitabında zikrettiği esaslara tabii olmak, Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'a itaat ise, O'nun sünnetinde verdiği direktiflere tam bir teslimiyet göstermekle mümkündür.

Bu konuya dair ayetlerin bir kısmında ise, Resulullah'a itaat edenler müjdelenmiştir:

"Bunlar, Allah'ın (koyduğu) sınırlardır. Kim Allah'a ve Peygamberine itaat ederse Allah onu, altından ırmaklar akan cennetlere koyacaktır; orada devamlı kalıcıdırlar; işte büyük kurtuluş budur." (4, Nisa/13)

"Kim Allah'a ve Rasûl'e itaat ederse işte onlar, Allah'ın kendilerine lütuflarda bulunduğu peygamberler, sıddîkler, şehidler ve salih kişilerle beraberdir. Bunlar ne güzel arkadaştır!" (4, Nisa/69)

---

[33] Muhammed Taci Usmani, Sünnetin Bağlayıcılığı, sy: 50.

Bu ayetlerde Allahu Tealâ, Resulüne itaati mutlak olarak zikretmiş, O'nun verdiği direktiflere uyanları cennetle ve kurtuluşla müjdelemiştir. Bir başka ayette ise, Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

"De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyunuz ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah son derece bağışlayıcı ve esirgeyicidir." (3, Ali İmran/31)

Bu ayette ise, Allah sevgisinin ancak Resulullah'a uymakla mümkün olacağı belirtilmektedir. Her kim bütün hususlarda Resulullah'a, yani O'nun sünnetine bağlılık göstermezse bu kişinin Allah sevgisi iddiası ancak bir yalandan ibarettir. Bakınız bu ayete dair İbn-i Kesir *(rahimehullah)* şöyle demektedir:

"Bu ayet, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ı sevdiğini iddia etmesine rağmen Muhammed *(aleyhisselam)*'in gösterdiği yola tabi olmayan kimsenin yalancı olduğunu göstermektedir. Bu kimse, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ı sevdiğini iddia etmekle birlikte, Muhammed *(aleyhisselam)*'in şeriatine, nebinin dinine bütün söz ve hareketleriyle uymadıkça iddiasında yalancıdır."[34]

Bu hususta meseleyi nihai olarak kesinleştiren ise, yüce Allah'ın şu buyruğudur:

"O'nun emrine muhalefet edenler, kendilerine bir fitnenin gelip çatmasından sakınsınlar." (24, Nur/63)

Resulullah'a itaat edilmesinin üzerimize kesin bir farz oluşuna dair burada konu ile ilgili birkaç hadis zikretmekte fayda vardır. Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır: "Size neyi yasakladıysam ondan uzak durun. Size neyi emrettiysem gücünüz yettiğince ona yapışın. Çünkü öncekilerin helak olmaları çok soru sormaları ve peygamberlerine muhalefet etmelerinden olmuştur."[35]

---

[34] İbn-i Kesir Tefsiri

[35] Buhari

"Bana itaat eden Allah'a itaat etmiş gibidir. Bana isyan eden de Allah'a isyan etmiş gibidir."[36]

"Benim ümmetim cennete girer. Ancak kabul etmeyenler müstesna. Kim bana itaat ederse cennete girer. Bana itaat etmeyen ise cennete girmeyi istemeyendir."[37]

Bu manada bir çok hadis mevcuttur ve bütün bu hususlar yukarıda zikrettiğimiz Allah Resulü'ne kesin bir şekilde itaati vacip kılmakta, O'nun helal olarak bildirdiklerini helal, O'nun haram olarak bildirdiklerini ise haram olarak bilmemiz gerektiğine delalet etmektedir. Bu açıklamalardan sonra Muhammed b. İbrahim'in Nisa Suresi'nin 59. ayetine açıklamalarına devam edebiliriz:

> ***"...Bu ayette** 'eğer anlaşmazlığa düşerseniz...' **şart cümlesinden sonra zikredilen** '...herhangi bir şeyde...' **ifadesinin nasıl nekra olarak getirildiğini düşün! Bu cins ve miktar bakımından üzerinde ihtilaf edilen her türlü anlaşmazlığı ihtiva etmektedir."***

Arapçada isimler, marife ve nekra olmak üzere ikiye ayrılırlar. Marife isimler, muayyen, belirli bir varlığı gösteren isimlerdir. Nekra isimler ise, belirsiz bir varlığı gösteren isimlerdir. Burada ayetin orijinalinde *"şey"* kelimesi nekra olarak şart cümlesinden sonra gelmiştir. Nahiv ilminde bilinen bir kaidedir ki, şart cümlesinden sonra gelen nekra kelimeler umum, yani, genelleme ifade eder. Bu da belirli bir konuda olmayıp her türlü ihtilaflı hallerde, Allah ve Resulü'nün hükmüne gitmeyi vacip kılmaktadır. Şeyh'in bu sözleri üzerine Sefer Havali şöyle demektedir:

"Dil bilginlerinin de belirttiği üzere *"şey"* kelimesi umum (genelleme) ifade eden bir kelimedir. Çünkü bu kelime büyük, küçük

[36] Müttefekun Aleyh

[37] Buhari

denilmesi mümkün olan her bir nesneye karşılık gelmektedir. Bundan dolayı ayette bu kelime, tamamen bir genelleme ifade etmektedir. Çünkü şarttan sonra nekra olarak getirilmiştir. Şu ayette de görüleceği üzere Allahu Tealâ'ya da şey denilmektedir:

> *"De ki: 'Şahitlik yönünden hangi şey daha büyüktür?.' De ki: 'Allah, benimle sizin aranızda şahittir." (6, En'am/19)*

O halde Allahu Tealâ için de şey kelimesinin kullanılması caizdir. Fakat Allahu Tealâ hangi şeydir? O her şeyden en büyük olandır. Aynı şekilde bu kelime, *"şey"* olarak isimlendirilmesi mümkün olan en aşağı, en basit varlıklar içinde kullanılır.

Çok büyük bir mesele hakkında iki kişi ya da iki ülke birbirileri ile anlaşmazlığa düşüp ihtilaf ederlerse 'mesele şu şeydir' deriz. Yine aynı şekilde iki kişi, 3-5 kuruş için anlaşmazlığa düşerse de 'şu şey hakkında düşman oldular, mahkemeleştiler ya da anlaşmazlığa düştüler' deriz. O halde ayeti kerimede geçen *'eğer herhangi bir şeyde...'* ifadesi, çekişme konusu ne olursa olsun, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın sıfatları, iman, kader, inanç meseleleri, fıkıh hükümlerinden bir hüküm, haklar, kanlar, ırz, namus, eşya, mal v.s. hususlarında, her hangi bir şeyde ihtilafa düştüğünüz zaman demektir.

> *"Hakkında ihtilafa düştüğünüz herhangi bir şeyin hükmü Allah'a aittir." (42, Şura/10)*

Görüleceği üzere bu ayette de şart cümlesi *"ihtilafa düştüğünüz"* ifadesidir. Şartın hükmü ise, *"min şey"* ifadesi olup *"min"* harfi cer'inin getirilmesi, genellemenin pekiştirilmesi içindir. Bu da şey kelimesinin ihtiva ettiği bütün konularda Allah'ın ve Resulu'nün hükmüne gitmeyi gerekli kılmaktadır. Çünkü hiçbir şey bu hükmün dışında değildir.

Bütün hususlarda Allah'ı ve Resulünü hakem tayin etmek, Allah'a ve ahiret gününe iman etmenin şartı kılınmıştır. Yani Allah'a ve ahiret gününe iman etmenin gereği, hangi konuda olur-

sa olsun mevcut anlaşmazlığı Allah'a ve Resulüne arzetmektir."[38]

> ***"Allahu Tealâ'nın hayır olarak isimlendirdiği her şey mutlak surette hayırlıdır. Ve kendisinde kesinlikle bir şer yoktur. Bundan dolayıdır ki, ayette belirtildiği üzere bütün anlaşmazlıkların Allah'a ve Resulüne arzedilmesi, hem dünyada hem de ahirette sonuç bakımından hem daha hayırlı, hem de daha güzeldir. Anlaşmazlık halinde meselenin Resulullah'tan başkasına arz edilmesi ise bir şer olup, gerek dünyada gerekse ahirette sonuç itibarı ile de en kötü olandır."***

Gerçekten bugün insanlık Allahu Tealâ'nın bu hükmüne bizzat tanıklık etmektedir. Allahu Tealâ'nın, bütün anlaşmazlık konularında Allah'a ve Resulü'ne başvurulmasının dünyada ve ahirette hayır getireceği hükmüne rağmen, bugün insanlık bu hükme sırt dönmesi neticesinde büyük bir karanlık içerisindedir. Fertlerin ve toplumların, aralarında mevcut anlaşmazlıkları, kendileri gibi insanların heva ve heveslerinden ortaya koydukları lanetli kanunlarla çözmeye çalışmaları neticesinde, dünyada büyük bir fitne baş göstermiş, adalet tamamen yerini zulme bırakmış, kanlar, mallar, canlar ve ırzlar konusunda bütün emniyet yitirilmiştir. İşte günümüz dünyasının bu kokuşmuş bataklığa saplanmasının tek sebebi, Allahu Tealâ'nın, sonuç itibarı ile hayır ve güzel dediği bu hükmünden yüz çevirip, beşer esaslı kanun ve yasaları kendileri için ihtilaflı durumlarda çözüm mercii yapmalarından kaynaklanmaktadır.

Bu nokta, tüm İslam davetçilerinin üzerinde hassasiyetle durmaları gereken bir noktadır. Bilinmelidir ki, ne zaman Allah ve Resulü'nün hakemliği bir kenara atılmışsa, büyük bir fitne ve kargaşa meydana gelmiştir. İslam davetçileri öncelikle kendi

[38] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

saflarında yaşadıkları sorunları gidermek için bütün hususlarda Allah ve Resulü'nün hakemliğine müracaat etmeyi kendileri için vazgeçilmez bir esas olarak kabul etmeli, sonra da üzerinde yaşadığımız şu zamanda, mevcut karanlıkları aydınlığa çevirebilmek için bütün insanlığı Allah'ın ve Resulu'nün hükümlerine davet etmelidirler. Gerek dünyada, gerek ahirette hayra ulaşılması ancak bu şekilde bir hareketle mümkün olabilir. Sefer Havali, şerhinde şöyle demektedir:

"Bütün işlerin Allah'a ve Resulü'ne arz edilmesi, hem dünyada hem ahirette, gerek şimdi, gerekse gelecek zamanda, her işte, her yerde ve her asırda sonuç itibarı ile en güzel olandır. Allah düşmanları ne derlerse desinler, ne uydururlarsa uydursunlar meselenin aslı budur. İşte, gerek yaşadığımız şu zamanda, gerekse de bundan önceki tarihlerde Allahu Tealâ'nın şeriatinin dışında bir şeriatle muhakeme olan ya da Allahu Tealâ'nın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen milletlerin dünyada ne büyük bir şerle karşı karşıya olduklarına şahit olmaktayız. Allah katında ise, onları şerrin daha büyüğü ve daha şiddetlisi beklemektedir."[39]

> ***"Münafıkların*** *'Biz sadece iyilik etmek ve arayı bulmak istedik' (4, Nisa/62)* ***ya da*** *'Biz ancak ıslah edicileriz' (2, Bakara/11)* ***sözleri ise, anlaşmazlık halinde, meselenin çözümünün Allah'a ve Resulü'ne arzedilmesinin dünyada ve ahirette hayır olduğu gerçeğinin tam tersinedir."***

Allah düşmanları her zaman için bu iddialarda bulunmuşlardır. Allahu Tealâ'nın, her konuda O'nun indirdiği esaslara tabi olmanın dünyada ve ahirette insanlığa hayır ve refah getireceğini bildirmesine rağmen, Allah'ın kitabına sırt dönen Allah düşmanları, bu tavırlarıyla sadece iyilik yapmak istediklerini, ıslah çalışmalarında bulunduklarını iddia etmişlerdir. Bu tarih

[39] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

boyunca eski ve yeni bütün fesad ehlinin ortak tavrı olmuş, devamlı surette kendilerinin ıslahatçı kimseler olduklarını söylemişlerdir.

> *"Onlara: 'Yeryüzünde fesat çıkarmayın,' denildiği zaman, 'Biz ancak ıslah edicileriz' derler. Şunu bilin ki, onlar bozguncuların ta kendileridir, lâkin anlamazlar." (2, Bakara/11-12)*

Fesadçılar, akli fonksiyonlarını yitirdikleri, anlayabilme yeteneğini kaybettikleri için her türlü pisliği, her türlü rezaleti, toplumlarına ve çevrelerine reva görmelerine rağmen, hâlâ kendilerini çevrelerine ıslahatçı kişilikler olarak tanıtma gayretine girmektedirler. Bakınız Seyyid Kutub *(rahimehullah)* fesadçıların bu genel karakterlerini şu cümleleri ile anlatmaya çalışmıştr:

"En iğrenç bozgunculuğu yaptıkları halde kendilerinin yapıcı ve düzeltici olduklarını ileri sürenlerin sayısı her devirde çoktur. Bunlar böyle derler. Çünkü ellerindeki değer ölçüleri, kriterleri bozuktur. Çünkü insanın vicdanındaki ihlâs ve sırf Allah'ı amaç bilme ölçüsü bozulunca, diğer ölçülerinin ve değer yargılarının da bozulması kaçınılmaz olur. Başka bir deyimle, yüce Allah'a ihlâsla bağlı olmayanların, kalplerinde böylesine kesin inanç barındırmayanların, bozguncu davranışlarının farkına varmaları imkânsızdır. Sebebine gelince; böylelerinin vicdanlarındaki iyilik, kötülük, yapıcılık ve bozgunculuk ölçüleri, kişisel arzu ve ihtiraslarına göre sık sık değişir. Hiçbir zaman ilâhî bir kaidenin üzerine oturamaz."[40]

Allahu Tealâ'nın, bundan yaklaşık 14 asır önce bizlere bildirdiği gerçek, bugün canlı olarak yaşanmaktadır. Büyük şeytan ABD, tıpkı bir sokak serserisi gibi önüne gelene çatmakta, menfaat umduğu toprakları işgal etmekte, çoluk-çocuk, erkek-kadın, yaşlı-genç demeden insanları katletmekte, tüm bu yaptığı bozgunculuğu ise, ıslah adına yaptığını utanmadan söyleyebilmektedir.

[40] Seyyid Kutub, Fi Zilali-l Kur'an, 1/88-89.

Amacının, işgal ettiği toprakların halkını demokrasi ile tanıştırmak olduğunu iddia ederek kendi yok oluşunu bir müddet daha geciktirmek istemektedir. Sanki demokrasi girdiği toplumlara dirlik ve düzen getirmiş gibi büyük şeytan ABD devamlı surette tüm dünyayı bu şekilde kandırmaya çalışmaktadır. Bilakis demokrasinin girdiği topluma ne verdiğini en iyi bilen zannedersem, üzerinde bulunduğumuz coğrafya halkıdır. Daha bundan 70-80 yıl önce ahlaki değerlere sahip, madden ve manen huzur içerisinde yaşamını sürdüren bir toplum, demokratik anlayış ile bu kadar kısa bir süre içerisinde tamamen bozulmuş, dejenere olmuş, madden ve manen tam bir yok oluşla, karşı karşıya kalmıştır.

Fesadçıların bu aşağılık tavrını aynen üzerinde yaşadığımız coğrafyada da görmekteyiz. Özellikle idare mekanizmasının nimetlerinden faydalanmak isteyen siyasiler, kurduktarı partilerle her seçim döneminde topluma ıslah edici bir çok şey vaad eder dururlar. Ancak yaptıkları, selefleri gibi fesaddan başka bir şey değildir. İşin en tuhaf tarafı ise, seçimle idareye sahip olan siyasi parti ve idarecileri, iktidarda kaldıkları dönemde öncelikle Allah'ın indirdiklerinden yüz çevirerek, Allah'tan korkmaz bir şekilde icraat yaparak ve sonra da bizzat gayri ahlaki hal ve davranışlara izin vererek, bu tip davranışlara engel olmayarak maddi ve manevi her türlü bozgunculuğu yaparlar. Bir sonraki seçim döneminde ise tekrar halkın karşısına çıkarak geçmişte yaptıklarını unutmuşçasına tekrar halka yeni yeni vaatlerde bulunurlar.

Zavallı Türk halkı ise, tarihlerinden hiç ders almayarak devamlı surette aynı kimselere idareyi emanet ederler. Halbuki bu noktada takınılması gereken rabbani tavır en açık hali ile Allah'ın kitabında bizlere öğretilmiştir. Öncelikle bu idarecilere karşı Allah'ın indirdiği esaslardan yüz çevirdikleri, Allah'ın ah-

kâmı ile hükmetmedikleri ve böylece toplumsal bir fesada sebep oldukları için kalben ve fiilen buğz edilmesi gerekmektedir. Yoksa her yeni seçim döneminde idareye sahip olanlar, demokratik din anlayışının bir gereği olarak Alllah'ın indirdiği ölçülerden yüz çevirecekler, kendi arzu ve hevalarınca toplumu idare etmeye kalkacaklar -ki 80 yıldır bu böyle olmaktadır- ve böylece her türlü fesadın bizzat var olmasına sebep teşkil edeceklerdir.

Ancak bilinmesi gerekir ki, fesada direkt olarak sebep olan bu idare heveslileri kadar, onlara yetki vererek toplumsal bozulmaya direkt olmasa da dolaylı yoldan sebep olanlar da, Allah'ın katında yaptıktan bu çirkin fiillerin hesabını vereceklerdir. Elbette o gün pek uzak değildir.

> ***“Münafıkların*** *'Biz sadece iyilik etmek ve arayı bulmak istedik' (4, Nisa/62)* ***ya da*** *'Biz ancak ıslah edicileriz' (2, Bakara/11)* ***sözleri ise, anlaşmazlık halinde, meselenin çözümünün Allah'a ve Resulü'ne arzedilmesinin dünyada ve ahirette hayır olduğu gerçeğinin tam tersinedir.”***

Sefer Havali, şerhinde, Şeyh'in bu sözleri üzerine bir başka noktaya dikkat çekmektedir,

“Eski ve yeni bu tip iddialar çoktur. Hiç kimse dinin hükümlerini tevil etmeden, gereksiz şüpheler ve iddialar ortaya atmadan Allahu Tealâ'ya karşı gelmemiştir. Öyle ki putlara ibadet edenler bile, bu yaptıklan fiilleri, bir tevil üzere yapmışlardır. Kendisine ibadet edilen bu putlar aklı başında herkesin göreceği gibi hiçbir faydası ve zararı olmayan, sağır, dilsiz nesnelerdir. Fakat buna rağmen insanlar, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ı bırakıp bunlara ibadet etmektedirler. Niçin...?

Bu taşlara ibadet edenler derler ki: 'Bu taşlar aslında Vedd, Suva, Yeğus, Yeuk ve Nesr'in suretleridir. Bunlar Allahu Tealâ katında bir mevkileri olan salih kimselerdir. Bu salih kimselerin ibadetlerini hatırlamak ve onlar gibi Allahu Tealâ'ya ibadet etmek için bunların suretlerini taş şeklinde yontmamız gerekir.'

İşte böyle bir teville bu taşlara ibadet etmeye başlamışlar, arkasından da diğer taşlara ibadet gelmiştir. Sonuç olarak her şey teville olmaktadır. Beşeri kanunların hükmünü isteyenler de aynı şekilde tevil ederek şöyle demektedirler:

'Bizim amacımız dinin hükümlerine muhalefet etmek değildir. Aynı zamanda bizler Kur'an'ın hükümlerinin yanlış olduğunu da iddia etmiyoruz. Biz kesinlikle böyle bir şey demeyiz. Biz ancak iyilik ve uzlaşı istiyoruz.' Bunlar cümleler Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanında münafıkların söylediklerinin aynısını söylemektedirler:

“Biz ancak ıslah edicileriz” (2 Bakara/11)

Yine derler ki: 'Bizler İslam ile modern hayatın gereklerinin arasını buluyoruz ve bu sebeple beşeri kanunların muhakemesini istiyoruz. Bununla beraberde İslam dininden çıkmış olmayız. Çünkü bizler Kur'an'ı ve Resulullah'ın sünnetini seviyoruz. Hem bizler şu an 20. yüzyılda değil miyiz? Dünya modernleşmiş, durumlar değişmiş, işler gelişmiştir. Bizler dini tamamen inkâr etmiyoruz ki! Sadece modern hayatın gerekleri ile İslam dininin isteklerinin arasını buluyoruz. Beşeri sistemlere ve kanunlara karşı müsamakahar davranıyoruz o kadar! Çağın gereklerine göre kadın hakları meselesini, sosyal hayatla ilgili meseleleri yeniden düzenliyoruz. Bu yaptıklarımız ise, bizden Müslüman ismini yok etmemektedir.' Bu sözleri ile beraber bu kimseler umre yaparlar, haccederler, zekat verirler ve namaz kılarlar.

Allah düşmanları kimseye 'Allah'ı inkâr edin' demeyecek kadar zekidirler. Onların insanları kandırmak için çok çeşitli metotları ve maharetleri vardır. Çünkü bunların ilk öğretmenleri İblis'tir. İblis, kimseyi ‘Allah'ı inkâr’ edin diyerek kandırmamıştır. Babamız Hz. Adem'e de 'Allah'ı inkâr et' dememiş, bilakis Allahu Tealâ'nın buyurduğu gibi söylemiştir:

"Derken onların, kendilerinden gizli kalan çirkin yerlerini kendilerine göstermek için onlara fısıldadı: 'Rabbiniz, başka bir sebepten dolayı değil, sırf ikiniz de birer melek ya da ebedî kalıcılardan olursunuz diye sizi şu ağaçtan men etti.' dedi. Ve onlara: 'Elbette ben size öğüt verenlerdenim.' diye de yemin etti." (7, Araf/20-21)

Her asrın kendisine uygun bir hilesi ve kendisine uygun bir tuzağı vardır. Aldatıcıların bize 'Allah'ın hükümlerini inkâr edin ya da Allah'ın indirdiklerini inkâr edin' demelerini, buna karşılık bizim de 'hayır vallahi bizler Allah'ı inkâr etmeyiz' dememizi beklemek biraz akılsızlık olur. Çünkü onlar asla böyle bir istekle gelmeyeceklerdir. Aksine birçok hileye başvuracaklar ve 'biz uzlaşı, iyilik ve ıslah istiyoruz' diyeceklerdir. Vallahi, onlar asla ıslah edici kimseler değillerdir. Bilakis onlar, Allahu Tealâ'nın buyurduğu şu kimseler gibidirler."[41]

"İyi bilin ki, onlar ortalığı bozanların ta kendileridir, fakat anlamazlar." (2, Bakara/12)

"Her türlü anlaşmazlık halinde Allah ve Resulüne müracaat edilmesinin dünyada ve ahirette hayır getireceği gerçeği, heva ve heveslerinden kanun çıkaranların, insanların bu kanunlara muhtaç olması, hatta bu kanunlarla muhakeme olmanın zaruri olması yönündeki iddialarının tam aksinedir. Onların bu iddiaları, sırf Resulullah'ın getirdiği şeylere karşı kötü zan beslemeleri sebebiyledir. Onların bu şekildeki iddialarının gereği, Allahu Tealâ'nın ve Resulü'nün açıklamalarının noksan olduğu, anlaşmazlık halinde Allah ve Resulü'nün hükümlerinin yetersiz kaldığı, Allah ve Resulü'nün hükümlerine muhakeme olmanın dünyada ve ahirette kötü sonuçlar doğuracağını gerekli kılmaktadır."

[41] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

Sefer Havali, Şeyh'in bu sözleri üzerine şöyle demektedir:

"Şeyh'in yukarıda ki sözünün anlamı şudur: Herhangi birinin çıkıp 'yeni yeni kanunlar çıkarmalıyız. Her hangi bir konuda bu kanunlarla muhakeme olmalıyız. Ceza hukukunda, medeni hukukta, ticari hukukta, özellikle de ticari ve mali konuların hepsinde bu kanunlara muhakeme olmalıyız.' iddialarıdır. İşte kim böyle iddialar da bulunursa çok kötü bir zanda bulunmuş, Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'ın getirdiklerini noksanlıkla nitelendirmiş olur. Çünkü böyle iddialarda bulunanların sözlerinin anlamı ve gereği, Allahu Tealâ'nın çağın değişeceğini, zamanın değişmesiyle yeni durumların ortaya çıkacağını bilememiş olmasıdır. Hiç şüphesiz Allahu Tealâ bu büyük azgınlıktan münezzehtir. Kim bu tip iddialarda bulunur ya da bu şekilde inanırsa hiç şüphesiz kafir olur.

Onların iddialarının devamı şu şekilde olmalıdır: Allahu Tealâ zamanın değişmesiyle yeni durumların ortaya çıkacağını biliyor fakat bu konularda bir hüküm indirmemiş, ihtiyaç sahibi olduğumuzu bildiği halde böyle önemli konularda bizi ihmal etmiştir. İndirmiş olduğu kitapta her şeyin açıklaması mevcut değildir. O halde bütün anlaşmazlıklar da, Allah ve Resulü'nün hükmüne başvurmamıza, hakkında ihtilaf ettiğimiz bütün hususları Allah'a ve Resulüne götürmemize dair verdiği emirler hep laf olsun diyedir. Çünkü bir taraftan Allahu Tealâ bütün anlaşmazlıkların çözümünü kendisine götürmemizi emretmiş, diğer taraftan da bu konularla ilgili hükümler indirmemiştir. İşte bu öyle büyük bir çelişkidir ki, akıl sahibi hiç kimse böyle davranmaz. Peki Allahu Tealâ için böyle bir şey nasıl caiz olur? Hiç şüphesiz ki Allahu Tealâ her şeyi bilen ve hikmet sahibi olandır. O kitabı mufassal (açıklanmış) olarak indirmiştir.

"Bu kitabı da, her şeyi açıklayan ve Müslümanlara doğruyu gösteren bir rehber, bir rahmet kaynağı ve bir müjdeleyici olarak indirdik." (16, Nahl/89)

Bununla beraber, ictihad etmemizi ve kitabın hükümlerini araştırmamızı emretmiştir. Kur'anı Kerim'den hüküm çıkarmamız için, hükmünde isabet eden müctehide iki sevap, hata edene ise bir sevap vermiştir. Hiçbir şeyin kesinlikle kitabın ve sünnetin dışında olması mümkün değildir.”[42]

---

[42] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

Teslimiyet

Allahu Tealâ şöyle buyurur:

"Hayır! Rabbine andolsun ki, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp sonra da senin verdiğin hükme karşı içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olamazlar." (4, Nisa/65)

Şeyh Muhammed b. İbrahim şöyle der:

"Allahu Tealâ, nefiy edatlarının tekrarıyla ve yemin ederek, aralarında çıkan tartışmalı durumlarda Resulullah'ı hakem tayin etmedikleri sürece kişilerin iman sahibi olamayacaklarını üstüne basa basa vurgulamıştır. Yine Allahu Tealâ, sadece Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'i hakem tayin etmeyi yeterli görmemiş, buna ilaveten kişilerin nefislerinde en ufak bir darlık ve sıkıntı olmaması gerektiğini de eklemiştir.

"...içlerinde hiçbir sıkıntı (harec) duymaksızın..."

Harec, darlık demektir. Yani, nefislerin endişe ve ızdırabdan kurtularak, genişlik içinde olması gerekmektedir. Allahu Tealâ buna ilaveten sadece bu iki şartı da yeterli görmemiş, üçüncü bir şart olarak da Allah Resulü'nün verdiği hükme karşı tam bir teslimiyet şartını ilave etmiştir. İste bu Resulullah'ın hükmüne teslimiyetin tamamlanmasıdır. Zira, bu şekilde kişi nefsi isteklerinden tamamen

uzaklaşmış ve hak olan hükme tam bir teslimiyet göstermiş olur. Bunun için teslimiyet şartı müekked bir mastarla te'kid edilmiştir. Açık bir şekilde görülmektedir ki, burada gelişi güzel bir teslimiyetle de yetinilmemiş, bilakis mutlak bir teslimiyet istenmiştir."

Bu ayetin sebebi nüzuluna dair tefsirlerde şu bilgiler geçmektedir:

Bir kesim şöyle demektedir: Bu ayeti kerime, Zübeyr b. Avvam *(radıyallahu anhu)*'ın, Ensar'dan olan birisi ile tartışması hakkında nazil olmuştur. Aralarındaki anlaşmazlık, bahçelerinin sulanmasıyla ilgiliydi. Hz. Peygamber *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Zübeyr'e, "Önce bahçeni sen sula, sonra da suyu komşunun arazine sal" demişti. Hasım ise: "Görüyorum ki halanın oğluna iltimas geçiyorsun" dedi. Bunun üzerine Resulullah'ın yüzünün rengi değişti ve Zübeyr'e "Bahçeni sula, sonra da, su tarlanın duvarlarına ulaşıncaya kadar onu hapset" dedi. Bunun üzerine bu ayet nazil oldu.

Bu hadis sabit ve sahih bir hadistir. Bunu Buhari ve Müslim sahih senetlerle rivayet etmişlerdir. Bu konuda diğer bir rivayet ise şu şekildedir:

Münafıklardan bir kişi ile Yahudi bir kişi, aralarında bir anlaşmazlığa düştüler. Yahudi münafık olanı Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hakemliğine gitmeye çağırdı. Çünkü O, Resulullah'ın rüşvet almayacağını biliyordu. Münafık ise, Yahudiyi kendi hakemlerinden birine çağırdı. Çünkü oda, Yahudi hakimlerinin hüküm verirken rüşvet aldıklarını biliyordu. Bu hususta anlaşmazlığa düşmeleri sonucunda, nihayet Cüheyye Kabilesinden bir kâhinin hükmüne başvurmak üzere anlaştılar. İşte bunun üzerine Allahu Tealâ, Nisa Suresi'nin 60-65. ayetlerini indirdi.

Yine bu ayet üzerine İbn-i Abbas'tan gelen rivayette, bir

münafık ile bir Yahudinin aralarında çıkan tartışmada Yahudinin Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'ı hakem olarak istemesine rağmen münafığın Kabb. b. Eşref'in hakemliğini istemesi zikredilir. Yahudi ile münafık önce Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'a giderler. Resulullah'ın Yahudi lehine hüküm vermesi sonucu arkasından Hz. Ebu Bekir'e giderler. Hz. Ebu Bekir'de Yahudi lehine hüküm verir. Bunun üzerine Hz. Ömer'e giderler ve durumu anlatırlar. Durumu öğrenen Hz. Ömer, kılıcını alarak münafığı öldürür ve "Ben Allah'ın ve Resulü'nün hükmüne razı olmayan kimse hakkında bu şekilde hüküm veririm" der. Bunun üzerine Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hz. Ömer'e "Sen Faruk'sun" der.

Mücahid *(rahimehullah)* ve başkaları derler ki: "Bu ayette kastedilenler, Nisa Suresi'nin 60. ayetinde geçen tâğutûn hükmüne başvurmak isteyen kimselerdir. Ayet bunlar hakkında nazil olmuştur. (Bir üstteki rivayeti kastetmektedir.)"

Taberi *(rahimehullah)* der ki: "Yüce Allah'ın 65. ayette *'Fe La'* (hayır) buyruğu, daha önce sözü geçenleri reddetmek içindir. İfadenin takdiri ise şöyledir: Durum onların sana indirilenlere iman ettiklerini iddia ettikleri gibi değildir. (Onlar sana iman etmemişlerdir.)

Taberi *(rahimehullah)*, ayetin münafık kişi ile Yahudi hakkında nazil olduğu görüşünü tercih etmektedir. Nitekim Mücahid'de böyle söylemiştir. Ayrıca bu ayetin umum ifadesi, Zübeyr'in kıssasını da içine almaktadır.[43]

İbn-i Kesir *(rahimehullah)* bu ayetin tefsirinde şöyle demektedir:

"Allahu Tealâ kendi mukaddes zatına yeminle ifade ediyor ki; bütün işlerde Allah Resulü hakem tayin edilmedikçe hiç kimse gerçekten iman sahibi olamaz. O'nun verdiği hüküm gizli ve

43 Tüm bu ifadeler Kurtubi Tefsirinden alınmıştır. 5/306-307.

açık her zaman bağlanılması vacip olan hak ve gerçektir. Bunun içindir ki, Allahu Tealâ *'sonra da senin verdiğin hükme karşı içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olmazlar'* buyurmaktadır. Yani, seni hakem tayin ettiklerinde, içlerinden sana itaat ederler. İçlerinden senin verdiğin hükme karşı herhangi bir sıkıntı duymazlar. İç ve dışlarıyla bu hükme uyarlar. Bir karşı koyma, bir müdafaa ve münakaşa olmaksızın bütünüyle bu hükme teslim olurlar."[44]

Cessas *(rahimehullah)*, Ahkam'ul Kur'an'da bu ayet üzerine şöyle demektedir: "Bu ayet açıkça göstermektedir ki; kim Allahu Tealâ'nın ya da Resulullah'ın emirlerinden herhangi birini reddederse İslam dininden çıkar. Bu reddetme ister şüphe yönünden, ister kabul etmeme yönünden olsun, isterse de teslimiyet göstermeme yönünden olsun fark etmez."[45]

Şeyhu-l İslam İbn-i Teymiye *(rahimehullah)* şöyle demektedir: "Allahu Tealâ kişilerin din ve dünya işlerinde aralarında çıkan her türlü anlaşmazlıklarda Resulullah'ın hükmünden razı olmadıkları sürece ve hatta aynı şekilde kalplerinde O'nun hükmünden dolayı bir sıkıntı bulunmadıkça iman etmiş olmayacaklarını kendi mukaddes zatına yemin ederek bildirmektedir. Kur'an'da bu hususa delalet eden bir çok ayet mevcuttur."[46]

Talebesi İbn-i Kayyim *(rahimehullah)* bu ayet üzerine şöyle demektedir: "Allahu Tealâ bu ayette, usulde, furuda, şer'i hükümlerde, bütün sıfatlarda ve daha başka konularda meydana gelebilecek bütün ihtilaflarda, Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'ı hakem tayin etmedikçe hiç kimsenin iman etmiş olmayacağını, mukaddes nefsine yemin ederek te'kid etmiştir.

İman, ancak bütün meselelerde Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hakem tayin edildiğinde gerçekleşmiş olur. Ayrıca, bü-

44 İbn-i Kesir Tefsiri, 4/1751.
45 Ahkamu-l Kur'an, 2/147.
46 Mecmuu-l Fetava, 28/471.

tün meselelerde Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hakem tayin edilse de verdiği hükme karşı kalplerinde bir sıkıntı duymadan tamamen teslim olmadıkça, kalpler verilen hükümden dolayı mutmain olmadıkça ve bu hükümleri tamamen kabul etmedikçe yine de mümin olmayacaklarını bildirmiştir. Dahası, bütün bunlar sağlansa bile, verilen hükme tamamen rıza ve teslimiyet göstermediklerinde, bu hükme karşı gelip itiraz ettikleri veya bu hükümler dışında başka hükümler istediklerinde de yine mü'min olamayacaklarını bildirmiştir."[47]

> ***"Allahu Tealâ nefy edatlarının tekrarıyla ve yemin ederek insanların aralarında çıkan tartışmalı durumlarda Resulullah'ı hakem tayin etmedikleri sürece kişilerin iman sahibi olamayacaklarını üstüne basa basa vurgulamıştır."***

Kurtubi şöyle demektedir: "Allahu Tealâ bu ayette *'Fe La'* (hayır), *'La yu'minune'* (iman etmiş olmazlar) nefy (olumsuzluk) edatlarını tekrar ederek ve yine aynı şekilde *'ve rabbike'* (rabbine yemin olsun ki) diye kendi zatına yemin ederek ihtilaf halinde Resululah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'ı hakem yapmayanların imanlarının olmadığını kesin bir dille vurgulamıştır. *'Hayır'* anlamına gelen *La*'nın yeminden önce gelmesi, onların imanlarını yok saymaya ve onun oldukça güçlü bir nefiy olduğunu ızhar etmeye verilen önemden dolayıdır. Kasemden (yeminden) sonra bu *La*'nın tekrar zikredilmesi, onların imanlarının olmadığını tekrar te'kid etmek içindir."[48]

Sefer Havali şöyle demektedir: "Kesinlikle bilinmelidir ki, Resulullah'ın hakemliğine başvurmayan kimse Müslüman değildir. Bundan sonra kişi Resulullah'ın hakemliğine müracaat eder, bununla beraber göğsünde bir darlık ve sıkıntı bulunursa bu kişi de tam bir teslimiyetle boyun eğmemiştir ve mü'min de-

---

[47] Et-Tıbyan Fi Ahkami-l Kur'an, sy:270.

[48] El-Camiu Li Ahkam, 5/236.

ğildir. Kendisinde dinin 3. mertebesi bulunmadıkça iman sıfatı bu kişiden alınır.

Kişi Resulullah'ın hakemliğine müracaat ederse kafir olmaktan kurtulur. Ancak içinde Resulullah'ın verdiği hükme karşı bir darlık ve sıkıntı varsa, mü'minlerin arasına giremez. Allahu Tealâ, Kur'an'ı Kerim'de Resulullah'ın hükmüne karşı nefislerinde zerre kadar dahi bir sıkıntı yaşamadan iman edenleri övmüş ve onlara cenneti vaadetmiştir.

O halde insanın içindeki darlığı yok etmesi iman makamıdır. Şayet, kişi Resulullah'ın hakemliğine müracaat eder ve Resulullah'ın vereceği hükme karşı içinde bir sıkıntı taşımazsa, ancak bununla beraber, bu noktada maksimum dereceye ulaşmamışsa (göğsü Resulullah'ın verdiği hükümden dolayı tam bir ferahlıkla ferahlamamışsa) bu kişi de tam bir teslimiyetle teslim olmamıştır. Bu kimse Müslümandır, mü'mindir lakin ihsan makamına ulaşamamıştır. Bu mertebe hiç tartışmasız tam bir teslimiyetle boyun eğme mertebesidir. En ufak bir muhalefet ve tereddüdün olmadığı, tam teslimiyetle gerçeklesen bir makamdır.

Hiç şüphesiz, Allahu Tealâ ya da Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*, bir konuda hüküm verdiği zaman, bu hüküm hakikatin ve doğrunun ta kendisidir. İhsan makamı hiçbir şekilde Allah ve Resulü'nün sözüne karşı bir mücadele ve çekişme kabul etmez. Ne aklın, ne bir şeyhin, ne de herhangi bir mezhebin ve görüşün Allah ve Resulü'nün söylediği söz karşısında değeri yoktur."[49]

Bazı kimseler bu ayete dair şöyle demektedirler:

"Bu ayetin sebebi nüzulunda da görüleceği üzere, Rasülullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'ın hükmüne karşı itiraz eden kimse mürted olmamıştır. Onun için Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'ın hükmüne başvurmak imanın bir şartı olmayıp bilakis

---

[49] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

iman etmenin kemalidir. Aynı şekilde Rasülullah'ın hükmüne başvurmamak ise, küfür olmayıp imanın kemale ermemesinden kaynaklanmaktadır. Ayetteki *'...iman etmiş olmazlar...'* ifadesi ise, imanları kemale ermemiştir demektir."

Bu istidlal tamamen batıl bir istidlaldir. Şöyle ki, öncelikle ayetlerin bu olay üzerine nazil olduğu kat'i değildir. Çünkü bu rivayetin sonunda, Zübeyr b. Avvam şöyle demektedir:

"Ben bu ayetlerin bu olay üzerine indiğini zannediyorum."

Anlaşılacağı üzere ayetlerin bu olay üzerine nazil olduğu kat'i değildir. Bilakis Zübeyr b. Avvam ayetin bu olay üzerine indiğini zannetmektedir. Bununla beraber müfessirlerin ekseriyeti bu ayetlerin Yahudi ile münafık arasındaki çıkan tartışmada indiğini belirtmişler ve buna delil olarak da ayetin *"Fe La"* şeklinde başlamasının, bunun daha önce sözü geçenleri reddetmek mahiyetinde olduğunu belirtmişlerdir.

Bununla beraber sebebi nüzulda bahsedilen kişi birinci mertebe olan Resulullah'ın hükmüne müracaat etme makamını geçmiştir. Yani Ensar'dan olduğu söylenilen bu kişi Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'ın hükmüne başvurmuştur. Bundan dolayı sebebi nüzul öne sürülerek böyle bir iddia da bulunmak temelden batıldır.

Kadı Ebu Bekir İbnu'l Arabi bu konuda şöyle demektedir:

"Hüküm konusunda Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'ı itham eden herkes kafirdir. Fakat Ensar'dan olan o şahıs yanılmıştı. Resulullah'ta ondan yüz çevirmiş ve kalbinin doğruluğunu bildiği için bu yanlışlığı affetmişti. Ensari'nin gösterdiği bu davranış elinde olmadan olmuştu. Böyle bir özellik ise Resulullah hariç hiç kimse için söz konusu değildir.

Hakimin verdiği hükme razı olmayıp onu red ve tenkid eden bir kimsenin durumu irtidattır ve onun tevbe etmesi istenir. Ancak verdiği hükmü değil de bizzat hakimin kendisini tenkit edecek olursa hakim onu ta'zir de edebilir, af da edebilir."[50]

İmam Nevevi bu konuda şöyle söylemektedir: "Ulema demiştir ki: Şayet bir kimse Ensari'nin söylediği bu söze benzer bir söz sarfederse kâfir olur. İslam dininden çıkar. Katledilmesi vaciptir. Ancak Resulullah bu kişiyi serbest bırakmıştır. Çünkü bu durum Medine'de, dinin tebliğinin ilk yıllarında, insanların kalplerini İslam'a ısındırma döneminde vukuu bulmuştur. Bu dönemde Resulullah insanlara bir taraftan ihsan ile hareket ederken, diğer taraftan -Muhammed kendi adamlarını öldürüyor- dememeleri için münafıkların eziyetlerine karşı sabretmiştir. Nitekim Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

> *"Sözlerini bozmaları sebebiyle onları lanetledik ve kalplerini katılaştırdık. Onlar kelimelerin yerlerini değiştirirler, (kitaplarını tahrif ederler). Kendilerine öğretilen ahkâmın (Tevrat'ın) önemli bir bölümünü de unuttular. İçlerinden pek azı hariç, onlardan daima bir hainlik görürsün. Yine de sen onlan affet ve aldırış etme. Şüphesiz Allah iyilik edenleri sever." (5, Maide/13)*

Kadı lyaz, Davudi'den, bu kişinin münafıklardan olduğunu nakletmiş, Nevevi ise hadiste geçen kişinin, Ensari olarak nitelendirilmesinin, Müslümanlardan olmasını gerekli kılmadığını, bilakis Müslüman olmayan kabilelerin birinden olabileceğini söylemiştir."[51]

> ***"Yine aynı şekilde burada** '...aralarında çıkan çekişmeli işlerde...' **ifadesindeki genellemeyi düşün! Usulcülere ve diğer dil alimlerine göre ismi mevsul sılasıyla beraber zikredildiği zaman umum (genellik) ifade eder. Bu genelleme ve kapsam, miktar bakımından olduğu gibi cins ve çeşitlilik bakımından da böyledir. Anlaşmazlıkların büyüğü ile küçüğü arasında***

[50] El-Camiu li Ahkam, 5/308

[51] El-Minhac, Sahihi Müslim Şerhi, 15/108

bir fark olmadığı gibi, türleri arasında da bir fark yoktur."

"Ayetteki ismi mevsul *'Ma'* dır. İsmi mevsul sılasıyla birlikte zikredildiği zaman umum ve genelleme ifade eden bir kalıptır. Her nevi ve her çeşit anlaşmazlıklar... Devletlerin kendi aralarında, devletle fert arasında, toplumların kendi aralarında ya da fertlerin kendi aralarında meydana gelebilecek anlaşmazlıkların hepsini ihtiva eder. Yine kan, mal, eşya ve hukuk noktasında meydana gelebilecek her türlü anlaşmazlıklar, ayetin *'...aralarında çıkan anlaşmazlıklar da...'* ifadesi içindedir. Çünkü bu saydıklarımızın hepsi umuma dahildir."[52]

---

[52] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

Tağut Kavramının Açıklanması

Hakimiyet mefhumu ile direkt ilgisi bulunan kavramlardan bir tanesi de hiç şüphesiz tağut kavramıdır. Kur'an ayetlerinin ilk inmeye başladığı günden bugüne kadar yaklaşık 14 asırlık bir süre geçmiş, bu süreçte birçok kavram gibi tağut kavramı da ya zihinlerde, ya da pratik hayatın bizzat kendisinde canlılığını yitirmiş, tahrife uğramıştır. Öyle ki; kendilerini Müslüman olarak isimlendiren insanların büyük bir kısmı tağut kavramını hayatlarında bir kere dahi duymamışlardır. Bu kavram hakkında bilgisi olanlar ise, tağutlara karşı takınılması gereken rabbani tavır noktasında büyük bir cehalet içerisindedirler.

Bu cehaletin doğal bir neticesi olarak bugün insanlar bir taraftan kendilerini Müslüman olarak isimlendirip, namaz, oruç gibi ferdi ibadetleri yerine getirirlerken, diğer taraftan ise, hayatlarının tamamında tağutlara ibadet etmektedirler. Halbuki tağut kavramı, Kur'ani kavramlar içerisinde en önemli kavramlardan bir tanesidir. Çünkü, bütün Resullerin getirmiş olduğu İslam dininin ilk emri, tağutu reddetmek ve tağutlara ibadetten kaçınmaktır. Allahu Tealâ, fertlerin ya da toplumların İslam dairesi içerisine girebilmelerini, öncelikle tağutları reddetme şartına bağlamıştır. Tağutların reddi pratik hayatta bilfiil gerçekleşmeden Müslüman ismine sahip olabilmek asla mümkün değildir. Nitekim Allahu Tealâ, Bakara Suresi'nin 256. ayetinde şöyle buyurmaktadır:

"Dinde zorlama yoktur. Artık doğrulukla eğrilik birbirinden ayrılmıştır. O halde kim tâğutu reddedip Allah'a inanırsa,

kopmayan sağlam kulpa yapışmıştır. Allah işitir ve bilir." (2, Bakara/256)

Yine aynı şekilde tağutları reddetme ve onlara ibadetten kaçınma şartı, tüm resullerin ortak tebliği olmuştur. Bütün resuller öncelikle Allah'a ibadet etme ve tağuta ibadetten kaçınma ilkesini insanlara tebliğ etmişlerdir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

"Andolsun ki biz, 'Allah'a kulluk edin ve Tâğut'tan sakının' diye (emretmeleri için) her ümmete bir peygamber gönderdik. Allah, onlardan bir kısmını doğru yola iletti. Onlardan bir kısmı da sapıklığı hak ettiler. Yeryüzünde gezin de görün, inkâr edenlerin sonu nasıl olmuştur!" (16, Nahl/36)

Tağutların her türlüsünü reddedebilmek ve sadece halis bir tevhid inancını gerçekleştirebilmek ise, kuşkusuz tağut kavramı hakkında bilgi sahibi olmayı ve özellikle günümüzün tağutlarını iyi tanımayı, tağutlara karşı Müslüman bir ferdin ne şekilde tavır takınması gerektiğini en iyi şekilde bilmeyi lüzumlu kılar. İşte tağut kavramının bu derece öneminden ve hakimiyet mefhumu ile direk ilgisinden dolayı, Şeyh Muhammed b. İbrahim risalesinde, Allah'a ve ahiret gününe iman edenlerin mutlak surette her türlü anlaşmazlığın çözümü için Allah'ı ve Resulü'nü hakem tayin etmeleri gerektiğini açıkladıktan sonra tağut kavramı ve bu kavrama dair diğer meseleler üzerinde durmuştur.

"Tağut kelimesi tuğyandan türemiştir. Mana olarak haddi aşmak demektir. Kim Resulullah'ın getirdiği dışında bir şeyle hüküm verir yahut Resulullah'ın getirdiği dışında bir hükümle muhakeme olursa bu kimse tağutun hükmü ile hükmetmiş ya da tağutun hükmü ile muhakeme olmuş demektir. Çünkü herkes için Resulullah'ın getirdiğine muhakeme olması gerektiği gibi yine herkes için de başkasıyla değil sadece Resulullah'ın getirdiği ile

hükmetmesi gerekmektedir. Kim Resulullah'ın getirdiği dışında bir şeyle hüküm verirse veya Resulullah'ın getirdiği dışında bir şeye muhakeme olursa, hükmetme ya da muhakemeleşme noktasında haddini aşmış, azgınlık etmiş olur. Bu sebepten dolayı da tağut olarak isimlendirilir."

Arapça bir kelime olan tağut kavramı lügatte; haddini aşmak, azgınlaşmak, yükselmek gibi anlamlara gelmektedir. "*Taga'l mau ve'l bahr*"; "su ve deniz yükseldi" denildiğinde, denizin dalgalarının yükseldiği anlaşılır. Istılahta ise, "Küfürde haddi aşan manasına da gelmektedir. Allah'tan başka ibadet edilen her şey tağuttur. Tağut putlardan olabildiği gibi cin ve insanlardan da olabilir."[53]

Vahidi, bütün Arapça dil alimlerinin tagutu, "Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'tan başka ibadet edilen her şey" olarak tarif ettiklerini söylemiş, Nevevi'de aynı tanımı Leys, Ebu Ubeyde ve Kisai'den nakletmiştir.[54]

Malum olduğu üzere Kur'ani kavramların en doğru açıklaması yine Kur'an'ı Kerim'in bizzat kendisinde mevcuttur. Tağut kavramı hakkında da Allahu Tealâ bizlere çok açık bilgiler vermektedir. Şöyle ki; Allahu Tealâ, Hz. Musa'ya *(aleyhisselam)* hitaben, Firavun'a gitmesini söylemekte, onun azgınlaştığını, haddini aştığını, tağutlaştığını bildirmektedir:

"Firavun'a git. Muhakkak ki o azdı. (Haddini aştı, tağutlaştı)" (79, Naziat/17)

Bu ayette Allahu Tealâ Firavun'un azgınlaştığını, haddini aştığını bildirirken tağut kelimesinin kendisinden türetildiği *'tağa'* fiilini kullanmış, Firavun'u tağut olarak isimlendirmiştir. Firavun'un tağut olarak isimlendirilmesinin altında yatan en büyük etken ise, onun tek başına otorite ve yetki sahibi olduğu-

---

[53] Lisanu-l Arap, 15/7.
[54] Sahihi Müslim Şerhi: 3/18.

nu ilan etmesidir. Nitekim bu noktada Firavun şöyle demektedir:

"Firavun 'Ey ileri gelenler! Sizin için benden başka bir ilah (otorite) tanımıyorum' dedi" (28, Kasas/38)

"(Firavun) derhal (adamlarını) topladı ve bağırdı. 'Ben sizin en büyük rabbinizim' dedi" (79, Naziat/23-24)

Hatırlanacağı üzere kitabımızın ilk bölümünde "Hakimiyet Mefhumunun Aslı" başlığı altında bu ayetler üzerinde durmuş, Firavun'un bu iddiasının içeriğini açıklamıştık. Firavun "*Ben sizin en büyük rabbinizim", "Sizin için benden başka bir ilah (otorite) tanımıyorum"* derken, hiçbir zaman kendisini göklerin ve yerin sahibi, insanları yaratan, öldüren ve rızık veren olarak nitelendirmemiş, böyle bir iddiada da bulunmamıştır. Bilakis Firavun, tek başına siyasi otoriteye sahip olduğunu, otoritesini bozacak bir gücün olmadığını, idare ve yetkinin, kanun ve yasa koymanın sadece kendi tekelinde olduğunu iddia etmiştir. Gerek ayetlere dair kitabımızın girişinde yaptığımız alıntılar, gerekse ayetlerde geçen rab ve ilah kavramlarının anlamları, Firavun'un iddiasının içeriği hakkında bizlere bu bilgileri vermektedir. Sonuç olarak, Firavun insanları yönetme, idare etme noktasında tek başına yetki sahibi olduğunu iddia ettiği için Allahu Tealâ tarafından azgınlıkla, tağutlukla nitelendirilmiştir. O halde tağut kavramı, Allah'ın indirdiği ahkamı terk edip, beşeri hükümleri ortaya atan ve bu şekilde Allah'ın ilahlığına ve rabliğine karşı istiğna ve tuğyan içinde olan, hakimiyet, yasama, kanun ve yasa çıkarma noktasında kendisini bağımsız ve yeterli görerek azgınlaşan, eline geçirdiği güçle toplumun bütün tabakalarında şirk sistemini hakim kılmaya çalışan, zorbaca insanları ezen, sindiren her türlü kurum, kuruluş ve otoriteyi ihtiva etmektedir. Nitekim bu hususta Abdullah Azam şöyle demektedir:

"Kim kendi hevasına göre yasama veya kanun koyma yetkisine sahip olduğunu iddia ederse, ancak ilahlık iddiasında bu-

lunmuştur. Her ne kadar dili ile böyle bir iddiada bulunmasada fiili olarak ilahlık yetkisine yeltenmiş olur. Bilinmelidir ki; hakimiyet yetkisini kendi üzerinde görerek ilahlık iddiasında bulunanlar ister halktan bir tabaka, ister halkın hepsi, ister bir parti ya da partiyi organize eden bir grup, isterse de bir kurul veya tek bir fert olsun değişmez. Bu iddia (kanun ve yasa çıkarma yetkisinin parlamenterlerin elinde olduğu iddiası) Allah'ın kanun koyma yetkisine yeltenmektir ve şirktir. Sahibini dinden çıkarır ve tağut hükmüne sokar."[55]

Alimlerin Tağut Kavramı Hakkında Sözleri

İbn-i Cerir Et'Taberi: "Bana göre taguta verilecek en doğru mana; Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'a karşı haddini aşan ve Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'tan başka kendisine zorla veya gönüllü itaat edip bağlanılarak ibadet edilendir. Kendisine ibadet edilen bu varlık bir insan olabileceği gibi şeytan, put veya herhangi bir şey de olabilir."[56]

İbn-i Kesir: "Hz. Ömer'in 'tağut şeytandır' anlamındaki açıklaması, gerçekten güçlü bir görüştür. Çünkü bu ifade cahiliye ehlinin, putlara tapmak, onların hükümlerine başvurmak, onlardan yardım ve zafer dilemek gibi bütün kötü itikad ve fiillerini kapsamaktadır."[57]

İbn-i Teymiyye: "Allah'a isyanı gerektiren hususlarda, hidayet ve hak dine uymamakta, kendisine itaat olunan her şey tağuttur. İşte Allah'ın kitabından başkası ile hükmeden ve bu maksatla hükmüne başvurulan kimseye tağut adının verilişi bundan dolayıdır."[58]

İbn-i Kayyım el-Cevziyye: "Tağut, ibadet edilen, tabi olunan veyahut da itaat olunan olsun, kulun haddini aşmasına vesile olan her şeydir. Her kavmin tağutu, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* ve Rasûlü dışında onun hükmüne başvurdukları, Allah'ı bırakıp ibadet ettikleri, basiretsizce Allah'ın dışında tabii oldukları veyahut da Allah'tan başka itaat ettikleri kimselerdir. Kim Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in getirdiğinin dışında başka bir şeyin hükmüne başvurur veya o şeyle hüküm verirse, tağut ile hükmetmiş ya da tağuta muhakeme olmuş demektir."[59]

---

[55] Hakimiyet Mefhumu, sy: 5-6.
[56] Taberi Tefsiri, 4/281.
[57] İbn-i Kesir Tefsiri 3/1024.
[58] Mecmuu-l Fetava: 28/201.

Abdurrahman Ebu Batın: "Tağut; Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'tan başka ibadet edilenlerin, sapıklıkta öncü olanların, batıla çağıran ve onu iyi gösterenlerin hepsidir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* ve resulüne zıd olan hükümlerle insanlar arasında hüküm verenler, kahin ve sihirbazlar, sapık ve yalan hikayeler uydurarak insanları mezarlara ibadet etmeye çağıran mezar bekçileri, hizmetçileri ve koruyucuları aynı şekilde birer tağuttur. Bu tagutların aslı ve en büyüğü ise şeytandır. Şeytan en büyük tağuttur. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* daha iyi bilir."[60]

Şeyh Muhammed Hamid el Fakî: "İslam şeriatine muhalif kanunlarla hükmetmek, insanın kan, mal ve ırzları konusunda hüküm vermek için konulan bütün kanunlar, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın şeriati olan hadleri kaldıran, faizin, zinanın ve içkinin haramlığını iptal eden bütün beşeri kanunlar tagut kavramına girerler. Zaten böyle kanunların her biri başlı başına birer taguttur."[61]

Sefer Havali: "-Ben insanların maslahatlarına (faydalarına) uygun şeyleri yasalaştırıyorum ve buna uygun kanunlar çıkarıyorum. Zina eden niçin taşlanıyor? Zira, zina edeni taşlamak çok büyük bir vahşettir. (Onların bu küfründen ve sapıklıklarından Allah'a sığınırız.) Zina edenin taşlanması büyük bir vahşet olduğu için biz bu taşlama cezasını para cezasıyla ya da hapis ce-

---

[59] İlamu-l Muvakkıyn, 1/50.
[60] Dureru-s Seniye, 2/103.
[61] Fethul Mecid, sy: 282.

zasıyla değiştiriyoruz.- İşte, bu tip sözler ve eylemler ancak tağutlardan sadır olur. Kim Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in getirdiği dışında bir yasa koyarsa ya da faiz yemeyi, içki içmeyi helal kılarsa, yahut da buna benzer bir şey yaparsa işte o tağuttur. Çünkü haddini aşmıştır."[62]

Açıkça görüleceği üzere tağut kavramının hakimiyet mefhumu ile direkt bir ilgisi vardır. Nitekim Şeyh Muhammed b. İbrahim'de tağut kavramını açıklarken direkt bu kavramın hakimiyet boyutuna değinmiş, Allah'ın indirdiği esasların dışında kanun koyanları, Resulullah'ın getirdiği şeriatın dışında bir kanunla hükmedenleri, ihtilaflı durumlarda Allah ve Resulü'nün buyruklarının hiçe sayıldığı mahkemelerde muhakeme olanları tağut kavramı içerisinde zikretmiştir.

Sonuç olarak daha da somutlaştırmak gerekirse, bugün yaşadığımız coğrafya üzerinde, insanları sapıklığa çağıran, batıdan ithal kanunlarla ya da kendi yanlarından uydurdukları yasalarla insanları sevk ve idare etmeye çalışan demokratik T.C ve yöneticileri, parlamentoda yasama görevini icra eden milletvekilleri, bu parlamentolar tarafından ortaya atılan lanetli kanunların uygulandığı mahkemeler, bu kanunları uygulayan yargı mensupları ve yine aynı şekilde en küçük bir anlaşmazlık durumunda bu mahkemelerin hükmüne koşan kimseler tağut kavramı içerisine girmektedirler.

Not: Burada bir hususu aydınlatmakta fayda görüyoruz. Tağut kavramında "Allah'tan başka ibadet edilen her şey tağuttur." tanımlamasından "kendisine ibadet edilme eylemini hoş karşılayan" şeklinde bir istisna yapılması gerekmektedir. Allah'tan başka ibadet edilen mercii, şayet bu ibadet edilme eylemini hoş karşılamıyorsa ya da kendisine ibadet edilmesinden razı değilse, doğal olarak tağut tanımı içerisine girmemektedir. İşte bu şekilde bir istisna ile kendilerine ibadet edilen melekler,

[62] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

peygamberler, salih kullar, tağut kavramı dışında tutulmuştur. Bu noktada Sefer Havali, Şerh'inde şöyle demektedir:

"Bazen kişi bizzat Allahu Tealâ'nın kendisi için çizmiş olduğu sınırları aşmasa da, onun hakkında başkaları bu sınırları aşabilir. Örneğin, bir müctehid veya bir imam, bazı konularda ictihad edip hüküm çıkarır bir başkası da tutup bu imamın sözünü Allah ve Resulü'nün sözünün önüne geçirir, ihtilaf edilen her hususta onun sözünü asıl olarak kabul ederse, bu kimse müctehid imamı tağut edinmiş olur. Çünkü bu yaptığı ile Allahu Tealâ'nın o imam hakkında tayin ettiği sınırı aşmış olur. Bu imam için Allah'ın tayin etmiş olduğu sınır ancak salih bir kul, bir imam ve müctehid olmaktır. Yine aynı şekilde Allahu Tealâ'nın Cebrail *(aleyhisselam)* için tayin etmiş olduğu sınır, Allah'a yakın bir melek olmak, Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* için Allahu Tealâ'nın tayin ettiği sınır ise, zikredildiği gibi yaratılmışların en hayırlısı olmaktır. Ancak kim Allah'tan başkasına ibadet ederse, ibadet ettiği bu şey aslen tağut olmasa da bu kimse Allahu Tealâ'nın onun için tayin etmiş olduğu sınırı aştığı için onu tağut edinmiş olur. Yine aynı şekilde kim, Cebrail *(aleyhisselam)*, Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* veya bir başkasına (ihtiyaçlarının giderilmesi için) dua eder, yardım ister, yahut her hangi bir şekilde bunlara rablik isnad ederse... İşte kim bu tip işlerde bulunursa aslen Cebrail *(aleyhisselam)*, Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* tağut olmasa da bu kimse Alah'ın bu kimseler için tayin ettiği sınırı aşmış ve onları tağut edinmiş olur. Mesela Hz. İsa asla bir tağut değildir. Bilakis, O bir kuldur ve Allahu Tealâ'nın kendisine emrettiklerini kavmine emretmiştir.

> *"Ve Allah demişti ki: 'Ey Meryem oğlu İsa! Sen mi insanlara: -Beni ve annemi, Allah'tan başka iki tanrı edinin- dedin?'. 'Hâşâ, dedi, sen yücesin, benim için gerçek olmayan bir şeyi söylemem bana yakışmaz. Eğer demiş olsam, sen bunu bilirsin, sen benim nefsimde olanı bilirsin, ben ise senin*

nefsinde olanı bilmem, çünkü gaybları bilen yalnız sensin, sen! " (5, Maide/116)

Fakat hıristiyanlar Hz. İsa hakkında aşırı gitmişler ve Allahu Tealâ'nın O'nun hakkında çizmiş olduğu sınırı aşmışlardır. Bu noktada kişinin haddi aşarak aslen tağut olması ile başkaları tarafından tağut edinilmesi arasında ciddi bir fark vardır. Burada tağut edinilen aslen tağut olmayıp, kişiler onun hakkında Allahu Tealâ'nın çizmiş olduğu şer'i sınırları aşmışlardır."[63]

[63] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

Tağutu Red İlkesi

Tağut kavramı, Kur'an'ı Kerim'de 8 ayette geçmektedir. Tüm bu ayetler bir arada değerlendirildiği zaman Allahu Tealâ'nın bizlerden tağutlara karşı nasıl bir tavır takınmamızı istediği çok açık bir şekilde görülmektedir.

"Dinde zorlama yoktur. Artık doğrulukla eğrilik birbirinden ayrılmıştır. O halde kim tâğutu reddedip Allah'a inanırsa, kopmayan sağlam kulpa yapışmıştır. Allah işitir ve bilir." (2, Bakara/256)

"Allah, inananların dostudur, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. İnkâr edenlere gelince, onların dostları da tâğuttur, onları aydınlıktan alıp karanlığa götürür. İşte bunlar cehennemliklerdir. Onlar orada devamlı kalırlar." (2, Bakara/257)

"Kendilerine Kitap'tan nasip verilenleri görmedin mi? Cibt'e ve tağuta iman ediyorlar." (4, Nisa/51)

"Şunları görmüyor musun? Kendilerinin sana indirilene ve senden önce indirilene inandıklarını ileri sürüyorlar da tağuta inanmamaları kendilerine emrolunduğu halde, tağut önünde muhakemeleşmek istiyorlar. Şeytan da onları bir daha dönemeyecekleri kadar iyice sapıklığa düşürmek istiyor." (4, Nisa/60)

"İman edenler Allah yolunda savaşırlar, kafirler ise tâğut yolunda savaşırlar. O halde şeytanın dostlarına karşı savaşın; şüphe yok ki şeytanın kurduğu düzen zayıftır." (4, Nisa/76)

"De ki: Allah katında yeri bundan daha kötü olanı size haber vereyim mi? Allah'ın lânetlediği ve gazap ettiği, aralarından maymunlar, domuzlar ve tâğuta tapanlar çıkardığı kimseler. İşte bunlar, yeri (durumu) daha kötü olan ve doğru yoldan daha ziyade sapmış bulunanlardır." (5, Maide/60)

"Andolsun ki biz, 'Allah'a kulluk edin ve Tâğut'tan sakının' diye (emretmeleri için) her ümmete bir peygamber gönderdik. Allah, onlardan bir kısmını doğru yola iletti. Onlardan bir kısmı da sapıklığı hak ettiler. Yeryüzünde gezin de görün, inkâr edenlerin sonu nasıl olmuştur!" (16, Nahl/36)

"Tâğut'a kulluk etmekten kaçınıp, Allah'a yönelenlere müjde vardır. Kullarımı müjdele: Onlar ki, onlar sözü dinlerler, sonra da en güzeline uyarlar. İşte onlar, Allah'ın doğru yola ilettiği kimselerdir. Gerçek akıl sahipleri de onlardır." (39, Zümer/17-18)

Bu ayetlerde Allahu Tealâ, tağutlara karşı ne şekilde bir tavır almamız gerektiğini açık bir şekilde zikretmektedir. Tağut kavramına başlarken de belirttiğimiz gibi iman etmenin ilk şartı tağutları tamamıyla reddetmektir. Yine belirtmekte fayda vardır ki tağutları reddetmeden önce, iman etmek ve Müslüman olarak isimlendirilmek kesinlikle mümkün değildir.

Tüm resuller insanlara ancak Allah'a ibadet etmek ve tağutu reddetmek ilkesini tebliğ etmişlerdir. Allah'ın iman eden kulları, bu imanlarının doğal bir sonucu olarak hayatları ile ilgili bütün meselelerde Allah'ı ve Resulü'nü hakem tayin ederler ve yine aynı şekilde imanlarının bir gereği olarak Allah'ın dinini, nizamını korumak için bu yolda savaşırlar. Bunun karşılığı olarak da Allahu Tealâ kendisine iman edip tağutu reddeden kullarına karşı büyük bir dostluk içerisinde olup, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. Ve onlar için, hem dünyada hem de ahirette büyük müjdeler vardır. Küfredenlere gelince, onlar da küfürlerinin bir gereği olarak en ufak bir anlaşmazlıkta dahi tağutların

mahkemelerinden hüküm isterler ve yine aynı şekilde küfürlerinin bir gereği olarak tağuti sistemlerin yardımcılığını, korumacılığını ve askerliğini yaparlar.

Tağutlara karşı bu ibadetlerinden dolayı da tağutlar kullarına karşı dostluk gösterirler. Ancak tağutların bu dostluğu kafirleri kopkoyu bir karanlığın içerisinde yapayalnız bırakacaktır. Çünkü Allah katında yeri ve makamı en kötü olanlar tağutların kullarıdır.

Tağutu Red İlkesi İle Çelişen Haller

1- Allah'ın Şeriatinden Hariç Yasamada Bulunmak

"Hakimiyet Mefhumunun Aslı" isimli başlığımızda da belirttiğimiz üzere Allah'ın şeriatını bırakıp yerine beşeri kanunları ortaya atmak tağutu reddetme ilkesi ile temelden çelişmektedir. Bununla beraber böyle bir tutum tağutluğun ta kendisidir. Kim Allah'ın indirdiği esasları göz ardı ederek kendi heva ve hevesinden kanunlar koyar, yasalar çıkarırsa reddedilmesi gereken tağutların konumuna düşmüş olur. Bu konuya dair delilleri kitabımızın başında zikrettiğimiz için burada tekrarlamaya gerek görmüyoruz.

2- Allah'ın İndirdiği Hükümlerle Hükmetmemek

Allah'ın indirdiği esasların tamamıyla terk edilmesi ve hayatın her alanında tağutların yasaları ile hükmedilmesi de sahibini İslam dininden çıkaran ve tağut konumuna sokan bir durum olup, tağutu reddetme ilkesi ile çelişmektedir. Bu konu kitabın son bölümünde detaylı bir şekilde izah edilecektir.

3- Tağutlara Muhakeme Olmak

Allahu Tealâ Bakara Suresi'nin 256. ayetinde genel olarak tağutların reddedilmesi gerekliliğini bildirmiş, Nisa Suresi'nin 60. ayetinde ise özellikle tağutların otoritesinin, hükmünün, muhakemesinin reddedilmesi gerektiğini vurgulamış, iman iddiası ile birlikte, tağutların mahkemelerinde çözüm arayanların imanlarını reddetmiştir:

"Şunları görmüyor musun? Kendilerinin sana indirilene ve senden önce indirilene inandıklarını ileri sürüyorlar da tağuta inanmamaları kendilerine emrolunduğu halde, tağut önünde muhakemeleşmek istiyorlar. Şeytan da onları bir daha dönemeyecekleri kadar iyice sapıklığa düşürmek istiyor." (Nisa Suresi: 4/60)

Bu noktada Şeyh Muhammed b. İbrahim şöyle demektedir:

"Muhakkak ki Allahu Tealâ, Resulullah'ın getirmiş olduğu hükümlerin dışında başka bir hükme gitmek isteyen münafıkların imanını yok saymıştır. Ayette geçen 'Yez'umu-ne' kelimesi onların iman iddialarını bir yalanlamadır. Çünkü iman iddiası ile birlikte Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in getirdiği hükümlerin dışında başka bir otoritenin hakemliğine gitmek, bir kulun kalbinde asla bir araya gelmez. Bilakis bu iki durum birbirinin tam tersidir."

Bu ayetin nüzul sebebi, Nisa Suresi'nin 65. ayeti açıklanırken zikredilmişti. Hatırlanacağı üzere Yahudi bir kimse ile münafık arasında çıkan bir anlaşmazlıkta, Yahudinin Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'ın hakemliğine başvurmayı istemesine rağmen, münafığın Kabb b. Eşref'in hakemliğine başvurmayı istemesi, sonuçta Resulullah'a ve Hz. Ebu Bekir *(radıyallahu anhu)*'e gitmeleri, onların hükmünü münafığın kabul etmemesi üzerine son olarakda Hz. Ömer *(radıyallahu anhu)*'e gitmeleri, olayı tamamıyla öğrenen Hz. Ömer'in münafığın boynunu vurması üzerine nazil olduğunu söylemiştik. Gerek ayetin metninden gerekse de ayete dair rivayet edilen nüzul sebebinden açıkca anlaşılmaktadır ki, her kim Allah'ın indirdiği esasları terk edip beşeri kanunlarla hükmeden mahkemelere müracaat eder, onlardan hüküm isterse, yapmış olduğu bu fiil direkt olarak tağutu reddetme ve Allah'a iman etme esası ile çelişmektedir. Nitekim Şeyh Muhammed b. İbrahim'de bunu açık bir dille ifade etmiş

ve bir kimsede iman vasfı ile tağutların mahkemesine muhakeme olma vasfının asla bir arada bulunamayacağına dikkat çekmiştir. Burada öncelikle ayete dair birkaç hususu izah edip sonra konu ile ilgili diğer delilleri zikretmekte fayda vardır.

Ayet *"Elem Tera"* (Görmedin mi?) ifadesi ile başlamaktadır. Sefer Havali bunun üzerine şöyle demektedir:

"Ayette geçen *'Elem Tera/Görmedin mi?'* ifadesi düşündüren bir üsluptur. Burada asıl hitap Resulullah'a ise de, Allahu Tealâ sanki 'Ey Muhatab! Bak, düşün ve hayret et' demektedir. Zira bu üslupla gelen bütün ayetler bunu ifade eder."

"Görmedin mi Rabb'in fil sahiplerine ne yaptı?" (105, Fil/1)

"Görmedin mi Rabbin ne yaptı Âd kavmine?" (89, Fecr/6)

"Boş iddialarda bulunanları görmedin mi?

Bunun anlamı, 'onlar iman etmediler. Sadece iman ettiklerini iddia ediyorlar' demektir. Çünkü, ayette geçen *'Zuum'* kelimesi ancak yalan ve zan anlamına gelmektedir. İnsanın, doğru olanın dışında bir şeye inanması, bunu iddia etmesi zuumdur, boş bir iddiadır. Arapçada *"Fulanun Yez'umu keza/ Filan şöyle şöyle iddia ediyor"* demek, söylediğinin aslı astarı yok demektir."[64]

Araplar genellikle doğru olup olmadığı belli olmayan sözler için *"zuum"* kelimesini kullanırlar. Bu nedenle yağlı olup olmadığı bilinmeyen koyuna "Ez'Zeuum" derler. Kur'an'ı Kerim'de 15 yerde geçen bu kelime geçtiği bütün yerlerde yalan söz ve boş iddiaya karşılık gelmektedir:

"Yine o günü (düşünün ki, Allah, kâfirlere): Benim ortaklarım olduklarını ileri sürdüğünüz (zuum ettiğiniz) şeyleri çağırın! buyurur. Çağırmışlardır onları; fakat kendilerine cevap vermemişlerdir. Biz onların arasına tehlikeli bir uçurum koyduk." (18, Kehf/52)

---

[64] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

"Allah'ı bırakıp da (ilâh olduğunu) ileri sürdüklerinize (zuum ettiklerinize) yalvarın. Ne var ki onlar, sizin sıkıntınızı ne uzaklaştırabilir, ne de değiştirebilirler." (17, İsra/52)

Bu iki ayette müşriklerin Allah'tan başka ilahlarının olduğunu iddia etmeleri zuum kelimesi ile ifade edilmiştir. Çünkü böyle bir iddia temelden asılsız bir iddia olup saçma sapan ve hiçbir geçerliliği olmayan bir iddiadır. Yine Cuma Suresi'nde, Yahudilerin sadece kendilerinin Allah'ın dostları olduklarını iddia etmeleri de saçma sapan ve boş bir iddia olarak, zuum kelimesi ile ifadelendirilmiştir:

"De ki: Ey Yahudiler! Bütün insanlar değil de, yalnız, kendinizin Allah'ın dostları olduğunuzu iddia ediyorsanız (zuum ediyorsanız) bunda da samimi iseniz, haydi ölümü temenni edin (bakalım)!" (62, Cuma/6)[65]

Nisa Suresi'nin 60. ayetinde de Allahu Tealâ, Kur'an'a ve daha önce indirilen kitaplara iman ettiğini iddia etmekle birlikte, tağutlara muhakeme olmak isteyen kimselerin iman iddialarını, *"zuum"* kelimesi ile ifade etmektedir. Çünkü kitaplara iman iddiası ile birlikte tağutlardan hüküm istemek temelden birbiri ile çelişen bir tutumdur. Bu kimselerin tağutlara muhakeme olmak istemeleriyle birlikte, iman ettiklerini iddia etmeleri, ayette saçma sapan boş bir iddia olarak değerlendirilmiştir. Nitekim böyle bir fiilin iman iddiası ile yine aynı şekilde tağutu red ilkesi ile temelden çeliştiğini belirtme adına Sefer Havali, Şerh'inde şöyle demektedir:

"Kim tağutu inkâr etmezse, hakemliğine başvurulan mahkemeleri ya da muhakeme olmak için başvurulan kanunları kabul ederse o kimse La İlahe İllallah tevhid kelimesine şahitlik etmemiş demektir."[66]

---

[65] Diğer ayetler için bkz, En'am Suresi: 6/94, Kehf Suresi: 17/45-52-92, Kasas Suresi: 2863, Sebe Suresi: 34/22, Tegabuun Suresi: 64/7 vs…

[66] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

Onların iman iddialarının boş ve saçma sapan bir iddia olmasının sebebi ise yine ayetin devamında tüm açıklığı ile gözler önüne serilmektedir:

"Tağut önünde muhakemeleşmek istiyorlar."

İşte bu onların iman iddialarını temelden yok eden ve kendilerini yalancı durumuna sokan bir sebeptir.

Burada bir kaç şüpheye değinmekte fayda vardır. Bazıları şöyle derler:

"Bu ayette tağutların hükmüne giden kimselerin yaptıkları eylem *'yuridune'* (istiyorlar) ifadesi ile belirtilmektedir. Yani bu kimseler tağutların hükmünü irade etmişler, kalben tağutların hükmünden razı olmuşlar ve bu nedenle de iman iddiaları boşa çıkmıştır. Ancak kalbi bir rıza olmadan tağutlardan nefret ederek onların mahkemesine başvurmak kişinin imanını yok etmez. Kişiler zorda kaldıkları durumlarda kalben buğz ederek, yaptıkları fiili hoş görmeden tağutların hükmünü isterlerse kafir olmazlar."

Böyle bir iddia ancak İslam'ın aslını esasını bilmeyen cahillerden sadır olan bir iddiadır. Bilinmelidir ki irade, yani bir şeyi istemek, arzulamak kalbin amelidir. Kalbin amellerinin göstergesi ise uzuvların ortaya koydukları fiillerle belli olur. İslam'da esas olan kalbin durumuna göre değil, kişinin zahirine göre hükmetmektir. İkrah yani ölüm tehlikesi ya da buna benzer zorlama gibi şer'i esaslarla müstesna kılınmış bir hal olmadığı sürece, kalbin durumunun kişilere dair hüküm verirken bir önemi yoktur. Bu ilim ehli tarafından üzerinde ittifak edilmiş bir konudur. Diğer taraftan bu ayette iman iddialarının yalan olduğu konu edilen kimseler daha tağuta muhakeme bile olmamışlardır. Sadece muhakeme olmayı istemekle iman iddiaları boşa çıkmıştır. Bakınız Sefer Havali bu konuda şöyle demektedir:

"Dikkat edilirse Allahu Tealâ burada 'tağutun hükmüne baş vurdular, böyle bir fiili hoş karşıladılar, tağutun hükmüne

uydular, bunu din edindiler, güç ve kuvvet yoluyla insanları zorla buna çevirdiler' dememektedir. Aksine *"tağut önünde muhakemeleşmek istiyorlar"* demiştir. Yani, tağuta muhakeme olmak hoşlarına gidiyor ve bunda bir zarar görmüyorlar demektir. O halde onlar Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in getirdikleri dışında bir şeyin hakemliğine gitme noktasında daha işin başındalar. (Yani daha tağutun hükmüne gitmemişler bile.) Bununla beraber Allahu Tealâ onların imanını yok saymış, böyle bir şeyi istemelerinden dolayı onları kınamıştır."[67]

Yine bazı kişiler şöyle demektedirler: "Bu ayette bahsedilen kişi, Allah Resulü'nün hükmü varken Kab b. Eşref'in hükmüne gitmeyi istemiş bunun için iman iddiası boşa çıkmıştır. Şüphesiz ki şer'i mahkemeler varken tağuti mahkemeleri seçenler kâfir olurlar. Ama şer'i mahkemeler yokken mecburen tağuti mahkemelere başvurmamız küfür değildir."

Bu iddia da yukarıdaki iddia gibi tamamen cehalet sonucu ortaya çıkmış, şeytanın kandırmasından başka bir şey değildir. Bununla beraber ayetin açık metnine de bir müdahaledir. Öncelikle bilinmelidir ki, asıl kaide şudur: İtibar hususi bir sebebe değil umumi hükme göredir. Yani bir ayetin belirli, özel bir olay üzerine nazil olması, hükmün genel olmasına engel teşkil etmez. Ayet, Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'ın hükmü mevcutken Kab. b. Eşref'e muhakeme olmak isteyen bir kimse hakkında nazil olmuştur. Ancak ayette Allahu Tealâ, bir kimsenin tağutun hükmünü istemesine rağmen iman iddiasının boşa çıkması için şer'i mahkemelerin olmasını ve bu mahkemelerin hükmünden yüz çevirmeyi şart olarak getirmemiştir. Kim böyle bir şart getirirse açıkca vahyi esaslara müdahale etmiş, Allahu Tealâ'nın hükmüne ek bir hüküm ortaya koymuş olmaktadır.

Şevkani *(rahimehullah)*, Nisa Suresi'nin 60. ayetine dair şunları söylemektedir:

[67] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

"Burada Allah Resulü'ne indirilen kitaba yani, Kur'an'ı Kerim'e ve daha önce indirilen kitaplara iman ettiğini iddia eden o kimselerin haline karşı bir şaşırma ve hayret vardır. Onlar bu iddialarını temelden bozan ve iptal eden bir şeyle gelmektedirler ki, o da tağutun hükmünü istemeleridir. Halbuki Resulullah'a indirilende ve daha önce indirilenlerde onu inkâr etmekle emrolunmuşlardı."[68]

İbn-i Kesir *(rahimehullah)* ise şöyle demektedir: "Allahu Tealâ, bu ayette, Resulullah'a ve daha önce gelen peygamberlere inzal olunanlara iman ettiğini iddia etmekle birlikte, ihtilafların çözümünde Allah'ın kitabıyla, Resulullah'ın sünnetinden başka şeyleri hakem kılmak isteyenleri kötülemekte ve onların bu davranışlarını hoş karşılamamaktadır."[69]

Yine İbn-i Kesir *(rahimehullah)*, tarihinde şöyle demektedir: "Her kim mensuh (hükmü kaldırılmış) şeriatlere muhakeme olur, nebilerin sonuncusu Muhammed (s.a.s)'e inen şeriate muhakeme olmazsa, muhakkak kafir olur. Durum böyleyken acaba İslam şeriatini terkederek Yes'ak'a muhakeme olan, Yesak'ın kanunlarını İslam kanunlarından daha önde tutan kişinin durumu nasıl olur acaba? Bilinsin ki, böyle yapan kimse Müslümanların icmasıyla kafirdir."[70]

İbn-i Kesir'in bu yorumu üzerine Abdullah Azzam şöyle demektedir:

"Alimler bu konu üzerinde açık hüküm vermişlerdir. Hatta bazı alimler -Yes'ak kitabını eline alıp bu kitap ile hüküm verenler ve bu kitaba muhakeme olanlar muhakkak ki kafir olurlardemişlerdir. Müslümanların Yes'ak mahkemesine gidenlerin küfrü hakkında şüpheleri yoktur."[71]

---

[68] Fethul Kadir, 1/482.
[69] İbn-i Kesir Tefsiri, 4/1275.
[70] El-Bidaye ven Nihaye, 13/119.
[71] Hakimiyet Mefhumu, sy: 14.

İbn-i Kayyım *(rahimehullah)* bu konuda şöyle demektedir: "İslam dininin önceki bütün dinleri neshettiği, Kur'an ve alimlerin icmasıyla sabittir. Buna göre her kim Kur'an'a bağlanmayıp Tevrat ve İncil'e bağlanırsa, kafir olur. Zira Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*, sadece İslam şeriatine uyulmasını farz kılmıştır. Bu nedenle sadece İslam şeriatinin haram kıldığı haram, farz kıldığı farzdır."[72]

Abdulaziz b. Baz Vücubu Tahkimu'ş Şer'i isimli eserinde Nisa Suresi'nin 60. ayetini zikrettikten sonra şöyle demektedir:

"Allah'ın şeriatı ile muhakeme olmak Allah'tan başka hakkıyla ibadete layık bir ilah yoktur ve Muhammed O'nun kulu ve Resulüdür şehadetinin gereklerindendir. Tağutlara, liderlere, kahinlere ve bunların benzerlerine muhakeme olmak ise Allah'a iman iddiasına ters küfür zulum ve fısktır."[73]

İbn-i Kesir ne kadar da güzel söylemiştir. Neshedilmiş şeriatlere muhakeme olmak isteyenler muhakkak kafir olmaktadırlar. Hâlbuki neshedilmiş şeriatların aslı semavi olup Allah katındandırlar. Ancak sonradan, kısmen de olsa tahrife uğramışlardır. Durum böyle iken hiçbir semavi asla dayanmayan, Allah'ın indirdiği esaslar ile taban tabana zıt, bununla beraber içerisinde Allah'ın dinine karşı düşmanca hazırlanmış aşağılık kanunlara muhakeme olmak isteyenin hali ne olur!!!?

Tağutların koymuş oldukları lanetli kanunlarla hükmolunma isteğinin sahibini kafir ve müşrik yaptığına dair en net açıklamalardan bir tanesi de Şeyh Şankıti'den gelmektedir. O, Nisa Suresi'nin 60. ayetine dair şöyle demektedir:

"Allahu Tealâ bu ayette, iman iddiasında bulunmalarına rağmen Allah'ın şeriatından başkasına muhakeme olmak isteyenleri hayretle karşılamaktadır. Çünkü tağuta muhakeme olmak

---

[72] Ahkamu Ehlü-z Zimme 1/259.
[73] Vücubu Tahkimu-ş Şer'i, sy: 7.

istedikleri halde iman iddiasında bulunmaları hayret verici, açık bir yalandır. Bilinmelidir ki, şeytanın dostları vasıtası ile koydurduğu İslam şeriatına muhalif kanunlara tabii olanların kafir ve müşrik olduklarından ancak onlar gibi Allah'ın basiretlerini kör ettiği, vahyin nurundan kör olan, kafir ve müşrik kimseler şüphe ederler."[74]

Sonuç olarak Allah'ın indirdiği şeriate muhalif beşeri kanunlarla muhakeme olunma isteği Allah'a iman iddiası ile diğer bir ifadeyle tağutu red ilkesi ile çelişen bir tutum olup, kişiyi İslam dairesinden çıkarır. Allah'a iman edip tağutları reddeden bütün Müslümanların, tağutları reddetme ilkesi ile temelden çelişen böyle tutum ve davranışlardan uzak kalarak, imanlarını korumaları gerekmektedir.

4- Tağutların Yasama Meclisine Üye Seçmek

Tağutu red ilkesi ile çelişen diğer bir durum ise demokrasi ile idare edilen ülkelerde, yasama meclislerine üye seçmek için yapılan seçimlere katılmaktır. Bu konu üzerinde detaylı bir şekilde durmakta fayda vardır. Zira bugün özellikle üzerinde yaşadığımız şu topraklarda insanlar, yıllardır kendileri gibi insanlara idare ve yönetme yetkisini, kanun ve yasa çıkarma hakkını vermekte, diğer bir ifade ile kendi rablerini seçmektedirler. Bununla beraber yine bu kimseler kendilerini de Müslüman olarak nitelendirmekte, kendilerini İslam'a nispet etmelerinin doğal bir sonucu olarak da namaz, oruç gibi ferdi ibadetlerde bulunmaktadırlar. Diğer taraftan işin daha üzücü olan tarafı ise, toplum içerisinde gerek resmi hizmete mahsus din adamları, gerekse resmi otorite ile direkt bağı bulunmayan sözde alimler böyle bir fiilin, sahibini dinden çıkarmadığını ve hatta Müslümanlara yakın bir partinin desteklenmesi gerektiğini hararetle savunmaktadırlar.

---

74 Edvau-l Beyan, 4/74.

Bir taraftan belirli seçim dönemlerinde yasama yetkisini insanlara devretmenin sahibini dinden çıkaracağı gerçeği, diğer taraftan ise toplumda sözde ilim adamı olarak bilinen kimselerin tağutu red ilkesi ile temelden çelişen böyle bir davranışı caiz ve hatta vacip görmeleri, ister istemez konu üzerinde bir karmaşıklığa yol açmaktadır. İşte bu karışıklığı giderme adına konu bütün yönleri ile ele alınmalıdır. Bundan dolayı, öncelikle yapılan bu fiilin içeriği net olarak ortaya konulmalı, daha sonra da konuya dair İslam'ın hükmü delilleri ile izah edilmelidir.

Malum olduğu üzere bugün gerek üzerinde yaşadığımız T.C'de, gerekse diğer bir çok ülkede demokratik bir yönetim anlayışı mevcuttur. Demokratik yönetim şeklinin ise vazgeçilmez temel unsuru insandır. Zira, demokrasi daha işin başında halkın idaresi anlamına geldiği için, demokrasinin işlevi ancak halkın katılımı ile mümkündür.

Bununla beraber demokratik yönetim anlayışına göre hakimiyet halkın elindedir. Ancak bir bölgede bulunan insanların tamamının yönetme ve idare işini hep birden üstlenmeleri mümkün değildir. Bunun için insanlar belirli seçim dönemlerinde kendileri için yasa ve kanun çıkartacak, bu kanunları yürürlüğe koyacak, toplumu sevk ve idare edecek yöneticileri seçmek üzere sandık başına giderek kendilerince en uygun gördükleri kişi ya da kişileri seçerler. Bu şekilde halk elinde bulundurduğu hakimiyet yetkisini milletin vekili olarak bilinen parlamenterlere devretmiş olur. İş başına gelen yöneticiler ise demokrasinin bir gereği olarak çoğunluk prensibine dayalı bir yönetim anlayışı ile kendi yanlarından çıkardıkları kanunlarla toplumu yönetirler. Burada asıl nokta bu seçimle iş başına gelen idarecilerin yasama yetkilerini ancak çoğunluğun görüşlerine göre kullanmalarıdır. Kesinlikle kanun ve yasalar çıkarılırken Allah'ın indirdiği esasların zerre kadar dahi söz hakkı yoktur. Kısacası itibar Allah'ın indirdiklerine değil, çoğunluğun görüşüne göredir.

Biz diyoruz ki: İşte bu şekilde gerek üzerinde yaşadığımız T.C'de, gerekse diğer ülkelerde Allah'ın indirdiği hükümlere kesinlikle hiçbir şekilde itibar edilmeyen parlamentolara üye seçme adına yapılan bu tür seçimlere katılmak tağutu red ilkesi ile temelden çelişen bir durumdur ve sahibini İslam dininden çıkarır. Zira burada Allahu Tealâ'ya ait bir yetkinin tamamen Allah'ın dışında bir mercie verilmesi vardır ki, işte böyle bir tutum şirkin ta kendisidir. Zira, şirk Allah'a rububiyetinde, uluhiyetinde, fiillerinde ve sıfatlarında ortak koşmak olarak tanımlanmaktadır. Kim Allahu Tealâ'ya ait bir sıfatı Allah'tan başkasına verirse direk olarak Allah'a ortak koşmuştur.

Örnek olarak insanların ihtiyaçlarında onların dualarına icabet edebilecek yegane ilah Allahu Tealâ'dır. Her kim bollukta ve darlıkta Allah'a ait bu vasfı Allah'tan başkasına verirse, peygamberlerin, salih kimselerin, hatta Cebrail'in dahi sıkıntı anında kendisinin duasına icabet edebileceğini iddia ederse ya da darlık ve bollukta Allah'tan başkasına dua ederse, açıkca Allah'a ortak koşmuş olur. Aynı şekilde gaybı ancak Allahu Tealâ bilir. Allah'ın bildirdikleri hariç -ki bunlarda peygamberlerdir- Allah'tan başkasının gaybı bilmesi kesinlikle mümkün değildir. Her kim Allah'tan başkasına bu sıfatı verir, bir insanında gaybı bilebileceğini iddia ederse açık bir şekilde müşriklerden olur.

Aynı şekilde insanların yaşantılarında uymaları gereken kurallar bütününü belirleme, fertsel ve toplumsal davranışlarda kaçınılması gereken yasakları ortaya koyma hakkı diğer bir ifade ile hakimiyet, yönetme ve idare etme yetkisi ancak ve ancak Allahu Tealâ'nın tekelindedir. Allah'tan başka hiçbir kimsenin yasa koyma, kanun çıkarma yetkisi yoktur.

Allahu Tealâ son Resul Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'i göndermiş, kitabını indirmiş ve hükmün sadece kendisine ait olmasından dolayı kitabında insanların uyması gereken kuralları kesin bir dille belirlemiştir. Kim ki, Allahu Tealâ'ya ait olan bu yetkiyi Allah'tan alıp beşere tahsis ederse kelimenin tam anlamıyla Allahu Tealâ'ya ortak koşmuştur.

Yasama yetkisinin ancak ve ancak Allahu Tealâ'ya aidiyeti, Kur'an'ın bir çok ayetinde açık bir şekilde ortaya konulmuştur:

"Hüküm ancak Allah'a aittir. O, kendisinden başka hiçbir şeye tapmamanızı emretmiştir. İşte en doğru din budur. Fakat insanların çoğu bilmezler." (12, Yusuf/40)

"Hüküm ancak Allah'ındır. Ben ona tevekkül ettim. Tevekkül edenler de yalnız ona tevekkül etsinler" (12, Yusuf/67)

"Hakkında ayrılığa düştüğünüz herhangi bir şeyin hükmü Allah'a aittir. İşte bu, Rabbim Allah'tır. Yalnız O'na tevekkül ettim ve ancak O'na yöneliyorum." (42, Şura/10)

"Sen Allah ile beraber başka bir ilaha ibadet etme. Ondan başka hiçbir ilah yoktur. Onun zatından başka her şey yok olacaktır. Hüküm yalnızca O'nundur ve kesinlikle O'na döndürüleceksiniz." (28, Kasas/88)

"Size Kitab'ı (Kur'an'ı) hak olarak indiren O iken ben Allah'tan başka bir hakem mi arayacağım?" (6, En'am/114)

Dikkat edilirse tüm bu ayetlerde Allah*(Subhanehu ve Tealâ)*'ın hakimiyeti, ancak Allah'a ibadet etmek ve Allah'tan başka bir ilaha ibadet etmemekle, dosdoğru dine tabi olmakla, ancak ve ancak Allahu Tealâ'yı rabb edinmekle birlikte zikredilmektedir. Zira insanların dosdoğru dine tabi olarak ancak Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'a ibadet etmeleri hakimiyet hakkını, yasama yetkisini Allahu Tealâ'ya ait kılmaları ile mümkündür. Yasama, kanunlar çıkarıp hükümler belirleme yetkisinin Allahu Tealâ'dan alınıp insanlara verilmesi ise Allah'tan başka bir ilaha tapınmak, Allah ile beraber bir başkasını rabb edinmektir. Allahu Tealâ bir başka ayette şöyle buyurmaktadır:

"O'nun hükmünde hiçbir ortağı yoktur." (18, Kehf/26)

Bu ayette ise Allahu Tealâ, hakimiyet noktasında hiçbir or-

tağının olmadığını vurgulamaktadır. Bakınız bu ayete ilişkin Şeyh Muhammed Şenkîti *(rahimehullah)* tefsirinde şöyle demektedir:

"Bu ayetin manası şudur: Yüce Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*, hüküm konusunda hiç kimsenin kendisine ortak olmasını asla kabul etmez. Hüküm sadece O'na aittir. O'ndan başka hiç kimsenin kesinlikle hüküm verme yetkisi yoktur. Helal, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın helal kıldığı, haram, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın haram kıldığıdır. Hak din, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın koyduğu şeriattir. İhtilaflı meselelerde sadece O'nun verdiği hüküm geçerlidir. *'O'nun, hükmünde hiçbir ortağı yoktur'* ayetindeki *'hükmünde'* lafzından kasıt; Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın hüküm verdiği her meseledir. Teşri koyma meselesi ise buna öncelikle dahildir.

Bu ayetteki, hükmün sadece Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın olduğunu, bu konuda hiç bir ortak kabul etmediğini ifade eden mana, Kur'an'ın diğer ayetlerinde de açık olarak belirtilmiştir. Bu ayetten Allah'tan başka hüküm koyuculara bağlananların Allah'a eş koştukları anlaşılmaktadır. Bu hüküm başka ayetlerde de zikredilmiştir. Bu konu ile ilgili en açık ayet ise, Nisa Suresi'nin 60. ayetidir. Allahu Tealâ bu ayette, iman iddiasında bulunmalarına rağmen Allah'ın şeriatından başkasına muhakeme olmak isteyenleri hayretle karşılamaktadır. Çünkü tağuta muhakeme olmak istedikleri halde iman iddiasında bulunmaları hayret verici, açık bir yalandır. İşte zikrettiğimiz bu semavi naslardan açıkca anlaşılmaktadır ki, şeytanın dostları vasıtası ile koydurduğu İslam şeriatına muhalif kanunlara tabii olanların kafir ve müşrik olduklarından ancak, onlar gibi Allah'ın basiretlerini kör ettiği, vahyin nurundan kör olan kafir ve müşrik kimseler şüphe ederler."[75]

Bu konuya dair Seyyid Kutub *(rahimehullah)* şöyle demekte-

[75] Edvau-l Beyan, 4/74.

dir: "Dilleri ile Allah'tan başka ilah olmadığını ve Muhammed'in *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Allah'ın kulu ve resulü olduğunu söyleyip bireysel davranışlarda, arınma, evlenme, boşanma ve miras gibi konularda Allah'ın vahyine tabî oldukları için kendilerini Müslüman diye isimlendirenler, bununla beraber bunun dışındaki konularda Allah'ın kitabına göre şekillenmemiş kanun ve nizamlara itaat edenler... Allah kitabında izin vermediği halde Allah'ın kitabına muhalif olan yasalara ve kanunlara itaat edenler... İsteyerek veya istemeyerek bu çağdaş putlarının kendilerinden istedikleri görevleri yerine getirme noktasında tüm değerlerini feda edenler.... Bu kutsal değerleri ile çağdaş tağutların istekleri çeliştiği zaman Allah'ın emirlerini kulak arkası yapıp bu çağdaş tağutların emirlerini yerine getirenler... Evet, kendilerini Müslüman ve Allah'ın dinine mensup zannedip de tüm bu fiilleri yapanlar, kafalarını yastıklarından kaldırıp bir an önce uyanmak ve ne kadar büyük bir şirk bataklığının içinde olduklarını görmek zorundadırlar.

Şirk ve müşriklik, rabb'lik noktasında Allah'tan başka bir rabb'in yaratan, rızık veren, öldüren vb. varlığına inanmakla ortaya çıkmaz. Allah ile beraber veya Allah'ın dışında başka rabb'lerin hakimiyetine inanmak da şirkin en bariz örneklerindendir. O halde yeryüzünün doğusunda ve batısında yaşayan tüm insanlar, yaşantılarında yetkiyi kime verdiklerine, kime uyduklarına, kime itaat edip, kime boyun eğdiklerine, kimin emrine uyup sözünü dinlediklerine bir baksınlar... Şayet tüm bu konularda sadece Allah'a itaat ediyorlarsa Allah'ın kendisinden razı olduğu dine, İslam'a mensupturlar. Yok şayet bu konularda Allah'tan başkasına tabii oluyorlarsa Allah korusun onlar tabii oldukları tağutların dinine mensupturlar."[76]

Demokrasi ile idare edilen ülkelerde, belirli seçim dönemlerinde kişilerin sandık başına giderek kendileri için yasama yetki-

[76] Fi Zilali-l Kur'an 9/89.

sine sahip olacak yöneticilerini seçmeleri açık bir şekilde şirk olduğu gibi, aynı zamanda Allah'ın dininden başka bir dinin, yani demokrasi dininin gereğini yerine getirmektir ki, hiçbir Müslüman için böyle bir fiili işlemesi caiz değildir. Zira, kim İslam dininden başka bir dinin gereğini yerine getirirse bu kendisinden asla kabul olunmayacaktır. Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

" Hiç şüphesiz Allah katında din ancak İslam'dır." (3 , Ali İmran/19)

"Peki onlar Allah'ın dininden başka bir din mi arıyorlar? Oysa göklerde ve yerde her ne varsa istese de istemese de O'na teslim olmuştur. Ve O'na döndürülmektedirler." (3, Ali İmran/83)

"Kim İslam'dan başka bir din ararsa asla ondan kabul edilmez. O ahirette de kayba uğrayanlardandır." (3, Ali İmran/85)

Bu ayetlerde açıkca görülen Allahu Tealâ'nın razı olduğu tek dinin, İslam dini olduğudur. Allah'ın dininden başka bir dine razı olanlar, Allah'ın dininin dışında diğer dinlerin gereklerini yerine getirenler, kınanmış, bu yaptıklarının onlardan asla kabul edilmeyeceği vurgulanmıştır. Burada meselenin daha iyi anlaşılabilmesi için din kavramı hakkında kısaca bilgi vermekte fayda vardır.

Kur'an'ı Kerim'de din kelimesinin anlamlarından bir tanesi de şeriat, kanun, yol, mezhep, millet, adet demektir. Din kavramı, bu anlamıyla Kur'an'ın bir çok ayetinde görülmektedir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

"...İşte Biz Yusuf'a böyle bir plana başvurmayı ilham ettik. Yoksa o kralın dinine göre kardeşini alıkoyamazdı." (Yusuf Suresi: 12/76)

Yusuf Suresi'nde geçen bu kıssanın ayrıntılarının konumuz dışında olması nedeniyle burada bu ayrıntılardan söz etmeyeceğiz. Bizim için burada önemli olan nokta ise Hz. Yusuf

(aleyhisselam) zamanında o beldenin yönetimini elinde bulunduran *"kralın ceza hukukunun"* Allah'ın kitabında *"kralın dini"* olarak tanımlanmasıdır. Zira, ayette geçen *"dînu-l melik"* ifadesi burada kralın koymuş olduğu kanun ve yasalara verilen bir tanımlamadır. Yusuf Suresi'nde geçen bu ifade üzerine müfessirler şöyle demektedirler:

"Yüce Allah'ın 'kralın dinine göre' buyruğundaki din kelimesi, İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'dan nakledildiğine göre *'onun egemenlik hükümlerine göre'* demektir. İbn-i İsa'ya göre ise, *'adetlerine'* göre demektir. Mücahid *'hükümdarın hükmüne göre'* diye açıklamıştır."[77]

"Dahhak ve başkalarının söylediğine göre, Mısır hükümdarının *hükmüne* (dinine) göre kardeşini alma hakkı yoktu."[78]

"Yusuf *(aleyhisselam)* Allahu Tealâ'nın kendisine öğretmiş olduğu bu tedbirle kardeşi Bünyamin'i yanında alıkoyma imkânı bulmuştur. Zira o zamanın *kanunlarına* (dinine) göre kardeşini yanında alıkoyma imkânı yoktu."[79]

"Allahu Tealâ *–yoksa o kralın dinine göre kardeşini alıkoyamayacaktı-* buyurmuştur. *Kralın hırsızlıkla ilgili kanunu* (dini) onun dövülmesi ve çaldığının iki mislini ödemeye mecbur tutulması şeklinde idi. Bunun için Hz. Yusuf kralın *dinine veya kanununa* göre kardeşini alıkoyamayacaktı."[80]

Bütün bu ayetlerde ve ayetlere ilişkin müfessirlerden yaptığımız nakillerde de görüleceği üzere Mısır Hükümdarının ülkesi için ortaya koyduğu kanunlar, açık bir şekilde onun dini olarak ifadelendirilmektedir. Aşağıda vereceğimiz ayetlerde de din kavramı aynı anlamları ifade etmektedir. Okuyoruz...

---

[77] El-Camiu Li Ahkam, 9/359.
[78] İbn-i Kesir Tefsiri, 8/4120.
[79] Taberi Tefsiri, 5/43.
[80] Fahreddin Er-Razi, Tefsiri Kebir, 13/301.

"Bir de Firavun: -Bırakın beni, öldüreyim Musa'yı da, O Rabb'ine dua etsin. Çünkü ben onun, dininizi değiştirmesinden veya yeryüzünde bir bozgunculuk çıkarmasından korkuyorum- dedi." (Mü'min Suresi,40/26)

"Firavun'un –*O'nun sizin dininizi değiştirmesinden veya fesat çıkarmasından korkuyorum-* sözünde Hz. Musa kastedilmektedir. Firavun Hz. Musa'nın insanları kendi yolundan saptırarak adetlerini ve geleneklerini (dinlerini) değiştirmesinden korkuyordu"[81]

"Kur'an'ı Kerim'deki Hz. Musa ile Firavun kıssasına ait tafsilat gözden geçirildiğinde, bu ayetlerde din kelimesinin sadece dindarlık veya itikadi fırka anlamına gelmeyip aynı zamanda bu kelime ile devlet ve medeniyet düzeni de kastedildiği şüphesiz olarak ortaya çıkar. Zaten Firavun'un da korktuğu ve açıkca söylediği husus şuydu: Eğer Hz. Musa bu davetinde muvaffak olursa, devlet el değiştirecek ve Firavunlar'ın hakimiyeti, yürürlükteki anane ve kanunlara dayalı hayat nizamı kökünden sökülecektir. Sonra da ya değişik temellere dayalı bir başka nizam kaim olacak veya onun yerine herhangi bir nizam kaim olmayacak, bütün memleketi bir anarşi ve karışıklık kaplayacaktır."

Aşağıdaki iki ayette de din kelimesi aynı anlamda kullanılmaktadır:

"Zina eden kadın ve zina eden erkekten her birine yüz sopa vurun; Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsanız, Allah dini (ceza hukukunu) tatbik hususunda sizi sakın acıma duygusu kaplamasın! Mü'minlerden bir grup da onlara uygulanan cezaya şahit olsun." (Nur Suresi: 24/2)

"Yoksa onların, Allah'ın dinde izin vermediği şeyi kendilerine seriat (kanun) kılacak ortakları mı vardır? Eğer azabın ertelenmesine dair kesin yargı sözü olmasaydı, aralarında

[81] İbn-i Kesir Tefsiri, 13/6989.

hemen hüküm verilir, işleri bitirilirdi. Gerçekten zalimler için acı bir azab vardır" (Şura Suresi: 42/21)

"Bütün bu ayetlerde ki din kelimesinin anlamı; insanın bağlı bulunduğu kanun, sınır, şeriat (hukuk düzeni), yol, fikir ve ameli düzendir. İster bir kanuna, isterse de bir düzene olsun eğer kişi bunlara ilahi otoriteye dayalı olduklarından dolayı uymakta ise, bu durumda o kişi şüphesiz Allah'ın dini üzerindedir. Şayet bu otorite, meliklerden birinin otoritesi ise, kişi melikin dini üzere demektir. Eğer bu otorite şeyhler ve ruhban sınıfının otoritesi ise, kişi onların dini üzerinde demektir.

Sözün kısası eğer bir kimse herhangi bir şahsı en üstün dayanak, hükmünü de nihai hüküm kabul eder ve onun çizdiği yola aynıyla tabii olarak istekleri doğrultusunda hareket ederse şüphesiz ki bunu yapan kişi onun dinine, yoluna girmiş demektir."[82]

Burada son olarak Seyyid Kutub *(rahimehullah)*'un konu üzerine mükemmel bir yorumunu aktarmakta fayda vardır. Seyyid Kutub Yusuf Suresi'nin 76. ayetine yapmış olduğu tefsirde şöyle demektedir:

"Burada, kralın yasaları denirken, *"yasalar"*, ayetin orjinalinde *"din"* sözcüğüyle ifade edilmektedir. Böylece bu ayette, "dinin" hangi anlamları içerdiği özenle ve kesinkes belirlenmiş bulunuyor. Bu ayette "din" sözcüğü kralın koyduğu sistem ve yasaları ifade etmek için kullanılmıştır.

Din sözcüğünün Kur'an'daki bu apaçık anlamını, yirminci yüzyılın cahiliyye ortamında tüm insanlar unutmuş görünmektedir. Cahiliyye yanlıları da, kendilerini Müslüman olarak niteleyen bazı kimseler de bu gerçekten tümüyle habersiz durumdadırlar.

Bu tipler *"din"* dediklerinde, sadece inanç ve ibadet esaslarını anlıyorlar... Ve bir kimse Allah'ın birliğine, peygamberi

[82] Mevdudi, Kur'an'a Göre Dört Terim, sy: 107.

Hz. Muhammed'e, meleklerine, kitaplarına, diğer peygamberlerine, ahiret gününe, kadere, iyiliğin de kötülüğün de Allah'tan olduğuna inandığını söyleyip belirli ibadetleri de yerine getiriyorsa onu hemen "Allah'ın dinine" girmiş bir kimse olarak kabul ediyorlar! Oysa buradaki ayette kralın koyduğu sistem ve yasalar, "din'ul melik (kralın dini)" biçiminde ifade edilerek, "dinin" anlamı kesinlikle belirlenmiş bulunuyor. Dolayısıyla "Allah'ın dini" denildiğinde, yüce Allah'ın koyduğu sistem, şeriat ve yasalar anlaşılmalıdır.

Bu sözcüğün anlamı o denli daraltılıp yozlaştırılmıştır ki, cahiliyye sistemleri altındaki kitleler artık "din" denildiğinde, inanç ve ibadet esasları dışında hiçbir şey anlamıyor!... Oysa Hz. Adem'den tutun da Hz. Muhammed'e –salat ve selam üzerine olsun- varana dek "dinin" hiçbir zaman için böylesine kısır bir anlam ifade etmesi asla söz konusu olmamıştır.

Tarih boyunca "din" hep şu anlamda kullanılmıştır: Allah'ın koyduğu hükümleri benimseyip O'nun dışındaki kimselerin koydukları hükümleri reddederek sadece yüce Allah'a boyun eğmek… Yeryüzünde de göklerde de O'nun ilahlığını benimsemek… O'nun insanların biricik ve tek Rabbi olduğunu kabul etmek… Yani sadece O'nun egemenliğini, hükümlerini, otoritesini ve buyruklarını benimsemek. Nitekim "Allah'ın dininde" olanlar ile "kralın dininde" olanlar arasındaki yolların ayrılış noktası da bu konuydu. Birinci gruptaki insanlar, sadece Allah'ın sistemine, şeriatine ve yasalarına boyun eğiyorlardı. İkinci gruptakiler ise kralın koyduğu sistem ve yasalara boyun eğiyorlardı. Ya da inanç ve ibadet konularında Yüce Allah'tan başka kimselere boyun eğdiklerinden, Allah'a ortak koşarak müşrik durumuna düşüyorlardı. Bu; dinin son derece açık, İslam inancının son derece net olan bir hükmüdür."[83]

Din kavramı üzerine yukarıda vermiş olduğumuz ayetler ve

[83] Fi Zilali-l Kur'an, 8/460-462.

bu ayetlere ilişkin müfessirlerin yorumlarından sonra açık olarak görülmektedir ki, Allah'ın dininden başka insanların ortaya koymuş oldukları her bir sistem, kural, kanun ve şeriat din kavramı içerisine girmektedir. Ve bu anlamıyla demokrasi de bir dindir. Ancak o kesinlikle Allah'ın kendisinden razı olduğu bir din değildir. O birbirine muhalif ayrı ayrı ilahların dini olup kesinlikle Kahhar olan Alemlerin Rabbi'nin dini değildir. Allah'ın dininin, İslam'ın kendisine özgü ilkeleri mevcuttur. Demokrasi dininin de kendine özgü ilkeleri mevcuttur. Allah'ın dinine göre yasama yetkisi ancak Allahu Tealâ'nın elindedir.

> *"Hüküm ancak Allah'a aittir. O, kendisinden başka hiçbir şeye tapmamanızı emretmiştir. İşte en doğru din budur. Fakat insanların çoğu bilmezler." (12, Yusuf/40)*

Ancak demokrasi dinine göre ise yasama, kanun ve hüküm çıkarma yetkisi insanların tekelindedir.

"Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir. Türk Milleti, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır. Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez." (T.C Anayasası, Mad. 6-7)

İslam dinine göre hükümlerin çıkış mercii Allah'ın kitabı ve Resulullah'ın sünnetidir. Allah'ın kitabına ve Resulullah'ın sünnetine uygun olmayan hiçbir hükmün İslam'da yeri yoktur. Bütün hükümler mutlak surette Allahu Tealâ'nın indirdiği şeriate uygun olmak zorundadır.

> *"Aralarında, Allah'ın indirdiği ile hükmet. Onların arzularına uyma ve Allah'ın sana indirdiğinin bir kısmından (Kur'an'ın bazı hükümlerinden) seni şaşırtmalarından sakın." (Maide Suresi: 5/49)*

Ancak demokrasi dinine göre ise, çıkarılacak kanun ve yasalar, mutlak surette demokratların Kur'an'dan üstün tuttukları kutsal kitaplarına, yani anayasalarına uygun olmak zorundadır.

Ortaya konulacak hiçbir hüküm, onların anayasalarına muhalif olamaz. Ortaya konulan bir hüküm Allah'ın indirdiği esaslara muhalif bile olsa, kutsal kitap anayasa uygun gördüğü takdirde bu hüküm geçerlidir.

"Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır. Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz." (T.C Anayasası, Mad. 11)

İslam dininde yargı mensupları ancak ve ancak Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmek zorundadırlar. Karşılarına gelen her bir problemin çözümünde, hükmedilmesi için başvurulacak asıl kaynak Allah'ın indirdiği esaslardır. Allah'ın indirdiği hükümleri terk edip, başka kanunlarla hükmedenler ise kafir, zalim ve fasık olarak isimlendirilirler.

"Kim Allah'ın indirdikleriyle hükmetmezse işte onlar kafirlerin ta kendileridir." (Maide Suresi: 5/44)

"Kim Allah'ın indirdikleriyle hükmetmezse işte onlar zalimlerin ta kendileridir." (Maide Suresi: 5/45)

"Kim Allah'ın indirdikleriyle hükmetmezse işte onlar fasıkların ta kendileridir." (Maide Suresi: 5/447)

Demokrasi dininde ise, yargı mensupları demokrasinin mabedleri olan meclislerde çıkarılan kanunlarla hükmetmek zorundadırlar ve bu yetki kesinlikle parlamento adına kullanılmaktadır.

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır." (T.C Anayasası, Mad. 9)

İslam dinine göre her türlü ihtilafın çözümü, ancak ve ancak Allah'ın ve Resulü'nün hükümleri ile mümkündür. İnsanlar ihtilaf ettikleri her hususta, bu meselenin çözümünü Allah ve Resulü'nün hükümleri ile hükmeden mahkemelere götürmek zorundadırlar. Allahu Tealâ, kendi indirdiği hükümlerle hükmetmeyen mahkemelere muhakeme olunmasını, kullarına kesinlikle yasaklamıştır.

"Herhangi bir hususta anlaşmazlığa düştüğünüz takdirde, Allah'a ve ahiret gününe gerçekten inanıyorsanız, onu Allah ve Resûlüne arz edin. Bu, daha iyidir, sonuç bakımından da daha güzeldir." (Nisa Suresi: 4/59)

"Şunları görmüyor musun? Kendilerinin sana indirilene ve senden önce indirilene inandıklarını ileri sürüyorlar da tağuta inanmamaları kendilerine emrolunduğu halde, tağut önünde muhakemeleşmek istiyorlar. Şeytan da onları bir daha dönemeyecekleri kadar iyice sapıklığa düşürmek istiyor." (Nisa Suresi: 4/60)

Demokrasi dininde ise insanlar ancak demokratik dinin belirlediği mahkemelerde ihtilaflarının çözümünü aramak zorundadırlar. Nasıl ki, Allahu Tealâ, kendi indirdiği esaslarla hükmetmeyen mahkemelere müracaat edilmesini yasaklamışsa, demokratlarda aynı şekilde sanki Allahu Tealâ ile mücadele edersesine kendi mahkemelerinden başka bir mahkemeye müracaat edilmesini kesinlikle yasaklamışlardır.

"Herkes, meşrû vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Hiç kimse kanunen tâbi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz. Bir kimseyi kanunen tâbi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz."[84]

Demokrasi dininin olmazsa olmaz prensiplerinden bir tanesi de halkın egemenliğine dayanmasıdır. Ancak halk bu egemenliğini belirli seçim dönemlerinde sandık başına giderek kullanmaktadır. Her üç-beş yılda yapılan bu seçimler aynı zamanda, demokratik dinin tabilerinden, biatlarını ve imanlarını tazelemelerini istediği bir seçimdir. Demokratik dinin bağlıları her se-

[84] T.C Anayasası, Mad. 36-37.

çim döneminde, sabahtan akşamlara kadar kuyruklar oluşturarak rejime olan bağlılıklarını sunarlar ve sandığa attıkları kâğıtlarla biatlarını ve imanlarını tazelerler.

Demokrasilerde sandık başına giderek oy atmanın önemine binaen seçim günlerinden bir gün önce, bütün parti liderleri, vatandaşları "demokratik hakkınızı kullanın" diyerek direkt olarak sandık başına çağırırlar. Aynı şekilde seçim günlerinde gazete başlıkları tüm vatandaşlara sandık başlarına giderek oy atmaları için çağrıda bulunur. Seçimlerden bir gün sonra ise halkın büyük bir kısmının demokratik dinin gereğini yerine getirmelerinden dolayı gazete başlıkları "Demokrasi kazandı" şeklindedir.

"Türkiye'nin kaderini belirleyecek seçim bugün yapılacak. Artık söz millette. 41.5 milyon seçmen bugün sandık başına gidip demokrasiye sahip çıkacak. Kullanılmayan her oy, fayda getirmeyen pişmanlık olacak. Halk demokratik haklarını kullanıp, Türkiye'yi yeni ufuklara taşıyacak, partileri belirleyecek." (Akşam Gazetesi, 3/11/2002)

Bu ve buna benzer gazete başlıkları dahi demokrasilerde oy atmanın içeriğini çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Bilinmelidir ki, her seçim döneminde önemli olan sandık başına gitmektir. Demokratik seçimlerde şu ya da bu mezhebe (partiye) oy vermek o kadar önemli değildir. Demokratik dine bağlı olmak kaydı ve koşuluyla bu dinin her hangi bir mezhebine (partisine) oy verilebilir ya da hiçbir mezhebe (partiye) bağlı olmaksızın boş oy atılabilir.

Burada önemli olan sandık başına gitmektir. Çünkü sandık başına gitmemek, demokratik dini tanımayıp onu inkâr etmektir ki, bu rejim açısından en büyük ve en tehlikeli bir suçtur. Bu suçu işleyenler tesbit edildikleri takdirde derhal cezalandırılırlar. 1983 seçimlerinin asker kökenli ve asker (K.Evren) destekli MDP Genel başkanı Turgut Sunalp:"Sandık başına gitmemek, demokrasiye hakarettir." diyerek, seçimlerde sandık başına gitmenin ne anlama geldiğini kendi dindaşlarına ve kamuoyuna, üstü örtülü bir tehdit şeklinde duyuruyordu.

Demokratik seçimlerde aslolan rejime olan teslimiyeti göstermek için sandık başına gitmek ve verilen kağıtları atarak biat ve iman tazelemektir. Herhangi bir partiye oy verilip verilmemesi rejim açısından o kadar önemli değildir. Zaten bir mezhebin ya da demokratik adıyla bir partinin, seçimlerde oyların çokluğunu alması pek fazla bir şey değiştirmiyor. Çünkü demokratik diktatörlüklerde bir mezhebin iktidar olması oy çokluğu ile değil, sistemi ayakta tutan operatör güçlerin belirlemesiyle mümkündür. Demokratik dikta rejimlerini ayakta tutan güçler, iktidara getirmek istedikleri bir partinin seçimlerde ne kadar oy aldığına hiç bakmazlar.

Onlar için aslolan kriter, iktidar edilen partinin rejimi daha güzel işleteceğine inanmalarıdır. Yoksa iktidar edilen partinin az yada çok oy alması o kadar önemli değildir. Bunun en açık örneği T.C'de bundan bir önceki yasama dönemlerinde net olarak görülmüştür. Genel seçmenin ancak %10 oyunu alan ve meclis aritmetiğinde dördüncü sırayı alan bir parti (DSP) iktidar yapılmış, beşinci sırada bulunan bir partinin milletvekili de rejimin meclis başkanlığı görevini üstlenmiştir. Açıkca görülmektedir ki, rejim için aslolan şu ya da bu partiye oy verilmesi değil, sandık başına giderek demokratik dine biat ve iman tazelemektir.

Seçimlerde sandık başına gidip oy vermek, demokratik dine mensup olmanın bir gereği ve bu dinin olmazsa olmaz bir esasıdır. Oy kullanmak, demokratik rejim için hayatiyet ifade eder. İnsan için kan ne kadar önemli ise ve insanın hayatiyetini sürdürmesine neden oluyorsa, oy kullanmak da demokratik rejim için o kadar önemli ve rejimin hayatiyetini devam ettirebilmesi için gereklidir.

Seçmenler, demokratik dinlerinin hayatiyetini biraz daha sürdürebilmesi ve demokratik dine tabi olduklarının malum

çevrelerce bilinebilmesi için sandık başına giderek ya da götürülerek oylarını kullanırlar. Oy kullanmak bir ülkede bulunmanın ve orada yaşamanın bir gereği değil, demokratik dine iman etmenin ve ona kulluk yapabilmenin gereği ve kaçınılmaz sonucudur. Nasıl ki bir Müslüman, yüce Allah'a iman ettiğini, yaptığı ibadetlerle gösterip kulluğunu ve bağlılığını yüce Allah'a takdim ediyorsa, aynı şekilde bir demokratta oy kullanarak demokratik dine kulluğunu ve bağlılığını takdim ediyor demektir.

Kur'an'ı ve Peygamberi örnekliği ölçü edinen, hayatını bu esasa göre düzenleyen bir Müslümanın seçimlere bakışı, demokratik dinin diğer kurumlarına (parti, vakıf, dernek vb) olan bakışı gibidir. İkinci bir dinin gereklerini yerine getirmenin şirk olduğunu bilen bir Müslüman, mensup olduğu Tevhid dininin gereği olarak "Allah'tan başka ilah yoktur" kelime-i tevhidini söyleyip, şirke bulaşmaktan kaçınacaktır. Sonuç olarak, demokrasi ile yönetilen ülkelerde yasama meclisine üye seçmek için sandık başlarına gidip oy kullanmak da tağutu red ilkesi ile temelden çelişen bir tutumdur. Böyle bir fiil direkt olarak Allah'a şirk koşmanın, Allah ile birlikte başka ilahlar edinmenin, Allah'ın dininden başka bir dine tabi olmanın en açık göstergesidir.

5- Tağutlara İtaat Etmek

Kur'an'ı Kerim'de itaat kavramına baktığımız zaman direkt olarak ibadet kavramı ile yakın ilişkisini görmemiz mümkündür. Bununla beraber ibadet kelimesinin lugat anlamlarından bir tanesi de itaat etmek demektir. İbn-i Side El'Muhassa isimli eserinde şöyle demektedir:

"Lugatte ibadetin aslı boyun eğmek, itaat etmek, tevazu göstermek, mabuda itaat olsun veya olmasın daha üstünü olmayan her türlü boyun eğme demektir."[85]

[85] El-Muhassa, 13/96. Bu ifade Mevdudi'nin Dört Terim isimli eserinden alınmıştır. Sy: 82.

Kur'an'ı Kerim'de ibadet kelimesinin itaat kelimesi ile eş anlamlı kullanıldığı birçok ayet vardır. Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

"Ey Adem oğulları, Ben size şeytana ibadet etmeyin, o size açık bir düşmandır, diye and vermedim mi?" (Yasin Suresi: 36/60)

Bu ayette Allahu Tealâ, dünyada şeytana ibadet yani itaat eden, şeytanın yolundan gidip ona tabii olan kimselere seslenmektedir. Bu ayete ilişkin Eb'ul Ala El'Mevdudi *"Kur'an'a Göre Dört Terim"* isimli muhteşem eserinde şöyle demektedir:

"Açıkca görülen şudur ki: Hiç kimse bu dünyada şeytanı ilah tanımaz. Bilakis, bütün gücüyle ona lanet eder ve onu kendisinden uzaklaştırmaya gayret eder. Bunun için Allahu Tealâ'nın kıyamet gününde insanoğluna yükleyeceği suç, dünya hayatında şeytana ibadet etmeleri değil, onun emrine itaat etmeleri, hükmüne tabî olmaları ve gösterdiği yollara suratle koşmaları olacaktır."[86]

Bu ayetin tefsirinde İbn-i Kesir *(rahimehullah)* şöyle demektedir:

"Bu ifade şeytana tabii olan insanoğlundan kafir olanlara şiddetli bir seslenmedir. Halbuki şeytan insanoğluna karşı çok açık bir düşmandır."[87]

Yine Kurtubi *(rahimehullah)* bu ayette geçen "ibadet etmeyin..." nehiy ifadesini çok açık bir şekilde itaat ile ilişkilendirmiştir: "-Ey ademoğulları! Şeytana ibadet etmeyin- Yani bana isyanı gerektiren hususlarda ona itaat etmeyin-"[88]

Bu konuda diğer bir ayet ise, Mü'minun Suresi'nde geçmektedir. Allahu Tealâ şöyle buyuruyor:

[86] Kur'ana Göre Dört Terim, sy: 87.
[87] İbn-i Kesir Tefsiri, 12/6762.
[88] El-Camiu Li Ahkam, 14/437.

"Onun için: 'Biz, kavimleri bize ibadet ederken, bizim gibi bu iki insana inanır mıyız?' dediler." (Mü'minun Suresi: 23/47)

Bilindiği üzere Firavun, İsrailoğullarına karşı büyük bir zulümle muamale ediyordu. Allahu Tealâ Firavun'un İsrailoğullarına karşı bu zulmüne dair şöyle buyurmaktadır:

"Hem hatırlayın ki, bir zaman sizi Firavun'un ailesinden kurtardık. Size azabın en kötüsünü reva görüyor, oğullarınızı boğaz-lıyor ve kızlarınızı sağ bırakıyorlardı. Ve bunda size Rabbiniz tarafından büyük bir imtihan vardı." (Bakara Suresi: 2/49)

Bu şartlar altında İsrailoğulları'nın Firavun'a karşı sevgi beslemeleri, ona kıyam ve secde etme şeklinde bir ibadet sunmalarını düşünmek mümkün değildir. Bilakis burada Firavun'un "*...kavimleri bize ibadet ederken...*" sözü, İsrailoğullarının isteyerek ya da istemeyerek itaatini ifade etmektedir. Nitekim İmam Taberi *(rahimehullah)* bu ayetin tefsirinde şöyle demektedir:

"*-Biz kavimleri bize ibadet ederken...*- Yani itaat ediyorlar, Firavun'a karşı zillet gösteriyorlar, emrini harfiyen yerine getiriyorlar, O'na boyun eğiyorlar. Araplar arasında hükümdara itaat eden herkes hakkında hükümdarın kulu sözü kullanılır."[89]

İtaat kavramı hakkında bu bilgilerden sonra diyebiliriz ki, Allah'ın indirdiği esaslara muhalif noktalarda kafirlere itaat etmek direk olarak onlara ibadet olarak telakki edileceği için tağutu red ilkesi ile çelişen bir durumdur. Bu konuda Kur'an'ı Kerim'de birçok ayet mevcuttur. Burada bir kaçını zikretmekte fayda vardır. Allahu Tealâ şöyle buyuruyor:

"Şüphesiz ki, kendilerine doğru yol belli olduktan sonra, arkalarına dönenleri, şeytan sürüklemiş ve kendilerine ümit

[89] Taberi Tefsiri, 18/19, Bu ifade Mevdudi'nin "Dört Terim" isimli eserinden alınmıştır. Sy: 86.

vermiştir. Bunun sebebi; onların, Allah'ın indirdiğinden hoşlanmayanlara; -bazı hususlarda size ileride itaat edeceğiz- demeleridir. Oysa Allah, onların gizlediklerini biliyor." (Muhammed Suresi 47/25-26)

Görüleceği üzere bu ayette Allahu Tealâ bazı kimseleri, Allah'ın indirdiğini hoş karşılamayanlara karşı sadece dilleri ile itaat edeceklerini söylemelerini, onların arkalarına dönmelerine yani, irtadat etmelerine bir sebep olarak göstermektedir. "Ayette geçen arkalarını döndüler ifadesi, imanı terk ederek küfre döndüler demektir."[90]

Bu ayette dikkat edilmesi gereken iki husus vardır:

1-Allahu Tealâ, ayette bu kimselerin mürted oluş sebebini yukarıda da belirttiğimiz gibi *"... size ileride itaat edeceğiz"* demelerine bağlamıştır. Yani onları mürted yapan etken Allah'ın indirdiğini hoş karşılamayan kimselere bizzat itaat etmeleri değil, bilakis sadece *"ileride itaat edeceğiz"* demeleridir.

Burada söz konusu kimseler daha itaat noktasında işin başındadırlar. İtaat etmemişler ancak itaat edeceklerini ikrar etmişlerdir. Nitekim ayette bu itaatin henüz gerçekleşmediği bilakis ileride gerçekleşeceği *"itaat edeceğiz"* fiilinin başında mevcut *"sin"* harfi ile dile getirilmektedir. Fiil bu şekilde tamamen gelecek zamanda yapılacak bir işi bildirmektedir. Allah'ın indirdiğini hoş karşılamayan kimselere sadece itaat sözü vermek, gelecek bir zamanda itaat etmeyi söylemek sahibini mürted ve kâfir yaptığına göre onlara her konu da bizzat itaat eden kimselerin hali ne olur acaba?

2- Yine ayette bu kimselerin dinden çıkmalarının sebebi, *"bazı hususlarda itaat edeceğiz"* demelerine bağlanmıştır. Onlar bütünüyle, hayatın her alanında değil sadece belirli bazı konularda itaat edeceklerini dile getirmişlerdir. Allah'ın indirdiğini

[90] İbn-i Kesir Tefsiri, 13/7307.

hoş karşılamayanlara sadece bazı hususlarda itaat sözü vermek dahi kişiyi İslam milletinden çıkardığına göre aynı şekilde Allah'ın indirdiğini hoş karşılamayan kimselere hayatlarının bütün alanlarında itaat edenlerin hali ne olur acaba?

Bu ayetin tefsirinde, Şeyh Muhammed Emin Şenkîti *(rahimehullah)* şöyle demektedir:

"Bu ayetler Allah'ın indirdiklerinden nefret edenlere itaat edip onların batıl düşüncelerine destekçi olanların kafir olduklarını ifade etmektedir. Çağımızda bu ayetlerin ihtiva ettiği mana ve tehditleri bütün Müslümanların düşünmesi zorunludur. Zira kendini Müslüman zannedenlerin çoğu bu ayetlerin kapsamına girmektedirler. Çünkü doğudaki ve batıdaki tüm kâfirler Allah'ın, Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e indirdiği kitaptan nefret etmektedirler. Kim bu kafirlere ayetin ifade ettiği gibi *"bazı konularda size itaat ederim"* derse, bu ayetlerin tehdidinin altına girecektir. Tabi ki her konuda onlara itaat edenler daha çok bu ayetlerin mefhumuna girerler. Şu andaki beşeri sistemlere itaat edenler şüphesiz bu ayetin kapsamı altına girmektedirler. Dikkat! Dikkat! Bazı konularda size itaat ederim diyenlerden olma."[91]

Şeyh Muhammed Emin Şenkîti Kehf Suresi'nin 26. ayetine yaptığı tefsirde ise şöyle demektedir:

"Kur'an'ı Kerim'in naslarından açıkça anlaşılmaktadır ki, şeytanın dostları vasıtası ile koydurduğu, İslam şeriatına muhalif beşeri kanunlara tabi olanların kafir ve müşrik olduklarından ancak onlar gibi Allah'ın basiretlerini kör ettiği, vahyin nurundan kör olan kafir ve müşrik kimseler şüphe ederler."[92]

Allahu Tealâ bir başka ayette şöyle buyurmaktadır:

"Üzerine Allah'ın adı anılmadan kesilen hayvanlardan yemeyin. Kuşkusuz bu büyük günahtır. Gerçekten şeytanlar dostlarına, sizinle mücadele etmeleri için telkinde bulunurlar. Eğer onlara itaat ederseniz şüphesiz siz de Allah'a ortak koşanlar olursunuz." (En'am Suresi: 6/121)

[91] Edvau-l Beyan, 3/383.

[92] Edvau-l Beyan, 4/73-74.

Bu ayetin sebebi nüzulü, müşriklerin eti yenilecek hayvanlar üzerine ortaya çeşitli şüpheler atmalarıdır. Bilindiği üzere dinimizce kendi kendisine bir hastalık, kaza sonucu ya da başka bir sebeple ölen hayvanların etlerinin yenilmesi haram kılınmıştır. Şer'i kesim yapılmadığı sürece hiçbir hayvanın etinin yenmesi caiz değildir. Bu hükme binaen müşrikler, şer'i kesim olmadan ölen hayvanların Allah'ın kılıcı ile öldürüldüğüne inanıyorlar ve "Muhammed Allah'ın kılıcı ile ölen bir hayvanın etini yemiyor da kendi kestiğini yiyor" şeklinde bir şüphe ortaya atmışlardır. İşte bunun üzerine bu ayet nazil olmuştur. Görüleceği üzere Allah'ın indirdiği hükme muhalif böyle bir durumda müşriklere itaat etmenin, insanı şirk ehlinden yapacağı ayetin ifadesinden açıkca anlaşılmaktadır. Bu ayete dair tefsirlerde şu bilgiler mevcuttur:

"Süddi der ki: Müşrikler Müslümanlara 'Siz Allah'ın rızasına uyduğunuzu nasıl iddia ediyorsunuz. Allah'ın kestiğini yemiyorsunuz da kendi kestiğinizi yiyorsunuz' dediler. Bunun üzerine Allahu Tealâ *'eğer onlara itaat ederseniz...'* yani meytenin etinden yerseniz *'...sizde müşrik olursunuz...'* buyurdu. Mücahid, Dahhak ve selef alimlerinden bir çoğu da böyle söylemiştir."[93]

Zeccac *(rahimehullah)* bu ayetin tefsirinde şöyle demiştir: "Bu ifade de, Allah'ın haram kıldıklarından birini helal ya da helal kıldıklarından birini haram kabul eden her insanın, müşrik olduğuna dair bir delil vardır. Çünkü Allahu Tealâ kendisi dışında bir başka hakim kabul edeni müşrik saymıştır. İşte şirk budur."[94]

[93] İbn-i Kesir Tefsiri, 6/2816.

[94] Tefsiri Kebir, 10/152.

Seyyid Kutub *(rahimehullah)* bu ayeti tefsir ederken şöyle demiştir: "Yani siz Allah'ın emrettiği hususlardan yüz çevirip, şeriatını terk edip başkalarının sözüne uyarsanız, Allah'ın hükmünün yerine başkalarının hükmüne koşarsanız, işte bu yaptığınız şirktir. Kim bir insanın kendisinden uydurduğu hükümlere itaat ederse, bu hüküm çok küçük ve basit bir meselede dahi olsa o şüphesiz müşriklerdendir. Müslüman olupda böyle bir fiil işleyenler doğrudan doğruya İslam'dan çıkıp şirke girmiş demektir. Ne kadar Kelime-i Şehadet getirirse getirsin fark etmez... Mademki o Allah'tan başkasının hükmüne uymakta, Allah'tan başkasının hükmüne itaat etmektedir, bu onun durumunu değiştirmez. Bu kesin hükümlerin ışığı altında bugün yeryüzündeki cemiyetlere göz attığımızda tamamen şirk ve cahiliyeden başka bir şey göremeyiz. Allah'ın koruduğu kitlelerden başka yığınlarca insanın şirk ve cahiliye bataklığı içinde yüzdüğünü müşahede ederiz. Allah'ın muhafaza ettiği kimseler yeryüzünde ilahlık taslayan zalim putlara karşı gelirler, cebir hududu dışında kalan hiçbir halde onların hüküm ve şeriatına itibar etmezler."[95]

Mevdudi *(rahimehullah)* ise bu ayete yaptığı tefsirde şöyle demektedir: "Allah'ın ilahlığını kabul etmekle birlikte, Allah'ın dininden yüz çevirenlerin hükümlerini ve buyruklarını izlemek de şirktir. Allah'ın birliğini kabul etmek, hayatın tüm alanında Allah'a itaat etmektir. Allah ile birlikte bir başkasına da itaat edilmesi gerektiğine inanan kimse inanç açısından şirke düşmüştür. Haram ve helal koyma yetkisini kendi üzerinde gören böyle kişilere, Allah'ın yol göstericiliğini hiçe sayarak itaat eden bir kimse de ameli açıdan şirke girmiştir."[96]

Allahu Tealâ bir başka ayette şöyle buyurmaktadır:

"(Yahudiler) Allah'ı bırakıp bilginlerini (hahamlarını); (hıristiyanlar) da rahiplerini ve Meryem oğlu Mesîh'i (İsa'yı) rabler edindiler. Halbuki onlara ancak tek ilâha kulluk etmeleri emrolun-du. O'ndan başka tanrı yoktur. O, bunların ortak koştukları şeylerden uzaktır." (Tevbe Suresi: 9/31)

[95] Fi Zilali-l Kur'an, 5/415-416.

[96] Tefhimu-l Kur'an, 1/589.

Bu ayette Allahu Tealâ ehli kitabın din adamlarını rab edindiklerini bildirmektedir. Bilindiği gibi kitap ehli putperest bir topluluk olmayıp, Allah'tan başkasına secde etme, kurban kesme gibi fiili bir ibadet eylemi yöneltmemektedirler. Aynı şekilde din adamlarının gökyüzünü ve yeryüzünü yarattıklarına, semadan su indirdiklerine inanmamaktadırlar. O halde burada şöyle bir soru gündeme gelmektedir: Acaba kitap ehli olan kimseler din adamlarını nasıl rab edindiler? Diğer bir ifadeyle hangi fiillerinden dolayı, Allahu Tealâ onları böyle büyük bir suçla suçlamaktadır? Bu konuda en net bilgi bize hiç şüphesiz Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den gelmektedir. İbn-i Kesir *(rahimehullah)* bu ayetin tefsirinde şunları kaydetmiştir:

İmam Ahmed, Tirmizi ve İbn-i Cerir'in muhtelif kanallardan olmak üzere Adiyy b. Hatem *(radıyallahu anh)*'den rivayetlerine göre Allah Resulü'nün daveti ona ulaştığı zaman O Şam'a kaçmıştı. Adiyy, cahiliyye devrinde hıristiyan olmuştu. Kız kardeşi ve kavminden bir gurup esir edildiler. Sonra Allah Resulü kız kardeşine ihsanda bulundu ve ona hediyeler verdi. O da kardeşine dönerek onu İslam'a ve Allah Resulü'nün yanına gelmeye teşvik etti. Adiyy Medine'ye geldi. Kabilesi Tayy içinde reis olup, babası Hatem Et'Tai, çömertliği ile bilinen birisi idi. İnsanlar onun geldiğini haber verdiler. Adiyy, boynunda gümüşten bir haç olduğu halde Allah Resulü'nün yanına girdi. Allah Resulü *"Onlar Allah'ı bırakıp hahamlarını, rahiplerini rabler edindiler"* ayetini okudu. Adiyy b. Hatem der ki: Ben: "Onlar, din adamlarına ibadet etmediler" dedim. Resulullah buna karşılık: "Evet, onlar onlara helali haram kıldılar, haramı da helal kıldılar. Onlarda kendilerine uydular. İşte onların onlara ibadeti budur." dedi.

Huzeyfe, İbn-i Abbas ve başkaları "Muhakkak ki, Yahudi ve

hırıstiyanlar din adamlarının helal ve haram kıldıkları şeylerde onlara tabii olmuşlardır" demişlerdi. Süddi ise: "Onlar insanları nasihatçi kabul ettiler, Allah'ın kitabını ise terk edip arkalarına attılar." demiştir.[97]

İbn-i Teymiyye *(rahimehullah)* Ebu'l Bahteri'den bu ayet hakkında şu sözü rivayet etmektedir:

"Onlar din adamlarına namaz kılmadılar. Şayet din adamları onlara ruku ve secde etme şeklinde kendilerine ibadet etmelerini emretseydi ehli kitap din adamlarına bu noktada itaat etmezlerdi. Ancak Allahu Tealâ'nın haram kıldıklarını helal, helal kıldıklarını da haram tanımaları hususunda kendilerine itaat edilmesini emretiler de, onlarda bu emre itaat ettiler. İşte onların din adamlarını rab edinmeleri bu şekilde olmuştur."[98]

Bagavi *(rahimehullah)*, bu ayetin tefsirinde ehli kitabın, haham ve rahiplerine secde ve ruku şeklinde bir ibadetlerinin olmadığını söyleyenlere şöyle cevap vermektedir:

"Onlar Allah'a karşı gelerek din adamlarının helal gördüklerini helal, haram gördüklerini haram kabul ederek onlara itaat ettiler. İşte böylece rab edindiler."[99]

Kurtubi *(rahimehullah)* şöyle demektedir: "Bu buyruk ile ilgili Mean'il Kur'an'a dair eser yazanlar derler ki: Onlar alimlerine ve rahiplerine her hususta itaat ettiklerinden dolayı onları rabler konumuna çıkardılar."[100]

Aynı konuya dair İmam Kurtubi *(rahimehullah)*, Ali İmran Suresi'nin 64. ayetinin tefsirinde şöyle demektedir:

"Allah'tan başka birbirimizi rabler edinmemek üzere..."

"Bu ayet; 'Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın haram kıldığını helal, helal kıldığını haram yapma konusunda birbirimize tabi olmayalım' demektir. Bu ayetin manası, *'Onlar, hahamlarını, rahiblerini ve Meryem oğlu Mesih'i Allah'tan başka rabler edindiler...'* ayetinin manası gibidir. Bu ayet ise; 'Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın haram kıldığını helal, helal kıldığını haram yapan kimselere tabi olanlar, o kimseleri Rab seviyesine çıkardılar' manasındadır."[101]

[97] İbn-i Kesir Tefsiri, 7/3456.
[98] Mecmuu-l Fetava, 7/76.
[99] Bagavi Tefsiri, 3/285.
[100] El-Camiu Li Ahkam, 8/198.

Fahreddin Razi tefsirinde şöyle demektedir: Müfessirlerden çoğu şöyle demişlerdir:

"Bu ayette yer alan rablerden maksat, o Yahudi ve hırıstiyanların alim ve ruhbanlarının, alemin ilahları olduklarına inanmaları manası olmayıp aksine o ahbar ve ruhbanlarına her türlü emir ve yasaklarında itaat etmeleridir."[102]

Yine aynı ayetle ilgili Seyyid Kutub *(rahimehullah)* şöyle demektedir: "Çünkü onlar dini emirlerini alim ve rahiplerinden alıyorlar, onlardan aldıkları emirlere itaat ediyorlar ve tabii oluyorlar. İbadet ve itikat bir tarafa böyle bir fiil bile failini müşrik yapmaya kafidir. Allah'a ortak koşmak, sadece yasama hakkını Allah'tan başkasına vermekle de tahakkuk eder. Böyle bir fiil sahibini müşrik yapmaya kafidir."[103]

Gerek ayetten, gerek ayete dair nebevi açıklamadan, gerekse de ilim ehlinin ifadelerinden anlaşılmaktadır ki, kitap ehlinin alimlerini rab edinmeleri, onlara Allah'ın indirdiği esaslara muhalif hususlarda itaat etmeleri şeklinde olmuştur. Yani, kim Allah'ın şeriatına muhalif hususlarda bir başkasına itaat ederse bu itaati sebebi ile itaat ettiği merciyi rab edinmiştir. Zikrettiğimiz üç ayet ve bu ayetlere ilişkin ilim ehlinin ifadeleri açıkca Allah'ın şeriatına muhalif hususlarda Allah'tan başkalarına itaat etmenin, itaat edilen mercii rab edinmek ve ona ibadet etmek mana-

[101] El-Camiu Li Ahkam
[102] Tefsiri Kebir, 11/485.
[103] Fi Zilali-l Kur'an 7/264.

sına geldiğini göstermektedir. İşte bundan dolayıdır ki kafirlere, Allah'a isyanı gerektiren hususlarda itaat etmek tağutu red ilkesi ile temelden çelişmektedir. Burada üzerinde durulması gereken bir husus daha vardır:

Bilinmelidir ki, kafirlere karşı yapılacak her türlü itaat tağutu red ilkesi ile çelişmemektedir. Bu noktada Allah'ın indirdiği esaslara muhalif hususlarda itaat ile Allah'ın dinine muhalif olmayan hususlarda itaat kesinlikle bir değerlendirilmemelidir.

Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

"Biz, insana, ana-babasına iyi davranmasını tavsiye etmişizdir. Eğer onlar, seni, hakkında bilgin olmayan bir şeyi (körü körüne) bana ortak koşman için zorlarlarsa, onlara itaat etme. Dönüşünüz ancak banadır. O zaman size yapmış olduklarınızı haber vereceğim." (Ankebut Suresi: 29/8)

Görüleceği üzere bu ayette *"...itaat etme..."* emri, Allah'ın dinine muhalif hususları kapsamaktadır. Resulullah'ın siyeri incelendiği zaman kafirlere karşı yapılacak her itaatin sahibini küfre sokmadığına dair bir çok örnekle karşılaşılacaktır. Resulullah'ın ve diğer sahabelerin, kafirlerin himaye usullerini kabul etmeleri, bazı sahabelerin de köle olmaları neticesinde kafir efendilerine itaat etmeleri çok açık bir şekilde Allah'ın dinine muhalif olmadığı sürece kafirlere itaat edilebileceğini ortaya koymaktadır. İtaat noktasında yukarı da vermiş olduğumuz ayetlerde, sadece Allah'ın dinine muhalif hususlarda mevcut bir itaatin sahibini kafir ve müşrik yapacağını göstermektedir. Şu iyi bilinmelidir ki, kafirlere, İslam'a muhalif hususlarda itaat etmek farklı bir durum, İslam'a zıt olmayan hususlarda itaat etmek farklı bir durumdur.

Bu ayetin tefsirinde İmam Kurtubi *(rahimehullah)* bu noktayı şu sözleri ile ifade etmektedir:

"Bu küfür ve nankörlük hususlarında anne babaya itaat

edilmesi halinde bir tehdit manasınadır."[104]

İmam Taberi *(rahimehullah)*, Muhammed Suresi'nin 25-26. ayetlerinde geçen *"Size bazı hususlarda itaat edeceğiz"* ifadesini "Allah'ın emirlerine muhalif hususlarda bir itaat" şeklinde tefsir ederek bu noktaya işaret etmiştir.[105]

Tağut kavramı, tağutu red ilkesi ve tağutu red ilkesi ile çelişen durumları izah ettikten sonra Şeyh Muhammed bin İbrahim'in sözlerine devam edebiliriz. Şeyh diyor ki:

"Allahu Tealâ'nın** '...Halbuki tağutu inkâr etmekle emrolunmuşlardı...' **sözünü düşün! Burada beşeri kanunları ortaya atanların Allahu Tealâ ile büyük bir inatlaşma içinde oldukları, bu hususta Allahu Tealâ'nın isteklerinin tam tersini yaptıkları görülmektedir. Esas olarak onlardan istenilen ibadet ettikleri tağutların kanunlarına başvurmak değil, bilakis tağutu tanımamaları ve onu inkâr etmeleridir."

"Fakat zalimler, kendilerine söylenenleri başka sözlerle değiştirdiler. Bunun üzerine biz, yapmakta oldukları kötülükler sebebiyle zalimlerin üzerine gökten acı bir azap indirdik." (Bakara Suresi: 2/59)

Gerçekten de insanlar bugün Allahu Tealâ ile büyük bir inatlaşma içerisindedir. Allahu Tealâ açık bir şekilde onlardan tağutu reddetmelerini, onun hükmüne ve otoritesine itibar etmemelerini istemektedir. Buna karşılık insanlardan idare mekanizmasında bulunanlar tağutu reddetmek şöyle dursun, bizzat tağutluk yarışına girmektedirler. Bununla beraber gece gündüz Allah'ın indirdiği esaslara muhalif kanun ve yasalarla iştigal etmekte, bu koydukları kanunları uygulayan mahkemeler açarak

[104] El-Camiu Li Ahkam, 13/378.
[105] Taberi Tefsiri, 26/55.

insanları bu mahkemelerin hükmüne gitmeye zorunlu kılmaktadırlar. Diğer taraftan kendilerini İslam'a nispet edip bunun neticesinde namaz kılıp, oruç tutan halk kitlesi ise, sanki Allahu Tealâ kendilerinden bu noktada hiçbir şey istememiş gibi tağutların hükmüne ve mahkemesine koşmakta, kendileri için her seçim döneminde yeni yeni tağutlar seçmektedirler. İşin daha garip tarafı ise toplum içerisinde sözde din alimi olarak geçinen kimselerde bu emirleri çok iyi bilmelerine rağmen tağutların kendilerine gelebilecek baskısından korktukları için tağutu red ilkesi ile temelden çelişen tutum ve davranışları caiz, meşru ve hatta vacip dahi görmektedirler. İşte tüm bu yapılan fiiller Allah ile açık bir şekilde inatlaşmaktan başka bir şey değildir. Şeyh'in bu sözleri üzerine Sefer Havali şöyle demektedir:

"... Halbuki tağutu inkâr etmekle emrolunmuşlardı." (Nisa Suresi: 4/60)

"Allahu Tealâ insanlardan kesinlikle tağutu inkâr etmelerini istemektedir. Buna karşılık insanlar hala beşeri kanunlarla muhakeme olmayı istiyorlar. İnsan Merhum Şeyh'in yukarıda dikkat çektiği hususu düşünecek olursa, beşeri kanunları çıkaranların ya da bu kanunlarla muhakeme olmak isteyenlerin Allahu Tealâ ile büyük bir inatlaşma içinde olduklarını, nasıl Allahu Tealâ'nın kendilerinden istediği emirlerin hilafına hareket ettiklerini daha iyi anlar. Allahu Tealâ tağutu inkâr etmeyi, indirdiği apaçık kitapla muhakeme olmayı emretmiştir. Onlar ise, insanlara kendi koydukları kanunlarla muhakeme olmayı zorunlu kılmışlar, Allah'ın dini ile, Allahu Tealâ'nın şeriatı ile muhakeme olmaktan insanları vazgeçirmişler, engellemişlerdir."[106]

Şeyh Muhammed b. İbrahim şöyle diyor:

"Daha sonra Allahu Tealâ *'Şeytan da onları bir daha dönemeyecekleri kadar iyice sapıklığa düşürmek istiyor'*

[106] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

buyurmaktadır. Ayetin bu kısmı beşeri kanunlarla muhakeme olmanın ne derece büyük bir sapıklık olduğuna ne güzel işaret etmektedir. Fakat, beşeri kanunlarla hükmedenler ya da bu kanunlara muhakeme olanlar, ayette böyle bir fiilin, şeytanın iradesi olduğu apaçık bir şekilde belirtilmesine rağmen bu yaptıkları eylemlerini doğru bir iş olarak görmektedirler."

Şeyh'in ifade ettiği bu gerçeğe zannedersem en iyi bir şekilde bu milletin evlatları şahit olmaktadır. Zira bugün üzerinde yaşadığımız şu topraklara 100 yıla yakın bir zamandır beşeri sistemler hakimdir. Allah'ın hukuk sisteminin yani İslam dininin kapı dışarı edilmesi buna karşılık beşerin hukuk sisteminin her konuda tam yetkili kılınması, ister istemez bu topraklar üzerinde şeytanın iradesini hakim kılmıştır. Şeytanın iradesi ise, yaşanılan topluma derin bir sapıklıktan başka bir şey kazandırmamıştır.

Ülkenin her karışında hakim olan beşeri hukuk insanın yaratılışına ters olduğu için 100 yıl gibi kısa bir sürede, ülke insanı maddi, manevi, ekonomik ve hukuksal tüm alanlarda büyük bir fesadla baş başa kalmıştır. Özellikle yargı sisteminde Allah'ın indirdiği esasların terk edilip yerine şeytanın iradesi olan beşeri kanunların ikame edilmesi toplumda her türlü suçun bizzat işlenilir hale gelmesine sebep olmuş, her türlü güven ve emniyet kaybolmuştur. Bugün yaşadığımız şu topraklar üzerinde suç işleme oranı gün geçtikce artmaktadır. Daha 3-5 yıl önce kendine karşı işlenen suçları affetmeyen T.C, fertlere karşı işlenen suçları hiç kimseye sormadan affetmiş ve suçluları cezaevlerinden salıvermiştir. Ama çok geçmeden aynı cezaevleri eski haline dönmekte gecikmemiştir. Ve son yapılan istatistikler de en çok işlenilen suçun hırsızlık, yankesicilik, dolandırıcılık, kapkaççılık olduğunu göstermektedir. Bu durum ise, Allah'ın hükümlerinin

terk edilip yerine lanetli kanunların, cahiliyenin hükmünün ikame edilmesinin doğal bir sonucudur. Yaşanılan bir toplumda bundan daha büyük bir sapıklığın olması düşünülebilir mi? Allahu Tealâ ne kadar da güzel söylemektedir:

"Şeytan da onları bir daha dönemeyecekleri kadar iyice sapıklığa düşürmek istiyor."

Şeyh'in bu noktadaki ifadesi üzerine Sefer Havali şöyle demektedir:

"Allahu Tealâ tağutun muhakemesine başvuranların ya da bunu isteyenlerin hakkında *"şeytan da onları bir daha dönemeyecekleri kadar iyice sapıklığa düşürmek istiyor"* buyurmaktadır. O halde ihtilaf halinde tağuta başvurmak sapıklığın ta kendisidir. Çünkü Allahu Tealâ böyle isimlendirmiştir.

Allahu Tealâ'nın açık bir şekilde böyle bir fiili sapıklık olarak isimlendirmesine rağmen beşeri kanunları icad edenler, bu yaptıklarını iyileşme, modernleşme ve gelişme adına yapmaktadırlar. Öyle ki herhangi bir sene de, her hangi bir konuda, yeni yeni kanunlar çıkarmakla övünüp durmaktadırlar. Yine aynı şekilde falanca senede ekonomik alanda ve medeni hukukla ilgili konularda yeni kanunlar ve düzenlemeler getirmekle iftihar edip dururlar ve bu yaptıklarını da dosdoğru bir iş görürler. Kendilerinden geride kalan milletleri ise gericilik ve sapıklıkla suçlarlar. Ancak tüm bu yapılanlar yukarıda da geçtiği üzere Allahu Tealâ'nın emrettiklerinin tam tersi olan fiillerdir. Çünkü tağutların kanunları ve muhakemeleri şeytanın iradesini temsil etmektedir. Şeytan bu kimseleri saptırmak istemiş, bunlar da tağutun muhakemesine gitmişlerdir."[107]

"Beşeri kanunları ortaya atanların, bu koydukları kanunlarda insanlığın menfaati ve şeytandan uzaklaşma olduğuna dair düşünceleri gerçeği yansıtmamaktadır. Aslında onların iddialarına göre insanlığın menfaati şeytanın isteklerinde olmuş oluyor. Halbuki Rahman'ın bizlerden istedikleri ve Resulullah'ın kendisiyle gönderildiği esaslar bu vasıftan ve bu durumdan ne kadar da uzaktırlar."

[107] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

"Yani, beşeri kanunların sahipleri hikmeti, rahmeti ve menfaati şeytanın muradında görerek her şeyi tam tersine çevirmişlerdir. Onların iddialarının sonucuna göre, Rahman'ın indirdiklerinde ve Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in bizden istediklerinde bir geriliğin, bir düşüklüğün olması, bununla beraber bir menfaatin bulunmaması gerekmektedir."[108]

Bugün beşeri sistemlerle idare edilen ülkelerde ortaya çıkarılan her kanun insanlığın, toplumun menfaati adına çıkarılmaktadır. Ancak beşeri kanunlar ise, Allahu Tealâ'nın bildirdiği üzere şeytanın iradesinden başka bir şey değildir. Bundan dolayı beşeri kanunların sahipleri, iyiliği, güzelliği, menfaati, hikmeti ve rahmeti şeytanın iradesinde arayacak kadar düşük akıllı kimselerdir. Şayet onlar kendi heva ve heveslerine dayalı kanunlarda menfaat olduğunu iddia ediyorlarsa onların bu iddialarının muhalifi ise Allah'ın indirdiği hükümlerde bir maslahatın, bir rahmetin olmamasını gerektirir. Gerçi beşeri kanunların sahipleri bunu dilleri ile de ifade etmektedirler. Zira onlar devamlı surette İslam'ın hükümlerinin geçmiş dönemlere ait olduğunu, bugün modern çağda uygulanamayacağını dillendirip durmaktadırlar. Ancak bilinmelidir ki, insanlığın maslahatı ancak Rahman'ın indirdiklerindedir ve beşeri kanunlar ise cahiliye hükümlerinden başka bir şey değildir.

[108] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

Allah'ın Hükmü ya da Cahiliyenin Hükmü

"Yoksa cahiliyye hükmünü mü arıyorlar? Kesinlikle bilen bir toplum için Allah'tan daha güzel hüküm veren kim olabilir?" (Maide Suresi: 5/50)

Şeyh Muhammed b. İbrahim şöyle demektedir:

"Muhakkak ki Allahu Tealâ insanlardan bu tip kimseleri (yani beşeri kanunlarda insanlığın menfaati olduğunu iddia edenleri) kötülemiş, onların cahiliyenin hükmünü istediklerini bildirmiş ve kendi hükmünden daha güzel bir hüküm olmadığını beyan etmiştir. Bu ayetin, mevcut hükümlerin sadece iki kısımdan ibaret olduğuna nasıl delalet ettiğini iyice düşün."

Yeryüzünde bugün, geçmişte ve gelecekte ortaya atılan bütün hükümler, insanların sevk ve idaresi için oluşturulan bütün kanun ve yasalar çıkış kaynağı bakımından ikiye ayrılmaktadırlar. Bu hükümler, kanunlar ve yasalar şayet direkt olarak Allahu Tealâ'dan alınıyorsa bunlar Allah'ın hükümleridir. Buna karşılık ortaya atılan bu yasaların kaynağı Allah değil de beşer ise, o zaman bunlar cahiliye hükümleridir. Bunun bir üçüncüsü yoktur.

"Cahiliyyenin anlamı bu ayette belirgin bir biçimde ortaya konuluyor. Cahiliyye -Allah'ın belirttiği, Kur'an'da ifade edildiği üzere- insanların insanlar için hüküm belirlemesi, insanın insa-

na köle kılınması, Allah'a kulluğun bırakılması, Allah'ın ilahlığının reddedilmesi ve de buna karşılık, kimi insanların ilah kabul edilmesi ve -Allah'a değil- onlara ibadet edilmesidir.

Olaya bu ayetin ışığında baktığımızda, cahiliyyenin tarihsel bir süreçten ibaret olmadığını görüyoruz. Cahiliyye, bir olgudur. Geçmişte yaşanmış olan bu olguyla, bugün de yarın da yine karşılaşılacaktır. Cahiliyyenin niteliği, İslâmla çelişme, İslâm`a karşı olmadır.

Nerede ve hangi zamanda olursa olsun, eğer insanlar, tek bir konuda bile ödün vermeksizin Allah'ın şeriatına göre hükmediyorlarsa, bu şeriatı benimsiyorlar ve ona gerçek anlamda teslim oluyorlarsa, Allah'ın dinine mensup olmuş demektirler. Yok eğer, beşer aklının ürünü olan bir şeriat, bir öğretiye göre hüküm veriyorlarsa -hangi şekilde olursa olsun- söz konusu öğretiyi benimsiyorlarsa, onlar cahiliyye sınıfındadırlar. Onlar, öğretisi doğrultusunda hüküm verdikleri kişinin dinini benimsemiş durumdadırlar, Allah'ın dinini değil! Allah'ın hükmünü istemeyen, cahiliyye hükmünü istiyor demektir. Allah'ın şeriatını reddeden, cahiliyye düzenini kabul ediyor, cahiliyyeyi yaşıyor demektir.

Bu, yolların ayrılış noktasıdır. Allah bu noktada, insanlardan iyice düşünmelerini istiyor. Gerisi insanlara kalmıştır. Diledikleri yolu seçmekte özgürdürler.

Ardından Allah bu tür insanlara, cahiliyye düzenini istemelerinden ötürü kınayıcı bir soru yöneltmektedir. Yine bu soru, Allah'ın hükmünün daha üstün olduğunu vurgulamaya yöneliktir:

" Kesinlikle bilen bir toplum için Allah'tan daha güzel hüküm veren kim olabilir?"

Evet! Allah'tan daha iyi hüküm koyabilecek olan kim vardır?

İnsanlar için Allah'ın şeriatından ve hükmünden daha iyi

bir şeriat ve hüküm belirleyebileceği iddiasında bulunmaya kim kalkışabilir?

Böylesi büyük bir iddiaya kalkıştığında, bunu hangi gerekçeyle açıklayabilir?

Bu iddiaya kalkışan, insanları, onların yaratıcısından daha iyi tanıdığını söyleyebilir mi? İnsanlara karşı, onların rabbinden daha hoşgörülü olduğunu ileri sürebilir mi? İnsanlar için en uygun olanı, onların yararını Allah'tan daha iyi gözetiyorum diyebilir mi? Nihai şeriatını gönderen, son peygamberini gönderen, onu peygamberlerin sonuncusu, getirdiği mesajı da kitapların sonuncusu kılan, İslâm şeriatını kıyamete dek geçerli olarak niteleyen Allah'ın, durumların değişebileceğini, yeni gereksinimlerin ortaya çıkacağını, farklı koşullar söz konusu olabileceğini bilemediğini iddia edebilir mi? Bir insan, 'Allah tüm bunları bilemediği için şeriatında belirtmemişti, ancak bugün işte tüm bunlar bizler tarafından kavranmıştır' diyebilir mi?

Allah'ın şeriatını yaşamdan koparan, onun yerine cahiliyye şeriatını, cahiliyye hükmünü ikame eden, kendi keyfî arzusunu ya da herhangi bir halkın veya neslin keyfî arzularını Allah'ın şeriatından, Allah'ın hükmünden üstün tutan kimseler, bu tür sözler söyleme cüretini nasıl gösterebiliyorlar?

Özellikle de kendini Müslüman olarak adlandıran bir insan, bu türden sözler edebilir mi?

İçinde bulunduğumuz koşullarmış. Durum çok değişmişmiş! İnsanların istememesiymiş! Düşmanlardan çekinmemiz gerekirmiş... Allah, Müslümanlardan kendi aralarında şeriatını yürürlüğe koymalarını, Kur'an doğrultusunda hayat sürmelerini, onlardan kimi insanların kendilerini indirdiği şeriatından ufacık bir noktada bile şaşırtmalarından sakınmalarını isterken, daha sonra olup bitecek herşeyi bilmiyor muydu?

Beklenmedik gereksinimler, yenilenen koşullar ve görmezlikten gelinemeyecek durumları, Allah'ın şeriatı ihata edemeyecek denli eksikmiş! Bu nasıl iddia edilebilir? Şeriatından ödün verilmemesi için bu denli kesin bir ifade kullanan ve insanları özenle uyaran Allah, tüm bunların olacağını bilmiyor muydu?

Bu konuda, Müslüman olmayan bir kimse dilediğince konuşabilir. Ama Müslüman olan ya da Müslüman olduğunu iddia eden bir kimse bu türden sözler edebilir mi? Bu türden sözler edebiliyorsa onun İslâm'la artık ne ilgisi kalmıştır? Tüm bunlardan sonra, onda İslâm'ın en ufak bir izi görülebilir mi?

Bu, tam bir yol ayrımıdır. Kişi seçimini yapmak zorundadır. Seçimini yapmışsa artık tartışmanın gereği yoktur.

Ya İslâm, ya cahiliyye! Ya iman, ya küfür. Ya Allah'ın hükmü ya cahiliyye düzeni.

Allah'ın indirdiği ayetlere göre hüküm vermeyenler, kafirlerin, zalimlerin, fasıkların ta kendileridirler. Yönetilenlere karşı Allah'ın hükmüyle hükmetmeyenler, kesinlikle mü'min değildirler.

Bu meseleyi Müslüman, kesin ve net bir biçimde kafasına yerleştirmelidir. Yaşadığı çağda, insanlara karşı Allah'ın hükmünü uygulama noktasında asla tereddüde düşmemelidir. Bu gerçeğin zorunlu sonucu olarak, dosta da düşmana da Allah'ın şeriatını uygulamalı ve de bunun neticesine katlanmalıdır.

Müslüman bu meseleyi kafasına net olarak yerleştiremezse, bir türlü istikrara kavuşamayacak, kendini yöntem kargaşasının içinde bulacak, hak ile batılı birbirinden ayıramayacak, doğru yolda bir adım bile ilerleme kaydedemeyecektir... Bu meselenin sıradan insanların kafasında bu denli netleştirilemeyeceği doğru kabul edilse bile, Müslüman olmayı isteyen, Müslümanlığın gereklerini yerine getirmeye azmeden insanların kafasında iyice netleştirmeyi savsaklaması asla doğru değildir..."[109]

---

[109] Seyyid Kutub, Fi Zilali-l Kur'an, 4/270-273.

"Sonra bu ayetin beşeri kanunlarla amel edenlerin kendi akıllarının döküntüsünü, fikirlerinin kırıntılarını iyi ve güzel olarak iddia etmelerini nasıl reddettiğine bir bak!"

"...Kesinlikle bilen bir toplum için Allah'tan daha güzel hüküm veren kim olabilir?" (Maide Suresi: 5/50)

Bugün beşeri kanunlarla hükmedenler, bu yaptıklarını ilericilik, modernlik, çağa ayak uydurma olarak isimlendirmektedirler. Bununla beraber onlara göre İslam'ın hükümleri geçmiş asırlara ait olup tamamen bedevi toplumuna uygun hükümlerdir. Ancak insanoğlunun yaratıcısı, alemlerin rabbi, her şeyi bilen Allahu Tealâ, yarattıkları için en güzel ve en doğru hükümlerin, kendi hükümleri olduğunu belirtmekte, bununla beraber insanların hükümlerini ise cahiliye hükümleri olarak isimlendirmektedir. İşte Şeyh'in anlatmaya çalıştığı husus budur. Allahu Tealâ bu ayette beşeri kanun sahiplerinin kendi akıllarından uydurdukları döküntülerin cahiliye hükümleri olduğunu, onların ne niyetle ve ne amaçla olursa olsun ortaya attıkları bu kanunlarda hiçbir menfaatin olmadığını açıkca bildirmektedir.

"Bilinmelidir ki beşeri kanunlarla amel edenler, kabul etseler de yüz çevirseler de Allah'ın hükmünün dışında kalan bütün hükümler cahiliyyenin hükümleridir. Bununla birlikte beşeri kanunlarla amel edenlerin durumu bizden önce yaşamış cahiliye ehlinin durumundan çok daha kötü, sözleri onlardan daha asılsızdır. Çünkü cahiliye ehlinin bu konuda kendi içlerinde bir çelişkileri ve tezatları yoktu. Ancak bugün beşeri kanunlarla amel edenler çok büyük bir çelişki içindedirler. Zira onlar bir taraftan Resulullah'ın getirdiklerine iman ettiklerini iddia ediyorlar diğer taraftan da bu iddialarına muhalif hareket ediyorlar. Onlar bu halleri ile iman ve küfür arasında bir yol tutmak istiyorlar."

Bu gibi kimseler için Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

"Bu ikisinin (imanla küfrün) arasında bir yol tutmak isterler. İşte onlar gerçek kâfirlerdir. Biz de kâfirlere alçaltıcı bir azab hazırlamışızdır." (Nisa Suresi: 4/150-151)

"Bununla birlikte beşeri kanunlarla amel edenlerin durumu bizden önce yaşamış cahiliye ehlinin durumundan çok daha kötü, sözleri onlardan daha asılsızdır. Çünkü cahiliye ehlinin bu konuda kendi içlerinde bir çelişkileri ve tezatları yoktu. Ancak bugün beşeri kanunlarla amel edenler çok büyük bir çelişki içindedirler. Zira onlar bir taraftan Resulullah'ın getirdiklerine iman ettiklerini iddia ediyorlar diğer taraftan da bu iddialarına muhalif hareket ediyorlar. Onlar bu halleri ile iman ve küfür arasında bir yol tutmak istiyorlar."

Bu gibi kimseler için Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

"Bu ikisinin (imanla küfrün) arasında bir yol tutmak isterler. İşte onlar gerçek kâfirlerdir. Biz de kâfirlere alçaltıcı bir azab hazırlamışızdır." (Nisa Suresi: 4/150-151)

Sefer Havali Şeyh'in bu sözleri üzerine şu şekilde yorum yapmaktadır:

"Resulullah döneminde mevcut cahiliye ehli kendi içinde bir çelişkiye düşmüyordu. Çünkü onlar ne Allah'a iman ediyorlar, ne Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'a inanmaya davet ediyorlar, ne de Kur'an'ı Kerim'e inandıklarını iddia ediyorlardı. Bundan dolayı da Kur'an ve Sünnet'in hükümlerinin dışında başka hükümlerle hükmediyorlardı. Ancak bugün iman ettiğini iddia ettiği halde bununla beraber cahiliyyenin hükmü ile muhakeme olmak isteyenler çok büyük bir tutarsızlık içerisindedirler. Çünkü bu kimseler iman iddiaları ile birlikte cahiliyyenin hükmünü istemektedirler.

"...Bu ikisinin arasında bir yol tutmak isterler..."

Subhanellah! Sanki bu ayetler şu günümüzde nazil olmuştur. Onlar iman ile küfür arasında ortada bir yol tutmak istemektedirler. Allah ile Resullerinin arasını ayırmak ve 'bir kısmına inanırız, bir kısmını inkâr ederiz' diyerek ortada bir yol tutmaya çalışmaktadırlar. Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

"(İnanmazsanız başınıza) tıpkı o taksimcilere (Yahudi ve hıristiyanlara) indirdiğimiz azap gibi (bir azab inecektir). Onlar, kitabın bir kısmına inanıp bir kısmına inanmayarak onu kısım kısım böldüler." (Hicr Suresi: 15/90-91)

Yani Allah'ın kitabını, dinin hükümlerini parçalara ayırmışlar bir kısmına inanıp bir kısmını inkâr etmişlerdir. Mesela bu kimseleri, Allahu Tealâ'ya iman ile ilgili konularda 'Allahu Tealâ haktır, vardır ve birdir, hayy ve kayyumdur. Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* nebilerin sonuncusudur ve bütün alemlere gönderilmiş bir peygamberdir. Bizlere haccı, namazı, zekatı ve orucu emretmiştir.' derken görürüz. Bu gibi hükümlerin hepsi onlar tarafından kabul edilmiş şeylerdir. Ancak bunlar onların inandıkları şeylerin bir kısmıdır. Fakat faiz, kadın hakları gibi modern konulara gelince bu noktada münakaşa hemen başlar ve sözleri depreşir. Bunlardan birisi çıkar şöyle der: "Biz sosyalizmi istiyoruz. Çünkü bu sistem faizi ve sömürgeciliği önler. Halkın ve hükümetin aynı şeylere eşit şekilde sahip olmasını sağlar." Bu kişi ekonomik alanlarda sosyalist bir sistem ister ancak bununla beraber namaz kılar, oruç tutar. Şeyhlerin, büyük alimlerin(!) arasında da bu tip kimseleri görmek mümkündür.

Bir diğeri de çıkar şöyle der: "Sosyalizmi istemiyoruz. Bununla beraber şu helaldir, bu haramdır şeklinde hiçbir sınır tanımayan, Allah'ın hükümlerinden kurtulmuş hür bir ekonomi istiyoruz. Bu yol, piyasanın durumuna göre, arz ve talep durumuna ve mevcut reel faize göre şirketlerin istedikleri şekilde kar edecekleri, işlerin liberal kapitalist dünyanın gereklerine göre yürütülmesi gereken bir yoldur."

Bir başkası şöyle der: "Bütün dinler güzeldir. Bizler namaz kılmanın, zekât vermenin gerekliliğine ve bunun gibi birçok şeye iman ederiz. Ancak İslam'da kadın hakları meselesine gelince bu mesele çok müşkilatlıdır. Yaşadığımız şu dönemde kadınlar, bazı ülkelerde başkan, bazı ülkelerde ise bakanlık görevi yapmaktadır. Hatta ABD'nin dış işlerinden sorumlu sözcüsü bile kadındır."

Kafirlerle ilişkilerimiz konusunda da durum aynıdır. Allahu Tealâ Kitabında bu meselenin hükmünü açıklamıştır. Gerek Yahudiler, gerek hıristiyanlar, gerekse de diğer milletler hakkında ne şekilde düşünmemiz ne şekilde davranmamız gerektiğini bildirmiştir. Bununla beraber birileri çıkar der ki:

"Bu hükümler bir zamanlar bu şekildeymiş. Uluslararası yeni sistemlerin olmadığı, sıcak ve soğuk savaş günlerinde böyleymiş. Ancak şimdi soğuk savaşlar son bulmuş, bütün milletler birbirine yakın olmuştur. Bütün dünya milletleri neredeyse uluslararası bir aile ve uluslararası bir toplum olmuştur. Artık ortada düşmanlık kalmamıştır. Kafirlerle ilişki noktasında hükümler Kur'an da mevcuttur ancak..."

Evet hemen tevil başlamıştır. Müslüman olduğunu iddia ettiği için Allahu Tealâ'nın ayetlerini ne inkâr edebilir, ne de yok sayabilir. Fakat Kur'an'ın hükümlerini içeriğinden ve sahih anlamından soyutlar.

'Hayır bugün hepimizin konumu birdir, amacı birdir, sistemi birdir...'

Bizler çıkıp 'ama bu milletler kâfirdirler' desek işte sıkıntı hemen burada başlar.

Bundan dolayı İslam aleminin televizyonlarında, radyolarında, basın yayın organlarında küfür bayrağının dalgalandığı ülkelerin 'bunlar kafir devletlerdir' şeklinde nitelendirildiğini göremeyiz. Ancak bu devletlerin gayri İslami devlet oldukları söylenir.

İşte bu kimseler kitabın hükümlerinin bir kısmına iman etmektedirler. Ve sadece iman ettikleri kısımla muhakeme olmak isterler. Ancak diğer kısmını ise inkâr etmektedirler. Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

"Sonra sizler öyle kimselersiniz ki, birbirinizi öldürüyorsunuz ve sizden olan bir grubu diyarlarından çıkarıyorsunuz, onlar aleyhinde kötülük ve düşmanlık güdüyor ve bu konuda birleşip birbirinize arka çıkıyorsunuz, şayet size esir olarak gelirlerse fidyeleşmeye kalkıyorsunuz. Halbuki yurtlarından çıkarılmaları size haram kılınmış idi. Yoksa siz kitabın bir kısmına inanıp bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz?" (Bakara Suresi: 2/85)

Allahu Tealâ Tevrat'ta, Yahudilere kan dökmelerini haram kılmış, fidye karşılığı esirleri serbest bırakmalarını farz kılmıştı. Yahudiler Evs ve Hazreç kabilesi olmak üzere iki kabileden oluşuyorlardı. Kaynuka ve Nadir kabileleri Hazreç kabilesi ile ittifak yaparken, Kureyza'da Evs kabilesi ile ittifak yapıyordu. Evs ve Hazreç kabileleri arasında bir savaş çıktığı zaman her bir gurup müttefikleriyle beraber savaşa çıkar, kardeşlerine yardımcı olurlar ve aralarında kan dökerlerdi. Hâlbuki hemen yanları başında Tevrat vardı ve onlar Tevrat'ta yazılı kendi lehlerinde ve aleyhlerinde olan hükümleri biliyorlardı. Kitapların da kan dökmenin haram olduğu yazılı idi ve onlar bunu biliyorlardı. (Ancak buna rağmen savaşarak kan döküyorlardı.) Diğer taraftan savaş sona erince de Tevrat'ın hükmü gereği esirleri fidye karşılığı olmak üzere serbest bırakırlardı. İşte Allahu Tealâ bunlar hakkında şöyle buyurmaktadır:

"Yoksa siz kitabın bir kısmına inanıp bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz?" (Bakara Suresi: 2/85)

Yani, Tevrat'ın hükmü gereği esirlerinizi fidye karşılığında serbest bırakıyorsunuz. Bu yönden Tevrat'ın hükmüne iman ediyorsunuz. Diğer taraftan ise onları öldürüyorsunuz. Halbuki

Tevrat'ın hükmüne göre onları öldürmemeniz, yurtlarından çıkarmamanız, aleyhlerinde yardımlaşmamanız gerekmektedir. Tevrat'ta yazılı olduğu halde bu hükümleri de inkâr ediyorsunuz.

"...Beşeri kanunların sahipleri büyük bir çelişki içindeler..."

İşte Allahu Tealâ'nın nifak olarak isimlendirdiği şey budur. Bu kimseler Kur'anı Kerim'i ve Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in sünnetini parça parça bölmüşler, guruplara ayırmışlar, keyiflerine uygun geleni almışlar, işlerine gelmeyeni ise terk etmişlerdir. Bu gibi şeylerden Allah'a sığınırız."[110]

Şeyh Muhammed b. İbrahim daha sonra İbn-i Kesir'in Maide Suresi'nin 50. ayetine dair yaptığı meşhur tefsiri zikretmektedir. Hafız İbn-i Kesir *(rahimehullah)* bu ayetin tefsirinde şöyle demektedir:

"Allahü Tealâ, her hayrı kapsayıcı, her şerri yasaklayıcı olan hükümlerinden yüz çevirip, bunun yerine cahiliyede olduğu gibi kişilerin görüşlerine, dalalet ve sapıklığı ihtiva eden değer yargılarına ya da çeşitli dinlerin karışımı ve beşeri görüşlerden meydana gelen Cengiz Han'ın vaaz ettiği Yes'ak gibi İslam dışı hükümlere yönelenin imanını kabul etmiyor. Yes'ak; Cengiz Han'ın Kur'an, Tevrat, İncil ve kendi görüşlerine dayanarak ortaya koymuş olduğu kanunları ihtiva eden bir kitaptır. Cengiz Han öldükten sonra yerine geçen çocukları İslam'a girdikleri halde bu kitabı anayasa kitabı olarak görmeye devam ettiler. Allah'ın kitabı ve Resulullah'ın sünnetini bir kenara atarak bu kitaptaki hükümlerle tatarlara hükmettiler. İşte böyle davranan kimseler kafirdir. Bunlarla büyük küçük her meselede yalnız Allah'ın hükmüne dönünceye kadar savaşmak farzdır."

İbn-i Kesir'in bu yorumundan sonra Sefer Havali şöyle demektedir:

[110] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

"İşte İbn-i Kesir'in fıkhı ve durumu anlayışı... Yes'ak, Cengiz Han'ın ortaya koyduğu bir kanun kitabıdır. Her hangi bir kanunun içine bunlardan alınan asıllar konulur ve sonunda da kaynakları zikredilirdi. Şayet bu kanunlarda bir şeyin hükmü bulunmaz ise, o zaman kendi deyimleriyle tabii kanunlarına, adalet ilkelerine ya da İslam Dinine müracaat ederlerdi. Yani, İslam Dini onlar için bir yedek kaynaktı. Hatta yedek kaynakların ilki değil bazen üçüncüsü, dördüncüsü olabiliyordu.

Hükümler şu şekilde ele alınmakta idi. Eğer bir konuda hüküm bulunmazsa önce örfe müracaat edilir, orada da bulunmazsa adalet ilkeleri diye isimlendirdikleri ilkelere göre hüküm verilirdi. Tabii kanun dedikleri kanunlarla adalet ilkeleri aynı konumda da değerlendirilebilirdi. Kendilerince tüm bu kaynaklardan bir sonuç elde edemezlerse İslam dininin ana ilkelerine müracaat ederlerdi. Bu noktada asıl başvurulan hükümler değil, ilkelerdi."[111]

İbn-i Kesir *(rahimehullah)* devamla şöyle demektedir: "Az veya çok hiçbir konuda Allah'ın hükümlerinden başka hükümlerle hükmedilmez. Bunun için Allahu Tealâ *-Yoksa cahiliyye hükmünü mü arıyorlar?-* demektedir. Yani, Allah'ın hükmünden daha adaletli hüküm verecek kim vardır. Allah'ın şeriatına inanıp yakın ve bilgi sahibi olanlar, Allah'ın hüküm verenlerin en iyisi olduğunu, mahlukatına karşı annenin çocuğuna merhametinden daha merhametli davrandığını bilirler. Zira Allahu Tealâ her şeyi bilendir. Her şeye kadir olandır. Ve her şeyde adil olandır."

"Muhakkak ki Allahu Tealâ'nın ilmi her şeyi kuşatmıştır. İlmi her şeyi kuşatmayanın bir şeriat ortaya koyma hakkı yoktur. Her şeye kadir olan, her şeyde adil olan sadece Allah Tealâ'dır. Durum böyle iken aciz ve zayıf olan insanoğlunun teşride söz sahibi olduğunu iddia etmesi uygun düşmez. Bununla

[111] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

beraber Allahu Tealâ annenin çocuğuna olan merhametinden daha merhametlidir. Allah Tealâ kulu ve Rasûlü hakkında *"(Ey Muhammed!) biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik." (21, Enbiya/107)* buyurmaktadır. Burada insanların çoğu Allah'ın, Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'i sadece Müslümanlara bir rahmet olarak gönderdiğini zannetmişlerdir. Ancak kâfirler bile Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in gönderilmesiyle birçok rahmete sahip olmuşlardır. Peygamberimizin *(sallallahu aleyhi ve sellem)* risaleti tüm alemlere bir rahmettir. Hatta Resulullah'ın risaletinde kafirler için bile bir çok rahmet vardır.

Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'ın gönderilmesiyle zimmet ehli (Müslümanlarla anlaşma içinde olan kafirler) canlarından, mallarından emin olmuşlar, Müslümanlarla savaşan harbiler ise tarihte eşi ve benzeri görülmeyen, işkencenin olmadığı, çocukların, kadınların, yaşlıların ve kiliselerine kapanmış papazların katledilmediği bir savaşa şahid olmuşlardır. Müslümanların diğer milletlerle savaşında bu rahmet çok açık ve ortadadır. Bütün insanlar arasında adalet ve iyilik yayılmıştır. Çünkü İslam ümmetinin kalbine yerleşmiş olan bu dinin ilkeleri, dünyanın doğusundan batısına kadar yayılmış ve diğer dünya milletlerine taşmıştır. İşte tüm bunlardan dolayı deriz ki: Avrupa, insanın insan olduğunu, onun hakları olduğunu daha önceleri hiç bilmiyordu. Adaletin gereğini ancak İslam'ı tanıdıktan sonra, bu din ve bu apaçık aydınlık ortaya çıktıktan sonra öğrenmiştir.

Sonuç olarak, Resulullah'ın risaleti iman etmeyenler için bile bir rahmettir. Biz burada bu rahmetin sadece bazı yönlerini anlattık. Bu rahmetin diğer yönlerinin anlatılması ise bu risalenin konusu değildir."[112]

[112] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

İbn-i Kesir *(rahimehullah)*'in bu fetvasını kitabımızın ilk bölümünde de yazmış, yine bununla beraber Cengiz Han'ın Yes'ak isimli kanunnamesinden de ilk bölümde bahsetmiştik. Burada şu meseleyi tekrar etmekte fayda görüyoruz. Bilinmelidir ki, İslam Allah'ın indirdiği ile hükmetmek, Allah'ın indirdiği ile hükmolunmaktır. Bununla beraber her kim Allah'ın indirdiği esasları terk ederek kendi hevasından kanun ve yasa çıkarmaya kalkarsa, her kim beşer ürünü olan cahili hükümlerle hükmeder ya da hükmolunmayı isterse bu kimse açık bir şekilde haddini aşmış, tağutlaşmış ve İslam milletinden çıkmıştır. Çünkü Allah'ın indirdiği esaslar, açıkça bu şekilde hareket eden kimselerin kafir ve müşrik olduğuna delalet etmektedir. Ve İslam ümmeti bu konuda ittifak halindedir.

İnsanlar Arasında Allah'ın İndirdiği İle Hükmetmenin Gerekliliği

Maide Suresi'nin 42-50. ayetleri bütünüyle hakimiyet mefhumu ile ilgilidir. Şeyh Muhammed b. İbrahim 50. ayete dair yaptığı açıklamalarında mevcut hükümlerin Allah'ın hükümleri ve cahiliyenin hükümleri olmak üzere ikiye ayrıldığını, Allah'ın indirdiklerinin dışında kalan bütün hükümlerin cahiliye hükümleri olduğunu belirttikten sonra, bu bölümde Allah'ın indirdiği esaslarla hükmetmenin vücubu üzerinde duracak ve Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyenlerin durumunu açıklayacaktır. Okuyoruz...

Allahu Tealâ Maide Suresi'nin 50. ayetinden önce Nebisi Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem)'e şöyle buyurmaktadır:

"Onların aralarında Allah'ın indirdiği ile hükmet. Onların arzu ve heveslerine uyarak, sana gelen haktan sapma." (Maide Suresi: 5/48)

"Allahu Tealâ, şayet Yahudiler Resulullah'ı hakem tayin ederlerse, onlar arasında hüküm verme veya onlardan yüz çevirme noktasında nebisini muhayyer bırakmış ve şöyle demiştir."

"Eğer sana gelirlerse, ister aralarında hükmet, ister onlardan yüz çevir. Eğer onlardan yüz çevirirsen, sana hiçbir zarar veremezler. Eğer aralarında hükmedersen (kıst ile) adaletle hükmet. Şüphesiz Allah, adaletli davrananları sever." (Maide Suresi: 5/42)

"Bu ayette emredilen 'kıst', adalet demektir. Allah ve Resulü'nün hükmünün dışında asla bir adalet yoktur. Allah ve Resulü'nün emirlerine muhalif bir şekilde hüküm vermek ise bizzat cevr, zulüm, sapkınlık, küfür ve fısktır."

Bundan dolayı Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

"Kim, Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse, işte onlar kâfirlerin ta kendileridir." (Maide Suresi: 5/44)

"Kim, Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse, işte onlar zalimlerin ta kendileridir" (Maide Suresi: 5/45)

"Kim, Allah'ın indirdiği ile hükmetmezse, işte onlar fâsıkların ta kendileridir." (Maide Suresi: 5/47)

Şeyh öncelikle burada her zaman Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmedilmesi gerekliliğini açıklamış, Allah'ın indirdiği hükümler dışında hükmetmenin ise açık bir zulüm ve sapıklık olduğunu söylemiştir. Maide Suresi'nin bu bölümünde, Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in Yahudiler arasında hükmetmesi ya da muhayyer bırakılmasına dair gelen 3 ayet (42, 48 ve 49. ayetler) alimler arasında ihtilaf sebebi olmuştur. Biz burada kısaca bu noktaya değinmek istiyoruz. Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

"Eğer sana gelirlerse, ister aralarında hükmet, ister onlardan yüz çevir. Eğer onlardan yüz çevirirsen, sana hiçbir zarar veremezler. Eğer aralarında hükmedersen adaletle hükmet. Şüphesiz Allah, adaletli davrananları sever." (Maide Suresi: 5/42)

"Artık Allah'ın indirdiği ile aralarında hükmet ve sana gelen haktan ayrılıpta onların arzularına uyma." (Maide Suresi: 5/48)

"Aralarında, Allah'ın indirdiği ile hükmet. Onların arzularına uyma ve Allah'ın sana indirdiğinin bir kısmından (Kur'an'ın bazı hükümlerinden) seni şaşırtmalarından sakın." (Maide Suresi: 5/49)

Bu ayetlerde Yahudiler arasında hükmetme veya onlardan yüz çevirme noktasında ilim ehlinin görüşlerini Kurtubi, tefsirinde şu şekilde nakletmektedir:

"Zimmet ehli, İslam devlet başkanının huzurunda davalaşacak olurlarsa, onların getirdikleri bu dava, öldürmek, saldırı ve gasp gibi haksızlığı ilgilendiren bir dava ise, aralarında hüküm verir ve bu haksızlıktan onları alıkoyar. Bu konuda görüş ayrılığı yoktur. Eğer dava konusu bu türden değilse, İmam Şafii ve Malik'e göre aralarında hüküm verme konusunda muhayyerdir. Şu kadar var ki, İmam Malik hükmetmeyip yüz çevirmeyi daha uygun görür. Şayet hüküm verecek olursa, aralarında İslam hükmü ile hüküm verir. Şafii ise hadler ile ilgili hususlarda aralarında hüküm vermeyeceğini söylemiştir.

Ebu Hanife, durum ne olursa olsun aralarında hüküm vermesi gerektiğini söylemiştir. Bu aynı zamanda Zühri, Ömer b. Abdulaziz ve El'Hakem'in de görüşüdür. İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'dan da bu görüş rivayet edilmiştir. Şafii'nin konuya dair iki görüşünden birisi de budur. Çünkü *"Aralarında Allah'ın indirdiği ile hükmet." (Maide Suresi: 5/49)* buyruğu bunu gerektirmektedir. Malik ise *"Eğer sana gelirlerse aralarında hükmet veya yüz çevir." (Maide Suresi: 5/42)* ayetini delil getirmiştir. Bu da hükmetmekte muhayyerlik hususunda açık bir nastır."

42. ayette onların aralarında hükmetme noktasında serbestliğin zimmet ehli için değil de İslam topraklarına giren anlaşmalı kimseler hakkında olduğu söylenmiştir. Diğer bir görüşe göre ise, bu ayetin nesh olunduğu söylenmiştir. Bu da Ömer b. Abdulaziz ve İbrahim En'Nehai'den rivayet edilmiştir. Bu ayette

geçen muhayyerliğin *"Aralarında Allah'ın indirdiği ile hükmet." (Maide Suresi: 5/49)* ayeti ile nesh olduğunu söylemişlerdir. Bu aynı zamanda Ata El'Horasani, İmam Ebu Hanife ve arkadaşlarının da görüşüdür. Mücahid, Maide Suresi'nde iki ayetin nesh olduğunu söylemiş, bu iki ayetten birisi olarak 42. ayeti zikretmiştir. Aynı zamanda bu görüş İbn-i Abbas'tan da rivayet edilmiştir."[113]

Bu konuya dair Sefer Havali'de aşağı yukarı aynı bilgileri vermektedir:

"Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in Maide Suresi'nin 42. ayetinde kafirlerin arasında hüküm vermek ya da onlardan yüz çevirmek noktasında muhayyer bırakılmasına dair alimlerden bir kısmı şöyle demişlerdir:

Allah Resulü, 42. ayette onlar arasında hüküm vermekte serbest bırakılmış, daha sonra gelen 48 ve 49. ayetlerde ise bu serbestiyet kaldırılmış bilakis onların arasında hükmetmek kendisine vacip kılınmıştır. Kesinlikle onların arasında hükmetme ya da onlardan yüz çevirme noktasında serbest değildir."

Diğer alimler ise şöyle demektedirler: "Burada bir nesh söz konusu değildir. 42. ayetin baş tarafında bahsedilen muhayyerlik kavimlere karşı bir muhayyerliktir. Diğer ayetlerde bahsedilen ise fertlerdir. Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in aralarında hüküm verip vermeme noktasında serbest bırakıldığı kimseler, Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hükmüne dahil olmayan, idaresini yaptığı, yönettiği İslam Devleti'nin tebaasından olmayan kimselerdir. Bunlar arasında hükmetme ya da hükmetmeme noktasında serbest bırakılmıştır. Ancak kendisine gelen bir kısım tebaasından olan zimmet ehli arasında Allah'ın indirdikleri ile hükmetmek kendisine vaciptir.

Bize göre de bu ikinci görüş tercihe şayan olan görüştür. Bu

---

[113] El-Camiu Li Ahkam, 6/226,227.

ayetlerden, onların aralarında hükmedip hükmetmeme noktasında Resulullah'ı serbest bırakan ayet, fertler hakkında olmayıp kavimler hakkındadır. Ancak Allah'ın aralarında hükmetmesini istediği kimseler hakkında bir muhayyerlik söz konusu değildir. Çünkü Yahudiler o dönemde, çok çeşitli guruplar halindeydiler. Onlardan bir kısmı Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye geldiği zaman Resulullah ile anlaşıp barış yapmışlar ve Resulullah'ın hükmü altına girmişlerdir. Hay-ber'de bulunan kabileler gibi diğer bazıları ise ancak kendileri ile savaşıldıktan sonra Resulullah'ın itaati altına girmişlerdir. Sonuç olarak asıl maksat, bu üç ayette Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e, onlar arasında ancak Allah'ın indirdiği ile hükmetmek emredilmiştir. Çünkü Allahu Tealâ'nın indirdikleri ile hükmetmek adaletin ta kendisidir. Allah'ın indirdiği hükümlerin dışında hüküm vermek ise zulüm, küfür ve fasıklıktır."[114]

Bu noktada ihtilaf bizim risalemizin asıl konusu olmadığı için üzerinde uzun uzun durmaya gerek görmüyoruz. Ancak bu 3 ayette bizi ilgilendiren asıl husus şudur ki, her ne şekilde olursa olsun hükmetme makamında olan bir hakime Allahu Tealâ'nın yüklediği asıl görev ancak ve ancak Allah'ın hükümleri ile hükmetmesidir. İdareci belki kafirler arasında hükmetme ya da hükmetmeme noktasında muhayyer olabilir ancak her ne şekilde olursa olsun hükmedeceği zaman mutlak surette Allah'ın indirdiği esaslarla, O'nun şeriatı ile hükmetmek zorundadır. Bu noktada Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e dahi bir serbestiyet tanınmamıştır.

---

[114] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

Allah'ın Hükümleri İle Hükmetmeyenler

Şeyh Muhammed b. İbrahim, risalesinin bu son bölümünde, Maide Suresi'nin 44-45 ve 47. ayetlerinin açıklaması üzerinde durmaktadır. "Bu üç cümlenin devamı olarak (yani Resulullah'a insanların arasında Allah'ın indirdiği ile hükmetmesine binaen verilen 3 emrin arkasından) hakimiyet mefhumuna dair üç ayet eklemiştir. Allah'ın izni ile bu ayetler ayrıntılı bir şekilde izah etmeye çalışacağımız ayetlerdendir. Acaba Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyenlere bu üç sıfat birden (yani kafir, zalim ve fasık sıfatı) verilebilir mi? Yoksa kafirler ayrı bir grup, fasıklar ayrı bir grup ve zalimlerde ayrı bir grup olarak mı değerlendirilmelidir?

Yine aynı şekilde bu sıfatlar sadece Yahudileri mi ihtiva etmektedir? Yoksa ayetler Müslümanları ve diğer milletleri de ihtiva eder mi? Ve ayetlerle ilişkin küfrün dışında bir küfre dair nasıl bir ayrıntı mevcuttur?

Bu soruların hepsi Allah'ın izni ile cevap bulacaktır. Ancak şu gerçek unutulmamalıdır ki, Allahu Tealâ üç ayette Resulullah'a onların aralarında kendi indirdiği hükümlerle ve adaletle hükmetmesinin gerektiğini emretmiş ve arkasından da Allah'ın indirdiği hükümler ile hükmetmeyenlerin kafir, fasık ve zalim olduklarını beyan etmiştir."[115]

---

[115] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

Burada Şeyh'in sözlerine geçmeden önce Maide Suresi'nin adı geçen ayetlerinin (44, 45, 47) nüzul sebebini hatırlatmak istiyoruz. Kaynaklarda bu konuda şu bilgiler geçmektedir:

İbni Abbas *(radıyallahu anhuma)* şöyle dedi: "Bu ayet, iki Yahudi taifesi hakkında inmiştir. Cahiliye döneminde bu iki taifeden biri diğerini yenmişti. Kuvvetli olan taraf, zayıf tarafı yendiği için aralarında şöyle bir anlaşma yapmışlardı:

"İzzetli ve kuvvetli taife, zelil ve zayıf olan taifeden bir kişiyi öldürürse, diyet olarak 50 vesak verecektir. (Vesak; 60 sa'dır, sa ise 2751 gr'dır). Zelil ve zayıf taife, izzetli ve kuvvetli taraftan bir kişiyi öldürürse diyet olarak 100 vesak verecektir."

Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye gelinceye kadar bu anlaşma üzerinde kaldılar. Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*, Medine'ye geldikten sonra zayıf ve zelil olan taife, izzetli ve kuvvetli olan taifeden bir adamı öldürdü. Bu sebeple kuvvetli ve aziz olan taife, zayıf ve zelil olan taifeden öldürülen adamın diyeti olarak 100 vesak istedi. Zayıf ve zelil taife:

"Böyle bir iş olamaz. Dini, nesebi, beldesi bir olan iki taife arasında nasıl olur da diyet konusunda böyle bir farklılık olur? Nasıl olur da birisi diğerinin yarısı veya iki katı olur? Biz, daha önce sizden korktuğumuz ve bize zulmettiğiniz için, sizden öldürdüğümüz kişiye bedel olarak, 100 vesak diyet veriyorduk. Fakat artık Muhammed geldi. Bu sebeple istediğinizi size veremeyiz. Aramızda eşitlik olmalıdır." dediler.

Bu tartışmadan dolayı aralarında neredeyse savaş çıkacaktı. Bunun üzerine aziz ve şerefli olan taife birbirlerine şöyle dediler:

"Vallahi Muhammed, diyetin iki katını vermez. Bu sebeple bir kişiyi Muhammed'e gizli olarak gönderin ve bu konudaki görüşünü öğrenin. Eğer diyetin iki katını size verirse onu hakem tayin etmeyi kabul edin. Eğer diyetin iki katını vermezse, ondan uzak durup onu hakem tayin etmeyin."

Bunun üzerine münafıklardan bir kaç kişiyi bu meseleyi öğ-

renmeleri için Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e gönderdiler. Münafıklar Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e gelince, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* münafıkların ne niyetle geldiklerini O'na haber vererek Maide Suresi'nin 41-47. ayetlerini indirdi.

İbni Abbas *(radıyallahu anhuma)* sözlerine şöyle devam etti: "Vallahi bu ayetler bu iki taife hakkında inmiştir ve Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın ayetlerde kastettiği kimseler bu iki taifedir."[116]

Aynı olaya dair değişik bir rivayette şöyle geçmektedir: Denildiğine göre bu ayet, Kurayza ve Nadir Oğulları hakkında inmiştir. Kurayza Oğullarından birisi, Nadir Oğullarından birisini öldürdü. Nadir Oğulları, Kureyza Oğullarından birisini öldürdüğü zaman kısas uygulamalarına izin vermezlerdi. Ve sadece diyet ödemekle yetinirlerdi. Bunun üzerine Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hakemliğine başvurdular. Resulul-lah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*, Kurayza Oğulları ile Nadir Oğullarına mensup iki kişi arasında eşitlik sağlanması gerektiği hükmünü verdi. Bu ise Nadir Oğullarının hoşuna gitmedi ve kabul etmediler.[117]

Diğer bir görüşe göre ise, bu ayetler zina eden iki kişi hakkında nazil olmuştur. Abdullah b. Ömer *(radıyallahu anhuma)* şöyle dedi:

"Yahudiler, Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e gelerek kendilerinden bir kadın ve erkeğin zina yaptığını ona haber verdiler. Bunun üzerine Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlara şöyle sordu:

"Zina hakkında Tevrat'ta ne buluyorsunuz?"

Yahudiler şöyle cevap verdiler:

"Onların yaptıklarını herkese yayar ve onlara sopa atarız. Zinanın hükmü Tevrat'ta işte böyledir."

---

116 Ahmed, Nesei, Ahmed Şakir bu hadis için sahih demiştir.

117 Nesai, Kaseme 8; Darakutni, 3/198, Müsned, 1/246.

Onların bu sözü üzerine Abdullah b. Selam *(radıyallahu anh)* onlara şöyle dedi:

"Sizler yalan söylüyorsunuz. Çünkü zina yapanlar hakkında Tevrat'ta bildirilen hüküm recmdir. Öyleyse Tevrat'ı getirin de bakalım."

Bunun üzerine Tevrat'ı getirdiler ve onu açarak okumaya başladılar. Tevrat'ı okuyan kimse recm ayetini eliyle kapatarak ondan önceki ve sonraki ayetleri okudu. Böylece recm ayetini atlamış oldu. Abdullah b. Selam o kişiye şöyle dedi:

"Elini kaldır."

O kişi elini kaldırınca recm ayeti gözüktü. Bu durum üzerine Yahudiler Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e şöyle dediler:

"Ey Muhammed! Abdullah b. Selam'ın söylediği doğrudur. Tevrat'ta recm ayeti vardır."

Bu cevap üzerine Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zina yapan kadın ve erkeğin recm cezasıyla cezalandırılmalarını emretti. Öyle ki, ben kadın ve erkek recmedildikleri sırada, kadına taşlar gelmesin diye erkeğin onu vücuduyla koruduğunu gördüm."[118]

Bera b. Azib *(radıyallahu anhu)*'den ise bu rivayet şu şekilde nakledilmiştir:

"Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in yanından kendisine tahmim yapılmış (yüzü siyaha boyanmış) ve sopa atılmış bir Yahudi geçti. Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onları çağırdı ve şöyle dedi:

"Zina yapanın cezasını kitabınızda böyle mi buluyorsunuz?" Yahudiler:

"Evet" dediler. Bunun üzerine Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların alimlerinden bir adam çağırıp ona dedi ki:

---

118 Buhari; Hudud, 37/24 – Müslim; Hudud, 26 (1699).

"Musa *(aleyhisselam)*'ya Tevrat'ı indirenin hakkı için söyle. Zina yapanın cezasını kitabınızda böyle mi buluyorsunuz?" Alim şöyle dedi: "Tevrat'ı indirenin hakkı için demeseydin sana gerçeği bildirmezdim. Zinanın cezası kitabımızda taşlayarak öldürmektir. Fakat şereflilerimiz içinde zina çoğalınca ve zina yaparlarken yakalanınca, şerefli oldukları için onlara ceza uygulamayı terkettik. Fakat zina yapan zayıf kimselere taşlayarak öldürme haddini uyguladık. Bir gün aramızda:

"Zina konusunda hem şereflilerimize, hem de zayıflarımıza uygulayacağımız bir tek ceza belirleyelim" dedik. Böylece taşlayarak öldürme cezası yerine tahmim ve sopa vurma cezasını uygulamaya karar verdik" Bunun üzerine Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*:

"Ey Allah'ım! Vermiş olduğun emri, ölümünden sonra tekrar ilk canlandıran benim." dedi ve zina yapan evli kişinin taşlanarak öldürülmesini emretti. Bunun üzerine şu ayet indi:

"Ey Resul! Gerek ağızlarıyla 'Biz inandık' deyip de kalpleriyle inanmayanlardan, gerekse Yahudilerden küfürde yarışanlar seni üzmesin! Onlar yalancılık etmek için dinlerler, sana gelmeyen bir topluluk hesabına dinlerler, yerli yerinde söylenen kelimeleri sonradan değiştirirler, 'Size böyle fetva verilirse tutun, verilmezse sakının!' derler. Allah, kimin fitneye düşmesini dilerse sen onun lehine Allah'tan hiçbir şey koparamazsın. Onlar, öyle kimselerdir ki, Allah, kalplerini temizlemek istememiştir. Onların hakları dünyada zillet ahirette de büyük bir azaptır." (Maide Suresi: 5/41)

Yahudiler dediler ki: "Eğer Muhammed sopa ve tahmim cezası verirse, bunu ondan alın, eğer recm cezası verirse, bunu ondan almayın" Bunun üzerine Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şu ayetleri indirdi:

"Kim Allah'ın indirdikleriyle hükmetmezse, işte onlar kafirlerin ta kendileridir." (Maide Suresi: 5/44)

"Kim Allah'ın indirdikleriyle hükmetmezse, işte onlar zalimlerin ta kendileridir." (Maide Suresi: 5/45)

"Kim Allah'ın indirdikleriyle hükmetmezse işte, onlar fasıkların ta kendileridir." (Maide Suresi: 5/447)

Bera b. Azib *(radıyallahu anhu)* bunu söyledikten sonra: "Bu ayetlerin hepsi kafirler hakkında inmiştir." dedi[119]

Kurtubi *(rahimehullah)*, bütün bu rivayetlerin arasında bir tearuzun (çatışmanın) olmadığını, tüm rivayetlerin aynı olayı naklettiklerini belirtmiştir.[120]

Ayetlerin sebebi nüzuluna dair bu bilgilerden sonra, üzerinde durulması gereken diğer nokta ise yukarıda da belirttiğimiz gibi acaba bu ayetlerin ihtiva ettiği hükümler nüzul sebebinde geçtiği üzere sadece Yahudiler için mi geçerlidir? Yoksa, bu hükümlerle Müslümanlar ve diğer milletler de sorumlu mudurlar?

Öncelikle belirtmekte fayda vardır ki, ayetlerin *"men"* (her kim) şart edatı ile başlaması bu ayetlerin hükmetme makamında bulunan herkese şamil olduğunu göstermektedir. Bununla beraber tefsir usulünün meşhur kaidesine göre, sebebin hususi olması, ayette belirtilen hükmün umumi olmasına bir engel teşkil etmez. Yani, ayet belirli bir olay üzerine nazil olmuştur. Ancak hükmü herkesi kapsamaktadır. Bundan dolayı ayetler her ne kadar Yahudiler hakkında nazil olsa bile, ayetlerin ihtiva ettiği hükümler, hükmetme makamında bulunan herkes için geçerlidir. Nitekim, alimler de bu yönde görüş belirtmişlerdir. Bu noktada kaynaklarda şu bilgiler geçmektedir:

"İbn-i Mes'ud ve Hasen der ki: Bu ayet ister Müslüman, ister Yahudi, ister kafir olsun Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen herkes hakkında umumidir."[121]

---

[119] Müslim, Hudud, 28.
[120] El-Camiu Li Ahkam, 6/226.
[121] El-Camiu Li Ahkam, 6/244.

"Bera b. Azib, Huzeyfe ibn Yemman, Abdullah İbn-i Abbas, Ebu Miclez, Ebu Reca, İkrime, Hasan El'Basri ve diğerleri derler ki:

"Bu ayet ehli kitap hakkında nazil olmuştur. Ayrıca Hasan El'Basri bunun bizim üzerimize de vacip olduğunu söylemiştir. Abdurrezzak, Süfyan Es'Sevri kanalıyla İbrahim'den naklen bu ayetlerin İsrailoğulları hakkında indiğini ancak aynı hususların bu ümmet için de geçerli olduğunu söylemiştir. Bunu İbn-i Cerir rivayet etmiştir."[122]

Rivayet olunduğuna göre Huzeyfe'ye bu ayetlerin hükümlerinin sadece İsrailoğulları hakkında mı olup olmadığı sorulmuştur. O da şöyle cevap vermiş: "Evet onlar hakkındadır. Fakat andolsun ki, onların yolunu iki ayakkabı tekinin birbirine benzediği ve aynı hizada olduğu gibi izleyeceksiniz."[123]

Bu bilgilerden sonra sonra Şeyh'in sözlerine geçebiliriz. Şeyh Muhammed b. İbrahim şöyle demektedir:

"Bu ayetlerde Allahu Tealâ, indirdiği hükümlerle hükmetmeyenlerin kafir, zalim ve fasık olduklarını bildirmektedir. Allahu Tealâ'nın, kendi hükümleri ile hükmetmeyenleri kafir olmadıkları halde kafir olarak isimlendirmesi mümkün değildir. Bilakis bu kimse mutlak surette kâfirdir. Ancak ya itikadi yönden kâfirdir ya da ameli yönden kâfirdir. Bu ayetin tefsiri hakkında Tavus ve başkalarından gelen rivayetle İbn-i Abbas'tan gelen haber, Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyenlerin kâfir olduğuna delalet etmektedir. Ancak bu ya sahibini İslam'dan çıkaran itikadi bir küfürdür ya da sahibini İslam'dan çıkarmayan ameli bir küfürdür. Bunlardan ilki itikadi küfür olup birkaç kısma ayrılır."

[122] İbni Kesir Tefsiri, 5/2349-2350.

[123] El-Camiu Li Ahkam, 6/245.

Şeyh'in bu girişinden sonra Sefer Havali şöyle demektedir:

"İşte Şeyh merhumun ilmi... Kendisinden önce bu meseleyi bu şekilde ayrıntılarıyla anlatan bir kimse olduğunu zannetmiyorum. Şeyh'in itikadi küfür dediği sahibini dinden çıkaran bir küfürdür. Kişi bununla irtidat etmiş ve İslam'dan çıkmıştır. İmanını yenileyip küfründen tevbe etmediği sürece tekrar İslam'a giremez."[124]

Gerçekten Şeyh konuya mükemmel bir giriş yapmıştır. Allahu Tealâ'nın indirdiği hükümlerle hükmetmeyenler mutlak surette kafirdirler. Çünkü Allahu Tealâ onları böyle isimlendirmiştir. Burada Şeyh'in belirttiği itikadi ve ameli küfür kavramları üzerinde durmakta fayda vardır. Alimler küfrü, sahibini İslam dininden çıkarması ya da çıkarmamasına göre iki kısma ayırmışlardır.

İtikadi Küfür: Sahibini İslam dininden çıkaran küfürdür. İtikadi küfrü işlemekle kişi, İslam dininden çıkar ve kendisinden Müslüman ismi alınır. Bu kişiye dünyada Müslümanlara ait hükümler uygulanmayıp, kafirlere dair hükümler uygulanır. Tevbe etmeden öldüğü takdirde ise ebedi olarak cehennemde kalır. İtikadi küfre aynı zamanda, büyük küfürde denilmiştir. Küfrün bu kısmına dair Kur'an'ı Kerim'de bir çok ayet mevcuttur.

"Küfre sapanlar ve ayetlerimize yalan diyenler ise, işte bunlar ateşin arkadaşlarıdır, onlar orada ebedi kalacaklardır." (Bakara Suresi: 2/39)

"Ancak, ayetlerimizi inkâr etmiş ve kafir olarak ölmüş olanlar. İşte Allah'ın laneti, meleklerin laneti, insanların laneti hep onların üstüne olsun. Onlar, sonsuza kadar o lanetin altında kalırlar, ne azapları hafifletilir, ne de kendilerine göz açtırılır." (Bakara Suresi: 2/161-162)

"Andolsun ki, -Meryem'im oğlu Mesih, Allah'tır.- diyenler kafir olmuşlardır." (Maide Suresi: 5/17)

[124] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

"-Allah, üçün üçüncüsüdür.- diyenler elbette kafir oldu. Oysa, bir tek ilahtan başka ilah yoktur. Eğer bu dediklerinden vazgeçmezlerse, içlerinden kafir olarak kalanlara kesinlikle pek acı veren bir azap dokunacaktır." (Maide Suresi: 5/73)

Tüm bu ayetlerde bahsedilen küfürden kasıt itikadi, diğer bir anlamıyla büyük küfürdür.

Ameli Küfür: Küfrün bu kısmı ise sahibini İslam dininden çıkarmayan küfürdür. Ameli küfrün sahibi İslam dininden çıkmadığı gibi, kendisinden de Müslüman ismi alınmaz. Kendisine Müslümanlara dair hükümler uygulanır. Tevbe etmeden öldüğü takdirde durumu Allah'ın dilemesine kalmıştır. Dilerse azap eder, dilerse affeder. Şayet azap görecek olursa cehennemde ebedi olarak kalmaz. Küfrün bu çeşidine küçük küfür, kufrun dune kufr ya da küfranı nimet de denilir. Küfrün bu kısmına dair de Kur'an'ı Kerim'de şu ayetler mevcuttur:

"Kitaptan bilgisi olan biri, 'Ben onu, gözünü kapayıp açmadan önce sana getiririm' dedi. Süleyman tahtı yanında yerleşmiş halde görünce şöyle dedi: 'Bu, şükredeceğim mi, yoksa küfredeceğim mi diye beni denemek için, Rabbimin bana bir lütfudur. Kim şükrederse ancak kendisi için şükretmiş olur. Kim de nankörlük ederse (bilsin ki) Rabbim her bakımdan sınırsız zengindir, cömerttir." (Neml Suresi: 27/40)

Bu ayette kastedilen küfür, kendisine verilen nimete karşı bir küfür olup, Allah'ı inkâr etmek manasında küfür değildir. Nitekim Kurtubi *(rahimehullah)* bu ayetin tefsirinde şöyle demektedir: "Yani nimete karşı şükür mü edeceğim yoksa nankörlük mü edeceğim?"[125]

Bir başka ayette Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

"Firavun şöyle dedi: -Seni biz küçük bir çocuk olarak alıp aramızda büyütmedik mi? Sen ömrünün nice yıllarını aramızda geçirdin. (Böyle iken) sen o yaptığın işi yaptın (adam öldürdün). Sen kafirlerdensin.-" (Şuara Suresi: 26/19)

[125] El-Camiu Li Ahkam, 13/190.

Firavun'un Hz. Musa'ya yönelttiği bu itham da nankörlük anlamındadır. Nitekim İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)* bu ayeti "Nitekim bizim nimetlerimizi inkâr ettin." şeklinde tefsir etmiş, İbn-i Cerir *(rahimehullah)*'de bu görüşü tercih etmiştir.

Ameli küfür tanımı, Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hadislerinde şu şekilde geçmektedir:

Abdullâh b. Abbâs *(radıyallahu anhuma)* şöyle demiştir: Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu ki: "Bana Cehennem gösterildi. Bir de gördüm ki Cehennem'in çoğu kadınlardır. Onlar küfrederler."

(Bunun üzerine): "(Ya Resulullah!) Allâh'a mı küfrederler?" diye soruldu. (Cevâben) buyurdu ki:

"Onlar kocalarına (karşı) küfrederler. İhsana karşı küfrederler. Birisine dünya varoldukca ihsan etsen de sonra senden (hoşuna gitmiyen) bir şey görse 'Ben senden hiç bir hayır görmedim.' der."[126]

Ebu Zer *(radıyallahu anhu)*'den rivayetle Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Bile bile babasından başkasının oğlu olduğunu iddia eden hiç kimse yoktur ki Allah'a küfretmemiş olsun."[127]

İbn-i Mes'ud *(radıyallahu anhu)*'dan rivayetle Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Müslümana sövmek fısk, onunla savaşmak küfürdür."[128]

Ebu Hureyre *(radıyallahu anhu)*'den rivayetle Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"İnsanlarda iki haslet vardır ki, bu iki haslet onlarda küfür-

[126] Buhari, İman: 21.
[127] Sahihi Müslim, 112 (61).
[128] Sahihi Müslim, 116 (64).

dür. Nesebe dil uzatmak ve ölüye feryad ederek ağlamak."[129]

Görüleceği üzere, hadislerde sahibini dinden çıkarmayan ameller küfür lafzı ile nitelendirilmiştir. İşte sahibini İslam'dan çıkarmayan, ancak küfür olarak isimlendirilen tüm bu fiillere ameli küfür ismi verilmektedir. Hadislerde geçen yasaklanmış amellerde bulunanlar, bu yaptıkları fiiller neticesinde büyük küfür işleyerek dinden çıkmış olmazlar. Tevbe etmeden öldükleri takdirde durumları Allah'ın dilemesine kalmıştır. Allah dilerse affeder, dilerse azabeder. Ancak bu kimseler yaptıkları bu nevi amellerden dolayı ebedi cehennemde kalmazlar. Nitekim hadis alimleri de yukarıda geçen hadislerin açıklamasında bu hususa dikkat çekmişlerdir.

İmam Nevevi *(rahimehullah)*, Sahihi Müslim'e yaptığı şerhte, yukarıda yazdığımız hadislerin tamamında, buradaki küfrün mecazi olduğuna dair tevilleri zikretmiştir:

"Haksız yere Müslümana küfretmek ümmetin icmaasıyla büyük günahlardandır. Resulullah'ın da söylediği gibi Müslümana küfreden kimse fasıktır. Ancak haksız yere bir Müslümanı öldürmeye gelince bu, sahibini dinden çıkaran bir küfür değildir. Ancak kişi yaptığı fiili helal olarak görürse kafir olur. Bu noktada hadis tevil edilmiştir. Alimlerin bir kısmı yukarıda da dediğimiz gibi Müslümanı öldürmeyi helal saymanın küfür olacağını söylemişler, bir kısmı ise 'Müslümanların hakkına karşı nankörlükte bulunmuş olur' demişlerdir. Yine bir kısım alimler ise, buradaki küfür lafzının mecazi olduğunu söylemişlerdir."[130]

Küfrün bu şekilde itikadi ve ameli olarak ayrılması hususunda İbn-i Kayyım şöyle demektedir:

"Ameli imanın zıddı ameli küfürdür. İtikadi imanın zıddı ise itikadi küfürdür. Bizim bu söylemiş olduğumuzu, Resulullah

[129] Sahihi Müslim, 122 (68).
[130] El-Minhac, Sahihi Müslim Şerhi, 1/240.

(sallallahu aleyhi ve sellem) sahih bir hadisinde şöyle açıklamaktadır:

"Müslümana sövmek fısk, onunla savaşmak küfürdür."[131]

Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* burada, Müslümanla savaşmak ile ona sövmeyi farklı değerlendirmiş, birisini küfre düşürmeyen fısk, diğerini ise küfür olarak tanımlamıştır. Ve bilindiği üzere O, burada itikadi değil, ameli küfrü kast etmiştir. Bu tür küfür, sahibinin İslam dairesinden ve dinden tamamıyla çıkarmaz. Aynen zina eden, hırsızlık yapan ve içki içen kimseden iman ismi kalktığı halde dinden çıkmaması gibi."[132]

Şeyh Hafız Hakemî *(rahimehullah)* şöyle demektedir: "Küfür iki kısımdır. Birisi imandan tamamen çıkaran küfürdür ki, kalp sözüne ve ameline ya da bu ikisinden birisine aykırıdır. İkincisi ise, küçük küfürdür. Bu da, mutlak anlamda imana değil, imanın kemaline aykırıdır. Bu, kalp sözü ve ameline aykırı düşmeyen ve böyle bir sonucu gerektirmeyen küfürdür."[133]

Burada üzerinde durulması gereken birkaç husus vardır:

1- Küfrün bu şekilde iki kısma ayrılmasında asıl sebep kanaatimizce yukarıda da görüldüğü üzere sahibini dinden çıkarmayan amellerin ayetlerde ve hadislerde küfür lafzı ile isimlendirilmesidir. Kur'an ve sünnette, sahibini İslam'dan çıkaran fiillere kesin olarak küfür ismi verilmektedir. Bununla birlikte bilhassa Resulullah'ın hadislerin de sahibini İslam'dan çıkarmayan bir takım fiillerde küfür olarak isimlendirilmiştir. Allah ve Resulü'nün küfür olarak isimlendirdiği bir ameli, başka bir isimle isimlendirmekten imtina eden ilim ehli, bu tip fiillerin büyük küfürden ayırt edilmesi ve bir karışıklığa yol açmaması için, bunları ameli küfür olarak isimlendirmiştir.

[131] Sahihi Müslim, 116 (64).
[132] Kitabu-s Salat sy: 26.
[133] Alâmu-s Sunneti-l Menşurati

Kur'an ve sünnette geçen lafızlara, keyfi bir şekilde, delil ve açıklama olmadan Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın kastettiği anlamın dışında bir anlam yüklenmesi ancak dalalettir. Çünkü böyle bir tutum eşyaya vermek

2- Burada üzerinde durulması gereken diğer bir nokta, Kur'an ve sünnette geçen küfür lafızlarının hangi manaya delalet ettiklerinin ne şekilde belirleneceğidir. Öncelikle bilinmelidir ki, hiç kimse için Kur'an ve sünnette geçen lafızlara ve isimlere keyfi bir mana vermesi kesinlikle caiz değildir. Kur'an ve sünnette geçen lafızlara, keyfi şekilde, hiçbir delil ve açıklama olmadan Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın kastettiği mananın dışında bir anlamın yüklenmesi ancak delalet ve sapıklıktır. Çünkü böyle bir tutum eşyaya ya da fiillere dair Allahu Tealâ'nın verdiği ismi değiştirmektir. "Her kim şer'i esaslarda geçen lafızlara Allahu Tealâ'dan bir delil olmadan farklı anlamlar yüklerse, açık bir şekilde Allah'a iftira atmış ve Kur'an'a muhalefet etmiştir."[134] Bununla beraber yukarıda itikadi ve ameli küfür ayrımında da görüleceği üzere Kur'an ve Sünnette geçen küfür, zulüm, masiyet, fısk, fücur, dostluk, düşmanlık, rükun (meyletmek), şirk gibi lafızların bazen ıstılahi (kavramsal) anlamları, bazen de mecazi ya da sözlük anlamları da kastedilebilir. Burada asıl ölçü, bu lafızların öncelikle dinde bilinen, ıstılahi anlamlara geldiğidir. Yani, Kur'an ve Sünnette geçen tüm küfür lafızlarından öncelikle kastedilen, bilinen anlamı, yani sahibini dinden çıkaran ve ebedi cehennemlik yapan büyük küfrün kastedildiğidir. Lafzi ya da manevi herhangi bir işaret bulunmadan kelimeye mecazi anlamı ya da sözlük anlamı yüklenemez.

Lafzi işaret, Arapça dil kaidelerine göre lafzın ıstılahi ya da mecazi anlamının belirlenmesidir. Lafzi işaretlerden en bilineni, ismin marife ya da nekra olarak gelmesidir. Arapçada isimler

[134] Konuya dair İbn-i Hazım'ın nefis açıklaması ile El'Milel Ven'n Nihal isimli eserine bakılabilir. 3/191

marife ve nekra olmak üzere ikiye ayrılırlar. Marife isimler belirli, bilinen, muayyen bir varlığa işaret ederler. Başlarında harfi tarfi (elif-lam takısı olan) isimler marife isimlerdir. Nekra isimler ise belirli, bilinen, muayyen bir varlığa işaret etmeyip tamamen umun ifade ederler. Nekra isimlerin başında harfi tarif bulunmaz. Bundan dolayı Kur'an ve Sünnette marife olarak gelen lafızlarda kastedilen, kesinlikle kelimenin dinde bilinen ıstılahi anlamıdır. Eğer kelime nekra olarak gelmiş ise, ıstıhahi anlamı kastedilebileceği gibi mecazi anlamı da kastedilebilir.

Kur'an ve sünnette geçen lafızların hangi manaya delalet ettiklerini bilmenin diğer bir yolu ise manevi işarettir. Bu da lafzın zikredildiği meselenin diğer naslarla birlikte incelenmesi şeklinde mümkün olur.

Bu anlattıklarımızın daha iyi anlaşılması için bir örnek vermekte fayda vardır. Resulullah (sallallahu aleyhi ve selem) şöyle buyurmaktadır.

"Kişi ile küfür ve şirk arasında namazın terki vardır."[135]

Bu hadiste geçen küfür ve şirk ibarelerinin büyük küfre delalet ettiği lafzi bir işaretle belli olmaktadır. Zira hadiste geçen şirk ve küfür kelimeleri Elif-lam takısı ile marife olarak gelmiştir. Bundan dolayı namazı bilerek terk eden bir kimse farziyetini inkâr etmese dahi bu terki sebebi ile kafir olarak isimlendirilmektedir. Bir başka hadiste ise Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

"Müslümana küfretmek fasıktır, onu öldürmek ise küfürdür."

Bu hadiste müslümanı öldürmek küfür olarak isimlendirilmiştir. Burada, küfür lafzının *"Ve kıtalahu kufrun"* şeklinde nekra olarak gelmesi, kastedilen mananın ıstılahi ya da mecazi olabileceğini göstermektedir. Lafzi bir işaretle burada

[135] Müslim, 134 (82)

geçen küfür kelimesinin büyük küfre mi yoksa küçük küfre mi delalet ettiği anlaşılmamaktadır. Bununla beraber Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler, öldürülenler hakkında üzerinize kısas yazıldı. Hüre hür, köleye köle, dişiye dişi. Bununla birlikte her kim kardeşi tarafından kısmen bağışlanırsa, o vakit görev, birinin geleneğe uyması birinin de ona borcunu güzellikle ödemesidir." (Bakara Suresi: 2/178)

"Eğer müminlerden iki grup birbirileriyle çarpışırlarsa, hemen aralarını bulun barıştırın!" (Hucurat Suresi: 49/9)

Bu ayetlerde ise, Müslümanı öldürmenin küfür olmadığı görülmektedir. İlk ayette geçen *"kim kardeşi tarafından bağışlanırsa"* ifadesi, katil ile maktülün velilerini kardeş ilan etmektedir ki, bilindiği üzere ancak mü'minler birbirilerinin kardeşidir. İkinci ayet ise açıkca birbiri ile savaşan iki grubu mü'minler olarak isimlendirmiş, bununla beraber birbirilerine karşı savaş açmalarından dolayı onlardan iman ismini kaldırmamıştır. Ayetlerdeki bu açıklamalar, hadiste geçen "onu öldürmek ise küfürdür" ifadesindeki küfür lafzının, itikadi bir küfre işaret etmediğini bilakis böyle bir fiilin büyük günahlardan daha büyük bir günah olan ameli küfür olduğunu göstermektedir.

3- Burada önemli bir nokta üzerinde durmak istiyorum. İmam Tahavi'nin "Akıdetu't Tahavi" isimli eserinde şöyle geçmektedir: "Ehli kıble olan hiç kimseyi helal saymadığı müddetçe herhangi bir günahından dolayı tekfir etmeyiz."

"Kişi imana girdiği şeyi inkâr etmedikçe küfre girmez."

Burada kendilerinin ehli sünnet olduğunu iddia eden, ancak kelimenin tam anlamıyla Mürcie'nin ve Cehmiye'nin itikadına sahip olan birçok kimse, İmam Tahavi'nin bu sözlerini ve yukarıda açıkladığımız itikadi/ameli küfür ayrımını kendilerine delil getirerek, kişinin kafir olabilmesi için ancak inkârcı olması gerektiğini, hiçbir şeyi inkâr etmeyen bir kimseye kafir denilemeyeceğini, kişinin küfrü gerektiren ameller yapması sonucu yaptığı bu fiili helal görmediği ya da amelinden dolayı kalbi razı olmadığı sürece, bu fiilin kendisini ebedi cehennemlik yapmayacağını iddia etmektedir.

Burada itikadi küfrün sadece itikatla gerçekleşeceği, ameli küfrün de sadece amelle gerçekleşeceği hatasına düşülmüştür. Halbuki itikadi ve ameli küfür ayrımında esas ölçü günahın ne şekilde işlendiği değil, bilakis yapılan fiilin sahibini dinden çıkarıp çıkarmadığıdır.

Bu hatalı anlayış günümüzde birçok ilim ehli ve ilim talebesi arasında mevcuttur. Özellikle içinde yaşadıkları sistemin yöneticilerinin küfrünü mazur göstermek adına fetva vermeye kalkışan bir çok alim, bu noktayı çok iyi kullanmaktadır. Buna Mısır'da kafir rejime destek veren bazı hocaların yaptıklarını örnek verebiliriz. İçerisinde Muhammed Şaravi, Muhammed Gazali, Yusuf El'Kardavi'nin de bulunduğu bir grup, Ocak 1989 tarihinde bir açıklama yayınlayarak, Mısır'daki idarecilerin iman sahibi olduklarını, çünkü Allah'ın hiçbir hükmünü reddetmediklerini, İslam'ın hiçbir prensibini inkâr etmediklerini söylemişlerdir.[136]

Yine Şeyh Muhammed Albani, bu noktada Tahavi'nin "Ehli Kıble olan hiç kimseyi helal saymadığı müddetçe herhangi bir günahından dolayı tekfir etmeyiz" ifadesinde geçen "…herhangi bir günahından…" ibaresini mutlaklaştırarak, günahın hangi türden olursa olsun itikadi olmayıp ameli olacağını ve sahibini dinden çıkarmayacağını söylemektedir:

"Burada önemli olan akide yönünden kimin kafir olacağıdır ki, bu da Allah'ın şeriatını inkâr edendir."[137]

İlerleyen sayfalarda da görüleceği üzere Şeyh Albani, Maide suresi'nin 44-45 ve 47. ayetlerine dair yaptığı açıklamada ise

[136] Bkz: Sahîfetu'l İttihad: 2/1/1989

[137] Akidetu't Tahâviyye, Şerhu ve Ta'lîku'l Albânî, sy: 40-41.

şöyle demektedir:

"Küfür itikadi ve ameli olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İtikadi küfrün merkezi kalptir. Ameli küfrün merkezi ise organlardır. Kim dine muhalefet ederek küfrü gerektiren bir şey işler ve bu yaptığı küfre karşı kalbi de uyum halinde olursa (yani yaptığı fiilden dolayı kalbi razı ise veya kalbinde de bu küfür varsa), işte bu Allah'ın kendisini asla bağışlamadığı itikadi bir küfürdür. Ancak işlediği bu küfür ameline karşı kalbinde bir muhalefet varsa (yani yaptığı fiilden dolayı kalbi razı değilse), bu kişi rabbinin hükmüne iman eden ancak yaptığı amelde O'na muhalefet eden bir kimsedir. İşte bu kimsenin küfrü itikadi olmayıp sadece ameli bir küfürdür. Bu kimsenin durumu Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın dilemesine kalmıştır. Dilerse azab eder, dilerse affeder."[138]

Bu ve buna benzer iddiaları günümüzde bir çok alimin ağzından duymak mümkündür. Ancak bilinmelidir ki kesinlikle bu tip bir inanış, ehli sünnetin itikadı olmayıp bilakis Mürcieye ait bir itikaddır. Zira Mürcie "küfür sadece tekzibden (yalanlamadan) ibarettir. Çünkü iman yalanlamanın zıddı olan bir tastiktir" demektedir. Buna karşılık ehli sünnet ise, kişinin kafir olabilmesi için kesinlikle yalanlama, inkâr etme, hafife alma gibi bir şart getirmediği gibi işlenilen fiilin itikaden ya da amelen işlenmesine bakmamıştır.

"Ehli sünnet bu konuda küfre düşürücü söz ve fiillerde kişinin bizzat bu söz ya da fiil nedeniyle dünyevi hükümde zâhiren, hakikî hükme göre ise bâtınen kafir olduğunu söylemiş, küfre dair hüküm vermeyi, zâhiren tespiti mümkün olmayan kalbî etkenlere değil zahiri etkenlere bağlamıştır."[139]

İbn Teymiyye, Mürcie'nin, "Küfür sadece tekzîbden ibarettir. Çünkü iman –tekzîbin zıddı olan- tasdiktir" sözlerine cevap

[138] Silsiletü's Sahiha

[139] Abdulkadir b. Abdulaziz, El-Camiu Fi Talebi'l İlmi'ş Şerif, sy: 1/118

verirken şöyle der:

"Küfür yalanlama ile sınırlandırılamaz. Şayet bir kimse, "ben senin doğru söylediğini biliyorum. Ancak sana tâbi olmuyorum, bilakis sana düşmanlık yapıyorum, sana buğz ediyorum ve muhalefet ediyorum" dese, bu daha büyük bir küfürdür. Çünkü bilindiği gibi ne iman tasdikten, ne de küfür tekzibden ibarettir. Tam aksine küfür tekzib olabildiği gibi tekzib söz konusu olmaksızın sırf muhalefet ve düşmanlık da olabilir. Aynı şekilde iman hem tasdik, hem muvafakat, hem dostluk (muvâlât) ve hem boyun eğmedir. Sadece tasdik iman için yeterli değildir."[140]

Yine, İbn Teymiyye şöyle demektedir: "Bir kimse küfür olan bir söz söyler ya da bir amel işlerse, kafir olmayı kastetmemiş olsa bile, bu nedenle kafir olur. Zira Allah'ın dilediği kimseler dışında hiç kimse küfrü kastetmez."[141]

Ehli sünnet alimleri bu konuda şu ayetleri delil getirmiştir:

> *"Münafıklar, kalplerinde olan şeyleri, yüzlerine karşı açıkça haber verecek bir sûrenin üzerlerine indirilmesinden çekinirler. De ki: 'Siz alay ede durun! Allah, çekindiğiniz o şeyi ortaya çıkaracaktır.' Şâyet kendilerine (niçin alay ettikleri-ni) sorsan, 'Biz sadece lâfa dalmıştık ve aramızda eğleniyorduk', derler. De ki: 'Allah'la, onun âyetleriyle ve peygamberiyle mi eğleniyordunuz?' Boşuna özür dilemeyin! Çünkü siz, (sözde) iman ettikten sonra küfrünüzü açığa vurdunuz. İçinizden (tövbe eden) bir zümreyi affetsek bile, suçlarında ısrar etmeleri sebebiyle, diğer bir zümreye azap edeceğiz." (Tevbe Suresi: 9/64-66)*

İbn Teymiyye *(rahimehullah)* der ki: "Allahu Tealâ onların, 'biz küfür sözünü inanmaksızın söyledik; hatta biz dalmış, eğlenir bir halde idik' demelerine rağmen, onların imanlarından

[140] Mecmuu-l Feteva, 7/292

[141] Es'Sârimu'l Meslûl, sy: 177-178

sonra küfre düştüklerini bildirmiş ve Allah'ın ayetleri ile alay etmenin küfür olduğunu açıklamıştır."[142]

İmam Kurtubi, bu ayetin tefsirinde kadı Ebu Bekir İbn'ul Arabi'den şöyle nakletmektedir:

"Onların bu söyledikleri sözler, ciddi de olabilirdi, şaka da olabilirdi. Ancak ne olursa olsun bu sözleri söylemek küfürdür. Çünkü küfür sözünü şaka yollu söylemenin de küfür olduğu hususunda ümmet arasında görüş ayrılığı yoktur."[143]

Yine Razi, tefsirinde şöyle demektedir: "Bu ayet –küfür ancak kalbe ait fiillerde (niyet, düşünce ve inançta) gerçekleşir diyenlerin görüşlerinin batıl olduğunu göstermektedir."[144]

"Söylemediklerine dair Allah'a yemin ederler. Halbuki onlar, küfür sözünü söylemişler ve Müslümanlıklarından sonra küfre düşmüşlerdir." (Tevbe Suresi: 9/74)

"Allah Meryemoğlu Mesîh'tir diyenler kafir olmuşlardır"(Maide Suresi: 5/17)

Tevbe Suresi'nin 74. ayetinde geçen *"küfür sözünü söylemişler"* ifadesine dair Kurtubi *(rahimehullah)* şu bilgileri vermektedir. Nakkaş şöyle demiştir:

"Burada onların Allah'ın vaadeetmiş olduğu fethi yalanladıkları kastedilmektedir. Bir diğer görüşe göre ayette geçen küfür sözünden kasıt, El'Culas'ın dediği –Eğer Muhammed'in getirdiği bir gerçekse, şüphesiz biz eşekleriz- sözleri ile, Abdullah b. Ubeyy'in –Andolsun Medine'ye dönecek olursak, daha aziz olan daha zelil olanı oradan çıkaracaktır- sözleridir."[145]

Allahu Tealâ her iki ayette de, bahsi geçen kimselerin küfrünü sadece dilleri ile küfrü gerektiren sözler sarfetmelerine

[142] Mecmuu-l Feteva, 7/220
[143] El-Camiu Li Ahkam, 8-130
[144] Tefsiri Kebir, 12/74
[145] El-Camiu Li ahkam, 8/324

bağlamıştır. Bu ve buna benzer bir çok ayeti delil getiren ehli sünnet alimleri küfre düşürücü söz ve fiillerde sahibinin kafir olabilmesi için hiçbir zaman, inkâr, istihlal (helal görme) ya da yapılan fiile karşı kalbi bir rıza gibi bir şart getirmemişlerdir. Nitekim Kurtubi, Tevbe Suresi'nin 74. ayetinde "küfür tasdik ve kesin bilgi ile çelişen her şey ile mümkün olur" diyerek bu noktaya işaret etmiştir.

Ehli sünnet küfrü sadece inkârla sınırlandırmadığı gibi aynı şekilde küfrü gerektiren söz veya fiilde bulunan bir kimsenin kafir olabilmesi için yaptığı fiili helal görmesi (istihlal) gibi bir şartta getirmemiştir. Yukarıda da değindiğimiz gibi günümüzde bir çok alim İmam Tahavi'nin sözündeki "...helal saymadığı müddetçe herhangi bir günahından..." ifadesini mutlaklaştırarak, kişinin hangi türden bir günah işlerse işlesin, yaptığı bu fiili helal görmediği müddetçe kafir olmayacağını iddia etmektedirler.

Halbuki selef alimleri böyle mutlak bir ifade kullanmamışlardır. Bilakis İbn-i Ebi'l Izz, İmam Tahavi'nin Akıdesi'ne yazmış olduğu şerhte "Biz hiç kimseyi, Harici'lerin yapmış olduğu gibi her tür günahla tekfir etmeyiz" diyerek buradaki "...her-hangi bir günahından..." ifadesini küfre düşürmeyen günahlarla sınırlandırmıştır. Zira bu ibarede bahsedilen günahlardan kasıt, zina etmek, içki içmek gibi yalnızca Haricilerin tekfir ettiği küfre düşürmeyen günahlardır. Yoksa bizzat küfre düşüren bir günahta kişinin kafir olabilmesi için işlediği fiili helal görmesi şartı aranmaktadır.

İmam Buhari Sahihi'nde bu noktayı çok hoş bir şekilde ayırmıştır. O kitabının İman bahsinde "Cahiliye işi olan günahları işleyen kimse, bu günah şirk olmadıkça küfre girmez" adıyla bir bâb ayırmıştır. Buhari, "Bu günahı helal saymadıkça küfre girmez" dememiştir. "Bu günah şirk olmadıkça" sözü, helal saymayı ve küfre düşürücü olan diğer şeylerin hepsini kapsar. Bu,

Buhari'nin titiz değerlendirmelerinden biridir.

Yine aynı şekilde Ahmed b. Hanbel'de, Ehli Sünnet'in küfre düşürücü günahlarla, küfre düşürmeyen günahlar arasında ayrımına dikkat çekmiştir. Adamın birisi Ahmed b. Hanbel'e:

"Müslüman hayrı ve şerri ile kadere iman etmenin gereği üzerinde icma etmişler midir?" der. Ahmed b. Hanbel "Evet" der. Adam tekrar, "Biz hiç kimseyi günahından dolayı tekfir etmeyiz, öyle değil mi? diye sorunca şöyle cevap verir:

"Sus, kim namazı terk ederse küfre düşmüştür ve kim Kur'an'ın yaratılmış olduğunu söylerse kafirdir." [146]

Ehli sünnet alimleri bütün bu anlattıklarımızla beraber, kişinin kafir olabilmesi için işlenilen küfür amelinin itikaden ya da amelen işlenmesini de şart koşmamışlardır. Nitekim itikadi, ameli küfür tanımlamasını yapan alimler bu noktaya özellikle dikkat çekmişlerdir. İbn-i Kayyım, itikadi ve ameli küfrün bu şekilde ayrılması neticesinde yukarıda bahsettiğimiz türden bir karışıklığın olmaması adına şöyle demektedir:

"Kişi küfür şubelerinden birisini teşkil eden küfür sözü söylemekle kafir olduğu gibi; putlara secde, mushafı aşağılama gibi yine küfür şubelerinden olan bir fiili işlemekle de kafir olur."[147]

Yine konunun devamında şöyle demektedir: "Amel küfrü, imana aykırı olan ve olmayan şeklinde ikiye ayrılır. Putlara secde, mushafı aşağılama, nebileri öldürme ve onlara hakaret etme imana aykırıdır."[148]

Aynı noktaya Şeyh Hafız Hakemî'de temas etmiş ve şöyle demiştir:

"Bizce görünürde putlara secde, kitabı hafife alma, Peygambere hakaret, din ile alay vb. amellerin tümü amelî küfür

---

[146] Müsned 1/79

[147] Kitabu-s Salat: sy:24

[148] Kitabu-s Salat: sy:25

olarak kabul edilmektedir... Küçük küfrü amelî küfür olarak tanımladığınıza göre, bunları işleyen nasıl dinden çıkar? diye sorulacak olursa şu cevabı veririz: Bu sayılan dört amel ve buna benzer ameller sadece organların ameli olarak meydana gelip, insanlar için açıkça görünür olması açısından ameli küfür olarak nitelendirilmiştir. Ancak bunların meydana gelmesiyle birlikte niyet, ihlas, muhabbet, boyun eğme gibi kalp amelleri ortadan kalkar. Bunlar meydana geldiğinde kalp amellerinden hiç birisi kalmaz. Bunlar her ne kadar zahiren meydana gelen şeyler olsalar da, bunlarla birlikte mutlaka itikadi küfür de meydana gelir. Biz, küçük küfrü mutlak biçimde ameli küfür olarak tanımlamıyoruz. Bilakis sırf ameli olan, itikadı gerektirmeyen, kalp sözü ve ameline ters düşmeyen ameli küfür olarak tanımlıyoruz."[149]

Sonuç olarak kesinlikle bilinmelidir ki, Ehli Sünnet küfre düşüren günahlarda sahibinin dinden çıkması için kesinlikle bir inkâr ya da yalanlama şartı getirmemiştir. Namaz kılmayan kişi namazın farziyetini kabul etse dahi sadece namaz kılmaması sebebiyle kafir olur. Küfre düşürücü günahlarda inkâr ya da yalanlama şartı Mürcie ve Cehmiye'nin aşırılarının itikadı olup, Selef böyle itikada sahip olanların tekfirinde ihtilaf etmemiştir. İbn-i Teymiyye bu noktada şunları söylemiştir.

"Ahmed b. Hanbel şöyle demiştir: Humeydî bize, bazı insanlardan şunu işittiğini söyledi: 'Kişi namaz, zekat, oruç ve haccı inkâr etse, fakat ölene dek bunlardan hiçbirisini yerine getirmese veya ölene dek kıbleye arkasını dönerek namaz kılsa, bu kimsenin terk ettiği bu şeylere iman ettiği biliniyorsa, farzları ve kıbleye yönelmenin gereğini ikrar ediyorsa, bu kişi inkâr etmediği müddetçe mü'mindir.' Dedim ki; 'İşte bu apaçık küfürdür. Allah'ın kitabına, Resulünün sünnetine ve Müslümanların alim-

---

[149] Alâmu-s Sünneti-l menşûrati, sy:83

lerine muhalefettir."[150]

Yine İbn Teymiyye, ikrah olmaksızın dili ile yalanlayan veya inkâr eden, yahut herhangi bir küfür çeşidini işleyen kimse için, "tüm bunlarla birlikte bu kimse aynı zamanda (batınen) mü'min olabilir mi diyen ve buna cevaz veren kimse, boynundan İslam bağını koparmıştır."[151] der. Bir başka yerde ise şöyle der:

"Bu kimseler kafir değillerdir demek, Kur'an nassına aykırıdr."[152]

Burada önemine binaen özellikle tekrar belirtmek istediğimiz şudur ki; ameli küfür ile küfür ameli kavramları kesinlikle birbirine karıştırılmamalıdır. Ameli küfür genel olarak alimler tarafından sahibini dinden çıkarmayan ancak Şari tarafından küfür olarak isimlendirilen ameller için kullanılan bir terimdir. Ameli küfürde ölçü sahibini dinden çıkarmamasıdır. Küfür ameli ise gerek sahibini dinden çıkaran gerekse çıkarmayan tüm küfür amelleri için müşterek olarak kullanılan bir terimdir. [153]

İtikadi ve ameli küfür ayrımının yukarıda bahsettiğimiz türden bir hataya sebep olması nedeniyle Şeyh Abdulkadir b. Abdulaziz şu tavsiyede bulunmaktadır:

"Ben, günümüzde ve gelecekte, alimleri de ilim öğrencisi olanları da, 'Ameli küfür' terimini kullanmamaya ve onun yerine selefin aynı anlamda kullanmış olduğu başka ifadeleri kullanmaya çağırıyorum. Bunun iki sebebi var:

<u>Birincisi:</u> Bu terim sonrakilerin (muteahhirînin) kullanmış olduğu, sonradan ortaya çıkan bir terimdir. Sahabeden olsun, tabiinden olsun böyle bir ifade duyulmamıştır. Onların, küçük

---

[150] Es-Sarimu'l Meslûl, sy:523

[151] Es-Sarimu-l Meslûl, sy:523

[152] Es-Sarimu-l Meslûl, sy:517

[153] İtikadi ve ameli küfre dair yaptığımız bu açıklamalarda Şeyh Abdulkadir b. Abdulaziz'in, El-Camiu Fi Taleb'il Ilmu'ş Şerif ve Ebu Basir'in Kavaidu't Tekfir isimli kitaplarından yararlanılmıştır.

küfrü nitelendirmede kullandıkları terimler *"din'den çıkarmayan küfür",* Buhari'nin 'Sahih'inde, 'İman' bölümünde geçen *"küfrün dûne küfür (büyük küfrün dışında bir küfür)"* ve *"küfranı nimet (nimete karşı nankörlük)"* ifadeleridir.

<u>İkincisi:</u> Küçük küfrü *"ameli"* olarak nitelendirmek, hiç kimsenin amel açısından küfre girmeyeceği ve küfrün sadece itikat ile olacağı yanılgısına sebep olmaktadır ki bu Mürcie'nin görüşüdür. Ancak sonrakiler bu konuda maalesef Mürcie'den daha da kötüler. Çünkü Mürcie, küfre düşürücü zahir amellerin, küfrün batınen yani itikaden varlığına alamet olduğunu söylemişler ver Şari'in küfrüne hükmettiği kimenin zahiren ve batınen kafir olduğu görüşünü benimsemişlerdir. Ehl-i Sünnet ise, küfre düşürücü zahiri amellerin, batınî küfrü gerektirecek şekilde bizzat küfür olduğunu söylemişlerdir. Nitekim Hafız Hakemî de, "Bunlar zahiri ameller olsa da, mutlaka itikadî küfrün varlığını da gerektirirler" demekle bunu ifade etmiştir. Çünkü Şari'in söz yahut fiil sebebiyle küfrüne hükmettiği kimsenin zahiren de batınen de kafir olduğu kesindir.

Küçük küfrü ameli küfür olarak, büyük küfrü ise itikadi küfür olarak isimlendirmek, büyük küfrün sadece itikadi küfürden ibaret olduğu yanılgısına yol açtığı gibi, kişinin ameli açıdan küfre girmeyeceği yanılgısına da yol açar. Bilinmelidir ki, küfür sözü, fiilen veya itikaden meydana gelir ve dünyevi hükümlerde kişinin söz ya da fiillerde dışa vurmadığı müddetçe itikadı sorgulanamaz.

Kısacası ben *"ameli küfür"* ile *"küfür amelini"* birbirine karıştırmaktan sakındırıyor ve *"ameli küfür"* terimini kullanmaktansa, bu husustaki karışıklığın ortadan kalkması için bunun yerine *'küçük küfür"* yahut *"küfrün dûne küfr (büyük küfrün dışında bir küfür)"* terimlerinin kullanılmasına davet ediyorum."[154]

---

[154] Abdulkadir b. Abdulaziz, El-Camiu Fi Talebi'l İlmi'ş Şerif, sy:1/120.

İtikadi ve ameli küfre dair bu bilgiden sonra, Şeyh Muhammed b. İbrahim'in konuya giriş mahiyetinde sözlerini tekrar hatırlatarak Maide suresi'nin 44-45 ve 47. ayetlerinin açıklamasına devam etmek istiyoruz:

> ***"Bu ayetlerde Allahu Tealâ, indirdiği hükümlerle hükmetmeyenlerin kafir, zalim ve fasık olduklarını bildirmektedir. Allahu Tealâ'nın, kendi hükümleri ile hükmetmeyenleri, kafir olmadıkları halde kafir olarak isimlendirmesi mümkün değildir. Bilakis bu kimse mutlak surette kâfirdir. Ancak ya itikadi yönden kâfirdir ya da ameli yönden kâfirdir. Bu ayetin tefsiri hakkında Tavus ve başkalarından gelen rivayetle, İbn-i Abbas'tan gelen, haber Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyenlerin kâfir olduğuna delalet etmektedir. Ancak bu ya sahibini İslam'dan çıkaran itikadi bir küfürdür ya da sahibini İslam'dan çıkarmayan ameli bir küfürdür. Bunlardan ilki itikadi küfür olup birkaç kısma ayrılır."***

Allahu Tealâ, kendi hükümleri ile hükmetmeyenleri kafir olarak isimlendirmiştir. Böyle bir kimse mutlak surette ya itikadi ya da ameli yönden küfre girmiştir. Çünkü Allahu Tealâ şer'i esaslarla hükmetmeyen kimseleri kafir olarak isimlendirmiştir. Burada ameli küfrün sahibini dinden çıkarmaması, kendisine kesinlikle meşruluk kazandırmamaktadır. Bugün birçok kimse Allah'ın indirdiği ile hükmetmeme noktasında günümüz şartları ile hiç alakası olmayan selef alimlerinin sözlerini kendileri için bir delil kılarak "Allah'ın indirdiği ile hükmetmemek sahibini kafir yapmaz. Çünkü ameli küfürdür" gibi sözlerle, sanki böyle bir eylemin günahının çok basit, küçük bir şey olduğunu zannetmektedirler. Ancak bilinmelidir ki, Allahu Tealâ'nın küfür olarak isimlendirdiği bir günah sahibini dinden çıkarmasa dahi Allahu Tealâ'nın küfür olarak isimlendirmediği zina yapmak, içki içmek, hırsızlık yapmak gibi büyük günahlardan daha büyük bir günahtır. Çünkü Allahu Tealâ, böyle bir eylemi, küfür olarak isimlendirmiştir.

İtikadi Küfrün Birincincisi

Şeyh Maide Suresi 44, 45 ve 47. ayetlerin açıklamasını geniş bir şekilde bu bölümde ele almaktadır. Allah'ın indirdiği ile hükmetmeme eylemini itikadi ya da ameli yönden küfür olduğunu söyleyen Şeyh, öncelikle ayetin kapsamı altına giren itikadi küfrün hallerinden başlamış ve bunu beş ayrı bölümde incelemiştir.

> ***"İtikadi küfrün birincisi, Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen hakimin Allah ve Resulü'nün hükümlerinin doğruluğunu inkâr etmesidir. Bu konu da İbn-i Abbas'tan gelen rivayetin manası budur. İbn-i Cerir'de bu görüşü tercih etmiş ve buradaki küfrün Allah'ın indirdiği şer'i hükmü inkâr etmek olduğunu söylenіştir. Bu nokta ilim ehli arasında üzerinde ihtilaf olmayan bir husustur. Çünkü ilim ehli arasında ittifakla kabul edilip kesinlik kazanan temel esasa göre, kim dinin temel meselelerinden herhangi birini, üzerinde icma edilen fer'i bir meseleyi ya da Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in getirdiği kesin olarak bilinen esasların tek bir harfini dahi inkâr ederse kafir olup İslam dininden çıkmıştır."***

İbn-i Kesir *(rahimehullah)*, İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'dan *"Kim Allah'ın indirdiği hükümleri inkâr ederse kafir olur"* ayetinde, kitabın hükmünü inkâr edenlerin kastedildiğini İbn-i Cerir Et'Taberi'den nakletmiş ve İbn-i Cerir'in de bu

görüşü tercih ettiğini söylemiştir.[155] Şeyh "İbn-i Abbas'tan gelen rivayetin manası budur" derken bu rivayeti kastetmektedir.

İtikadi küfrün ilki inkâr ile alakalıdır. Allah'ın indirdiği ile hükmetmek kesinlikle Allahu Tealâ'nın bir emridir. Allahu Tealâ ancak kendi hükümleri ile hükmetmeyi vacip kılmıştır. İşte her kim bu vucubiyeti inkâr ederse kafir olur. Zira bu kimse dinin temel meselelerinden birini inkâr etmiştir ki, bu kimsenin küfrü hakkında hiçbir ihtilaf yoktur.

Burada Şeyh'in öncelikle inkârdan başlaması, O'nun küfrü sadece inkâr ile sınırlandırdığı düşüncesini uyandırmamalıdır. Çünkü Şeyh, ilerleyen bölümlerde inkâr olmasa da Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyenlerin kafir olacağı durumları izah edecektir. Ancak Şeyh, meseleyi en başından alma adına ilk olarak bu şekilde Allah'ın indirdiği ile hükmetmenin gerekliliğinin inkâr edilmesinin sahibini kafir yapacağını belirtmiştir.

Sefer Havali itikadi küfrün bu birinci kısmında, Şeyh'in sözleri üzerine şöyle demektedir:

"İtikadi küfrün ilk kısmı Allah'ın indirdiği hükümler ile hükmetmeyen hakimlerin 'insanların Allah'ın indirdiği hükümler ile muhakeme olması gerekmez' şeklinde inanarak, Allah'ın hükümlerinin doğruluğunu inkâr etmesidir. Bu kimse bu tavrıyla vacibi inkâr etmiştir ki, bu da onun tekfirini gerektirir. Bu kimsenin tekfir edilmesinde şüphe yoktur. Çünkü bu kimse dinin zaruri olarak bilinmesi gereken bir hükmünü yani, Allahu Tealâ'nın kitabında kesin olarak belirttiği, Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in sünnetinde ve hayatında tevatüren bilinen bir hükmü inkâr etmiş demektir. İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'a göre bu ayette kafir olarak zikredilen kimse, ilahi hükmü inkâr ederek dinden çıkan kimsedir.

Şayet bir kimse sabit, kesin hükümlerden herhangi birini

[155] İbn-i Kesir Tefsiri 5/2349.

inkâr ederse ilim ehli arasında bu kimsenin kafir olduğu hususunda bir ihtilaf, bir tartışma yoktur. Herhangi bir kimse namazın, zekâtın, orucunun, cihadın farziyetini ya da bu gibi apaçık bilinen bir meseleyi inkâr ederse bu kimse kafir olup dinden çıkar.

İtikadi küfrün bu kısmı genelde irtidadını açığa vuran yahut aslen İslam dinine mensup olmayan Yahudi, hıristiyan ve benzeri kimselerde görülür. Çünkü onlar, kitap ve sünnetin hükümlerine müracaat etmeyi gerekli görmezler. Bunun gibi kişiye namazın ve orucun farziyetini, ya da zina ve içkiden kaçınmanın gerekliliğine inanmazlar. Onlara göre bu tip emirler vacip değildir. Onlar bu tavırlarıyla Allah'ın hükümlerini inkâr etmiş olmaktadırlar. İşte bu şekilde dinin asıllarından herhangi bir aslı inkâr eden bir kimse, kendisinin Müslüman olduğunu iddia etse de, Allah'ın indirdiklerinin hepsini inkâr etmiş gibidir. Herhangi bir hükmü inkâr eden ya da kabul etmeyen kimse hepsini inkâr etmiştir.

İtikadi küfrün bu kısmını kendilerini İslam'a nispet eden kimselerde de görmek mümkündür. Onlardan bazısı 'Allah'ın indirdiği hükümle hüküm vermek vacip değildir.' derler. Yine bazıları "vakit değişti, zaman farklılaştı. Allah'ın indirdiği ile hüküm vermek insanlığın başlangıcında, ilkel yaşam koşullarında, şartların basit olduğu devirlerde vacipti. Ancak şimdi medeniyet ve gelişme çağındayız.' derler. Bunu ya dilleri ile ya da hareketleri ile söylerler. İşte tüm bu sözler de küfürdür ve sahibini İslam dininden çıkarır. Tüm bu anlattıklarımız 'Kim Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse, işte onlar kâfirlerin ta kendileridir' ayetine dair itikadi küfrün birinci kısmına girmektedir."[156]

---

[156] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

İtikadi Küfrün İkincisi

"İtikadi küfrün ikincisine gelince bu da Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen hakimin, Allah ve Resulü'nün hükümlerinin doğruluğunu inkâr etmemekle birlikte insanlar, aralarında ihtilafa düştükleri zaman onların ihtiyaçlarına cevap vermesi bakımından Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'den başkasının hükmünün daha mükemmel, daha kapsamlı ve daha güzel olduğuna inanmasıdır. Sırf zihin döküntüleri, sırf düşünce süprüntüleri olan yaratıkların hükümlerinin, Hakim ve Hamîd olan Allah'ın hükmüne üstün tutulmasından dolayı yukarıda birinci bölümde zikrettiğimiz gibi böyle bir inançta hiç şüphesiz küfürdür."

İtikadi küfrün bu kısmında herhangi bir inkâr söz konusu değildir. Burada inkârdan çok Allah'ın hükümlerini işlevsiz bırakmak vardır. Çeşitli sebepler ve bahaneler öne sürerek, kişilerin beşeri kanunların, Allah'ın indirdiği hükümlerden daha mükemmel, kapsamlı ve insanların ihtiyaçlarına cevap vermesi bakımından daha uygun olduğuna dair bir inanç vardır burada.

"İtikadi küfrün birinci kısmı ile ikinci kısmı arasındaki fark şudur. Birinci kısımdakiler 'Allah'ın indirdiği hükümlerle hüküm vermek asla uygun değildir' derler. Ancak ikinci kısımdakiler 'Allah'ın indirdikleri ile hüküm vermek uygundur ancak Allah'ın indirdiği hükümlerin dışındaki hükümler daha üstündür' derler. İşte bu da apaçık küfürdür.

Bu tip ifadeleri bir çok yazar ve konuşmacıdan mümkündür. Birileri çıkar yönetim, yasama ve sosyal sistem hakkında konuşmaya başlar. Sonra Romalılar'da, Yunanlılar'da, arkasından da İslam'da bu durumun içeriğini açıklar, İslam'ın bazı yönlendirmeler getirdiğini söyleyerek bazı hadisleri zikreder. Arkasından da modern teoriler üzerinde söz sarfeder. Bu nokta da sözü biraz uzun tutmaya çalışır, modern teorilerin üstünlüğünden ve meziyetlerinden dem vurur.

Aslında gayet net anlaşılmaktadır ki, bu kimseler yasama noktasında modern teorileri Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in getirmiş olduğu esaslardan üstün tutmaktadırlar. Dilleri ile açık açık ifade etmeseler de, konuyu ele alış biçimleri, bunu anlatmakta buna işaret etmektedir.

Bazıları şöyle derler: "Boşama gibi, eşler arasında geçim gibi, nafaka yahut iddet gibi şahsi durumlarla ilgili olan konularda İslam'ın hükümleri gerçekten mükemmeldir ve daha üstünü yoktur. Bu noktalarda İslam'ın hükmüne başvurulur, O'nunla muhakeme yapılır. Ancak ticari anlaşmazlıklar, işçilerin çalışma sistemleri ve medeni kanunlar gibi hususlarda dinin bir müdahalesi söz konusu değildir. Çünkü zaman çok değişmiştir."

Kimileri de işi daha ileriye götürerek şöyle derler: "Boşanma, eşler arasındaki geçim ve buna dair medeni ve şahsi meselelerde de İslam'ın bir müdahalesi yoktur. Çünkü ekonomik ve sosyal yönden değişmesi ile birlikte ister istemez insanın ruhi ve davranış şekli de değişmiştir. Şayet şahsi noktalarda İslam'ın hükmü uygulanır da ekonomik ve sosyal ilişkilerde diğer kanunlar uygulanırsa bir uyumsuzluk ortaya çıkar. Bundan dolayı bu hususlarda da (ferdin kendisi ile ilgili şahsi durumlarda) islam'ın hükmünü uygulamak uygun değildir."

İşte bu ve buna benzer iddialar, itikadi küfrün ikinci kısmına girmektedir. Bunun küfür olmasının sebebini ise, Şeyh'in de dediği gibi beşerin kendi kıt aklından ortaya attığı hükümlerin,

insanın yaratıcısı, alemlerin rabbi Allahu Tealâ'nın hükümlerinden üstün tutulmasıdır.

"Bu kimse ya mutlak olarak ya da zamanın gelişmesi, şartların değişmesi sonucu ortaya çıkan yeni hadiselere nispetle Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'den başkasının hükümlerinin daha mükemmel, daha kapsamlı ve daha güzel olduğuna inanır. "

İnsan ürünü kanunların, Allah'ın hükümlerinden üstün olduğuna iddia eden kimseler ya mutlak olarak bütün şer'i esasların günün durum ve koşullarına uygun olmadığını ileri sürmektedirler, ya da zamanın ve şartların değişmesi, yeni durumların meydana gelmesi sonucunda İslam hükümlerinin yetersiz kaldığını, bu noktada modern kanunlara ihtiyaç olduğunu iddia etmektedirler.

"Ne olursa olsun hiçbir mesele yoktur ki, onun hükmü ya kesin bir nas olarak, ya zahiren, ya naslardan istinbat edilerek ya da bir başka şekilde Allah'ın (Subhanehu ve Tealâ) Kitabında ve Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in sünnetinde bulunmamış olsun. Bunu bilen bilir; bilmeyense hiç bilmez."

"Rabbinin kelimesi (Kur'an) doğruluk ve adalet bakımından tamdır. Onun kelimelerini değiştirebilecek yoktur. O, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir." (En'am Suresi: 6/115)

Allahu Tealâ kitabını indirmiş, indirdiği kitabı beyan etmesi için de son resulü Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'i göndermiş ve dinini tamamlamıştır.

"Bugün dininizi kemale erdirdim, size nimetimi tamamladım. Size din olarak İslâmı beğendim. Kim açlıktan daralır, günaha istekle yönelmeden bunlardan yemek zorunda kalırsa, ona günah yoktur. Çünkü Allah bağışlayan, merhamet edendir." (Maide Suresi: 5/3)

Dinin tamamlanmasından, şimdi ve gelecekte Allahu Tealâ'nın kulları için hiçbir şeyi eksik bırakmadığı anlaşılmalıdır. Kitabını resulü vasıtasıyla bizlere gönderen Allahu Tealâ, O'nda hiçbir eksik yön bırakmamıştır. Ortaya çıkabilecek her yeni meseleye dair mutlak surette Allah'ın indirdiklerinden bir hüküm bulmak mümkündür. Zira Allahu Tealâ bizlere, aramızda oluşabilecek her türlü ihtilafın çözümü için kendi hükümlerine gitmemizi emretmiştir. Bir taraftan meydana gelebilecek her meselede kendi hükümlerine başvurmamızı isteyen Allahu Tealâ'nın diğer taraftan meselelerin çözümüne dair bir hüküm belirlememesi nasıl düşünülebilir? Böyle bir durum zayıf akıllı insan için bile düşünülemeyeceğine göre alemlerin rabbi ve her şeyin sahibi için nasıl düşünülebilir?

"Allahu Tealâ'nın kitabı dosdoğru haberler ve adil hükümleriyle tamamlanmıştır. Allahu Tealâ kitabını ayrıntılı olarak indirmiştir ve onu her şeyin açıklayıcısı yapmıştır. Kapsamlı bir şekilde hükümleri tayin edilmiş ve sınırlandırılmıştır. Zamanın, şartların ve çevrenin değişmesiyle Kur'an'ın hükümlerinde asla bir değişikliğin olması söz konusu değildir. Hiçbir konu ya da hiçbir mesele yoktur ki gerek Allah'ın kitabında gerekse Resulullah'ın sünnetinde ya kesin bir nas olarak ya zahiren ya da istinbat olarak bulunmamış olsun."[157]

Şatıbi *(rahimehullah)*, "Muvafakat" isimli eserinde şöyle demektedir:

"Kur'an'da her şeyin bir açıklaması vardır. Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

"Yeryüzünde yürüyen hiçbir hayvan ve iki kanadıyla uçan hiçbir kuş yoktur ki, sizin gibi birer ümmet olmasınlar. Biz kitapta hiçbir şeyi eksik bırakmamışızdır, sonra hepsi Rablerinin huzurunda toplanırlar." (En'am Suresi: 6/38)

---

[157] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

"Şüphesiz ki bu Kur'ân, insanları en doğru ve en sağlam yola iletir ve salih amel işleyen müminlere büyük bir ecir olduğunu müjdeler." (İsra Suresi: 17/9)

Eğer Kur'an'ın bütün manaları tamamlanmış olmasaydı, o zaman ona böyle denmesi doğru olmazdı. Daha buna benzer, Kur'an'ın hidayet, kalplerde bulunan herşeye şifa olduğunu belirten ayetler bulunmaktadır. Kalplerde bulunan her şeye şifa olabilmesi için, O'nun herşeyin açıklamasını, çözümünü içermesi gerekmektedir.

Tarih süreci içerisinde hiçbir alimin herhangi bir konuda Kur'an'a başvurması sonucunda, O'nda şöyle ya da böyle bir delil bulamadığı görülmemiştir. Yeni yeni ortaya çıkan olaylar karşısında en zor durumda kalabilecek fırka, kıyası delil olarak kabul etmeyen Zahiri mezhebi olmalıdır. Buna rağmen hiçbir meselede delil getirme konusunda onların çaresizlik içerisine düştükleri vaki değildir."[158]

"Allah (Subhanehu ve Tealâ) ve Rasûlü'nün hükmü, zamanın değişmesiyle, durumların gelişmesiyle ve olayların yenilenmesiyle değişmez. Şartların değişmesiyle fetvanın da değişeceğine dair alimlerin sözlerinin içeriği, nasibi az olan yahut hükümlerin konumlarını ve illetlerini tanımayan kimselerin zannettiği gibi değildir. Onlar bunun anlamını, kendi şehevi hayvani arzularına, dünyevi amaçlarına, ve yanlış, hastalıklı tasavvurlarına uygun şekilde olduğunu zannetmişler. Bundan dolayı şartların değişmesiyle fetvalarda değişir şeklinde dile getirilen kaidenin avukatlığını yaparlar, bütün nasları bu kaideye tabi kılarlar ve böylece kelimelerin yerlerini değiştirirler."

[158] Muvafakat, 3/355-357.

"Bu gerçekten önemli bir meseledir. Dün, bugüne ne kadar da benzemektedir. Şeyh Merhum, şu günlerde şartların değişmesiyle fetvanın da değişebileceği kaidesini dillendirenlere cevap vermektedir. Onlara göre 'zamanın ve mekanın değişmesiyle fetvalarda değişebilir' kaidesinin anlamı, kendi şehevi isteklerine, hayvani çıkarlarına göre dinin kullardan istediği esaslarında yenileneceği ve değişebileceği şeklindedir. Hükmü değiştirecekler sonra da zamanın değişmesiyle fetva da değişti diyecekler.

Onların bu yaptığına örnek vermek gerekirse, daha önceleri insanlar, genelde kafirleri kerih görüyorlardı. Hatta onlarla tokalaşmıyorlardı bile. Kafirler İslam topraklarına girebilmek için sadece hac ibadeti için geldiklerini iddia edebiliyorlardı. Ancak asıl amaçları ortaya çıkınca hemen öldürülürlerdi. Kafirlerin Yemen'e, Hicaz'a ve Necid'e girmeleri ancak hac iddiaları ile mümkün oluyordu. Ancak şimdi kafirlerin bir kısmı şoför, hizmetçi, müdür, mühendis, müsteşar olarak Mescidi Haram'a girebilmekteler.

Acaba fetva mı değişti yoksa biz mi değiştik? Üzülerek belirtmek isterim ki biz değiştik. Ama Allah'ın *(Subhanehu ve Tealâ)* hükmü değişmez. Bu konuda Allah'ın hükmü ise kafirler necistir ve kesinlikle Mescidi Haram'a yaklaştırılmaları caiz değildir. Arap yarımadasında iki dinin bir arada bulunması kesinlikle caiz değildir. Bu mutlak bir hüküm olup, Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu hükmü Yüce Dosta kavuşmadan son demlerinde ölüm hastalığı içinde iken bizlere söylemiştir. Bu hüküm mutlak bir hüküm olup, değişmesi ve neshedilmesi mümkün değildir. Ancak değişen bizleriz.

Fetva değişmez. Ancak nefsi istekler, dünya sevgisi ve bu fani dünyayı Allah'ın *(Subhanehu ve Tealâ)* hazırladığı ebedi aleme tercih etme, imanın, dostluğun ve düşmanlığın, velanın ve beranın zayıflamasına sebep olmaktadır. Burada insanlar, kendi isteklerini Allah'ın *(Subhanehu ve Tealâ)* emrinin, Allah

(Subhanehu ve Tealâ) ve Resulü'nün hükmünün önüne geçirmektedirler. Bundan dolayı zamanın değişmesiyle fetvanın-da değişebileceğine dair sözler onlar için asla bir delil değildir. Bilakis delil bu dinin bizzat kendisidir. Allah Tealâ'nın hükmü sabittir. Şer'i hükümler, maksatlar, sebepler ve değişmesi mümkün olmayan maslahatlar üzerine kurulmuştur. Zaman ve mekân ne kadar değişirse değişsin şer'i hükümler değişmez. Bundan dolayı Cenabı Hak bize kâfirlerin apaçık bir düşmanımız olduklarını beyan etmiştir:

"Onlar, güç yetirebilseler, sizi dininizden döndürünceye kadar sizinle savaşmaya devam ederler. Sizden kim dininden döner de kafir olarak ölürse öylelerin bütün yapıp ettikleri dünyada da, ahirette de boşa gitmiştir. Bunlar cehennemliklerdir, orada sürekli kalacaklardır." (Bakara Suresi: 2/217)

"Kitap ehlinden bir çoğu, hak kendilerine belirdikten sonra dahi, içlerindeki kıskançlıktan ötürü sizi, imanınızdan sonra küfre döndürmek isterler." (Bakara Suresi: 2/109)

Allahü Tealâ'nın kafirler hakkında ortaya koyduğu bu ayetler ve bu hükümler, sonuna kadar şer'i esasların maksatlarını, hikmetlerini ve asla değişmez sabit illetlerini belirler. Kâfir, kâfirdir. Onun bu hususta Müslümanlara bakış açısı asla değişmez. Öyleyse Müslümanların da kafirlere karşı tavır ve davranışlarını değiştirmeleri caiz değildir."[159]

"*...**bütün nasları bu kaideye tabi kılarlar ve böylece kelimelerin yerlerini değiştirirler."***

"Kelimelerin yerlerini değiştirmek ne kadar da çoğalmıştır. Mesela birileri ortaya çıkıp şu ayetleri okuyorlar:

"Ey insanlar! Şüphe yok ki, biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizi tanımanız için sizi boylara ve kabilelere ayırdık. Allah katında en değerli olanınız, O'na karşı

[159] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

gelmekten en çok sakınanınızdır. Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir, hakkıyla haberdâr olandır." (Hucurat Suresi: 49/13)

"Erkek veya kadın, kim mü'min olarak iyi iş işlerse, elbette ona hoş bir hayat yaşatacağız ve onların mükafatlarını yapmakta olduklarının en güzeli ile vereceğiz." (Nahl Suresi: 16/97)

"Rableri onlara şu karşılığı verdi: "Ben, erkek olsun, kadın olsun, sizden hiçbir çalışanın amelini zayi etmeyeceğim." (Ali İmran Suresi: 3/195)

Ayetlerin arkasından ise konuşmaya başlıyorlar: "Ayetlerin hepsi erkek ile kadının eşit olduğunu söylemesine karşın miras hukukunda niçin bu durum farklıdır? Yine aynı şekilde niçin kadın evde çalışıyor da erkekler çalışmıyor? Allahu Tealâ ayetlerde de görüleceği üzere erkek ile kadını eşit yaratmıştır. Yoksa Allahu Tealâ ikisini eşit yaratıp da kadına hiçbir hak vermemiş midir?"

İşte onlar bu şekilde kelimelerin yerlerini değiştirerek Allah'ın indirdiği esasları konulduğu yerin dışında kullanarak delil getirmeye çalışıyorlar. Evet söyledikleri ayetlerin hepsi doğrudur. Onlar kelimelerin yerlerini değiştiriyorlar ve ayetlerden Allah'ın *(Subhanehu ve Tealâ)* indirdiği hüküm dışında ve meşru kılındığı yerin dışında delil çıkarıyorlar. Gerçekten söyledikleri ayetlerin hepsi dosdoğrudur. Halbuki onlar şu ayeti de okumaktalar:

"Evlerinizde oturun. Önceki cahiliye dönemi kadınlarının açılıp saçıldığı gibi siz de açılıp saçılmayın." (Ahzap Suresi: 33/33)

Anlaşılacağı üzere onların getirdikleri ayetler değindikleri konu ile alakalı değildir. Her bir ayetin belirttiği şer'i bir hüküm ve şer'i bir illet vardır. Ve aralarında asla bir çelişki yoktur."[160]

"Alimlerin zaman ve şartların değişmesiyle fetva-

[160] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

nın da değişeceğine dair sözlerinden asıl kastettikleri şer'i asıllar, muteber illetler, Allah ve Resul'ünün muradı olan maslahatlar mevcut oldukça fetvada bir değişiklik söz konusu olabileceğidir. Ancak bilinmektedir ki beşeri kanunları ortaya atanlar böyle sınırlamalardan çok çok uzaktırlar. Onlar ne şekilde olursa olsun çıkardıkları kanunlarda ancak kendi hevalarına uygun olanı dile getirmektedirler. Zira olaylar ve olanlar bu söylediğimizin en şaşmaz şahitleridir."

"Bu nokta da maslahata dair şu şekilde bir örnek verebiliriz: Şu zamanımızda insanlar arasında sarhoşluk verici şeylerin kullanılması daha önceki dönemlere göre artmıştır. Bu durum devam ettikçe sarhoş iken kurallara aykırı davranarak kaza yapan şoföre, sarhoş değilken kaza yapan şoföre dinde verilen cezanın iki katı ceza verelim ki caydırıcı olsun. Burada maslahat insanların Allah'ın haram kıldığı şeylerden men olunmasıdır. Ve itibar edebileceğimiz bir maslahattır. Şer'i tazir cezaları ve şer'i kaideler ihlal edilmediği sürece maslahata binaen ictihad ederek caydırıcı hükümler ve cezalar ortaya koymak caizdir. İşte 'insanların değişmesiyle fetvanın da değişebileceği' yönündeki kaidenin aslı bu şekildedir. Nitekim bu hususa dair Ömer bin Abdulaziz şöyle demiştir: "İnsanlar yeni yeni davalar ortaya çıkardıkları gibi onlara ait yeni hükümler de ortaya çıkarırlar."

Allahu Tealâ kitabını muhkem bir şekilde indirmiş, hükümlerini de muhkem yapmıştır. Hangi durum, hangi şart, hangi zaman ve hangi mekanda olursa olsun maslahat ancak Allahu Tealâ'nın muhkem naslarındadır. Bunu ilim ehli ana bir kaide olarak 'Nerede olursa olsun maslahat ancak Allah'ın indirdiği hükümlerdedir' şeklinde dile getirmişlerdir."[161]

---

[161] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

İtikadi Küfrün Üçüncüsü

"İtikadi küfrün üçüncüsü, Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen bir hakimin, beşeri kanunların Allah ve Resulü'nün hükümlerinden daha iyi olduğunu iddia etmemesi ile birlikte onları eşit şekilde görmesidir. Böyle bir tutum da kişinin kafir olması ve İslam dininden çıkması bakımından önceki iki bölümde olduğu gibidir. Zira bu kimse yaratılanı yaratana eşit tutmuş ve Allahu Tealâ'nın şu ayetine karşı inatlaşarak cephe almıştır:

"Onun benzeri hiçbir şey yoktur. O, hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir." (Şura Suresi: 42/11)

"Bu ayetler kemal sıfatının ancak Allahu Tealâ'ya ait olduğunu, zatında, sıfatlarında, fiillerinde, insanların ihtilaflı hallerinde hüküm verme noktasında yaratılanlara benzemekten münezzeh olduğuna delalet eden ayetlerdendir."

"Yani kim Allah'ın indirdiği ile beşeri hükümleri birbirine eşit görürse aynen tatarların dediği gibi şeyler söylemiş olur. Çünkü onlar iki büyük adam olarak nitelendirdikleri Cengiz Han ile Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in getirdiklerini birbirine eşit görüyorlardı. Nitekim günümüzde de kimileri şöyle sözler sarfetmektedirler:

'Gerek beşeri kanunlarda gerekse İslam'ın hükümlerinde birçok fayda vardır. İslam dininin getirdiği kanunlara da beşeri

kanunlara da insanların uyması gereklidir. Çünkü dediğimiz gibi her ikisinde de birçok menfaat vardır.'

Her kim beşeri kanunların, insan ürünü hükümlerin, Allah ve Resulü'nün hükümleri ile denk olduğuna inanırsa o kimsenin durumu aynen yukarıda ilk iki bölümde zikrettiğimiz beşeri kanunların üstünlüğüne inanan ya da Allah'ın indirdiği hükümlerin doğruluğunu inkâr eden kimseler gibi kafir olup dinden çıkmıştır. Çünkü yaratan ile yaratılanı denk görmüş yaratanın hükmü yaratılanın hükmü gibidir demiştir. Bu söz tıpkı cehennemliklerin şu sözü gibidir:

"Allah'a andolsun! Biz gerçekten apaçık bir sapıklık içindeymişiz. Çünkü sizi, âlemlerin Rabbi ile bir tutuyorduk." (Şuara Suresi: 97-98)

Onlar apaçık bir şekilde sapıklık içindedirler. Zira putlarını tazimde, sevgide, hürmette, emirlerine tabî olmada, sözlerine bağlılıkta Allahu Tealâ'ya denk tutuyorlardı. Allahu Tealâ'nın onlar hakkında emir buyurduğu adalet işte budur.

"Hamd, gökleri ve yeri yaratan, karanlıkları ve aydınlığı var eden Allah'a mahsustur. Böyle iken inkâr edenler başka şeyleri Rablerine denk tutuyorlar." (En'am Suresi: 6/1)

"İnsanlar arasında Allah'ı bırakıp da ona ortak koşanlar vardır. Onları, Allah'ı severcesine severler. Mü'minlerin Allah'a olan sevgisi daha güçlü bir sevgidir." (Bakara Suresi: 2/165)

İnsanların kafir olması için illa ki yaratmada, rızık vermede, yaşatma ve öldürmede de Allahu Tealâ'yı putlarına denk tutmaları şart değildir. Bilakis cahiller yaratmanın, rızık vermenin, hayat vermenin, işleri düzene koymanın, yağmuru indirmenin, şeriki olmayan Allah'ın fiili olduğuna inanıyorlardı. Allahü Tealâ şöyle buyurmaktadır:

"Andolsun, onlara, 'Gökleri ve yeri kim yarattı?' diye sorsan, mutlaka, 'Onları mutlak güç sahibi, hakkıyla bilen (Allah)

yarattı' diyeceklerdir." (Zuhruf Suresi: 43/9)

O halde sorun yaratmada değil bilakis tazimde ve büyüklemededir. Kim 'Allah'ın Kelâmı ve Allah'ın *(Subhanehu ve Tealâ)* Hükmü şu pis beşeri kanunların hükmü gibi, yahut ona benzer, yahut onun mislidir' iddiasında bulunursa o kimse kafir olur ve dinden çıkar. Çünkü yaratan ile yaratılanı denk tutmuştur."[162]

[162] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

İtikadi Küfrün Dördüncüsü

"İtikadi küfrün dördüncüsü, Allah'ın indirdiği esasların dışında bir hükümle hükmeden hakimin, Allah ve Resulü'nün hükmüne muhalif bir hükümle hükmetmenin caiz olduğuna inanmasıdır. Bu hakim isterse kendi verdiği hükmün Allah ve Resulü'nün hükmüne eşit olduğuna ya da onlardan üstün olduğuna inanmasa bile durum değişmez. Böyle bir durumda da yukarıda ilk 3 bölümde zikrettiklerimiz, bu hakim için de geçerlidir. Açık, kesin, sahih, naslarla haram kılındığı bilinen şeylerin caiz olduğuna inandığı için bu kimse hakkında da yukarı da söylediklerimiz geçerlidir."

İtikadi küfrün bu bölümünde ise beşeri kanunlarla hükmetmeyi caiz görmek vardır. Ne yazık ki bugün, kendini islama nispet eden bir çok kimsenin mübtela olduğu hastalık budur. Toplumu oluşturan fertler bir tarafa, ilim ehli olarak bilinen bir çok kimse dahi bugün üzerinde yaşadığımız şu topraklarda Allah'ın indirdiği esasları bir kenara atarak beşeri kanunlarla hükmeden hakimlerin bu fiillerini meşru görmektedirler. Ve bunu dile getirirlerken de kendilerine delil bulabilme çabası ile Allah'ın kitabını, Resulullah'ın sünnetini, selef alimlerinin sözlerini ve hatta lugati dahi tahrif etmektedirler. Mürcie'nin günümüz temsilciliğini yapan bu kimselerin ortaya attıkları şüphelere

dair geniş açıklama ilerleyen sayfalarda gelecektir. Şeyh'in bu sözleri üzerine Sefer Havali şöyle demektedir:

"İnsanlardan bir çoğunun durumu bu şekildedir. Onlar şöyle derler:

'Bizler beşeri kanunların hükmü Allah'ın kanunları gibidir demiyoruz. İslam'ın ve şeriatın hükümleri her hükmün üstündedir. Ancak beşeri kanunların hükmüne gitmemiz de caizdir.'

Söyledikleri bu söze de delil olarak içinde yaşadığımız şartları ya da batılı devletlerin bu duruma karşı tavır alacağını getirir. Allah'ın hükmünün en üstün olduğuna, hak olduğuna, hiç bir hükmün ona denk ve ona yakın olamayacağına inanmakla birlikte çeşitli sebepler zikrederek O'ndan başkasının hükmüne gitmeyi caiz görür. Bu durum da dinden çıkaran büyük küfür çeşitlerinden bir tanesidir."[163]

[163] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

İtikadi Küfrün Beşincisi

"İtikadi küfrün beşincisine gelince bu da, dine karşı gelmek, hükümleri ile boy ölçüşmeye kalkışmak, Allah'a ve Resulüne isyan etmek bakımından şu ana kadar saydığımız küfür çeşitlerinin en büyüğü, en açığı ve en kapsamlısıdır. Bilindiği üzere şer'i mahkemelerin kaynakları, dayandıkları asıl noktalar vardır ki, bunların hepsi Allah'ın kitabı ve Resulullah'ın sünnetidir. Beşeri kanunlarla hükmeden mahkemelerin dayanakları ise çeşitli dinler, Fransız, Amerika, İngiliz kanunları, İslam'a mensup veya dindışı bidatcilerin mezhepleridir."

Şeyh, buraya kadar Allah'ın indirdiği ile hükmetmeme noktasında ferdi meseleleri zikretmiştir. Bu ilk dört kısımda görüleceği üzere, herhangi bir kimse Allah'ın indirdiği ile hükmetmenin gerekliliğini inkâr ederse, beşeri kanunların Allah'ın hükümlerinden daha üstün olduğunu iddia ederse ya da Allah'ın kanunları ile beşeri kanunları aynı seviyede görürse kafir olur. Tevbe etmeden öldüğü takdirde ebediyen cehennemliklerden olur. Bu noktada fazlaca bir ihtilaf yoktur. Ve bütün bu anlatılanlar ferdi bir durumdur.

Ancak bu son bölümde, fertsel bir davranıştan ziyade top-

lumsal bir davranış söz konusudur. Beşeri kanunlarla, hayatın her alanında hükmetme adına mahkemeler kurmak, bu mahkemelerde hakimlik yapmak, beşeri kanunları uygulayacak hakimler yetiştirme adına Hukuk Fakülteleri açmak ve buna benzer eylemlerde bulunmak bu son bölümün konusudur. Kısaca, bugün gerek üzerinde yaşadığımız T.C'de, gerekse Arap Devletlerinin hemen hemen hepsinde görülen durumu ele almaktadır bu son bölüm.

Kitabımızın ilerleyen bölümlerinde de görüleceği üzere bu son bölüm üzerinde günümüzde çok ciddi ihtilaflar vardır. İhtilafların ana kaynağını ise, Allah'ın şeriatinin uygulandığı bir toplumda, Müslüman bir hakimin, ferdi olarak nefsine uyması, rüşvet alması ya da herhangi bir sebepten dolayı Allah'ın indirdiği ile hükmetmemesine dair selef alimlerinin, kafir olmayacağına dair fetvalarını, günümüz mürciesinin bu son bölümde Şeyh'in zikrettiği itikadi küfrün beşinci kısmı ile karıştırmasıdır. İşte bu ihtilaflardan dolayı önemine binaen gerek Şeyh, gerekse şarih Sefer Havali bu bölümü, uzun tutmaya çalışmışlardır. Burada Sefer Havali şöyle demektedir:

"Şeyh'in zikretmiş olduğu bu beşinci kısım, dine karşı gelme ve hükümleri ile boy ölçüşmeye kalkışma bakımından şu ana kadar sayılan itikadi küfrün kısımlarının içinde en büyük, en kapsamlısı ve en tehlikeli olanıdır. Yukarıda sayılan diğer dört kısımda ya itikadi bir durum ya da ferdi bir durum söz konusudur. Fert kendi kendine Allah'ın indirdiği hükümler dışında hüküm vermenin caiz olduğuna itikad eder ve kafir olur. Ancak bu son bölümdeki durum çok daha tehlikeli ve zararlıdır. Zira bu beşinci kısım tamamen toplumun genelini kapsamaktadır. Birileri gelir ülkede enine boyuna şer'i olmayan mahkemeler açar, Şeyh'in söylediği gibi bu mahkemeleri çeşitli şubelere ayırır ve insanları, aralarındaki ihtilaflı hallerde bu mahkemelerde muhakeme olmaya zorlar, kendi kanunlarından başka kanunlarla muhakeme olmayı yasaklar.

İşte bu durum Allah'ın indirdiği esasları inkâr etme bakımından bu kimseler "bizler Allah'ın indirdiklerini kabul ediyoruz" deseler bile çok daha şiddetli ve çok daha büyüktür. Çünkü ortada toplumu beşeri esaslarla hükmeden mahkemelere başvurmaya zorlayarak, teoriden ziyade pratik bir durum söz konusudur. Şeyh'in de dediği gibi bu noktada, insanlara Allah'ın hükmünden başka bir hüküm farz kılındığı için, dine karşı gelmek vardır. Allahu Tealâ'nın hükümleriyle boy ölçüşmek vardır, Allah ve Resulu'ne isyan vardır. Burada Allah'ın indirdiği dinden başka bir dine tabi olmak, mü'minlerin yolundan başka bir yol tutmak vardır. Ve tüm bu saydıklarımız yapılan bu eylemin büyük küfür olduğuna dair en büyük alametlerdir."[164]

"İtikadi küfrün beşincisine gelince bu da, dine karşı gelmek, hükümleri ile boy ölçüşmeye kalkışmak, Allah'a ve Resulüne isyan etmek bakımından..."

Allahu Tealâ'nın kesin bir şekilde, insanlara Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyi ve Allah'ın indirdiği ile muhakeme olmayı emretmiştir. Buna rağmen insanlar Allahu Tealâ'nın bu emrine açıkça muhalefet ederek, yaşanılan topraklar üzerinde beşeri kanunlarla hükmetmeye başlamışlar ve insanları da buna mecbur kılmışlardır. İşte bu bakımdan yapılan bu eylemler, hem dine karşı gelmek, hem Allahu Tealâ'ya karşı açıkça savaş açmak, hem de Allah ve Resulü'ne karşı isyan bayrağını çekmektir.

"...şu ana kadar saydığımız küfür çeşitlerinin en büyüğü, en kapsamlısı ve en açığıdır."

Böyle bir eylem, elbette küfür çeşitlerinin en büyüğü ve en kapsamlısıdır. Zira yukarıda da belirttiğimiz gibi fertsel bir davranış olmayıp, tüm toplumu etkilemektedir. Allahu Tealâ, insanlara rahmeti gereği kitabını anlaşılır bir dille indirmiş, O'nun hükümleri ile hükmetmeyi, O'nun hükümlerine muhakeme ol-

---

[164] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

mayı imanın şartı kılmıştır. Allahu Tealâ, kendi hükümleri ile hükmetmenin ve muhakeme olmanın da hem dünyada hem de ahirette insanlığa sadece hayır getireceğini kesin bir dille ifade etmiştir. Ancak itikadi küfrün bu son kısmında, Allahu Tealâ'nın kesin emirleri bir tarafa itilmiş, yerine insanlığa zulüm, kin, düşmanlıktan başka hiçbir şey vermesi mümkün olmayan, şeytanın dostlarına vahyinin bir ürünü olan beşeri kanunlarla, mutlak manada hükmedilmeye başlanmıştır. İster istemez bu durum toplumları etkilemiş, lanetli kanunlarla hükmeden ve lanetli kanunlarla muhakeme olan toplumlar, lanetli bir hayat yaşamaya başlamışlardır. Kitabımızın önceki bölümlerinde beşeri kanunların, şu an insanlığa verdiği zararlar ayrıntılı bir şekilde izah edilmişti. İşte beşeri kanunların, toplumların hayatlarını bu şekilde olumsuz etkilemesi nedeniyle, küfrün bu kısmı Şeyh tarafından küfür çeşitlerinin en büyüğü ve en kapsamlısı olarak izah edilmiştir.

Böyle bir küfür aynı zamanda küfrün en açığıdır. Zira ortada teoriden çok pratik bir eylem söz konusudur. Bundan dolayı beşeri kanunları ortaya atıp, insanları buna zorlayanlar ve bu kanunların uygulandığı mahkemeler kuranlar, dilleri ile kendilerinin Müslüman olduğunu iddia etselerde, onların bu iddiaları Allah'ın kitabını hakkıyla bilen Müslümanlar için saçma sapan ve boş bir iddia olmaktan öteye gitmeyecektir. Zira ortada Allah'ın indirdiği hükümlere karşı görünen, apaçık bir düşmanlık vardır. Allah'ın emirlerine mutlak manada muhalefet edilmektedir.

"İtikadi küfrün bu çeşidin de işte bu tip mahkemeler kurmak, hazırlık yapmak, beşeri kanunları bu mahkemelerde verilecek hükümler için asıllar yapmak, bu mahkemeleri çeşitli şubelere ayırmak, bu mahkemelerde mutlak olarak beşeri kanunlarla hükümler vermek, insanları buna zorlamak ve tüm

bu hususlarda şer'i mahkemelere benzemek vardır."

İşte itikadi küfrün bu kısmı, şu an yaşadığımız zamanda, devletlerin hemen hemen hepsinden görülen fiili durumun aynısıdır. Gerek Avrupa ülkelerinde, gerek T.C'de, gerekse bir çok arap devletinde şer'i esaslar tamamen bir kenara itilmiş, yerine beşeri kanunlar getirilmiş ve bu lanetli kanunlarla hükmetme adına mahkemeler kurulmuş, bu mahkemeler için kaynaklar oluşturulmuştur. Şeytan'ın dostları vasıtasıyla vayhettiği lanetli kanunlar, kurulan bu mahkemelerde verilecek kararlar için asli hükümler olarak belirlenmiştir. Yaşanılan çoğrafyada insanlar her türlü ihtilaflı hallerinde beşeri kanunlarla hükmeden bu mahkemelere mecbur bırakılmış, kelimenin tam anlamıyla yapılan tüm bu eylemlerle insanların Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmesi ya da muhakeme olması engellenmiştir.

"Bu mahkemeler şimdi İslâm ülkelerinin bir çoğunda kurulmuş, mükemmel hale getirilmeye çalışılmış, kapıları açılmış insanlar da bu mahkemelerin hükmüne sürüler gibi gitmektedirler. Hakimler de insanların arasında Kitap ve sünnetin hükmüne muhalif olan hükümlerle hüküm vermekte ve insanları buna mecbur bırakmaktadırlar. Bu mahkemelerin verdikleri hükümleri insanlara kabul ettiriyorlar ve bunları gerekli kılıyorlar. Acaba bu küfrün üstünde başka hangi küfür vardır? Bu şekilde bir muhalefetten sonra Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem)'in Allah'ın kulu ve resulü olduğuna ne şekilde muhalefet edilebilir? Basit bir şekilde sunduğumuz bu konunun delilleri yeterince bilinip tanınmaktadır. Burada sözü fazla uzatmaya gerek yoktur."

"Biz şimdi İslâm Dünyasının birçok ülkesinde bu mahkemeleri görmekteyiz. Kendi isimlendirmelerine göre önce ibtidaiyye mahkemeleri, daha sonra temyiz mahkemeleri adı altında mahkemeler kurmuşlardır. Temyiz mahkemeleri, ibtidaiyye mahkemelerinde görülen davalara bakar, onların verdiği hükümleri onayan ya da bozan müstesna mahkemelerdir. Temyiz mahkemesinin üstünde yüksek mahkeme, anayasa mahkemesi veya yüksek yargı meclisi vardır ve tabi ki, yargısı da şer'i değildir. Bununla beraber idari mahkemeler, ticaret mahkemeleri, medeni mahkemeler, ceza mahkemeleri, işçi mahkemeleri gibi çeşitli mahkemeleri vardır ve tüm bu mahkemelerin kendilerine göre kaynakları vardır.

Hatta günümüzde durum daha da ileri gitmiştir. İlk olarak bu şekilde mahkemeler kurulur. Arkasından bu mahkemelerde uygulanacak hükümleri öğrenmek için hukuk fakülteleri kurulur. Yeni yeni kanunlar çıkarılır. Liseden başlayıp doktora yapmaya kadar uzanan bağımsız hukuk fakülteleri vardır. Öğrenci, uzman profesörler tarafından burada okutulur. Hukuk fakültesinden mezun olan öğrenci yargı merdiveni basamaklarında dünyalık bir basamağa tayin olur. Sonra yüksek mahkemeye geçinceye kadar ya da oraya başkan oluncaya kadar yükselir de yükselir. Bu makam, o ülkedeki Allah'ın indirdiği hükümler dışında hüküm verildiği en son makamdır. Allah'dan af ve afiyet niyaz ederim."

"Acaba bu küfrün üstünde başka hangi küfür vardır? Bu şekilde bir muhalefetten sonra Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem)'in Allah'ın kulu ve resulü olduğuna ne şekilde muhalefet edilebilir? Basit bir şekilde sunduğumuz bu konunun delilleri yeterince bilinip tanınmaktadır. Burada sözü fazla uzatmaya gerek yoktur."

İşte Şeyh, burada konuya dair son sözü söylemektedir. Gerek T.C'de, gerekse arap devletlerinde beşeri mahkemeleri ku-

rup, bu mahkemeler için lanetli kanunlar yapanlar, bu beşeri kanunlarla hükmedenler, küfrün en büyüğüne girmektedirler. Bu şekilde bir hareket küfrün en son noktası, Allah ve Resulü'ne muhalefetin zirvesidir. Bunun üzerinde bir küfrün, bunun üzerinde bir muhalefetin düşünülmesi mümkün değildir.

"Bu şekilde hareket edenler Müslüman olduklarını iddia etseler de, namaz kılıp, oruç tutup, hacca gitseler de acaba bu yaptıkları fiilden daha büyük bir küfür var mıdır? Onlar bu iddialarına rağmen beşeri kanunların hükmüne gidiyorlar, bunu zorunlu kılıyorlar, millet için kaçınılmaz bir durum olarak ortaya atıyorlar, Allah'ın kitabından ve Resulullah'ın sünnetinden yüz çevirip, O'nu sırtlarının arkasına atıyorlar. Bu kimseler 'Allah'ın kitabı haktır dosdoğrudur' deseler de bu yaptıkları işten daha büyük bir küfür yoktur. Çünkü onlar Allah'ın kitabına sırt döndüler, arkalarına attılar ve bu alıntı kanunlarla muhakeme etmeye, muhakeme olmaya başladılar. İnsanları bu yamama kanunlara mecbur kıldılar. Bu şekilde hareket edenler asla mü'min olamazlar. Bu kimselerin örneği tıpkı 'Muhammed doğru sözlüdür. O bir peygamberdir. O şudur, O budur' deyip sonra da O'na iman etmeyen, O'na tabii olmayan, O'nun sünnetine uymayan ehli kitabın durumu gibidir.

Bilinmelidir ki bu kimseler kesinlikle Müslüman değillerdir. Keza dilleriyle Müslüman olduklarını söyleseler de Müslüman değildirler. Allah'ın indirdiği hükümlerle hüküm vermedikleri ve şehadet kelimesine muhalefet ettikleri halde İslam vasfı onlara nereden gelmiş ki...?"

"Ey Akıllılar Topluluğu! Ey Zekiler ve basiret sahipleri! Sizin gibi insanların hükümlerine, sizin gibi insanların düşüncelerine, hata yapması gayet doğal olan, hataları doğrularından daha çok olan, hatta Allah ve Resulü'nün hükümlerinden nas yahut istinbat edilenler hariç hükümlerinde doğruluk bulunmayan sizlerden daha aşağıda olan kimselerin düşüncelerini ve hükümlerini sizlere uygulamasına nasıl rıza gösterirsiniz? Sizler canlarınız, kanlarınız, mallarınız, hanım ve çocuklardan olan aile halkınız ve diğer haklarınız hususunda hüküm vermeleri için nasıl olur da bu kimseleri çağırırsınız? Onlar, kendisinde hiçbir şekilde bir hatanın bulunmadığı, ne önünden ne ardından batıl yaklaşamayan Hakim ve Hamid olan Allah tarafından indirilen, Allah ve rasûlünün hükmüyle hüküm vermeyi terkedip reddediyorlar."

"İşte gerçek budur. İnsanlar kendileri gibi insanların putlaştırılmasına nasıl razı gelmektedirler? Onlar da kendileri gibi insan ve hatta kendilerinden çok daha aşağıda kimseler. Onların koydukları hükümlerde hiçbir doğruluk payı yoktur. Bunlar birer birer incelenmiş olsa, gerek kasıtlı gerek kasıtsız içlerinde Kur'an ve sünnete uygun hiçbir şey yoktur.

İşte Şeyh Merhum, burada Allah'ın hükümleri ile muhakeme olmanın ve hükmetmenin kendilerine farz kılındığı alimlere, akıllı kimselere, yani topyekun tüm millete hitap ediyor. İnsanların beşeri mahkemelerin hükmünü kabullenmelerini ya da beşeri kanunlarla hüküm vermelerini kötülüyor. Şayet insanlar bu mahkemelerin hükmünü kabul etmese, gerek bu mahkemeler, gerekse bu hükümler kendiliğinden ortadan kalkar. Ancak bu onların hoşuna gidiyor. Böylesi bir duruma karşı suskun kalıyorlar. Beşeri kanunlara meylediyorlar ve işin kötü tarafı bu yaptıklarını da normal bir iş gibi telakki ediyorlar.

Sizler Müslüman kimseler olduğunuz halde nasıl böyle bir şeyi kabul edebilirsiniz? Beşer ürünü kanunlarla mallarınız, kanlarınız, eşyalarınız, bütün haklarınız, aileniz ve çocuklarınız hakkında hüküm verilmesine nasıl rıza gösterirsiniz? Nasıl olur böyle bir şey?

Zina etmenin, içki içmenin haram olduğuna inanan ancak bununla beraber beşeri kanunlarda bu fiiller yasak olmadığı için, zina eden ve içki içen kimselere karşı hiçbir cezai müeyyide uygulamayan bir hakimin "biz Müslümanız, zina haramdır" demesinin anlamı nedir? Burada önemli olan zina fiilinin kanun hükmüyle kabul edilip edilmediğidir.

Hiç şüphesiz ki, her hangi bir millet, bir başka milletin kanunlarıyla hüküm verirse, örflerinde, yaşam şartlarında, durumlarında ve diğer işlerinde hükmünü kabul ettiği millete uymuş olur.

Bundan dolayı kafirler, kim kendi kanunlarını kabul eder de alırsa onun kendilerine tabi olacağını bilirler. Sonuçta da kafir kanunları üzere gelişen millet, bizzat Fransız milleti gibi her şeyi mübah gören bir millet olur. Çünkü onlar Fransız Milletinin ve diğer kafir milletlerin hükmünü kabul ettikleri kanunların hükmü ile hüküm vermektedirler.

İşte bundan dolayıdır ki Allah Düşmanları, her hangi bir ülkede insanları tam bir şekilde Allah'ın *(Subhanehu ve Tealâ)* Kitabına ve Resulünün *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sünnetine davet eden her davetçinin karşısında durmayı son derece arzu ederler. Çünkü bu şekilde bir davet, batı Hristiyan milletlerinin eyeri üstünde yaşamaları için yaymak istedikleri kötülüğe, rezalete, kendilerine tabi olmayı kalıcı kılmaya ve insanları kendilerine köle yapma arzularına tamamen muhaliftir.

İşte Şeyh Muhammed İbrahim bu çağrısıyla, bu pis akımın karşısına durmak için gayretleri kıpırdatıp, seferber etmek istiyor. Bu akım, bu milleti, bu küfürde, bu büyük şirk de diğer kafir milletlere tabi kılan, boyun eğdiren bir millet yapmak isteyen akımdır."[165]

[165] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

"İnsanların Rablerinin hükmüne itaat etmesi ve boyun eğmesi ancak, O'na ibadet etmeleri amacıyla kendilerini yaratan rablerinin hükmüne itaat etmeleri ve boyun eğmeleri ile mümkündür."

"Yani sizlerin kendinizi mü'min ve Müslüman olarak isimlendirmenizin, Allah'a ibadet ediyor olmanızın anlamı, Allah'ın hükümlerine boyun eğmeniz ve sadece ona uymanız, demektir. Yoksa kişinin 'ben Allah'a ibadet ediyorum, O'na secde ediyorum ancak O'nun şeriatı dışında bir hükmü kabul ediyorum' demesi nasıl mümkün olur? Böyle bir şey kesinlikle mümkün değildir. Bilakis böyle bir tutum şirktir. Allahu Tealâ bu meseleyi kitabında uzun uzadıya anlatmıştır. Özellikle Tevbe Suresi'nin 31. ayetinde ehli kitabın vasıfları üzerinde durmuştur. O ehli kitap ki, Allahu Tealâ, mü'minlere onlarla cihad etmeyi, hor ve hakir bir şekilde kendi elleriyle boyun eğerek cizye verene dek onlarla savaşmayı farz kılmıştır:

"(Yahudiler) Allah'ı bırakıp bilginlerini (hahamlarını); (hıristiyanlar) da rahiplerini ve Meryem oğlu Mesîh'i (İsa'yı) rabler edindiler. Halbuki onlara ancak tek ilâha kulluk etmeleri emrolundu. O'ndan başka tanrı yoktur. O, bunların ortak koştukları şeylerden uzaktır." (Tevbe Suresi: 9/31)

Kitap ehli, neshedilmiş şeriatları, hükmüne başvuracakları bir anayasa olarak kabul etmelerinden dolayı alimlerini ve rahiplerini Allah'dan başka rabler edindiler. Ancak günümüz insanları pozitivist dinlere ve kanunlara müracaat ediyorlar. Acaba hangi suç daha şiddetlidir? Bir kimse çıkıp: 'Biz her hangi bir Müslüman ülkesinde Tevratın hükmüne göre muhakeme olunmak istiyoruz' dese şüphesiz bu kimse dinden çıkar ve kafir olur. Çünkü Allah'ın *(Subhanehu ve Tealâ)* neshettiği, hükmü olmayan bir dinle hükmolunmak istiyor. Allah Tealâ Kur'an-ı Kerimi, onları kontrolü altına alıcı ve hepsinin hükmünü neshedici olarak indirmiştir.

Tevratın hükmünü isteyen kâfirdir, dinden çıkmıştır. Halbuki Tevrat Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* tarafından indirilmiş bir kitaptır; içerisinde tahrif edilen hükümlerde mevcuttur, bilhassa tahrif edilmeyen hükümlerde mevcuttur. Yahudi ve Hristiyanların tahrifi genel de inanç yönünden olup hükümlerde tahrifleri pek azdır. Faiz onlara göre haramdır; fakat -söylediğimiz gibi- Yahudiler onu tahrif etmişler "kardeşinin malıyla faizcilik yapma" demişlerdir. Hristiyanlara göre ise faiz haramdır. Yahudilere ve Hristiyanlara göre aldatma haramdır. Bilinmeyen nesnenin satışı gibi islâmda bazı haram kılınmış satışlar, keza Yahudilere ve Hristiyanlara göre de haramdır. İster zina olsun ister livata veya homoseksüellik gibi kötülüklerin gizli ve açık yapılması onlara göre de haramdır.

O halde Tevratın hükmü, beşeri kanunların hükmünden daha az zararlıdır. Çünkü bu beşeri kanunları Napolyon gibi kimseler kendiliklerinden ortaya koymuşlardır. Onlar açık olan çirkinlikleri kötü olarak görmemektedirler. Faizi, haram kılınan maddelerin satışını ve buna benzer haramları haram olarak görmemektedirler.

Bütün bu açıklığa rağmen üzülerek belirtmek isterim ki, bugün Müslümanlar hakimiyet noktasında ülkelerinde uygulanan şirkin ve küfrün bu yönüne karşı büyük bir gaflet içerisindedirler. Bu durumu kötüleyen, konu hakkında laf söyleyenler azınlıktadır.

Durum öyle bir hal almıştır ki, kişi bir taraftan oruç tutar diğer taraftan da Allah'ın indirdiği hükümler dışında hüküm verir ve bunda bir eksiklik görmez. Bir taraftan hacceder, Peygamber Mescidini ziyaret eder, kurban keser, zekât da verir; diğer taraftan hukuk okur ve insanlar arasında okuduğu bu beşeri hukukla hüküm verir.

Ehli kitap, alimlerine ne secde etmiş, ne ruku etmiş ne de oruç tutup namaz kılmışlardır. Ancak alimlerin helali haram haramı da helal kılmalarında onlara itaat etmektedirler. Allah'ın bu ayette zikrettiği küfürleri işte budur. Burada diğer bir nokta ise küfrü bundan daha şiddetli olan dinsiz laiklere itaat edenlerdir. Küfrü bunlardan daha şiddetli olan kimsede dinle hiç ilgisi olmayan (laik demokratlara) itaat edendir. Bunlar ancak dinleri olmayan laik, sapıtmış, batılı kanun koyuculara itaat edenlerdir. Kim bunların hükmüne giderse alimlerinin ve rahiplerinin hükmüne giden ehli kitapdan daha çok kafir ve Allah'tan başkasına çok daha fazla ibadet edendir."

"İnsanlar nasıl Allah'a secde ediyorlar, nasıl ancak O'na ibadet ediyorlar ve her hangi bir yaratılmışa ibadet etmiyorlarsa aynı şekilde Hakim, Alîm, Hamîd, Raûf, Rahîm olanın hükmüne boyun eğmeli, itaat etmeli ve uymalıdırlar."

Bu hususlar Kur'an'ı Kerim'de çok açık bir şekilde belirtilmiştir.

Şeyh'in de dediği gibi aslında mesele tek bir nokta üzerinde yoğunlaşmaktadır. O da nasıl ki, Allah'tan başkası dost, ilah, rabb, yaratıcı ve rızık verici olarak kabul edilmiyorsa, aynı şekilde O'ndan başkası hakem olarak kabul edilmemelidir. Allah'tan gayrısının rab ve ilah edinilmesi ile O'ndan başkasının hakem edinilmesi arasında fark yoktur.

Burada asıl olarak taaccüp edilmesi gereken şudur: İnsanlar nasıl oluyor da Allah'tan başkasına namaz kılmayı, secde etmeyi çirkin buluyor ve tiksiniyor da bununla beraber Allah'ın hükmünden başka bir hükme gitmeyi, O'nun kitabının geri plana atılmasına, kanlar, mallar, ırzlar ile ilgili konularda hüküm veren rableşmiş zorba tağutların kanunlarının getirilmesini kötü ve çirkin bulmuyorlar?

İşte Şeyh'in demek istediği şey budur ve bu noktada yukarıda da işaret ettiğimiz gibi birçok delil mevcuttur.

"Şüpheler ve arzuların galebe çaldığı, kalplerine karanlıkların çöktüğü pek zalim, pek cahil yaratığın hükmü terk edilmelidir. Aklı başında olanların kendilerini bundan uzak tutmaları gerekir. Çünkü bu şekilde bir harekette insanın insanı kul-köle edinmesi mevcuttur. Keyfi arzularla, hatalarla, yanlışlarla insanın insana hükmetmesi mevcuttur. Ve üstelik bu tip bir tavır da Allahu Tealâ'nın şu kavliyle küfürdür."

"Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler işte onlar kafirlerin ta kendileridir." (Maide Suresi: 5/44)

"Müslüman bir kimseye, İslâm alimlerinden bir alimi, yahut bir müftüyü her dediği sözde ve her verdiği fetvada taklit etmesi caiz değildir. Çünkü her dediği sözde taklit edilecek merci ancak Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'dir. Ama ondan başkasının sözü bazen alınır, bazen reddedilir. Eğer bu şekilde ümmetin alimlerinin, dört mezhep imamının, yahut onlardan önce yaşamış, onlardan daha üstün dört halifenin ve sahabelerin, tabiinin her söylediği söz taklit edilip kabul edilmiyorsa, Allah'a ibadet ile hiç ilgisi olmayan, hiçbir dini sıfatı bulunmayan hüküm koyanların ve beşeri kanunları icad edenlerin her söyledikleri nasıl kabul edilebilir?

Müctehid alimlerin dahi bazen hata yapabileceği mümkün olduğuna göre zulüm, cehalet, küfür, azgınlık, şek ve şüphe noktasında bütün sapıklığı kendisinde toplayan kafirin hali nasıl olur? Aslında onlar büyük bir zulum, cehalet, azgınlık bataklığında oldukları için bütün kanun ve yasalarında bir çok çelişki taaccüp edilecek noktalar mevcuttur. Öyle ki akıl sahibi kimseler bu zulüm ve cehalet ürünü kanunlarla nasıl hükmedildiğini, bu tip kanunlara nasıl inanılıp doğrulandığını biraz olsun düşünse şaşılacak bir çok şey görür.

Kesinlikle bilinmelidir ki, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın dışında bir mercinin hakem tayin edilmesi kesinlikle küfürdür. Aklı olan bir kimse, nefsini, kendisi gibi yaratılmışlara kulluk etmekten uzak tutar. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bütün zamanlarda insanlara bu esası anlatan peygamberler göndermiştir. Ve bütün peygamberler ümmetlerine şu şekilde seslenmişlerdir:

"Sizin gibi bir beşere nasıl ibadet edersiniz? Allah'tan başka ibadet ettiğiniz şu putlar kendileri için ne bir fayda sağlayabilirler, ne de bir zararı defedebilirler. Ne öldürmeye, ne de diriltmeye muktedirler."

Yaşatan, öldüren, yediren ve içiren, rızık veren, hastalıklara şifa veren, güldüren, ağlatan, zengin kılan, afiyet veren sadece bir olan Allah'tır. Bütün bu sıfatlar sadece O'nundur. Bu hususta O'ndan başkası nasıl Allahu Tealâ'ya eş koşulabilir ki?

Bu noktada bir çok araştırmacı yazarın hata ettiği bir noktaya değinmemiz gerekir. Onlar şöyle diyorlar:

"Allah'tan başkasının hükmüyle hükmeden, Allah'ın hükümleri dışında başka hükümleri kendisiyle hükmedilmesi için asıllar yapan, bu hükümlerle hükmedilmesi için çeşitli mahkemeler kuran kimselere Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın hükümlerini mi üstün tutuyorsunuz? yoksa beşeri kanunları mı üstün tutuyorsunuz? diye sormamız gerekmektedir. Aslında bu hakimler beşeri kanunları Allah'ın hükümlerinden daha üstün görmemektedirler."

Ben şöyle derim: Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* nefisleri, daima üstün olanı seçecek, üstün olanı işleyecek tarzda yaratmıştır. Bundan dolayı, eğer bir fakültedeki bir öğrenci, bulunduğu fakülteyi terk edip başka bir fakülteye geçecek olsa, onun terkettiği ilk fakülteyi üstün tuttuğu tasavvur edilebilir mi? Aklı başında hiçbir kimse bu şekilde davranmaz. Dolayısı ile ona sen terk ettiğin ilk fakülteni yeni fakültene üstün tutuyor musun? tutmuyor musun? diye sorma gereği hissetmeyiz. Burada bu öğrenciye ancak "sen niçin yeni fakülteni eski fakültenden üstün tuttun"

deriz. Çünkü onun yaptığı ameli ve pratikteki durumu, onun ikinci fakültesini ilk fakültesine tercih ettiğini göstermektedir.

Aynı şekilde bir adam bir kızla nişanlansa sonra da ondan bir başka kıza yönelse, bu adama tabii bir soru olarak şöyle deriz: "Bunu ona niye tercih ettin?" Yoksa ona "sen bunu mu tercih ediyorsun yoksa diğerini mi" diye sormayız. Çünkü hiçbir akıllı kimse önce bir şeyi üstün tutup, sonra en üstün tuttuğu şeyi bırakıp daha değersiz gördüğünü tercih etmez. İşte beşeri kanunlarla hükmedenlerin durumu da böyledir. Onların dilleriyle söylediklerinin hiçbir kıymeti yoktur. Ortada üstün tutup da sonra da en üstün olanı bırakan, bir akıllı yoktur. O kavim de öyledir. Dil ile söylenen ikrarlarının hiç bir kıymeti ve ehemmiyeti yoktur. Yahudiler de gelip peygamberimize "Senin peygamber olduğuna şehadet ederiz" diyorlar. Fakat her hangi bir hususta ne ona tabi oluyorlar, ne de ona iman ediyorlar!

Aynı şekilde beşeri kanunlarla amel edenlerin ve anayasa profesörlerinin şu şekilde laflar ettiklerini görürüz:

"İslam şeriatının hükümleri gerçekten çok değerli, parlaktır, faydalıdır ve kendisinde bir çok güzellikler mevcuttur."

Nitekim Yahudiler de peygamberimiz hakkında böyle söylemişlerdi. Onların sırf bu şekilde sözler sarfetmeleri kendilerinin dinden çıkmalarına engel değildir. Çünkü bu kimseler aslen Allah'ın şeriatını bırakıp beşeri kanunları tercih etmektedirler. Bu kimselerin aksine mü'min kimselere gelince, onlar Allah'ın hükmünü gerçekte her şeyin üstünde tutarlar ve Allah'ın indirdiği hükümlerin dışında bütün hükümlerden uzak dururlar.

Mesela birisi çıkıp "yeni mahkemeler açarak muhakeme sistemimizi geliştirmemiz lazım. Kanun araştırmalarını genişletmek, yeni görevler ortaya koymak ve sistemi baştan aşağı dizayn etmek gerekir." şeklinde bir söz söylese akıllı birisi de çıkıp şöyle demez mi: "Bu kimse bu sözleriyle Allah'ın hükümlerini mi tercih ediyor yoksa beşeri kanunları mı tercih ediyor?"

İmanın hakikatini ehli sünnetin tarif ettiği şekilde tanıyan Müslüman bir kimse, böyle şüpheli ifadelerde bulunmaz. Zira ehli sünnet imanı söz ve amel olarak tanımlamıştır. Birisi imana girişin sadece dil ile ikrardan ibaret olduğunu söylese ya da kalben ve organlarla amel etmeden sadece dil ile kabullenmek olduğunu zannetse o kimse bu inancıyla ehli sünnetten değildir. Bu kimse ehli sünnetin akîdesini de bilmiyordur. Yoksa namaz kılmayan bir çok kimse şunları söylemektedir:

"Namaz kılmak çok güzel bir şeydir. Namaz kılan kimse de namaz kılmayan bir kimseden daha hayırlıdır."

Bu kimsenin böyle sözler sarfetmesi onu namazı terk edenlere dair verilen hükmün dışına çıkarmaz. Bilakis bu sözleri onun aleyhinde bir delildir. Bütün Müslümanlar için samimi bir şekilde tevhid kelimesini öğrenip onun amel etmesi gerekmektedir. Ve kesin olarak bilinmelidir ki, La İlahe İllallah'ın manası, tağutları inkâr etmek ve Allah'a iman etmektir.

> *"Dinde zorlama yoktur. Artık doğrulukla eğrilik birbirinden ayrılmıştır. O halde kim tâğutu reddedip Allah'a inanırsa, kopmayan sağlam kulpa yapışmıştır. Allah işitir ve bilir." (Bakara Suresi: 2/256)*

Tağutlar hakkında Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

> *"Şunları görmüyor musun? Kendilerinin sana indirilene ve senden önce indirilene inandıklarını ileri sürüyorlar da tağuta inanmamaları kendilerine emrolunduğu halde, tağut önünde muhakemeleşmek istiyorlar. Şeytan da onları bir daha dönemeyecekleri kadar iyice sapıklığa düşürmek istiyor." (Nisa Suresi: 4/60)*

Bu mesele çok açık bir meseledir. Müceddid İmam Şeyh Muhammed b. Abdulvehhab beş çeşit tağuttan bahsetmiş ve bunları iki gurupta toplamıştır. Bu beş çeşit tağuttan ilki şeytandır. Diğer dört tanesi ise insandır. Tağutların insan olanlarının dört tanesinden ikisi de hakimiyet noktasındadır. Bunlar Al-

lah'ın indirdiği hükümler haricinde hüküm veren ve Allah'ın hükümlerini değiştirmeye çalışan zorbalardır.

Yani insan tağutlarının yarısını hüküm ve kanun koyma noktasındaki tağutlar oluşturmaktadır. Nasıl ki gaybı bildiğini iddia eden ya da kahinler birer tağut olarak isimlendirilirse, aynı şekilde hüküm koyma noktasında da sınırı aşanlar tağut olarak isimlendirilebilir. Gaybı bildiğini iddia etmek ya da kâhinlik nasıl şirkse, aynı şekilde teşri ve hakimiyette söz sahibi olduğunu iddia etmekte şirktir. Kahin nasıl tağutsa, Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler de aynı şekilde tağutturlar. Bazı kimseler kahinlik ve buna benzer şeyler hakkında konuşurda hakimiyet mevzuunda şirkten ve tağutlardan hiç bahsetmez. Biz davetçilerin tağutların ya da şirkin sadece bir yönü üzerinde durmamız kesinlikle caiz değildir. Ancak topluma ve çevreye göre her tağut hakkında yahut belirli çevrede yayılması, tehlikesi ve zararı miktarınca şirk çeşitlerinden her biri hakkında konuşup bunları öne alabiliriz. Fakat topyekun olarak tağutların her çeşidine karşı biz davetçilerin dengeli ve eşit olması gerekmektedir."[166]

---

[166] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

İtikadi Küfrün Altıncısı

"İtikadi küfrün altıncısı çöllerde, benzeri yerlerde aşiret ve kabile reislerinin bir çoğunun 'selomhum' dedikleri babalarından, dedelerinden kalma sözlerle ya da geçmiş adetlerle hükmetmeleridir. Onlar bu adetleri geçmiş atalarından almışlar bunlarla insanlara hükmetmektedirler. Anlaşmazlık hallerinde Allah ve Resulünün hükümlerinden yüz çevirip cahiliyenin hükümleri ile hükmederek bu hükümlere tabî olmaktadırlar."

"İtikadi küfrün bu kısmı hem eskidir, hem de yenidir. İnsanların tevhidden, Allah'a itaatten saptıkları, keyfi arzularına uydukları, kendi liderlerine ve ileri gelenlerine itaat ettikleri çok eski zamanlardan beri süregelmesinden dolayı itikadi küfrün bu altıncısı tarihi bakımdan çok eskilere dayanmaktadır. Aynı şekilde bugün yeryüzünün bir çok bölgesinde aşiretlerde ve kabilelerde tağutların hüküm sürmelerinden dolayı da yenidir. Çünkü kabilelerin devam ettirdikleri bu kanunlar, günümüzde hala varlığını sürdürmektedir.

Allah'ın dininden ve O'nun yolundan sapmış olan bu kanunlarda asıl olan, bu kanunların yazılı bir metne bağlı olmaması, bilakis örfe bağlı olmasıdır. Yani bu kanunlar yazılı bir metinde bulunmayıp tamamen örfidir. Kabileler kendi kabilelerine mensup fertlerin ihtilaflarını ya da bir kabile diğer bir kabile ile olan anlaşmazlığını bu kanunlar çerçevesinde halletmektedir.

Bu şekilde gelişen örfi kanunlardan sonra yazılı kanunlar ortaya çıkar ve toplum içinde gelişmeye başlar. Toplumlar ilerleyince yahut medenileşme alanında, sosyal ve maddi medeniyet alanında daha çok yükselince bu kanunlar yazılı kanunlara dönüşür. Hepsi bir araya getirilir, birleştirilir. Sonra da dünya yasama tarihinde yahut pozitivist kanun yapma tarihinde gördüğümüz şekilde, devletlerde şimdiki durum gibi yazılı bir anayasa olur.

Onların kendi aralarında uyguladıkları bu kanun ve hükümler Allah'ın indirdiği hükümler dışında hükmetme noktasında Şeyh'in de dediği gibi kişiyi Allah'ın dininden çıkaran bir fiildir. Çünkü bu şekilde yapılan bir eylemde Allah'ın indirdiği şer'i esaslar dışında başka kanunlara yönelme ve Allah'ın indirdiği hükümler dışında hükümlerle muhakeme etme söz konusudur. Burada kesinlikle bu kimselerin Allah'ın hükümlerini istemeleri ancak hata etmeleri gibi bir durum söz konusu değildir.

Şeyh'in açıkladığı beşinci bölümdeki mahkemeler şeklinde olmasa da yada diğer ilk dört bölümde anlatılan tercih etme, inkâr etme, helal görme şeklinde olmasa da bu yapılanlar da Allah'ın indirdiği hükümler dışında hüküm vermedir. Zira burada Allah ve Resulü'nün hükmünden yüz çevirerek üzerinde sözleştikleri, bağlandıkları aralarında onunla hüküm verdikleri örf şeklinde kanunlar mevcuttur. İşte bu sebeple bu bölümde anlatılanlarda tekfir edilen cinstendir."[167]

[167] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

Allah'ın İndirdiği Hükümler ile Hükmetmeyen Bir Hakimin Kafir Olmadığı Haller

Şeyh Muhammed b. İbrahim, Maide Suresi'nin 44. ayetine dair itikadi küfrün kısımlarını açıkladıktan sonra bu son bölümde Allah'ın indirdiği ile hükmetmeme noktasında ameli küfrü açıklamaktadır. Acaba Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen bir hakim, hangi durumlarda kendisini ebedi cehennemlik yapan bir küfre girmiş olmaz ve yaptığı bu fiil ameli küfür olarak isimlendirilir. Şeyh şöyle demektedir:

> ***"Maide Suresi'nin 44. ayetinde bahsedilen küfrün ikinci kısmı ise itikadi olmayıp ameli küfürdür ve kişiyi dinden çıkarmaz. İbn-i Abbas'ın ayete dair yaptığı tefsir bu bölümü kapsamaktadır ki, O bu ayetin tefsirinde 'bu küfrün dışında bir küfürdür' ya da 'bu sizin bildiğiniz küfür değildir' demiştir. İşte bu kişinin herhangi bir davada hüküm verirken, nefsinin arzularına ve şehvetine uyarak Allah'ın indirdiği hükümlerin dışına çıkmasıdır. Ancak bu kişinin, yaptığı hatanın büyüklüğünü ve doğru yoldan ayrıldığını da itiraf etmesi gerekmektedir. İşte böylesi bir durumda bu kişinin yapmış olduğu fiil kendisini dinden çıkarmaz. Ancak zina etmek, içki içmek, hırsızlık yapmak, yemini gamus gibi büyük günahlardan çok daha büyük bir günaha girmiştir. Çünkü Allahu Tealâ'nın kitabında küfür olarak isimlendirdiği bir günah, küfür olarak isimlendirmediği bir masiyetten daha büyüktür."***

Şeyh'in bu sözleri üzerine Sefer Havali şöyle demektedir: "Maide Suresi'nin 44. ayetine dair kişiyi dinden çıkaran itikadi küfrün dışında dinden çıkarmayan durumlar da mevcuttur. Şeyh'in, konunun girişinde de belirttiği üzere Allahu Tealâ'nın ahkamının dışında bir hükümle hükmetmek küfürdür ve Allahu Tealâ'nın da, küfür olmayan herhangi bir günahı küfür olarak isimlendirmesi ve sahibinin de kafir olması asla olası değildir. Ancak burada üzerinde durulması gereken bazı noktalar vardır. Acaba burada bahsi geçen küfür sahibini dinden çıkaran büyük küfür müdür? Yoksa sahibini dinden çıkarmayan küçük küfür müdür?

Küfür çeşitlerinden ilki itikadi küfür, diğeri ise ameli küfürdür. Şeyh bu ikinci bölümde, yani Maide Suresi'nin 44. ayetinde geçen küfür ibaresinin sahibini dinden çıkarmayan ameli küfür olduğuna dair İbn-i Abbas, Tavus ve Selef alimlerinin, ayetin büyük küfür hakkında nazil olmasına rağmen küçük küfrü de ihtiva ettiğine dair görüşlerini zikretmektedir.

> ***"İşte bu kişinin herhangi bir davada hüküm verirken nefsinin arzularına ve şehvetine uyarak Allah'ın indirdiği hükümlerin dışına çıkmasıdır. Ancak bu kişinin, yaptığı hatanın büyüklüğünü ve doğru yoldan ayrıldığını da itiraf etmesi gerekmektedir."***

İster bir mahkemede hüküm veren hakim olsun, isterse de sadece belirli bir konuda hakem tayin edilen birisi olsun, hükmetme makamında olan bir kişinin, tabi olduğu, bağlandığı bir dini, bir sistemi, bir kurallar ve kanunlar bütünü vardır. Bu ya Allah'ın indirdiği hükümlerdir ya da Tevrat ve İncil gibi neshedilmiş şeriatler, Tatarların, Napolyo'nun kanunlarında olduğu gibi insan ürünü beşeri kanunlardır. İşte hükmetme makamında olan bir kişinin takip edeceği yol sadece bu ikisinden birisidir ve bu iki kısım arasında hiçbir bağ yoktur.

Hükmetme makamında bulunan hakimlerden birinci kısımda bulunanlar, Allah'ın emirlerine, Allah'ın dinine ve şeriatına uymuş, O'na bağlanmış, O'na boyun eğmiş ve teslim olmuşlardır. Diğerlerine gelince, onlarda Allah'ın dini dışında bir dine, Allah'ın şeriatı dışında bir şeriata tabî olmuşlar, boyun eğmişler ve teslim olmuşlardır. Onların kendisi ile hükmettikleri ve kendisine muhakeme oldukları kanunlar Allah'ın indirdiği kanunlar değillerdir. Bundan dolayı da bunların şeriati, dinleri ve sistemleri tabî oldukları beşeri kanunlardır. Bilindiği üzere her insanın tabî olduğu kanunlar, onun sistemi ve dinidir. Nitekim Allahu Tealâ bu hususu Yusuf Suresi'nin 76. ayetinde şu şekilde bildirmektedir:

"...İşte biz Yusuf'a böyle bir plana başvurmayı ilham ettik. Yoksa o kralın dinine göre kardeşini alıkoyamazdı." (Yusuf Suresi: 12/76)

Bu ayette *"Kral'ın dini"* ifadesinde kastedilen O'nun kanunları ve sistemidir. Bu iki kısım hakimlerden birinci kısımda bulunanlar, Allah'ın hükümlerine boyun eğmelerine, O'na iman edip teslim olmalarına rağmen pratikte Allah'ın hükümleri ile hükmederlerken kendilerinde, muhalefet, cehalet, masiyet ve hata görülebilir. Nitekim bu durum imanın diğer şubelerinde de görülebilir. İman eden, Allah'a teslim olan bir kimse her zaman inandığı esasların gereğini tam yerine getiremeyebilir ve inandığı bazı şeylere muhalif hareketler de bulunabilir. Allah'ın zinayı haram kılıp onu kerih gördüğüne inanan bir kimseden zina fiili vukuu bulabilir. Yine aynı şekilde hırsızlığın, rüşvetin, faizciliğin haram olduğuna inanan bir kimseden bütün bu kötülükler sadır olabilir. Bütün bu suçlar Allah'ın emrine iman eden ve onları tatbik eden mü'minler üzerinde görülebilir.

İşte burada itikadi küfre giren hakimlerle ameli küfre giren hakimler arasındaki fark ortaya çıkmaktadır.

Şer'i esaslarla hükmeden mahkemelerde görev alan ve Allah'ın indirdiği esaslara bağlanan bir hakimin, kendisiyle hükmedeceği ve kendisiyle muhakeme olacağı kanunlar, Allah'ın kitabı, Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'ın sünneti, kitap ve sünnet dayanaklı ictihadlar, sahabenin ve fakihlerin sözleridir. Bu hakim hiçbir zaman Allah'ın indirdiği hükümler dışında bir hükmü kabul etmez ve ona bağlanmaz. Bu hakimin kabul ettiği dini, yolu ve sistemi ancak Allahu Tealâ'nın indirdikleridir."[168]

Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen bir hakim ya Müslümandır ya da kafirdir. Müslüman olan hakimin kendisine bağlandığı hükümler ancak Allah'ın hükümleridir. Müslüman hakimler hayatlarının her alanında ancak Allah'ın dinine, O'nun indirdiği esaslara tabii olmak için uğraş verirler. Buna karşılık kafir hakimlerin tabi oldukları, bağlandıkları ve hayatlarının her alanında kendisiyle hükmettikleri kanunlar, beşer ürünü lanetli kanunlardır. İşte burada Müslüman hakimlerle kafir hakimlerin arasındaki fark ortaya çıktığı gibi, Maide Suresi'nin 44. ayetine dair, itikadi ve ameli küfrün arasındaki farkta ortaya çıkmaktadır.

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın dinine bağlı, O'nun hükümleri ile hükmeden, Allah'ın meşru kıldığı hükümlerin haricinde hiçbir hükme ve kanuna tabii olmayan bir hakimin arzu ve isteklerine uyması, yakın akrabalarını gözetmesi, ya da rüşvet alması gibi çeşitli sebeplerden dolayı Allah'ın indirdiği hükümlerden sapması ve Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın hükümleriyle hükmetmemesi burada ameli küfrü ortaya çıkarmaktadır. Böyle bir hakimin işlemiş olduğu günah kendisini ebedi cehennemlik yapan itikadi bir küfür olmayıp, büyük günahlardan daha büyük günah olan ameli bir küfürdür. Nitekim Sefer Havali'de, yazdığı şerhte bu noktaya temas etmiş, Allah'ın indirdiği esaslara bağlı bir hakimin, imanının zayıf olmasından, heva ve hevesine uymasından veya suçlunun kendi akrabalarından ya da hükümdarın yakınla-

---

[168] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

rından bir kimse olması dolayısı ile Allah'ın indirdiği ile hükmetmemesi sonucu kafir olmayacağını örnekler vererek belirtmiştir.

"Örnek vermek gerekirse, Allah'ın indirdiği hükümlere bağlı bir hakime zina eden ya da hırsızlık yapan bir kimse getirildiği zaman bu kimselere Allah'ın hükmünü uygular. Zina eden şayet evli ise onu recmeder, bekar ise sopa vurulmasına hükmeder. Kendisine getirilen kişi hırsızlık yapmışsa elinin kesilmesine hükmeder. Ancak aynı suçlardan dolayı şayet kendisine herhangi bir yakını ya da makam ve mevki sahibi birisi getirilirse o zaman başka bir hüküm verir ve Allah'ın indirdiği ile hükmetmez. Bu kimsenin suçu sabit olmasına rağmen, ona çeşitli kapılar açar, bazı çıkış yolları bulur, olayı farklı mecralara sürükleyerek bu kimseye ya ta'zir cezası verir, ya kınama cezası verir ya da suçu sabit olan kimsenin beraatine hükmeder. İşte bu hakim, bu yaptığıyla Allah'ın indirdiği ile hükmetmemiştir. Bununla beraber bu hakim kendi nefsinde bu kimseye verilmesi gereken hükmün ancak Allah'ın indirdiği hüküm olduğuna inanmaktadır. Fakat bu inancıyla birlikte, Allah'ın hükmüne de muhalefet etmiştir. Bu hakimi böyle bir suça iten etken heva ve hevesine tabii olması, şeytana uyarak günaha sürüklenmesidir. İşte böyle bir durumda bu hakim yaptığı bu fiille itikadi bir küfre girmemiştir ve kafir olup dinden çıkmamıştır.

Ancak Allah'ın şeriatinden başka bir şeriate, O'nun kanunlarından başka bir kanuna bağlanan, –şer'i bir mahkemede bile olsa- zina eden her suçluya beşeri kanunlarla hükmetmeye kalkan hakimin durumu bu konuştuğumuz bölümün dışındadır. Şayet bu hakim kendisine zina eden birisi getirildiği zaman onun öncelikle yaşına baksa, onsekiz yaşının altında olup olmadığını sorgulasa, evli olup olmadığına göre durumu değerlendirse, evliyse meselenin kocasına ait olduğunu söylese, bu kimseyi para cezası ile cezalandırsa ya da serbest bıraksa ve karşısına gelen her davada bu şekilde hareket etse işte bu durum kesinlikle sahibini dinden çıkaran bir durum olup birinci bölümde saydığımız itikadi küfre girmektedir. Bu hakim asla Allah'ın indirdiğine bağlanmamış, Allah'ın şeriatini din edinmemiştir. Bundan dolayı da yaptığı bu amel nedeniyle kafir olmaktadır. Ve bu hakimin durumu asla biraz önce belirttiğimiz ameli küfre giren hakimlerin durumu gibi değildir. Zira ameli küfre giren hakim, hayatının her alanında Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın indirdiği ile hükmetmektedir, ancak bazen nefsine uyması sonucu Allah'ın hükmüne muhalefet etmektedir."[169]

Maide Suresi'nin 44. ayetine dair sahabe, tabiin ve selef alimlerinden gelen Şeyh'in yukarıda yapmış olduğu türden açıklamalar bugün bir çok ilim ehlini ve dolayısı ile de ilim talebelerini çok hatalı bir anlayışın içerisine sürüklemektedir. Bu kimselere göre Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen bir hakim şayet Allah'ın hükümlerini kabul ediyorsa, Kur'an'ı ve sünneti inkâr etmiyorsa yaptığı bu amel ile dinden çıkmış olmamaktadır. Ancak bu görüş gerçekten kendisinde hiçbir doğru yönün bulunmadığı tamamıyla fasid bir görüştür. Zira öncelikle böyle bir ayrım vahiy destekli değildir. Bununla beraber Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın indirdiği hükümleri inkâr etmek zaten aslen küfür olan bir ameldir.

Bilinmelidir ki, burada önemli olan nokta hükmetme makamında bulunan bir kimsenin aslen ne ile hükmettiğidir. Şayet bir hakim, hayatının her alanında Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın indirdiği ile hükmediyor, karşısına gelen her davada Kur'an ve Sünnete göre hüküm veriyor ancak bazı durumlarda nefsine uyması, rüşvet alması ya da yakınlarını kollaması sonucu Allah'ın hükmünden sapıyorsa bu hakimin yaptığı fiili kendisini dinden çıkarmamaktadır. Tabii bu kişi, yaptığının büyük günah olduğunu bilmeli, günahını itiraf ederek tevbe etmelidir. Şayet

[169] Sefer Havali, Tahkimu-l Kavaniyn Şerhi

bu yaptığını meşru görürse Şeyh'in itikadi küfrün dördüncü kısmında belirttiği kısma girmektedir ki, bu da sahibini ebedi cehennemlik yapan bir küfürdür.

Buna karşılık hayatının her alanında beşeri kanunlarla hükmeden, karşısına gelen her davada beşeri kanunları esas alan bir hakim, isterse Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmenin vacip olduğuna inansın, isterse yaptığı fiilin büyük günah olduğuna inansın durum değişmemektedir. Bu kimse bu yaptığı ile kendisini ebedi cehennemlik yapan bir küfre girmektedir. Çünkü bu hakimin kendisine bağlandığı din asla İslam değildir. O Allah'ın şeriati haricinde bir şeriate bağlanmış, hayatının her alanında, karşısına gelen her davada beşer ürünü lanetli kanunlara uymuştur. Böyle bir kimsenin küfrü ise çok açık ve çok aşikardır.

Bugün üzerinde yaşadığımız şu zamanda, gerek Arap dünyasında, gerekse üzerinde yaşadığımız coğrafyada, ilim ehli, alim kimseler olarak bilinen belirli bir kesim, tıpkı bundan 1400 yıl önce Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'ın Medine'sinde yaşayan Yahudiler gibi dillerini Allah'ın kitabına uzatarak şer'i esasları, Allah'ın apaçık kitabını, Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'ın hadislerini ve özellikle de 14 asırlık süreçte Allah'ın dinini en güzel şekilde bizlere ulaştırmaya çalışan selef alimlerinin sözlerini, üzerinde bulundukları küfür ve şirk dini olan demokratik dini, onun mezheplerini (partilerini), demokratik din havarileri olan parlamenterleri, demokrasinin mabedleri olan parlamentolarda çıkarılmış kanunlarla hükmeden hakimleri savunabilme adına devamlı surette tahrif etmeye çalışmaktadırlar.

Malum olduğu üzere bugün gerek Arap dünyasında, gerekse de T.C'de, Allah'ın indirmiş olduğu şer'i esaslar bir kenara itilmiş, beşeri hukukla hükmeden mahkemeler kurulmuştur. Arap dünyasında bazı ülkelerde Allah'ın indirdiği şeriatle hükmeden mahkemeler olsa bile, yine aynı ülkelerde beşeri hukukla idare

eden mahkemeler de mevcuttur. Bir çok Arap devletinde ise aynen günümüz T.C'sinde olduğu gibi, Kur'an ve Sünnet tamamen dışlanmış, mahkemelerde beşeri hukuk uygulanır olmuştur.

Bu gerçekle beraber hakim otoriter sistemden korkan, ilimlerini tağutların saltanatlarına satan günümüzün mürciesi, beşeri hukukla hüküm veren hakimlerin kafir olmadıklarını ispatlayabilme adına bir çok hileli yollara başvurmuşlardır. Ve üzülerek söylemek gerekirse bunda da başarılı olmuşlardır.

Maide Suresi'nin 44. ayetine dair sahabeden ve alimlerden gelen nakiller tamamen bu tağutların nefislerine hoş gelecek bir şekilde anlaşılmaya çalışılmış, konuldukları yerlerinden kaydırılmıştır. Beşeri hukukla hükmeden bir hakimin kafir olması ancak bütünüyle Allah'ın indirdiklerini inkâr etmesine, beşeri hukuku şer'i esaslardan üstün görmesine, beşeri hukukla hükmetmeyi mübah kabul etmesine bağlanmıştır. Sonuçta gerek Arap yarımadasında, gerekse Türkiye'de beşeri hukukla hükmeden hakimlerin hemen hemen hepsinin "ben kafirim ve Allah'ın indirdiklerini inkâr ediyorum. Bizim hukukumuz Allah'ın şeriatından daha üstündür" demeyecek kadar uyanık olmaları, bu tağutları Müslüman yapmaya kafi gelmiştir.

Kendilerinin selef alimlerine tabî olduklarını iddia eden ve buna nispetle kendilerini selefi olarak isimlendiren, ancak itikaden kelimenin tam anlamıyla selef alimlerinin tekfir ettiği Cehmiye ve Mürcie'nin itikadına sahip olan muasır Mürcie'nin, hakimiyet mefhumunu bu son bölümünde günümüzün tağutlarının Müslüman olduklarını ispat edebilme adına tutundukları deliller iki noktada toplanmaktadır. Bu delillerden ilki, Maide Suresi'nin 44. ayetinde geçen küfür ibaresine dair İbn-i Abbas, Ata ve Tavus'tan nakledilen rivayetlerdir:

Hakim, Sufyan b. Uyeyne, Hişam b. Huceyr El'Mekki, Tavus kanalıyla İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'ın şöyle dediğini rivayet etmiştir:

"Bu sizin bildiğiniz kişiyi İslam milletinden çıkaran bir küfür değildir."

"Allah'ın indirdikleri ile hükmetmeyenler kafirlerin ta kendileridir." (Maide Suresi: 5/44)

"Bu küfrün dışında bir küfürdür."

Hakim, bu rivayetin Buhari ve Müslim'in sıhhat şartlarına göre sahih olduğunu, ancak İmam Buhari ve Müslim'in bu rivayeti tahriç etmediklerini söylemektedir. İbn-i Kesir'de tefsirinde ayete dair görüşleri zikrederken bunu aktarmıştır.[170]

Bu görüş, İbn-i Abbas'a isnad edilmekle birlikte tabiinden de nakledilmiştir:

Abdurrezzak der ki: Bize Tavus'tan nakledildi: O şöyle demiştir: "İbn-i Abbas'a bu ayet sorulduğunda bu küfürdür demiştir." İbn-i Tavus babasından naklen der ki: "Ancak bu Allah'ı, melekleri, kitapları, peygamberleri inkâr anlamındaki küfür değildir."[171]

Tavus ve başkaları der ki: "Bu kişiyi dinden çıkartan bir küfür değildir. Fakat, küfrün altında kalan bir küfür çeşididir."[172]

Bu ifadenin bir benzerini Taberi, tefsirinde, Ata b. Ebi Rebah'dan tahriç etmiştir: Cenabı Hakk'ın bu kavli hakkında Ata b. Ebi Rebah şöyle demektedir:

"Bu küfürden başka bir küfürdür, fasıklıktan başka bir fasıklıktır, zulümden başka bir zulümdür."

Aynı görüşleri Razi'de, tefsirinde Ata ve Tavus'tan nakletmiştir.[173]

Günümüzün Mürciesi bu görüşleri sıraladıktan sonra şöyle demektedir:

---

[170] İbn-i Kesir Tefsiri: 5/2349.
[171] İbn-i Kesir Tefsiri: 5/2349.
[172] El-Camiu Li Ahkam: 6/245.
[173] Tefsiri Kebir 9/87.

"Görüleceği üzere ayette bahsedilen küfür, sahibini İslam'dan çıkaran itikadi bir küfür olmayıp, ameli bir küfürdür. Bugün Allah'a iman ettiğini söyleyen, Kur'an'ın hükümlerini tasdik eden ancak bununla beraber beşeri hukukla hükmeden hakimler bu yaptıkları ile küfre girmemektedirler. Zira buradaki küfrün, küfrün dışında bir küfür olduğu İbn-i Abbas'ın sözü ile sabittir.

Bilindiği üzere sahabe görüşü de dinde bir hüccettir. Özellikle Kur'an'ın tefsiri hususunda *'Tercuma'ul Kur'an'* olarak isimlendirilen İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'ın kavli, bu konuda çok açık bir delildir. Bununla beraber tabiinden olan alimlerde buradaki küfrün büyük küfür olmadığını, bilakis küfrün dışında bir küfür olduğunu söylemişler, yine müfessirlerin çoğu bu görüşleri dile getirmişlerdir. İşte tüm bu nakiller, günümüzde Müslüman olduğunu söyleyen ve Allah'ın indirdiği esaslara iman eden ancak bununla beraber mahkemelerde beşeri kanunlarla hükmeden hakimlerin kafir olmadıklarını ortaya koymaktadır."

Gelişi güzel bakıldığı zaman çok masumane ve ilmi bir açıklama olduğu zannedilen bu sözler, aslında tamamen günümüzün kafir ve müşrik idare sahiplerini savunma gayreti adına ortaya atılmış iddialardan başka bir şey değillerdir. Aynı zaman da ilmi bakımdan tahkik edildiği zaman da, ortaya atılan bu tip iddiaların, içerisinde bir çok hatayı barındırdığı görülmektedir. Biz burada günümüz Mürcie'si tarafından ileri sürülen bu tip iddiaların hatalı yönlerini konu başlıkları halinde izah etmek istiyoruz.

1- İbn-i Abbas'tan Nakledilen Rivayetin İsnad Yönünden İncelenmesi

İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'dan rivayet edilen bu sözün, isnadına bakıldığı zaman Hakim'in dediği gibi, Buhari ve Müslim'in şartlarına göre sahih olduğu görülmemektedir. Zira sika alimler, rivayetin ravilerinden Hişam b. Huceyr El'Mekki

hakkında çok ciddi eleştiriler de bulunmuşlar, sadece kendi tarıkıyla gelen rivayetlerde O'na tabî olmamışlardır.

Ahmed b. Hanbel, Hişam'ın hadiste güçlü olmadığını ve zayıf olduğunu söylemiştir ki, bu, O'nun rivayet noktasında kusurlu olduğunu göstermektedir. Aynı şekilde Yahya b. Main, Ali İbn'ul Medeni gibi bir çok hadis imamı da Hişam'ı zayıf görmüşlerdir.[174] İbn-i Adiyy'de O'nun sika olmadığını söylemiş[175], Ukayli ise O'nun tek başına rivayet ettiği hadislerin alınmadığını belirtmiştir.[176] İmam Buhari *(rahimehullah)*, Hişam'dan sadece Süleyman b. Davud'un bir gece de 70 karısına gideceğine dair rivayeti nakletmiştir.[177] Bununla beraber İmam Buhari, aynı hadisi Sahihin'de toplam 6 yerde Ebu Hureyre *(radıyallahu anhu)*'den, Ebu'z Zinad[178] ve Tavus[179] kanalıyla da rivayet etmiştir.

İmam Müslim *(rahimehullah)*'e gelince, O'da Hişam'dan iki hadis rivayet etmiştir ki, bu hadislerden ilki İmam Buhari'nin rivayet ettiği yukarıdaki hadistir.[180]

İmam Müslim *(rahimehullah)*'de bu hadisi İmam Buhari gibi dört ayrı tarıkla rivayet etmiştir. İmam Müslim'in Hişam'dan rivayet ettiği diğer hadis ise Muaviye ile İbn-i Abbas arasında geçen bir konuşmadır.[181]

Aynı şekil de İmam Müslim bu hadisi de yine başka bir tarıkla rivayet etmiştir.

İbn-i Hacer el'Askalani *(rahimehullah)*, Fethu'l Bari'nin mu-

[174] Bkz. Tehzib'ut Tehzib 6/25.
[175] El-Kamil Fi Duafa
[176] Ed-Duafau-l Kebir, 4/283.
[177] Kitabu-n Nikah, H.N: 6720.
[178] Kitabu-l Enbiya, H.N: 3424 ve Kitab'ul Eyman H.N: 6639.
[179] Kitabu-n Nikah, H.N: 5242.
[180] Kitabu-l Eyman, 1624/23.
[181] KİtabU-l Hac, H.N: 1246.

kaddimesinde, Darekutni'nin Buhari'nin sahihi üzerine yaptığı eleştirilere cevap verirken, Buhari'de şeklen munkatı, mürsel ve muallak hadislerin mutlak surette muttasıl bir senetle tekrar bir başka babda rivayet edildiğini belirtmektedir. Aynı şekilde İmam Müslim, mukaddimesinde[182] rivayet ettiği hadislerde mana bakımından ya da senet bakımında bir illet olduğu zaman başka bir tarıkla rivayet ettiğini söylemiştir.

Sonuç olarak hadis alimleri, İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'a isnad edilen "Bu sizin bildiğiniz İslam milletinden çıkaran bir küfür değildir. Küfrün dışında bir küfürdür." şeklinde gelen rivayetin ravilerinden Hişam b. Huceyr El'Mekki'nin zayıf olduğunu belirtmişler ve tek kaldığı rivayetlerde O'na tabî olmamışlardır. Aynı şekilde İmam Buhari ve Müslim'de, sadece Hişam kanalıyla gelen bir rivayeti kitaplarına almamışlar, Hişam'dan gelen rivayetleri bir başka tarıkla desteklemişlerdir.

Tüm bu izahlardan sonra anlaşılmaktadır ki, günümüz Mürciesi'nin kendi fasid inanışlarını doğrulayabilme adına dillerine dolayıp durdukları İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'a isnad edilen bu rivayet, kendisiyle delil getirilecek kadar güçlü bir senede dahi sahip değildir. Zira bu rivayette Hişam yalnız kalmıştır. O'ndan başka hiç kimse böyle bir rivayette bulunmamıştır. Bundan dolayı daha işin başında ilimlerini tağutların saltanatlarını muhafaza etmek için satan günümüz Mürciesi'nin delilleri suya düşmektedir.

İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'a isnad edilen rivayetin senet bakımından zayıf olmasıyla birlikte bu konuda İbn-i Cerir et'Taberi *(rahimehullah)* sahih bir isnadla tefsirinde şu rivayeti zikretmektedir:

Abdurrezzak der ki: Bize Tavus'tan nakledildi: O şöyle demiştir:

[182] Sy: 5-6.

"İbn-i Abbas'a bu ayet sorulduğunda bu küfürdür demiştir."

İbn-i Tavus babasından naklen der ki: "Ancak bu Allah'ı, melekleri, kitapları, peygamberleri inkâr anlamındaki küfür değildir."

Bu rivayette ise, İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'ın, ayetteki ifadeyi direk küfür olarak isimlendirdiği görülmektedir. Bununla beraber ayetteki küfür lafzının mutlak anlamda dinden çıkaran küfür olmadığına dair görüş Tavus'un oğlu tarafından Tavus'a isnad edilmektedir. Bir önceki Hişam b. Huceyr tarıkıyla İbn-i Abbas'a isnad edilen rivayet de Tavus'tan nakletmişti. Görüleceği üzere burada sika bir ravi olmayan Hişam, Tavus'un sözünü hataen İbn-i Abbas'a isnad etmiştir. Nitekim yukarıda verdiğimiz nakillerde de gerek İmam Kurtubi *(rahimehullah)*, gerek Fahreddin Razi ayetteki ifadenin sahibini dinden çıkaran bir küfür olmayıp "kufrun dune kufr" (küfrün dışında bir küfür) olduğuna dair görüşü zikrederlerken, İbn-i Abbas'a hiçbir şekilde isnad etmeyip direk Tavus'tan nakletmişlerdir. Bu da göstermektedir ki, bu müfessirlerde İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'a isnad edilen rivayeti sahih olarak telakki etmemişlerdir.

2- İbn-i Abbas'tan Nakledilen Rivayetin Dirayet Yönünden İncelenmesi

Maide Suresi 44. ayetinde geçen küfür lafzının dinden çıkarmayan küfre delalet ettiğine dair İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'dan nakledilen rivayet her ne kadar zayıf da olsa, yukarıdaki satırlarda da görüleceği üzere tabiinden bazı alimler de bu yönde görüş belirtmişlerdir. Yine bununla beraber alimlerin bir kısmı da İbn-i Abbas'tan nakledilen rivayeti sahih olarak görmüşler ve bu görüşü kitaplarında belirtmişlerdir. Nitekim Şeyh Muhammed b. İbrahim'de konu hakkında yaptığı açıklamalarda İbn-i Abbas'ın görüşünü dile getirmiştir.

Maide Suresi'nin 44. ayetinde geçen küfür lafzının büyük

küfür olmayıp, mecazi anlamda küçük küfre delalet ettiği yönündeki İbn-i Abbas'a isnad edilen görüşün rivayet bakımından sahih olduğunu düşünsek bile, bu görüş dirayet açısından çok zayıf bir görüştür.

Hatırlanacağı üzere geçtiğimiz bölümlerde Kur'an ve Sünnette geçen küfür lafızlarının itikadi mi yoksa ameli mi olduğunu bilmek için lafzi karineden bahsetmiş ve şunları söylemiştik:

Lafzi işaret, Arapça dil kaidelerine göre lafzın ıstılahi ya da mecazi anlamının belirlenmesidir. Lafzi işaretlerden en bilineni, ismin marife ya da nekra olarak gelmesidir.

Arapça'da isimler marife ve nekra olmak üzere ikiye ayrılırlar. Marife isimler belirli, bilinen, muayyen bir varlığa işaret ederler. Başlarında *"Elif-Lam"* takısı bulunan kelimeler mutlak surette marifedirler. Nekra isimler ise belirli, bilinen, muayyen bir varlığa işaret etmeyip tamamen umum ifade ederler. Nekra isimlerin başında *"Elif-Lam"* takısı bulunmaz. Bundan dolayı Kur'an ve Sünnette marife olarak gelen lafızlarda kastedilen, kesinlikle kelimenin dinde bilinen ıstılahi anlamıdır. Eğer kelime nekra olarak gelmiş ise, kelimenin ıstılahi anlamı kastedilebileceği gibi mecazi anlamı da kastedilebilir.

Bu açıklamalardan da anlaşılmaktadır ki, Maide Suresi'nin 44. ayetinde geçen küfür lafzı direk olarak büyük küfre delalet etmektedir. Zira ayetteki ibare "El'Kafirun" şeklinde marife olarak gelmektedir. İlim ehli ve dilbilimciler, bu ayette olduğu gibi elif-lam takısı ile marife (belirli) olarak gelen *"El'Küfür"* kelimesinin büyük küfür ifade ettiği hususunda ihtilaf etmemişlerdir. Bundan dolayı bu ayette bildirilen küfür kelimesi de büyük küfre delalet etmektedir. Çünkü küfür kelimesi elif-lam ile marife olarak gelmiştir. O halde ayette geçen küfür lafzının, "kufrun dûne kufr" (küfrün dışında bir küfür) olduğunu söyleyen tüm görüşler

yanlıştır.[183] Ebu Hayyan El'Endülisî, "el-Bahru'l Muhît" isimli tefsirinde şöyle demektedir:

"Buradaki küfrün, nimeti inkâr olduğu söylenilmişse de bu zayıf kalmış bir sözdür. Çünkü küfür kelimesi mutlak olarak geldiğinde, dindeki küfre delalet eder."[184]

Yine Fahreddin Razi, tefsirinde aynı görüşü dile getirmektedir: "Küfür lafzı mutlak olarak zikredildiğinde dini inkâr manasına hamledilir."[185]

Ömer Abdurrahman konuya dair şöyle demektedir:

"Burada küfrün dışında bir küfür görüşleri gündeme getirilmektedir. Fakat bu görüş zayıftır. Çünkü küfür lafzı bir şeyde veya bir yerde kullanıldığı zaman dinde bilinen küfür anlamına gelir. Bunun, lafzın zahirinin hilafına olduğunu söylemek hiç mümkün değildir. Ayette geçen küfür lafzı, cümlede her iki *"Ulaike/işte onlar", "El'kafirun"* kelimesinde görüldüğü üzere *"El"* tarif harfiyle açıkça belirtilerek zikr olunur. *"Hum/onlar"* zamirinin de, *"ulaike"* kelimesi ile *"kafirun"* kelimesi arasına girmesi, bu anlamı daha da güçlendirmekte ve desteklemektedir. Buna 'kasr ve hasr' üslûbu denir. Bu üslub, söz konusu küfrün küçük küfür değil, dinden çıkaran büyük küfür olduğunda en ufak bir şüphe bırakmayacak kesinlikte açıktır ve nettir."[186]

Aynı şekilde Şeyh Abdulmecid Şazeli'de, buradaki lafzın mutlak olarak zikredildiğini ve kesinlikle büyük küfre delalet ettiğini, ayetteki ifadenin Elif-Lam takısı ile marife gelmesine bağlamış ve buna dair diğer ayetlerden deliller getirerek şöyle demiştir:

"O halde burada asıl olan küfür lafzının mutlak olarak bilinen küfre delalet ettiğidir. Açık bir delil ya da karine olmadan

[183] Abdulkadir b. Abdulaziz, El-Camiu Fi Taleb'il Ilmi'ş Şerif: 2/112.
[184] El-Bahru'l-Muhît, 37/493.
[185] Tefsiri Kebir, 9/87.
[186] Kelimetu-l Hakk, sy:79.

kesinlikle buradaki küfür lafzının mecazi olduğu söylenemez."[187]

Burada bir diğer nokta ise, itikadi/ameli küfre dair kitabımızın geçmiş sayfalarında yaptığımız açıklamalarda görüleceği üzere Kur'an ve Sünnette geçen zulüm, masiyet, fısk, fücur, dostluk, düşmanlık, rukûn (meyletmek), şirk vb. lafızlarıyla kastedilenin öncelikle ıstılahî anlamı olduğudur. Lafzi ya da manevi herhangi bir işaret bulunmadan kelimeye ikinci anlamı yani sözlük anlamı yüklenemez. Bu ancak nebevi ifade şeklinden yahut sünnetin açıklaması ile anlaşılabilir. Bu ayette geçen küfür lafzının amelî küfre delalet ettiğine ve sahibini İslam dininden çıkarmadığına dair karine nedir ki ayet küçük küfre delalet etsin?

Eğer sahabe sözü ile buradaki mutlak manada kullanılan küfür lafzının küçük küfürle tahsis edildiği iddia edilirse, sahabe kavlinin Kur'an'ın nassını tahsis ve nesh etmediği bilinen bir husustur. Bu noktada usul alimleri arasında bir görüş ayrılığı yoktur. Bundan dolayı sahabe kavliyle ayetin tahsis edilebileceğini iddia etmek batıl bir görüş olmaktan öteye geçmez.

Bu konuda Şeyh Muhammed Emin Şenkîti *(rahimehullah)* şöyle demektedir:

"Araştırmalar mefru hadis hükmünde olması hariç, sahabe sözüyle nassın tahsis edilemeyeceğini ortaya koyar. Nasslar bir kimsenin içtihadıyla tahsis edilemez. Çünkü nass, kendine muhalif olan her görüşe karşı hüccet niteliğindedir."[188]

3- Sahabe Kavlinin Hüccet Olması

Burada diğer bir nokta, sahabe sözünün hangi durumlarda hüccet olup olmadığı meselesidir. Usulcüler ekseriyetle ictihad ve rey ile idrak edilemeyen noktalarda ve yine hakkında ittifak edilen hususlarda sahabe sözünün hüccet olduğunu söylemişlerdir. İbn-i Kayyım *(rahimehullah)* "sahabe sözü hüccettir" de-

[187] Haddu-l İslam, sy:412.
[188] Müzekkiratu Usûli'l-Fıkh: 199.

miş ve buna dair 46 ayrı delil getirmiştir.[189] İbn-i Teymiyye *(rahimehullah)*, özellikle sahabenin Kur'an'a dair tefsirlerini ön plana almıştır. Her ne kadar İmam Gazali, Amıdi gibi usulcüler, İmam Şafi'nin yeni mezhebinde sahabe kavlini delil olarak almadığı iddia etseler de, İbn-i Kayyım İmam Şafii'nin eski ve yeni mezhebinde sahabe kavlini delil olarak kabul ettiğine dair bir çok örnek vermiştir. Bununla beraber fakihlerin hemen hemen hepsi sahabe sözünü kesin bir delil olarak almışlardır.

Ancak burada diğer bir nokta, sahabe sözünün bir başka sahabenin sözü ile çelişmesi durumunda, kesin bir hüccet olmadığı, kitap ve sünnete en uygun olanın alınabileceği de yine sahabe sözünü kesin hüccet kabul eden alimler tarafından da zikredilmektedir. Bilhassa İbn-i Kayyım sahabe sözünün kesin hüccet olduğunu söyledikten sonra "ancak burada sözün mihverini sahabeden birinin veya bir kaçının görüş sunması diğerlerinin ise ona muhalefet etmemesi oluşturmaktadır"[190] diyerek, sahabe sözünün delil olması açısından önemli bir noktaya temas etmiştir.

"Karşıt bir görüşün bulunup bulunmaması açısından bakacak olursak; sahabe sözü ancak kendisiyle çatışan bir görüşün bulunmaması durumunda delil getirilebilir. Sahabe sözlerinin birbiriyle çatışması durumunda hiçbiri hüccet olmaz; aralarında tercih yapmak gerekir. İlim ehli bu konuda icma etmişlerdir."[191]

Maide Suresi'nin 44. ayetine dair hemen hemen tefsir kitaplarının hepsinde geçen, isnadı sahih olmasına rağmen hiç zikredilmeyen bir rivayet vardır. İbn-i Mes'ud'a rüşvet almaktan sorulmuş, O'da bunun haram olduğunu söylemiştir. Hüküm verirken rüşvetten sorulduğunda ise "Bu küfürdür" demiş ve

[189] İlamu-l Muvakkıyn, 2/141.

[190] İlamul Muvakkıyn: 2/143.

[191] Abdulkadir b. Abdulaziz; El-Camiu Fi Talebil Ilmi-ş Şerif, 2/116.

Maide Suresi'nin 44. ayetini okumuştur.[192]

Sonuç olarak bilinmelidir ki, İbn-i Abbas'tan rivayet edilen ayete dair "kufrun dune kufr" ifadesi, senet bakımından zayıf olup, aslen bu tabiinin görüşüdür. Bununla beraber bu rivayetin sahih olduğunu farz etsek dahi, İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'ın bu görüşüne bir başka sahabeden yani İbn-i Mes'ud'dan muhalefet vardır. Yukarıda da açıkladığımız gibi sahabelerin kendi aralarında muhalefetleri olduğu zaman, hiç birisi aslen hüccet olmayıp bu durumda doğruya en yakın olan görüş alınır. Burada ise doğruya daha yakın olan görüş ifadenin küçük küfür olmayıp büyük küfre delalet ettiğidir. Zira yukarıda yapmış olduğumuz izahlar bunu açıkca göstermektedir. Bu yönüyle İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'a isnad edilen söz dirayet bakımından da zayıftır. Ve burada tercih edilmesi gereken görüş Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenlerin büyük küfürle kafir olduklarıdır. Tüm bu anlattıklarımız ile birlikte ayetteki ifadenin büyük küfre delalet etmesine karşılık küçük küfrü de içene alabileceği görüşünü kabul eden ve İbn-i Abbas'a isnad edilen rivayeti sahih gören muasır Müslüman alimlerimiz, bu sözün emevilerle ilgili olduğunu söylemişler ve aslen Allah'ın indirdiği ile hükmetmesine rağmen bazı konularda Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen hakimlere hamletmişlerdir. Nitekim bu hususu Sefer Havali yukarıda çok hoş bir üslupla ifade etmiştir. Aynı şekilde Muhammed Kutub bu konuda şöyle demektedir:

"İbni Abbas mazlumdur, söylediğini söylemiştir. O'na 'Emeviler Allah'ın indirdiği dışında hüküm veriyorlar, onlar hakkında ne söylersin?' diye sorulmuştur. Hiç kimse Emeviler hakkında onların mutlak manada kâfir olduklarını söylememiştir. Onlar insanların hayat akışlarının genelinde şeriatla hüküm

[192] Taberânî bunu sahih bir isnatla İbn Mesud'dan nakletmiştir. Ez-Zevacir: 2/189.

veriyorlardı. Fakat yönetimleriyle ilgili bazı işler hakkında tevile kaçarak yahut nefislerine kapılarak şeriattan bazen yan çiziyorlardı. Ama onlar Allah'ın dinine muhalefet ederek Allah'ın şeriatına benzer kanun ve yasa çıkarmıyorlardı. İşte İbn-i Abbas, bu sözünü onlar için söylemiştir. İslâm şeriatından uzaklaşan ve onun yerine pozitivist kanunlar koyan bir kimse hakkında İbni Abbas'ın bunu söylemesi mümkün müdür?"[193]

Konunun daha aydınlanması adına burada Ebu Miclez'in Haricilerle yaptığı tartışmayı ve bunun üzerine Şeyh Mahmud Şakir'in yorumlarını alıntılamak istiyorum:

Mutemir b. Süleyman, İmran b. Cedir'den şöyle şöyle rivayet etmiştir: "Beni Amr b. Seddüs'ten (Haricilerden) Ebu Mecliz'e bir topluluk geldi ve şöyle dediler:

"Ya Eba Mecliz!

"Kim Allah'ın indirdikleriyle hükmetmezse işte onlar kafirlerin, zalimler ve fasıkların ta kendileridir." ayetini gördünüz mü? Bu, hak değil midir?" Ebu Mecliz:

"Evet" dedi.

Bunun üzerine onlar şöyle dediler:

"Ey Eba Mecliz! Şunlar (Ali ve Muaviye'yi kastediyorlar) Allah'ın indirdikleriyle hükmediyorlar mı?" Ebu Mecliz dedi ki:

"Bu onların dinidir. Onunla yaşıyorlar, onunla konuşuyorlar, ona davet ediyorlar. Eğer onlar, ondan bir şey terk ederlerse, bir günah işlediklerinin bilincindedirler, günah işlediklerini kabul ediyorlar."

Onlar şöyle dediler: "Vallahi böyle değil, sen korkuyorsun." Ebu Mecliz şöyle dedi:

"Asıl sizler korkuyorsunuz. Ben bu işledikleri şeyi küfür olarak görmüyorum, ama siz tereddüt etmeden küfür hükmü veriyorsunuz ve küfür hükmü vermenize rağmen onlara karşı çıkmı-

[193] Vakıunel Muasıra; sy:334.

yorsunuz. Hâlbuki ayetler Yahudiler, Hristiyanlar ve bunlar gibi yapan şirk ehli hakkında nazil olmuştur."

Bu konudaki diğer bir rivayet ise şöyledir:

Hammad, İmran b. Cedir'in şöyle dediğini rivayet etti:

"Ebadiyye'den (haricilerden bir taife) bir grup Ebu Mecliz'e gelerek şöyle sordular:

"Kim Allah'ın indirdikleriyle hükmetmezse işte onlar kafirlerin, zalimlerin, fasıkların ta kendileridir. Öyle değil mi?" Ebu Mecliz (emirleri kastederek):

"Bunlar yaptıklarının farkındadırlar ve günah işlediklerini kabul ediyorlar. Bu ayetler ise Yahudiler ve Hristiyanlar hakkında nazil olmuştur" dedi. Onlar şöyle dediler:

"Vallahi bildiklerimizi sen de biliyorsun. Fakat onlardan çekiniyorsun." Ebu Mecliz:

"Bu ithamı aslında hak eden sizlersiniz. Biz ise korkmuyoruz. Fakat bu ayetleri sizin gibi anlamıyoruz" dedi. Bunun üzerine onlar:

"Hayır, siz de anladığımızı anlıyorsunuz, ama korkunuzdan bu işi açıklayamıyorsunuz" dediler."[194]

Mahmut Şakir bu iki rivayet hakkında şöyle demektedir:

"Allah'ım! Sapıklıktan sana sığınırız. Zamanımızda söz sahibi olmuş fitne ve şüphe ehli, siyasal iktidarların Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın indirdikleriyle hükmetmemelerinin, Kur'an ve sünnetin hükümlerini bırakarak batının kanunlarını İslam memleketlerinde uygulamalarının İslam'da caiz olduğuna dair delil arıyorlar. Bu konuda zikredilen Ebu Mecliz'le ilgili iki rivayeti bulunca hemen olayı anlamadan bu iki rivayeti dayanak edinerek siyasal, ekonomik, sosyal ve hukuki meselelerde, kitap ve sünnetin dışında, kafirleri taklit ederek hüküm vermenin, beşeri ilişkileri buna göre düzenlemenin mümkün olabileceğini,

[194] Taberi Tefsiri: 10/347.

böyle davrananların, bunları uygulayanların ve bunlara tabi olup rıza gösterenlerin İslam milletinden çıkmayacağını ileri sürüyor. Bu iki rivayete dikkatle bakan kimse soranı, sorulanı ve olayların yaşandığı dönemi bilerek bu meseleyi ona göre göz önünde bulundurursa, olayı daha iyi anlar.

Ebu Mecliz tabiindendi. Esas ismi Lahik İbni Hamid Eş'Şeybani Es'Sedüsi'dir. Ali *(radıyallahu anh)*"ı severdi. Ebu Mecliz'in kavmi Benu Şeyban, Sıffin ve Cemel vakasında Ali *(radıyallahu anh)*'nin taraftarları arasındaydı. Sıffin vakasında iki hakem olayı olduktan ve Havariç Ali *(radıyallahu anh)*'den ayrıldıktan sonra, Benu Şeyban'dan ve Benu Sedus'tan bir taife de Ali *(radıyallahu anh)*'den ayrılanlara katıldı. Ebu Mecliz'e soru yönelten de bu topluluktandı. (Sahih rivayete göre) bu topluluğa "Ebadiyye" denirdi.

"Ebadiyye," Havariç'ten bir cemaatti. Havariç gibi onlar da emirleri tekfir ediyorlardı. Sıffin vakasındaki iki hakem olayından sonra Ebadiyye'nin görüşüne göre, emir sahipleri ve ona tabi olanlar kafir olmuşlardır. Çünkü onlar; hakem tayin etme olayında Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın indirdiğine göre hareket etmemişlerdir. Onlar bu şekilde inanıyorlardı.

Ebadiyye'den Ebu Mecliz'e soru soranlar, onun da sulta sahiplerini tekfir etmesi ve kendi sapık görüşlerini desteklemesi için bu ayetleri delil getiriyorlardı. Ebu Mecliz ise bu delillerin onlara tatbik edilemeyeceğini söylüyor ve:

"Onlar, (emirler) Kur'an'dan ve sünnetten bir şeyi uygulamamışlarsa bu yaptıklarının günah olduğunu bilirler" diyordu.

Görülüyor ki, bu durum zamanımızdakinden farklıdır. Yukarıda zikredilen olay zamanımızdaki fitne ve şüphe ehlinin İslam dışı siyasi iktidarları meşru göstermeleri için bir dayanak olamaz.

Zamanımızdaki hükümetler, tüm boyutları ile haktan uzaklaşmış, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* ve Resulü'nün getirdiklerini bir kenara atmış, batıdan ithal edilen sistemleri tatbik ederek onları Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın indirdiklerinden üstün tutmuşlardır. Bu, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın hükmünden yüz çevirmek ve beşeri kanunları Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın hükmüne tercih etmekten başka bir şey değildir. Bütün alimlere göre şirktir, küfürdür. Bunda hiç bir şüphe yoktur. "Evet bu olabilir" diyen de "böyle yapalım" diyen de ihtilafsız İslam milletinden çıkmış, kafir olmuştur.

Bugün içinde bulunduğumuz durum çok korkunçtur. İstisnasız Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın bütün hükümleri haciz altına alınmış ve bir kenara atılmıştır. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın şeriati tümüyle yürürlükten kaldırılmış, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* ve Resulü'nün kitap ve sünnetle getirdiklerine karşılık beşeri düşünceler tercih edilmiştir. Beşeri kanunların, Allah'ın kanunlarından üstün olduğunu, İslam şeriatinin zamanımıza değil başka bir zamana ait olduğunu, Kur' an'daki ayetlerin ise o dönemdeki olaylar ve sebepler hakkında indiğini ve sadece o dönem için geçerli olduğunu, zamanımızda ise bu hükümlerin geçersiz olduğunu iddia edenler artmıştır.

Öyle ise zamanımızdaki bu durum ile Ebu Mecliz ve Ebadiyye arasında zikri geçen hadise arasında nasıl bir ilişki kurulabilir? Hatta zannettikleri gibi o dönemde bir olay hakkında Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın hükmünü tatbik etmeme söz konusu olsa bile, nasıl bu meseleyi delil olarak getirebilirler? Oysa o gün yaşananlarla bugünkü durum arasında hiçbir benzerlik yoktur. Evvelkiler hiçbir zaman İslam şeriatinin dışında herhangi bir beşeri ölçüyü ve kanunu hayat pratiğine geçirip, halkı buna uymaya zorlamış değillerdir. Zaten böyle bir olaya İslam tarihinde rastlanmamıştır.

İkinci olarak; belli bir olayda Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın hükmü dışında bir hükümle hükmeden ya bilmediği için, ya da hevasına uyarak masiyette bulunmuştur. Bu ise günahtır, tevbe

ile affolunabilir. İctihadında diğer alimlere muhalefet edilmiş ama burada da tevil Kur'an ve sünnetin naslarına dayandırılmıştır. Fakat, gerek Ebu Mecliz'in zamanında gerekse ondan sonraki dönemlerde, herhangi bir meselede Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın hükmünü değiştirerek inkâr etmek veya küfrün hükmünü Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın hükmüne tercih etmek kesinlikle söz konusu olmamıştır. Ebu Mecliz ile Ebadiyye arasında geçen konuşmalar da böyle bir olaya yönelik değildir. Dolayısıyla Ebu Mecliz ile Ebadiyye arasında geçen olay, zamanımızdaki Kur'an'ı tatbik etmeyen siyasal güçleri İslam milletindenmiş gibi göstermeye delil getirilemez, bunu yapmak affedilmez bir gaflettir, küfürdür.

Evet! Hakim güçlere dalkavukluk, yaltaklık ve uşaklıktan ötürü bu iki rivayeti çarpıtıp da batılın doğrultusunda yorumlayarak Allah'ın indirdikleri dışında bir şeyle hükmetmenin mümkün olabileceğini iddia edenin hükmü kafirdir, mürteddir. Tevbeye davet edilmesi gerekir. Tevbe etmezse küfründe veya irtidadında ısrar eden kişinin hükmünü alır."[195]

Hayatlarını İslam'ın sahih akidesini tahrif etmek için geçiren muasır Mürci'enin dillerine doladığı delillerden ikincisi ise, İbn-i Abbas'a isnad edilen rivayeti sahih olarak kabul ederek Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen hakimlerin bazı durumlarda kafir olacaklarına bazı durumlarda ise kafir olmayacaklarına dair gerek Şeyh'in, gerek İbn-i Kayyım'ın gerekse de diğer alimlerin sözleridir.

Konuya dair Şeyh'in sözleri daha önceki sayfalarımızda geçmişti. Bu noktada İbn-i Kayyım ise şöyle demektedir:

"Doğru olan, Allah'ın indirdikleriyle hükmetmemenin hakimin durumuna göre bu fiilin büyük küfür veya küçük küfür olabilmesidir. Eğer Allah'ın indirdikleriyle hükmedilmesinin gerekliliğine inanıyor ve cezalandırılmayı hak ettiğini itiraf etmesine rağmen bu olayda asi olarak yüz çeviriyorsa bu küçük küfürdür. Ancak Allah'ın indirdikleriyle hükmetmenin gerekli olmadığına inanıyor ve bir hükmün Allah'ın hükmü olduğunu bilmesine rağmen bunu uygulayıp uygulamamada serbest olduğunu düşünüyorsa bu da büyük küfürdür. Eğer cahil olup hata ederse, bu durumda hükmü hata eden kimsenin hükmüdür."[196]

[195] Taberi Tefsiri Haşiyesi, 1/348.

Yine İbn-i Kayyım bir başka yerde şöyle demektedir: "Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen hakim kafirdir. Namazı terk eden de Resulullah'ın hadisine göre kafirdir. Ancak bu amel küfrüdür, itikat küfrü değildir. Bu kişinin itikadî küfrü değil amelî küfrü amaçlamış olduğu malumdur. Bu küfür de kişiyi İslam dairesinden ve dinden tamamıyla çıkarmayan bir küfürdür."[197]

Ebi'l Izz El'Hanefi'de Tahavi Akıdesine yazdığı şerhte İbn-i Kayyım ile aynı ifadeleri kullanmıştır:

"Allah'ın İndirdiği dışında hüküm vermek bazen dinden çıkaran büyük küfür olur; bazen küçük bir musibet olur; mecazi küfür, ya da küçük küfür olur. Bu da hakimin durumuna göre değişir. Eğer Allah'ın indirdiği ile hüküm vermenin vacip olmadığına, kendisinin muhayyer olduğuna inanırsa yahut onun Allah'ın hükmü olduğunu iyi bilmekle beraber küçük görürse, o en büyük küfürdür. Eğer <u>bu olayda</u> Allah'ın indirdiğiyle hüküm vermenin vacip olduğuna inanır, bunu bilir ve cezayı hak ettiğini itiraf etmekle beraber bundan saparsa o kimse asidir; mecazi küfürle yahut küçük küfürle kâfir olarak isimlendirilir."[198]

Bütün bu görüşleri zikreden muasır Mürcie, günümüzün tağuti sistemlerin hakimlerinin kafir olabilmeleri için Allah'ın indirdiği hükümleri inkâr etmeleri gerektiğini bir ön şart olarak getirmektedirler.

[196] Medaricu-s-Sâlikîn: 1/365.
[197] Es-Salat: 25-26.
[198] Şerhu Akîdetu-t Tahavi 363-364.

Muasır Mürcie'ye göre günümüzün beşeri kanunlarıyla hükmeden hakimler Müslüman olduklarını iddia ettikleri ve Allah'ın hükümlerini inkâr edip yalanlamadıkları, bilakis tasdik ettikleri için Müslümandırlar. Sonuç olarak daha öncede söylediğimiz gibi, gerek Arap yarımadasında, gerekse Türkiye'de beşeri hukukla hükmeden tağutların hemen hemen hepsinin "ben kafirim ve Allah'ın indirdiklerini inkâr ediyorum. Bizim hukukumuz Allah'ın şeriatından daha üstündür" demeyecek kadar uyanık olmaları, bu tağutları muasır Mürcie ve yandaşlarının katında Müslüman yapmaya kafi gelmiştir.

Öncelikle bilinmelidir ki, alimlerin sözü aslen hüccet olmayıp, delillendirilmeye muhtaçtırlar. İslam hukukunun kaynakları bellidir. Hiçbir zaman herhangi bir alimin sözü tek başına bir hüccet değildir. Bununla beraber yukarıda ayete dair gerek Şeyh'in gerek İbn-i Kayyım'ın görüşleri iyice incelendiği zaman, bu sözlerin hiçte muasır Mürcie için bir delil teşkil etmediği görülecektir. Üç ifade de dikkatli bir şekilde okunduğu zaman Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen bir hakimin kafir olmaması için çok ağır kayıtlar getirilmiştir.

Özellikle üç görüşte de çok açık bir şekilde görüleceği üzere Allah'ın indirdiği ile hükmetmeme eyleminin itikadi ya da ameli küfür olması hakimin içinde bulunduğu duruma göre değişmektedir.

"...Allah'ın indirdikleriyle hükmetmemenin hakimin durumuna göre..."

"...Bu da hakimin durumuna göre değişir..."

Her iki ifade de görüleceği üzere öncelikle hakimin durumu ele alınmıştır. Acaba bu hakim aslen Allah'ın indirdiği hükümlerle mi hükmetmektedir? Yoksa Allah'ın indirdiği hükümleri tamamen terk etmiş midir?

Gerek İbn-i Kayyım, gerek Ebi'l Izz El'Hanefi gerekse de Şeyh Muhammed b. İbrahim, sözlerinin içerisinde bu so-

runun cevabını da "Fi Hazihi'l Vakıa", yani "...bu olayda..." diyerek vermektedirler. Yani Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmemesine rağmen büyük küfre girmeyen hakimin sıfatı, hayatın tümünde mutlak olarak beşeri kanunlarla hükmetmesi değil, bilakis Allah'ın indirdiği ile hükmetmesine karşın çeşitli sebeplerden dolayı bir olayda Allah'ın indirdiği ile hükmetmemesidir. Aynı şekilde "*nefsinin arzularına ve şehvetine uyarak*" ifadesi de, açık bir şekilde böyle bir hakimin mutlak olarak Allah'ın indirdiği ile hükmettiğini bununla beraber bazen nefsine uyup rüşvet alması ya da davalının bir yakını olması nedeniyle Allah'ın indirdiği ile hükmetmediğini ve bu durumda kafir olmayacağını, bununla beraber büyük bir günaha girdiğini ortaya koymaktadır. Sefer Havali'nin açıklamalarında da görüldüğü üzere büyük küfre girmeyen hakim, öncelikle Allah'ın dinine bağlı, O'nun şeriati ile hükmeden bir hakimdir. Ancak bununla beraber çeşitli sebeplerden dolayı Allah'ın hükmüne muhalefet ettiği zaman kafir olmaz. Lakin büyük günahlardan daha büyük bir günah işlemiş olur.

Tüm bunlarla beraber Allah'ın indirdiği ile hükmetmesine karşın nefsine uyarak Allah'ın hükmüne muhalefet eden bir hakimin kafir olmaması için, bu yaptığının büyük günah olduğunu bilmesi, yaptığı eylemi asla caiz görmemesi, yaptığı fiilden dolayı pişmanlık duyup hemen tevbe etmesi gibi ağır şartlar getirilmiştir.

Sonuç olarak muasır Mürcie'nin günümüzün tağutlarının saltanatını koruma adına onların Müslüman olduklarına dair getirdikleri delillerin hepsi tamamen nefsi arzulardan kaynaklanan fasit delillerdir. Günümüzün tağutlarının durumu Şeyh'in itikadi küfrün bölümlerini anlatırken beşinci bölümde zikrettiklerinin aynısıdır. Onlar Allah'ın kitabını bir kenara atmışlar, hayatlarının her alanında beşeri hukuka dayanmışlardır. Günümüzün tağutlarının hiç birisi aslen Allah'ın indirdiği ile hükmeden

konumunda olmayıp, aslen beşeri hukuka bağlanan ve onu din edinen kimselerdir. Bu yaptıklarından dolayı da ne bir pişmanlık ne de bir tevbe ettikleri kendilerinden görülmemektedir. Bu hakimler beşeri hukukla hükmedeceklerini, Allah'ın indirdiği ile asla hükmedemeyeceklerini bilerek bu göreve talip olmaktadırlar. Hakim olmak için daha hukuk fakültesini okurken dahi yıllar sonra hükmetme makamına geldiklerinde yıllarca karşılarına gelen her davada beşeri hukuku asıl olarak kabul edeceklerini bilmektedirler. Nasıl bir mantıktır ki, bir kimse yıllarca beşeri hukukla, lanetli kanunlarla hükmetmek için çalışsın çabalasın, sonra tağutların mahkemelerinde görev alsın, karşısına gelen her bir olayda şeytanın vahyi ile hükmetsin, sonra da "ben Allah'ın hükümlerini inkâr etmiyorum. Yaptığımın yanlış olduğunu biliyorum.." gibilerinden laflar etsin. Bu sözleri de onun Müslüman olması için bir delil olsun.

Buna ancak tağuti sistemlere bekçilik yapan, Allah'ın vahyini tağutların saltanatları adına tahrif etmek için gece gündüz çalışan muasır Mürcie ve onların kandırdıkları zavallı kimseler inanırlar. Ancak Müslümanlar bilmektedirler ki, Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen, bunun yerine beşeri kanunları din edinen kimseler kafirdirler, zalimdirler, fasıktırlar. Yaptıkları bu fiilden tamamen tevbe etmeden ve biran önce tağutların mahkemelerinden uzaklaşmadan bu kimselerin Müslüman olarak isimlendirilmesi asla söz konusu bile olamaz.

Burada konunun zihinlerde biraz daha açıklığa kavuşması, farklı bakış açılarına sahip olunabilmesi adına Maide Suresi'nin 44-45 ve 47. ayetlerine dair 3 ayrı görüşü alıntılamak istiyorum. Bunlardan ilki muasır Mürci'nin en önemli temsilcilerinden Muhammed Nasruddin Albani'nin, ayetlerin sebebi nuzulünü zikrettikten sonra yapmış olduğu şu yorumudur. Önce ayetlerin sebebi nüzulunu tekrarlayıp arkasından Nasrudddin Albani'nin sözlerine geçelim:

İbni Abbas *(radıyallahu anh)* şöyle dedi:

"Bu ayet, iki Yahudi taifesi hakkında inmiştir. Cahiliye döneminde bu iki taifeden biri diğerini yenmişti. Kuvvetli olan taraf, zayıf tarafı yendiği için aralarında şöyle bir anlaşma yapmışlardı:

"İzzetli ve kuvvetli taife, zelil ve zayıf olan taifeden bir kişiyi öldürürse, diyet olarak 50 vesak verecektir. (Vesak; 60 sa'dır, sa ise 2751 gr'dır). Zelil ve zayıf taife, izzetli ve kuvvetli taraftan bir kişiyi öldürürse diyet olarak 100 vesak verecektir."

Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye gelinceye kadar bu anlaşma üzerinde kaldılar. Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*, Medine'ye geldikten sonra zayıf ve zelil olan taife, izzetli ve kuvvetli olan taifeden bir adamı öldürdü. Bu sebeple kuvvetli ve aziz olan taife, zayıf ve zelil olan taifeden öldürülen adamın diyeti olarak 100 vesak istedi. Zayıf ve zelil taife:

"Böyle bir iş olamaz. Dini, nesebi, beldesi bir olan iki taife arasında nasıl olur da diyet konusunda böyle bir farklılık olur? Nasıl olur da birisi diğerinin yarısı veya iki katı olur? Biz, daha önce sizden korktuğumuz ve bize zulmettiğiniz için, sizden öldürdüğümüz kişiye bedel olarak, 100 vesak diyet veriyorduk. Fakat artık Muhammed geldi. Bu sebeple istediğinizi size veremeyiz. Aramızda eşitlik olmalıdır." dediler.

Bu tartışmadan dolayı aralarında neredeyse savaş çıkacaktı. Bunun üzerine aziz ve şerefli olan taife birbirlerine şöyle dediler:

"Vallahi Muhammed, diyetin iki katını vermez. Bu sebeple bir kişiyi Muhammed'e gizli olarak gönderin ve bu konudaki görüşünü öğrenin. Eğer diyetin iki katını size verirse onu hakem tayin etmeyi kabul edin. Eğer diyetin iki katını vermezse, ondan uzak durup onu hakem tayin etmeyin."

Bunun üzerine münafıklardan bir kaç kişiyi bu meseleyi öğrenmeleri için Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e gönderdiler. Münafıklar Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e gelince,

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* münafıkların ne niyetle geldiklerini O'na haber vererek Maide Suresi'nin 41-47. ayetlerini indirdi.

İbni Abbas *(radıyallahu anhuma)* sözlerine şöyle devam etti:

"Vallahi bu ayetler bu iki taife hakkında inmiştir ve Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ın ayetlerde kastettiği kimseler bu iki taifedir."[199]

Şeyh Nasruddin Albani sebebi nüzulü zikrettikten sonra şöyle demektedir:

"Maide Suresi'nin bu üç ayetinin Yahudiler ve onların Resulullah'ın hakemliğine dair söyledikleri 'Eğer Muhammed size istediğinizi verirse O'nu hakem tayin edin. Eğer size istediğinizi vermezse ondan uzak durun ve O'nu hakem olarak kabul etmeyin' sözleri üzerine nazil olduğu bilinince, bu ayetlerin Allah'ın indirdiği hükümler dışında bugün beşeri kanunlarla hüküm veren bazı Müslüman yöneticiler ve hakimlerle irtibatlandırmak, onlar Allah ve Resulüne iman ettikleri halde onları tekfir edip İslam Dininden çıktıklarını söylemek kesinlikle caiz değildir. Beşeri kanunlarla hükmeden yönetici ve hakimler bu yaptıklarıyla günahkar dahi olsalar bu onların tekfirini caiz kılmaz. Çünkü bunlar hakimiyet noktasında Allah'ın indirdiği ile hükmetmeme bakımından Yahudilere benzeseler de, Allah'ın indirdiklerine iman etmeleri ve Allah'ın indirdiklerini tasdik etme gibi diğer bakımlardan kafir Yahudilere muhaliftirler. Bununla beraber Yahudiler yukarıda zikrettiğimiz, 'Eğer Muhammed size istediğinizi verirse O'nu hakem tayin edin. Eğer size istediğinizi vermezse ondan uzak durun ve O'nu hakem olarak kabul etmeyin' sözlerinde de görüleceği üzere aslen Müslüman kimseler olmayıp, Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'i inkâr etmektedirler. İşte burada çok önemli bir nokta vardır ki, o da küfrün itikadi ve ameli olarak ikiye ayrılmasıdır. İtikadi küfrün

[199] Ahmed, Nesai; Ahmed Şakir bu hadis için sahih demiştir.

merkezi kalptir. Ameli küfrün merkezi ise organlardır. Kim dine muhalefet ederek küfrü gerektiren bir şey işler ve bu yaptığı küfre karşı kalbi de uyum halinde olursa (yani yaptığı fiilden dolayı kalbi razı ise veya kalbinde de bu küfür varsa), işte bu Allah'ın kendisini asla bağışlamadığı itikadi bir küfürdür. Ancak işlediği bu küfür ameline karşı kalbinde bir muhalefet varsa (yani yaptığı fiilden dolayı kalbi razı değilse), bu kişi rabbinin hükmüne iman eden ancak yaptığı fiilde O'na muhalefet eden bir kimsedir. İşte bu kimsenin küfrü itikadi olmayıp sadece ameli bir küfürdür. Bu kimsenin durumu Alahu Tealâ'nın dilemesine kalmıştır. Dilerse azab eder, dilerse affeder."

Şeyh Nasruddin Albani'nin bu sözlerine Şeyh Ebu Basir Abdulmunim Mustafa Halime şu şekilde cevap vermektedir:

1- Şeyhi bu şekilde hadisi yanlış anlamaya sevkeden etken O'nun iman ve küfre dair meselelerde sahip olduğu fasid usulüdür. O'nun bu usulü, Cehmiye'nin imana dair meselelerdeki fasid usulüne çok yakındır.

2- Şeyh, Allah'ın indirdiği hükümlerin dışında hükümlerle hükmetme ve Allah'ın indirdiklerini değiştirme bakımından Yahudilere benzeyen günümüz tağuti sistemlerin hakimlerinin, bu ayetlerle irtibatlandırılmasının, caiz olmadığını söylemektedir. Niçin acaba? Şeyh'in iddiasına göre günümüz hakimleri Allah'ın indirdiklerini tasdik etmektedirler.

Peki kendisine sorarız: Bu anlayış ve fıkıh, Ehli Sünnet'in imanı, dil ile ikrar, kalp ile tasdik ve uzuvlarla amel etmek şeklindeki tanımı ile mutabakat sağlamakta mıdır?

Selef alimlerinin imanı bu şekilde tanımlamalarına karşılık Şeyh Albani'nin günümüz tağuti sistemlerin hakimleri hakkında onların Yahudilerin aksine, Allah'ın hükümlerini tasdik etmelerinden dolayı mü'min oldukları iddiasını bağdaştırmak nasıl mümkün olur? Mesele sadece tasdik etmekten mi ibarettir? Sonra ne olursa olsun öyle mi...?

Bununla beraber, imanla ilgili meselelerde kişinin bizzat yaptığı fiili yalanlayan bir doğrulama yeterli midir?

Yoksa bu, küfrü sadece kalbin inkâr ve yalanlamasına bağladığı gibi imanı da kalbin tasdikine bağlayan sapkın Cehmiye'nin sözlerinin aynısı değil midir?

Sonra Şeyh o tağutların kalpleriyle tasdik ettiklerini nereden biliyor?! Halbuki kalplerin hakikatini ve oralarda yerleşeni ancak onları yaratan bilir…!

Diğer yandan o, şer'an kalblerde olanı araştırmakla yahut karınları yarmakla emr olunmamıştır ki…

Şayet günümüz tağutlarının içinde bulunduğu durumdan ve amellerinin zahirinden Allah'ın indirdiklerini tasdik ettikleri anlaşılmaktadır denilirse deriz ki:

Bilakis onların içinde bulunduğu durum ve amellerinin zahiri günümüz hakimlerinin kalben tasdik edici olduklarına değil, kalben yalanlayıcı olduklarına delalet eder. Zira günümüz hakimlerinin yaptıkları bu iş bizzat Yahudilerin yaptıkları ile uyum halinde ve onların yaptıklarına benzemektedir.

Ne Şeyh Albani, ne de bir başkası günümüz tağutlarının amellerinin zahirine bakarak onların kalben mü'min ve Allah'ın indirdiklerini tasdik ettiklerini tayin edemez.

3- Bununla beraber beşeri kanun ve anayasalarla insanlara hükmeden günümüz tağuti sistemlerin hakimlerinin küfrü ve azgınlığı, inkârcı Yahudi hakimlerinin küfründen ve azgınlığından daha şiddetlidir.

Öncelikle günümüz tağuti sistemlerinin hakimleri mutlak olarak Allah'ın indirdiği hükümler dışında hükmettikleri için inkârcı Yahudilerin hakimlerinden daha çok kafirdirler. Kendi haklarında ayetler inen Yahudi hakimleri, kendilerine inen şeriatın hükümlerinin bir kısmını değiştirmişlerdir. Buna karşılık günümüz tağutları, mutlak olarak şeriatı değiştirmişler, fertlere ve toplumlara şer'i esaslara muhalif, küfür kanunları ile hükmetmektedirler.

Yine günümüzün tağutları İslam'a ve Müslümanlara düşmanlık etme bakımından da Yahudilerden daha çok kafirdirler. Sözde Müslüman idarecilerin alimlerle ve tevhid davetçileri ile savaştıkları gibi Yahudi idarecilerinin de gerek bundan önceki tarihler de gerekse günümüzde kendi dindaşları olan alimlerle, rahiplerle savaştıkları görülmüş müdür?

Günümüzün sözde Müslüman hakimlerin, alimleri, Allah'a, O'nun hak dinine ve tevhide davet eden devatçileri engelledikleri gibi Yahudi idarecilerinin de gerek günümüzde gerek de önceki dönemlerde tahrif olmuş Yahudiliğe ve Talmut'a, kendi dinlerini yıkıcı kitaplara davet eden alimlerini, rahiplerini engellemişler midir?

Yahudilerin kendi alimlerinden bir alimi darağaçlarına astıklarını, yahut aleyhlerine idam hükmü verdiklerini duydunuz mu hiç?

Sadece şu yaşadığımız günlerde, hiç bir şey için değil, sadece ve sadece Rabbımız Allah'dır dedikleri için, bu zalim tağutların, zulmederek darağaçlarına astıkları alimlerin ve davetçilerin sayısı ne kadar acaba!!!?

Bu zalim tağutların yaptığı gibi, Yahudiler de kendi nefislerini, ülkelerini, menfaatlerini düşmanlarına satmışlar mıdır hiç?

İşte tüm bu nedenlerden dolayı, günümüzün sözde Müslüman hakimleri bir çok bakımdan ve yönden Yahudilerden daha çok kafirdirler. Bununla beraber Şeyh Albani onlar hakkında 'Onlar Yahudiler gibi değillerdir. Zira onlar Allah'ın indirdiklerini tasdik ediyorlar' demektedir.

4- Şeyh Albani'nin iman ve küfre dair konularda itikadının fasit olduğunu te'kid eden hususlardan birisi de şudur. Şeyh sahibini dinden çıkaran küfrün merkezinin sadece kalp olduğunu, açık bir küfür dahi olsa, merkezi uzuvların olduğu küfrün, sahibini dinden çıkarmayacağını, kişinin amelen işlediği bu açık küf-

rü, kalben tasdik ettiğine dair bir delil getirilmedikçe dinden çıkmayacağını söylemektedir. Yani Şeyh'e göre iman ve küfrün yörüngesi, organlarla yapılan amellere bakmaksızın kalpte düğümlenen şeyler üzerindedir. İşte bu taksim ve söz sapkın Cehm b. Saffan'ın sözünün aynısıdır.

Şeyh'in sözünü istersen tekrar tekrar oku! O diyor ki:

"Kim dine muhalefet ederek küfrü gerektiren bir şey işler ve bu yaptığı küfre karşı kalbide uyum halinde ise (yani yaptığı fiilden dolayı kalbi razı ise veya kalbinde de bu küfür varsa), işte bu Allah'ın kendisini asla bağışlamadığı itikadi bir küfürdür."

Yani Şeyh'in sözünden anlaşılan bu söylediğinin dışında her şey ne kadar açık küfür olursa olsun itikadi bir küfür sayılmaz ve bu Allahu Tealâ'nın bağışlayacağı ameli bir küfürdür!!!!

Şeyh bu anlayışını şu sözleriyle açık bir şekilde ifade etmektedir:

"Ancak işlediği bu küfür ameline karşı kalbinde bir muhalefet varsa (yani yaptığı fiilden dolayı kalbi razı değilse), bu kişi rabbinin hükmüne iman eden ancak yaptığı amele de O'na muhalefet eden bir kimsedir. İşte bu kimsenin küfrü itikadi olmayıp sadece ameli bir küfürdür. Bu kimsenin durumu Alahu Tealâ'nın dilemesine kalmıştır. Dilerse azab eder, dilerse affeder."[200] Düşün!!!

5- Ehli Sünnet'in kişinin zahiri (yani dış görünüşü) ile batını (yani kalbi) arasında karşılıklı bir ilişki olduğunu ve bunlardan her birinin diğerine etki edip ondan etkilendiğine dair usulü ile Şeyh'in usulünü nasıl bağdaştıralım.

Şeyh'e göre kişi zahiren uzuvlarıyla küfür fiili işliyor ancak kalben tasdik ettiği için mü'min... Zahiren, fiili olarak Allah'ın dinine düşmanlık eden hakim küfrü gerektiren bir amel işliyor

[200] Şeyh Albani'nin bu noktadaki görüşleri daha önce itikadi ve ameli küfre dair verdiğimiz bilgilerde de zikredilmişti.

ancak kalben tasdik edici olduğu için mü'min!!!

6- Şeyh'in "İslam ülkelerindeki tağuti sistemlerin hakimlerinin Allah'ın indirdiklerini tasdik etmelerinin aksine, Yahudilerin kalben yalancı ve inkârcı olmalarından dolayı kafir olduklarına" dair söyledikleri doğru değildir. Zira hadiste buna delalet eden her hangi bir şey yoktur.

Şeyh'in getirdiği delil ne lugat olarak, ne durum olarak, ne de sıfat olarak kesinlikle sahih değildir. İşte sana Şeyh'in, Yahudilerin kalben yalancı ve inkârcı olduklarına dair getirdiği delil:

"Eğer size istediğinizi vermezse ondan uzak durun ve O'nu hakem olarak kabul etmeyin"

Bu ifadenin neresinde Yahudilerin kalben yalanlayıcı ve inkâr edici olduklarına dair bir delil vardır? Biz te'vil ehlinin bütün usullerini ve görüşlerini burada zikretsek bile, bu ifadenin Yahudilerin kalben inkârcı ve yalanlayıcı olduklarına delalet ettiğini açıklamaya gücümüz yetmez ki...

Bununla beraber diğer taraftan Kur'an'ı Kerim Resulullah'ı, O'nun getirdiği ayetleri Yahudilerin kalben yalanmadıklarını ve inkâr etmediklerini, bilakis onların kalben Resulullah'ın hak olarak gönderildiğini ve rabbi tarafından getirdiklerinin hak olduğunu yakınen bildiklerini haber vermektedir:

"Kendileri de bunların hak olduklarını kesin olarak bildikleri halde sırf zalimliklerinden ve büyüklük taslamalarından ötürü onları inkâr ettiler. Ama bozguncuların sonunun nasıl olduğuna bir bak!" (Neml Suresi: 27/17)

Onlar kalben Resulullah'ın getirdiğinin hak olduğunu yakınen bilmelerine rağmen dilleri ile onu inkâr ettiler. Onları bu apaçık inkâra sürükleyen şey ise kibir, haset ve inattan başka bir şey değildir. Allahü Tealâ şöyle buyurmaktadır:

"Tanıyıp bildikleri (bu peygamber) kendilerine gelince ise onu inkâr ettiler. Allah'ın lâneti inkârcıların üzerine olsun." (Bakara Suresi: 2/89)

"Kendilerine kitap verdiklerimiz onu (Peygamberi) oğullarını tanıdıkları gibi tanırlar. Böyle iken içlerinden bir takımı bile bile gerçeği gizlerler." (Bakara Suresi: 2/146)

Yahudilerin ruhlarının derinliklerinden ve kalplerinden, Peygamberin hak olduğunu, Rabbi tarafından getirmiş olduğu ayetlerin ve Kur'an'ın hak olduğunu kabul ettiklerine delâlet eden bunun gibi birçok ayet vardır. Bununla beraber zahiren ve batınen kibir ve gururlarından dolayı şer'i esaslara tabî olmayarak, Resulullah'a itaat etmeyerek kafir oldular.

Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

"İsrail oğulları süre uzayınca ve kalpleri katılaşınca kendi taraflarından nefislerinin hoşuna giden dillerinin tatlı bulduğu bir kitap icat ettiler. Hak onlarla bir çok nefsi isteklerinin arasına giriyordu. Nihayet Allah'ın *(Subhanehu ve Tealâ)* kitabını sanki hiç bilmiyorlarmış gibi arkalarına attılar ve şöyle dediler:

"Şu kitabı İsrailoğullarına arzedin. Eğer bu kitap üzerinde size uyarlarsa onları bırakın ve eğer size muhalefet ederlerse onları öldürün!"[201]

Resulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* başka bir hadiste ise şöyle buyurmaktadır: "İsrailoğulları bir kitap yazıp ona uydular ve Tevratı terk ettiler."[202]

İşye Yahudilerin bu yaptıkları şey, şer'i esasları değiştirme bakımından günümüz iktidar sahiplerinin yaptıklarının aynısıdır. Hiçbir tağut yoktur ki, kendi tarafından bir kitap yazmamış olsun. Sonra bu yazdığı kitaba kendi kusmuğunu, irinini ve her bozuk kanı toplar. Yazdığı bu kitaba anayasa ismini verir ve silah gücüyle toplumu bu kitaba bağlı kılar. Şayet her hangi bir kişi bu anayasaya itaat etmezse, bu anayasa ile muhakeme olmaktan uzak durursa yahut rıza göstermezse, diliyle ya da düşün-

[201] Beyhaki, Şuabul İman'da tahric etmiştir
[202] Taberani

dükleri ile bu anayasaya karşı gelirse o kişinin hükmü hapsedilmek, öldürülmek ve bunun dışında mevcut cezalardan bir cezadır. Sen, istediğin kimseye, ne şekilde muhalefet edersen et. Ancak kutsal anayasalarına sakın muhalefet etme. Kendini kesinlikle onların kutsal anayasalarına muhalefet etmekten uzak tut.

Soru: Yahudiler bu şekilde şer'i esasları değiştirdikleri için tekfir olunuyor da niçin bizim ülkemizde hüküm süren iktidar sahipleri aynen onlar gibi Allah'ın şeriatını değiştirdikleri için tekfir olunmuyor? Halbuki Allah'ın şeriatını değiştirme bakımından Yahudilerin yaptıklarının aynısını ve hatta daha kötüsünü bunlar da yapmaktadırlar! Düşün... Ey iktidar sahibi tağutlar! Yoksa her acı şey onlar için de her tatlı şey sizin için mi?[203]

Allah'ın indirdiği hükümler ile hükmetmeyenlerin durumuna dair, son olarak sunacağımız alıntı Abdulkadir b. Abdulaziz'in "El'Camiu Fi Talebi'l İlmi'ş Şerif" isimli eserinden olacaktır. Yazar konuya dair kitabında bir bölüm açmış ve uzun uzun konuyu izah etmiştir. Ancak biz burada, O'nun görüşlerini özetleyerek okuyucuya aktaracağız. Yazar'ın bu konudaki görüşleri ve delilleri okuyucuya konuyu anlamaya dair ek bilgiler mahiyetinde olacaktır. Gerçi geçtiğimiz bölümlerde yazarın dile getirdiği görüşleri ve bunlara dair delilleri zikretmiştik. Ancak burada toplu halde sunmak istiyoruz. Abdulkadir b. Abdulaziz şöyle demektedir:

"Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyenler, kafirlerin ta kendileridir" (Maide Suresi, 5/44)

İlim ehli ve dilbilimciler, bu ayette olduğu gibi elif-lam takısı ile belirli olarak gelen "el-Küfür" kelimesininbüyük küfür ifade ettiği hususunda ihtilaf etmemişlerdir. Ayn şekilde alimler,

[203] Bu bölüm Şeyh Ebu Basir'in "İslam Dininden Çıkaran Ameller" isimli eserinden alınmıştır. Bu eser kısa bir süre önce yayınevimiz tarafından tercüme edilerek, okuyucularımıza sunulmuştur.

küfür lafzı Kur'an'da mutlak olarak geldiğinde büyük küfrü ifade ettiği hususunda ihtilaf etmemişlerdir. Bundan dolayı Maide Suresi'nin 44. ayetinde bildirilen küfür kelimesi de büyük küfre delalet etmektedir. Ayetteki küfrün "küfrun dune küfr (küfrün dışında bir küfür)" olduğunu söyleyen tüm görüşler yanlıştır. Ebu Hayyan el-Endulisî "el-Bahrul Muhit" isimli tefsirinde şöyle der:

"Buradaki küfrün "nimeti inkâr" olduğu söylenilmişse de bu zayıf kalmış bir sözdür. Çünkü küfür kelimesi mutlak olarak geldiğinde, dindeki küfre delalet etmektedir.[204]

Bu ayetin ifade ettiği büyük küfür hükmü ise, Allah'ın indirdikleri ile hükmetmeyi kasten terk etme sebebiyledir. Allah'ın indirdiklerinden başkası ile hükmetmenin buradaki hüküm ile bir bağlantısı yoktur. Öyleyse Allah'ın indirdiklerinden başkasıyla hükmetme, terk dışında başka bir küfür sebebidir. (Zira ayette sadece terkten bahsedilmektedir.) Allah'ın indirdikleri ile büyük küfürdür. Buna şöyle örnek verebiliriz:

Bir kimse, içki ruhsatı bulunan bir eğlence yerinde apaçık sarhoş bir halde yakalansa, beşeri kanunlarla hüküm veren bir hakime getirilse bu kanunlar gereğince bu adam herhangi bir suç işlemediği için ceza almaz. Fakat bu durumda şeriate göre bu kimseye seksen değnek içki haddi uygulanması gerekir. Burada hakim, Allah'ın indirdikleriyle hükmetmemiştir. Yani Şer'i hükmü terk etmiştir ve başka bir şeyle de hükmetmemiştir. Burada hakimin küfrü bir tek sebebe bağlıdır.

Şayet bir kimse apaçık sarhoş bir halde sokakta yakalansa, beşeri kanunlarla hükmeden bu hakim ona altı ay hapis cezası verecektir. Burada hakim (sopa cezası olan) şer'î hükmü terk etmiş (Allah'ın indirdiği ile hükmetmemiş) ve onun dışındaki bir şeyle (hapis cezası) hükmetmiştir. (Allah'ın indirdiğinden başkasıyla hükmetmiştir). Bu durumda hakimin küfrü, iki şeye da-

[204] El-Bahrul Muhir, 3/493.

yanmaktadır. Bunlardan her birisi tek başına onun dinden çıkması için yeterlidir.

Sonuç olarak Allahu Tealâ'nın *"Kim Allah'ın indirdikleri ile hükmetmezse, işte onlar kafirlerin ta kendileridir"* sözünün gerçek anlamı, "Kim Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyi kasten terk ederse, o büyük küfür işlemekle kafirdir" şeklindedir. Buna bir de O'nun indirdiklerinden başkasıyla hükmetme eklenirse durum ne olur? İbnu'l Kayyim *(rahimehullah)* ayet hakkında şöyle der:

"Bazıları ayeti, cahillik yahut te'vilde hata durumu olmaksızın, kasıtlı olarak nassa aykırı hüküm verme olarak yorumlamışlardır. Beğavi bunu genel olarak alimlerden nakletmiştir."[205]

Bu ayete dair yapılan hatalardan bir tanesi de ayeti inkâr ile sınırlandırmaktır. Yani kim inkâr ederek Allah'ın indirdiği ile hükmetmezse kafir olur denilmektedir. Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyi terk eden veya başka hükümlerle hükmeden kimsenin tekfir edilmesi için inkâr ya da helal sayma şartı batıl bir şarttır. Bilakis bu, selefin tekfir etmiş olduğu Ğulat-ı Mürcie'nin görüşüdür. Çünkü Allahu Tealâ'nın açıkça bildirdiğine göre bu, bizzat kendisi küfre düşüren bir günahtır. Bu şekilde günahın bizzat kendisi küfre düşürücü olunca küfre götürmesi için helal kılma veya inkâr şartına gerek kalmaz. İbn-i Kayyım bu konuda şöyle demektedir:

"Onlardan, bu ayeti Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyi inkâr ederek terk etme olarak tevil edenler vardır. Bu İkrime'nin görüşüdür, tercih edilmeyen bir yorumdur. Hükmetse de hükmetmese de zaten inkâr etmenin bizzat kendisi küfürdür."[206]

Böylece anlaşılmaktadır ki, Allah'ın indirdiklerinden başkasıyla hükmeden kimse bunu helal sayarsa yahut Allah'ın hük-

[205] Medaricu-s Sâlikîn: 1/365.
[206] Medaricu-s Sâlikîn: 1/365.

münü inkâr ederse kafirdir. Fakat bunu, "arzusuna veya hevasına uyarak yaparsa kafir değildir" sözü fasit bir söz ve Allah'ın, hakkında herhangi bir delil indirmediği bir sınıflandırmadır. Bu söz, çağdaşların hepsinin olmasa da büyük çoğunluğunun kabul ettiği bir görüştür. Bu sınıflandırma ancak küfre düşürmeyen günahlar hakkında yapılabilir. Yoksa Allah'ın indirdikleriyle hükmü terk ve Onun indirdiklerinden başkasıyla hükmetme gibi, işleyenin, büyük küfür işlemesi nedeniyle kafir olduğuna dair Allah'ın hüküm bildirmiş olduğu şeyler hakkında yapılamaz.

Bilinmesi gereken diğer husus ise ayetin hükmünün genel olduğudur. Çünkü ayet *"Men"* (kim) şart edatı ile başlamaktadır. Bu ise İbn Teymiyye'nin de söylediği gibi, umum (genellik) ifade eden kalıpların en fasîhidir.[207]

Aynı ayet hakkında Şevkânî *(rahimehullah)* ise şöyle der: "Ayet Allah'ın indirdikleri ile hükmetmeyen herkesi içine alır."[208]

Burada diğer bir husus ise tek bir konuda Allah'ın indirdiğinin dışındaki hükümlerle hükmetmek ile tüm konularda hükmetmek arasında bir fark olmadığıdır. Aynen bir kez hırsızlık yapan ile yüz kez hırsızlık yapan arasında bir fark olmadığı gibi. Her ikisi de hırsızdırlar. Bu şekildeki bir ayrımın ayetin nüzul sebebine ters düşmesi de bu ayrımın fasit olduğunu kuvvetlendiren bir başka durumdur. Maide Suresi'nin ilgili ayetinde küfre dair verilen hükmün yalnızca bir konuda yani zina eden evli kişi hakkında şeriatin hükmünün terkinden dolayı verilmiş olan bir hükümdür.

Belirli bir tek konuda hüküm vermek ile bütün konularda hüküm vermenin birbirinden ayrılıp farklı sayılması, Allah'ın

[207] Bkz: Mecmuul Fetâvâ, 15782 ve 24/346.

[208] Er-Rasailus Selefiyye, El-Kavlul Müfîd Fi Edilleti-l İctihadi vet Taklîd: s:47.

hakkında hiçbir delil indirmediği bir ayrımdır. Üstelik İbn-i Abbas'tan bu konuda hiçbir şey aktarılmamıştır. İbn-i Abbas'tan bize ulaşan; "Bu, dinden çıkaran bir küfür değildir" sözüdür. Bazıları bunu yalnızca belirli bir tek konuda hükmetme durumunda böyle olduğu şeklinde yorumlamışlardır. Zira hem şeriatın tümüyle hükmetmeyi terk etmenin küçük küfür olamayacağı ve hem de İbn-i Abbas'ın bu sözünde hata etmiş olamayacağı düşünülerek bu ikisinin arası bulunmaya çalışılmış ve İbn-i Abbas böyle bir açıklamada bulunmamış olsa da, O'nun sözünün tek bir hükmü terk eden kimse hakkında; ayetteki büyük küfre dair olan genel hükmün ise şeriatin tamamıyla hükmetmeyi terk eden kimse hakkında olduğu kabul edilmiştir. Müfessirler, Allah'ın indirdiklerinin hepsiyle hükmetmeyi terk edenin kafir olacağı görüşünü, Abdulaziz b. Yahya El'Kenânî'den aktarmışlardır. Ebu Hayyan el-Endulusî *(rahimehullah)* buna şu sözüyle cevap verir:

"Bu görüş dikkate alınmamıştır. Eğer böyle olsaydı, bu tehdidin, recm konusunda Allah'ın hükmüne muhalefetlerinden dolayı Yahudiler hakkında olduğu kabul edilmezdi. Müfessirlerin hepsi bu tehdidin, recm olayında Allah'ın hükmüne muhalefetleri sebebiyle Yahudileri içerdiği konusunda icma etmişlerdir. Bu da bu görüşün geçersiz olduğunu gösterir."[209]

Ayette bahsedilen küfrün büyük küfür olduğu kesin olduktan sonra, sahabi sözü onu küçük küfre çevirmez. Bu, belli bir durum için olamayacağı gibi –çünkü bu ayeti tahsis etmektir ki sahabi sözü Kur'an'ın genel ayetlerini tahsis etmez- tüm durumlarda da olamaz. Zira bu da neshtir. Sahabi sözü ise Kur'an'ı nesh edemez. Şeyh Muhammed Emin eş-Şenkıtî *(rahimehullah)* şöyle der:

"Araştırmalar mefru hadis hükmünde olması hariç, sahabe sözüyle nassın tahsis edilemeyeceğini ortaya koyar. Nasslar bir

[209] Tefsîru'l Bahru'l Muhît: 3/493.

kimsenin içtihadıyla tahsis edilemez. Çünkü nass, kendisine muhalif olan her görüşe karşı hüccet niteliğindedir."

"Sahabi sözü Kur'an'ı nesh de edemez. Çünkü; eğer onu icma neshedemiyorsa, tek bir kişinin sözü hiç neshedemez."[210]

Bütün bunlar, sahabenin sözü sahih bir nakille bize ulaştığı, delaleti açık olduğu ve karşıt görüşlerden uzak olduğu varsayıldığındadır. Ancak, İbn Abbas'ın sözünde bu şartlar da yerine gelmiş değildir. Yerine gelse dahi yukarıda da anlattığımız gibi ne nesh, ne de tahsis için onun sözü geçerli değildir. Yine söz konusu olan meseleye O'nun sözünün delaleti açık olmayıp, bu konuda delil getirilmek için uygun değildir. İbn Abbas, sözünün belli bir konuda hüküm veren kişi hakkında olduğunu belirtmemiş ve "küçük küfür" sözünün Allah'ın indirdiği hükümlerin dışındaki hükümlerle hükmedilmesi konusuna dair bir açıklamada bulunulmamıştır.

Onun bu sözü, Allah'a asi olan herkesin Allah'ın indirdiklerinin dışındakilerle hükmettiği iddiasıyla günahlar ile tekfir eden Haricilere bir cevap olduğu anlamına hamledilir. Zira İbn Abbas'ın Haricilerle yapmış olduğu tartışmalar ve onlara verdiği cevaplar ilim kitaplarında meşhurdur. Ebu Miclez'in Haricilerle yapmış olduğu tartışma buna delildir.

Karşıt bir görüşün bulunup bulunmaması açısından bakacak olursak; sahabe sözü –kendisiyle delil getirmenin uygun olduğu yerlerde – ancak kendisiyle çatışan bir görüşün bulunmaması durumunda delil getirilebilir. Bu konuda ise İbn Ab-bas'ın sözüne İbn Mesud'un şu sözü karşıttır: "Bir hakim rüşvet sebebiyle Allah'ın hükmünü terk ederse –ki bu hevasına uyarak hükmü terk etmeye dahildir- bu küfürdür."[211]

İbn Mesud'un bu sözü, tüm tefsir kitaplarında Maide sure-

[210] Age: 105.

[211] İbn Hacer El-Heytemî'nin dediği gibi, Teberânî bunu sahih bir isnatla İbn Mes'un'dan nakletmiştir. Ez-Zevacir: 2/189.

sinin 44. Ayetinin tefsirinde geçmektedir. Çağdaşlarımız bunu aktarmayıp yalnızca İbn Abbas'ın sözünü aktarmaktadırlar.

Şunun bilinmesi gerekir ki; sahabe sözlerinin birbiriyle çatışması durumunda hiçbirisi hüccet olmaz; aralarında tercih yapmak gerekir. İlim ehli bu konuda icma etmişlerdir.[212]

Özetle; Allah'ın indirdikleri ile hükmetmeyi kasten sadece terk etmek büyük küfürdür. Öyleyse hükmetmeyi terk etmek – aynen namazın terki yahut Allah Resulüne hakaret etmek gibi- küfre düşürücü günahtır. Bunlar işleyenin sırf işleme sebebi ile kafir olduğu günahlardır. Kim bu tür küfre düşürücü günahlarla tekfir etmek için inkâr yahut helal saymayı şart koşarsa, bilerek ya da bilmeyerek selefin tekfir etmiş olduğu aşırı Mürcie'nin söylediği şeyi söylemiş olur.

Bu hüküm (büyük küfür hükmü), Allah'ın hükmünü terk eden herkesi kapsar. Bu kimse gerek kadılar gibi aslen şeriatle hükmeden bir kimse olsun gerekse aslen şeriatten başkası ile hükmeden birisi olsun fark etmez. Allah'ın kanunuyla hüküm veren kadılardan olup, hata eden müctehid dışında hiç kimse bu hükümden müstesna değildir. Amr İbnu'l-Âs'tan mefru olarak rivayet edilen şu hadisle bu kimseden günah kalkmıştır:

"Hüküm verdiğinde içtihad eder ve hata ederse, onun için bir tek ecir vardır."[213]

Beşeri kanunlarla hüküm veren hakimler, bu hükme öncelikle dahildirler. Çünkü onlar anayasa ve kanunların gereğine bağlı kalarak Allah'ın indirdiğiyle hükmü terk etmekte ve Allah'ın indirdikleri dışındaki beşeri kanunlarla hükmetmektedirler. Onlar bu meslekte çalışmayı bilerek, isteyerek, kendi irade ve seçimleriyle kabul etmişlerdir. Onlar hukuk fakülteleri ve diğer fakültelerde şeriat konusunda aldıkları eğitim gereğince,

[212] Bkz: İlâmul Muvakkıîn: 4/118 ve sonrası.

[213] Muttefukun Aleyh

hükmettikleri şeyin Allah'ın şeristine aykırı olduğunu gayet iyi bilmektedirler. Bu nedenle de bu hakimler, büyük küfür işlemeleri sebebiyle kafirdirler. Bu gibi kimselerden herhangi birisi hakkında, tekfirin engellerinden herhangi bir tanesinin bulunma ihtimalini göremiyoruz. Bu meselede doğru olan da budur. Allah daha iyisini bilir.

Böylelikle anlaşılmış olmaktadır ki; beşeri kanunlarla yönetilen ülkelerdeki yöneticiler ve hakimler gibi, Allah'ın indirdikleri ile hükmü terk eden kimseler, büyük küfür işlemelerinden ötürü kafirdirler. Bu durumda, hükmü inkâr edip etmedikleri ya da yaptıklarını helal sayıp saymadıkları göz önünde bulundurulamaz. Bu hükme bir de, bahsetmiş olduğumuz terkin haricinde, diğer bir küfür sebebi olan Allah'ın şeriatından başka kanunlarla hükmetme eklenince, ikinci bir açıdan daha küfür meydana gelmektedir. Allah'ın şeriatına muhalif kanun-ları koymak ise, üçüncü bir küfür teşkil etmektedir.

Bu ülkelerdeki yöneticiler, kanun koyucular ve hakimlerin tümü, büyük küfür işlemeleri nedeniyle kafirdirler. Bunlardan, küfrü bir tek sebebe bağlı olanlar olduğu gibi, her birisi bizzat küfür nedeni olan iki veya üç sebebe bağlı olarak kafir olanlar da vardır.[214]

Bidayette ve nihayette hamd ancak alemlerin Rabbi Allah'a özgüdür.

[214] Bu bölüm Abdulkadir b. Abdulaziz, El-Camiu Fi Taleb'il Ilmi'ş Şerif isimli eserinden özetlenmiştir.

İÇİNDEKİLER

ÇIKTI

İrca Saldırılarına Karşı
ŞÜPHELERİN GİDERİLMESİ

Murat Gezenler

Ey okuyucu kardeşim! İşte "*İrca Saldırıları Karşısında Şüphelerin Giderilmesi*" ismini vermiş olduğumuz bu kitabımızdaki her bir konu şeytanın, dostları vasıtasıyla insanları hak yoldan alıkoyabilme adına ortaya attığı şüphelerden her birine cevap mahiyetindedir. Bu şüpheler, özellikle tevhide davetimiz esnasında bire bir karşılaştığımız ve işittiğimiz ya da İrca ehlinin kendi sohbetlerinde dile getirdikleri iddialardan derlemiş olduğumuz şüphelerdir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın *"Ey iman edenler, Allah için hakkı ayakta tutanlar ve adaletle şahitlik edenler olunuz. Bir kavme olan kininiz, sizi adaletsizliğe sevketmesin. Adaletli olun. Çünkü bu, takvaya daha uygundur" (5 Maide/8)* emri gereği şüphe ehlinin her bir şüphesi, üzerinde herhangi bir eksiltme, arttırma veya saptırmada bulunulmaksızın objektif bir şekilde ele alınmış, şüphelerini süsleme adına öne sürdükleri deliller en ince ayrıntısına kadar zikredilmiş daha sonra da bu şüphelerin giderilmesine dair en net bilgiler sunulmaya çalışılmıştır. Bu hususta kendilerine asla zulmedilmemiştir.

ÇIKTI

MİLLET-İ İBRAHİM

Ebu Muhammed el-Makdisî

Bu nitelikleri hak eden tek bir şeriat vardır. Onun dışındaki hayat düzenleri cahillikten kaynaklanan hevalardır, ihtiraslardır. Dava adamı, sadece şeriata uymalı ve bütün hevaları, ihtirasları bir kenara bırakmalıdır. Kesinlikle en ufak bir meselede bile Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın şeriatından sapıp hevalara, ihtiraslara uymamalıdır. Çünkü hevalarına, ihtiraslarına uyan kimseler, şeriatın sahibine karşı birbirleri ile dayanışma içindedirler. Bunun için şeriatı benimseyen birisi, onların yardımını ummamalıdır. Çünkü onlar birbirlerine yardım eden birleşik bir cephedir. Üstelik onlar dava adamına zarar veremeyecek kadar zayıftırlar, güçsüzdürler. Ona verebilecekleri tek şey bazı eziyetlerdir... Çünkü Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* onun velisi ve yardımcısıdır. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın dostluğu ile heva ve heveslerine göre hareket edenlerin dostluğu bir midir? Birbirlerinin dostu olan zayıf, cahil ve basit kimseler nerede, muttakilerin dostu olan Allah'ı dost edinen şeriat izleyicisi nerede?"

"Şüphesiz Allah, takva sahiplerinin velisidir." (45 Casiye/19)

İşte yol budur... Var mı yürüyecek yiğit?!

PEK YAKINDA

HAKİMİYET ALLAHINDIR

Muasır Alimlerden Hakimiyet Mefhumuna Dair Makaleler

Yeryüzünde herhangi bir devlet Allah'ın indirdiğiyle hükmetme ilkesini kaim kılmaya çaba gösterse ya da Allah'ın hükmüyle, Rahman'ın indirdikleri ile muhakeme olma ilkesini benimserse derhal o devlete karşı savaş ilan edilir. Dört bir taraftan kuşatılır... Darmadağın edilmeye çalışılır... Üzerine füzeler fırlatılır, bombalar yağdırılır....

İşte bugün bu durumu en canlı hali ile yaşamaktayız. Afganistan'da... Küçücük bir topluluk Allah'ın indirdikleri ile hükmetme endişesi taşıdığı için dünyanın dört bir tarafından saldırıya uğradı. Küfür tek millet oldu... Bütün güçleriyle birleştiler ve mazlumlara karşı savaş ilan ettiler…

PEK YAKINDA

ZİKİR EHLİNE SORUN

Şeyh Ebu Muhammed
ve
Tevhid&Cihad Minberi
Fetva Kurulu

<u>Hazırlayan</u>

Murat Gezenler

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* "Şayet bilmiyorsanız zikir ehline sorun" diye emretmiştir. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ise "Cehaletin ilacı sormaktır" buyurmuştur. Sormak ilim yolunun en önemli yapı taşlarındandır. Bununla beraber kendisine soru sorulanın da zikir ehlinden olması gerekir.

Elinizdeki eser Şeyh Ebu Muhammed'in liderliğinde oluşan 11 alimin, dünyanın dört bir yanından özellikle muasır meselelere dair kendilerine yöneltilen sorulara verdikleri fetvaları ihtiva etmektedir.

Çıkan Kitaplarımız

1- Hakimiyet Mefhumu

Murat Gezenler

2- Demokrasi Bir Dindir

Ebu Muhammed el-Makdisî

3- Taifetu-l Mansura'nın Özellikleri

Ebu Basir et-Tartusi

4- Müslümanların Birliğini Sağlayan Temel Esaslar

Ebu Basir et-Tartusi

5- İslam Erlerine Nasihatler

Nacih İbrahim

6- Cihada Teşvik

Ebu Kuteybe eş-Şami

7- İslam'da Şehadet Operasyonları

Derleme

8- Demokrasi Dini

Murat Gezenler

9- İslam Dininden Çıkaran Ameller

Ebu Basir et-Tartusi

10- El-Cihad Ve-l İctihad

Ebu Katade el-Filistini

11- El-Umde Fi İdadi'l Udde

Abdulkadir bin Abdulaziz

12- Ey Zindan Arkadaşlarım 1

Ebu Muhammed el-Makdisî

13- Mühim Soruların Cevabı

Alaeddin Palevî

14- Çocuk Eğtiminde Nebevî Yöntem ve Fesad Medreseleri

Ebu Muhammed el-Makdisî

Çıkan Kitaplarımız

15- İrca Saldırılarına Karşı Şüphelerin Giderilmesi

Murat Gezenler

16- Cehalet Özrü

Murat Gezenler

17- Ey Zindan Arkadaşlarım 2

Ebu Muhammed el-Makdisî

18- Milleti İbrahim

Ebu Muhammed el-Makdisî

19- Tağutların Yardımcılarına Dair

Şüphelerin Giderilmesi

Ebu Muhammed el-Makdisî

Çıkacak Kitaplarımız

1- Hakimiyet Allah'ındır

Derleme

2- Yeni Başlayanlar İçin Tevhid Dersleri

Ebu Sehran es-Suri

3- Ey Zindan Arkadaşlarım 3

Ebu Muhammed el-Makdisî

4- İrca Saldırıları Karşısında Tevhid Müdafası

Murat Gezenler

5- Zikir Ehline Sorun

Tevhid ve Cihad Minberi

6- Zadu-l Mücahid

Ebu Hamza el-Muhaciri

NOTLAR

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....